Rocznik Statystyczny

Województwa Dolnośląskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
WE WROCŁAWIU
STATISTICAL OFFICE
IN WROCŁAW

Statistical Yearbook

2014

Dolnośląskie Voivodship

ZESPÓŁ REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO WE WROCŁAWIU

EDITORIAL BOARD OF STATISTICAL OFFICE IN WROCŁAW

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

REDAKTOR GŁÓWNY

EDITOR-IN-CHIEF

Danuta Komarowska

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Beata Bal-Domańska, Sławomir Banaszak, Irena Makiej-Borowiecka, Stanisław Kamiński, Wacław Mazur, Gabriela Okoń, Anna Staniów, Elżbieta Stańczyk, Halina Woźniak, Marta Woźniakiewicz, Małgorzata Wysoczańska

SEKRETARZ

SECRETARY

Agnieszka Ilczuk

REDAKTOR TECHNICZNY

TECHNICAL SUPERVISIOR

Irena Makiej-Borowiecka

OPRACOWANIE REDAKCYJNE

EDITORIAL ELABORATION

Agata Girul

SKŁAD KOMPUTEROWY I GRAFIKA

TYPE SETTING AND GRAPHIC

Leszek Łukaszewicz

PROJEKT OKŁADKI

COVER DESIGN

Lidia Motrenko-Makuch

DRUK OKŁADKI Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie

PRINTING OF COVER Statistical Publishing Establishment Warsaw

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US

When publishing SO data please indicate source

Publikacja dostępna na CD oraz w Internecie – http://www.stat.gov.pl/wroc/

Publication available on CD-ROM and at website – http://www.stat.gov.pl/wroc/

Druk: Urząd Statystyczny we Wrocławiu – Oddział w Legnicy, 59-220 Legnica, ul. Jaworzyńska 65.
Printing: Statistical Office in Wrocław – Branch in Legnica, 59-220 Legnica, 65 Jaworzyńska Street.

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu kolejne wydanie *Rocznika Statystycznego Województwa Dolnośląskiego* w polsko-angielskiej wersji językowej. Tegoroczna edycja, podobnie jak poprzednie, zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa i stan gospodarki województwa.

Publikację rozpoczynają tablice przeglądowe przedstawiające m.in. najistotniejsze dane w porównaniu do kraju oraz w ujęciu retrospekcyjnym za lata 2000, 2005 i 2008–2013. Szczegółowe dane statystyczne zgrupowano w 23 działach tematycznych, które poprzedzają uwagi ogólne zawierające wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji. Wybrane zjawiska i relacje zilustrowano na mapach i wykresach.

W obecnej edycji Rocznika dane z zakresu rachunków regionalnych po raz pierwszy zaprezentowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)". Ponadto przedstawiono prognozę stanu i struktury ludności do roku 2050 z uwzględnieniem zmian granicy wieku emerytalnego.

Przy opracowywaniu poszczególnych działów korzystano z wyników badań statystycznych statystyki publicznej, jak również ze źródeł pozastatystycznych.

Rocznik, poza wydaniem książkowym wzbogaconym o płytę CD zawierającą tablice w formacie .xls, dostępny jest również w wersji elektronicznej na stronie Internetowej Urzędu http://wroclaw.stat.gov.pl oraz na płycie CD.

Uwadze Czytelników pragnę również polecić opracowanie pt. „*Województwo Dolnośląskie 2014 – Podregiony, Powiaty, Gminy",* będące rozwinięciem Rocznika.

Wyrażam podziękowanie wszystkim osobom i instytucjom, które poprzez dostarczenie danych umożliwiły wzbogacenie treści niniejszej edycji Rocznika.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

dr Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Wrocław, grudzień 2014 r.

PREFACE

I am very pleased to present subsequent bilingual edition of the Statistical Yearbook of Dolnośląskie Voivodship. This year's edition, like the previous ones, includes information characterizing living conditions of society and the state of the economy of the voivodship.

The review tables depicting, i.a., basic data presented against the background of a country and in terms of retrospection for years 2000, 2005 and 2008–2013, are given at the beginning of the publication. Detailed statistical data have been grouped in 23 chapters, preceded by general notes explaining terminology, methodology and scope of information used in the publication. Selected phenomenons and relations have been illustrated on charts and maps.

In the present edition of the Yearbook data concerning regional accounts for the first time are presented according to the principles of "European System of Accounts (ESA 2010)". In addition, the Yearbook presents a prognosis on size and structure of population until the year 2050 considering the changes in the limit of retirement age.

Survey results of public statistics as well as non-statistical sources of information have been used while compiling the publication.

This Yearbook, apart from printed edition, which has been broadened with the CD-ROM including tables in Excel (.xls), is also available on the Office's website http://wroclaw.stat.gov.pl and on CD-ROM.

I would also recommend the latest edition of 'Dolnośląskie Voivodship 2014 – Subregions, Powiats, Gminas', which may be a supplement to the Yearbook.

I am truly grateful to all the people and institutions, who, through making the data available to us, contributed to the development of present edition of the Yearbook.

Director of the Statistical Office
in Wrocław

Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka, Ph.D.

Wrocław, December 2014

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Strona / *Page*
Przedmowa	***Preface***	3 – 4
Spis tablic	***List of tables***	6 – 21
Spis wykresów	***List of graphs***	22
Skróty i objaśnienia znaków umownych	***Abbreviations and symbols***	23 – 24
Uwagi ogólne	***General notes***	25 – 31
TABLICE PRZEGLĄDOWE	***REVIEW TABLES***	
I. Województwo na tle kraju w 2013 r.	*Voivodship on the background of the country in 2013*	32 – 37
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2008 – 2013)	*Major data on the voivodship (2000, 2005, 2008 – 2013)*	38 – 55
DZIAŁY	***CHAPTERS***	
I. Geografia	*Geography*	56 – 60
II. Stan i ochrona środowiska	*Environmental protection*	61 – 81
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	*Administrative division and local government*	82 – 86
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	*Public safety. Justice*	87 – 95
V. Ludność	*Population*	96 – 122
VI. Rynek pracy	*Labour market*	123 – 154
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	*Wages and salaries. Social security benefits*	155 – 165
VIII. Budżety gospodarstw domowych	*Household budgets*	166 – 172
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	*Municipal infrastructure. Dwellings*	173 – 186
X. Edukacja i wychowanie	*Education*	187 – 214
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	*Health care and social welfare*	215 – 229
XII. Kultura. Turystyka. Sport	*Culture. Tourism. Sport*	230 – 243
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	*Science and technology. Information society*	244 – 259
XIV. Ceny	*Prices*	260 – 263
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	*Agriculture, hunting and forestry*	264 – 292
XVI. Przemysł i budownictwo	*Industry and construction*	293 – 306
XVII. Transport i łączność	*Transport and communications*	307 – 314
XVIII. Handel i gastronomia	*Trade and catering*	315 – 319
XIX. Finanse przedsiębiorstw	*Finances of enterprises*	320 – 332
XX. Finanse publiczne	*Public finance*	333 – 341
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	*Investments. Fixed assets*	342 – 349
XXII. Rachunki regionalne	*Regional accounts*	350 – 354
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej	*Entities of the national economy*	355 – 362

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ I. **GEOGRAFIA**	*CHAPTER I.* ***GEOGRAPHY***		
Położenie geograficzne	*Geographic location*	1	56
Powierzchnia i granice w 2013 r.	*Area and borders in 2013*	2	56
Układ pionowy powierzchni	*Elevations*	3	57
Najwyższe szczyty górskie	*The highest mountain peaks*	4	57
Najdłuższe jaskinie w Regionie Sudeckim	*The longest caves in Sudety Region*	5	58
Ważniejsze przełęcze i kulminacje na drogach	*Major passes and culminations on the roads*	6	58
Większe rzeki	*Principal rivers*	7	59
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	*Major artificial reservoirs and flow reservoirs*	8	59
Temperatury powietrza	*Air temperatures*	9	60
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	*Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness*	10	60
DZIAŁ II. **STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA**	*CHAPTER II.* ***ENVIRONMENTAL PROTECTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	61
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2014)	*Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2014)*	1 (11)	68
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (12)	69
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2012, 2013)	*Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (13)	70
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	*Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (14)	70
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	*Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (15)	71
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling up fish ponds (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (16)	71
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2012, 2013)	*Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (17)	72
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2012, 2013)	*Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (18)	72
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2012, 2013)	*Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (19)	73

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ II. **STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)**	*CHAPTER II. **ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)***		
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2012, 2013)	*Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (20)	73
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2012, 2013) ..	*Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (21)	74
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2012, 2013)	*Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2012, 2013)*	12 (22)	75
Parki narodowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*National parks (2005, 2010, 2012, 2013)*	13 (23)	75
Rezerwaty przyrody (2005, 2010, 2012, 2013)	*Nature reserves (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (24)	76
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Landscape parks (2005, 2010, 2012, 2013)*	15 (25)	76
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2012, 2013)	*Monuments of nature (2005, 2010, 2012, 2013)*	16 (26)	76
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania (2005, 2010, 2012, 2013)	*Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas (2005, 2010, 2012, 2013)*	17 (27)	77
Odpady według rodzajów w 2013 r.	*Waste by type in 2013*	18 (28)	77
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	19 (29)	78
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2012, 2013)*	20 (30)	79
Kierunki finansowania z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Financing directions of the voivodship environmental protection and water management fund (2005, 2010, 2012, 2013)*	21 (31)	81
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2012, 2013)*	22 (32)	81
DZIAŁ III. **PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY**	*CHAPTER III. **ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	82
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2012, 2013)	*Administrative units of voivodship (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (33)	84
Gminy w 2013 r.	*Gminas in 2013*	2 (34)	84
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	*Powiats and cities with powiat status in 2013*	3 (35)	84
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	*Councillors of organs of local government units in 2013*	4 (36)	85
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Paid employment, wages and salaries in the public administration (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (37)	86

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ IV. **BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI**	*CHAPTER IV. **PUBLIC SAFETY. JUSTICE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	87
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Ascertained crimes by the police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (38)	89
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję (2005, 2010, 2012, 2013)	*Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the police (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (39)	91
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (40)	91
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2013 r.	*Incoming cases in the common courts in 2013*	4 (41)	92
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2012, 2013)	*Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (42)	92
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Resolved family cases (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (43)	93
Sprawy rodzinne załatwione w 2013 r.	*Family cases resolved in 2013*	7 (44)	93
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2012, 2013)	*Entities of in the National Judicial Register (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (45)	94
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Registered activity of the State Fire Service (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (46)	94
Miejsca powstania pożarów i miejscowych zagrożeń oraz straty materialne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Type of places where fires and local threats occured and material losses (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (47)	95
DZIAŁ V. **LUDNOŚĆ**	*CHAPTER V. **POPULATION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	96
Ludność (2005, 2010, 2012, 2013)	*Population (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (48)	100
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2012, 2013)	*Working and non-working age population (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (49)	100
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2012, 2013)	*Population by sex and age (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (50)	101
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2012, 2013)	*Towns and urban population (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (51)	102
Gminy zamieszkane przez ludność wiejską (2005, 2010, 2012, 2013)	*Gminas and rural population (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (52)	102
Mediana wieku według płci (2005, 2010, 2012, 2013)	*Median age by sex (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (53)	102
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	*Vital statistics (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (54)	103
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2012, 2013)	*Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (55)	104
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2013 r.	*Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2013*	9 (56)	104
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2013 r.	*Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2013*	10 (57)	106
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Church or religious marriages (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (58)	107
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2013 r.	*Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2013*	12 (59)	108
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2012, 2013)	*Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2012, 2013)*	13 (60)	109

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ V. **LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE (dok.)**	*CHAPTER V.* ***POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS (cont.)***		
Urodzenia (2005, 2010, 2012, 2013)	*Births (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (61)	109
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2012, 2013)	*Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2012, 2013)*	15 (62)	110
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2012, 2013)	*Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2012, 2013)*	16 (63)	110
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2012, 2013)*	17 (64)	111
Zgony według przyczyn (2005, 2010, 2011, 2012)	*Deaths by causes (2005, 2010, 2011, 2012)*	18 (65)	112
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2012, 2013)	*Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2012, 2013)*	19 (66)	114
Zgony niemowląt według przyczyn (2005, 2010, 2011, 2012)	*Infant deaths by causes (2005, 2010, 2011, 2012)*	20 (67)	115
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2005, 2010, 2012, 2013)	*Suicides registered by police (2005, 2010, 2012, 2013)*	21 (68)	116
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2012, 2013)	*Life expectancy (2005, 2010, 2012, 2013)*	22 (69)	116
Prognoza ludności (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	*Population projection (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)*	23 (70)	117
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2012, 2013)	*Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2012, 2013)*	24 (71)	119
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2012, 2013)	*Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2012, 2013)*	25 (72)	119
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2012, 2013)	*Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2012, 2013)*	26 (73)	120
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2012, 2013)	*International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2012, 2013)*	27 (74)	121
Kościoły i związki wyznaniowe (2010, 2012, 2013)	*Churches and religious associations (2010, 2012, 2013)*	28 (75)	121
DZIAŁ VI. **RYNEK PRACY**	*CHAPTER VI.* ***LABOUR MARKET***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	123
Aktywność ekonomiczna ludności	***Economic activity of the population***		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według – na podstawie BAEL (2010, 2012, 2013)	*Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2012, 2013)*	1 (76)	131
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. – na podstawie BAEL	*Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 – on the LFS basis*	2 (77)	132
Pracujący	***Employment***		
Pracujący (2005, 2010, 2012, 2013)	*Employed persons (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (78)	133
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2012, 2013)	*Employed persons by employment status (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (79)	134
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average paid employment (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (80)	135
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2012, 2013)	*Full- and part-time paid employment (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (81)	136

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ VI. **RYNEK PRACY (dok.)**	*CHAPTER VI.* ***LABOUR MARKET (cont.)***		
Pracujący (dok.)	***Employment (cont.)***		
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	*Hires (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (82)	137
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	*Terminations (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (83)	138
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2012, 2013)	*The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (84)	140
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	*Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2013*	10 (85)	141
Bezrobocie	***Unemployment***		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	*Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (86)	142
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2012, 2013)	*Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2012, 2013)*	12 (87)	142
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	*Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2012, 2013)*	13 (88)	143
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	*Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (89)	144
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2012, 2013)	*Expenditures of Labour Fund (2005, 2010, 2012, 2013)*	15 (90)	144
Warunki pracy	***Work conditions***		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2012, 2013]*	16 (91)	145
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2012, 2013]*	17 (92)	147
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2012, 2013)	*Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2012, 2013)*	18 (93)	149
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2012, 2013)	*Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2012, 2013)*	19 (94)	149
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	*Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2013*	20 (95)	151
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Occupational diseases (2005, 2010, 2012, 2013)*	21 (96)	152
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2012, 2013)*	22 (97)	153
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2012, 2013)*	23 (98)	154

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ VII. **WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH**	*CHAPTER VII. **WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	155
Wynagrodzenia	***Wages and salaries***		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (99)	158
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	*Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012*	2 (100)	159
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	*Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012*	3 (101)	160
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	*Average gross wages and salaries for October 2012*	4 (102)	162
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	*Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) paid employment by great occupational groups for October 2012*	5 (103)	163
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	***Social security benefits***		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2012, 2013)	*Retirees and pensioners (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (104)	164
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2012, 2013)	*Gross retirement and other pension benefits (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (105)	165
DZIAŁ VIII. **BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH**	*CHAPTER VIII. **HOUSEHOLD BUDGETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	166
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Households (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (106)	170
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average monthly per capita available income of households (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (107)	170
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average monthly per capita expenditures of households (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (108)	170
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (109)	171
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013)	*Households equipped with selected durable goods (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (110)	172
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2010, 2012, 2013)	*At-risk of poverty rates in households (2010, 2012, 2013)*	6 (111)	172
DZIAŁ IX. **INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA**	*CHAPTER IX. **MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	173
Infrastruktura komunalna	***Municipal infrastructure***		
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2012, 2013)	*Water supply and sewage systems (2010, 2012, 2013)*	1 (112)	178
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Consumers and consumption of electricity in households (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (113)	179
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (114)	179

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. **INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)**	*CHAPTER IX.* ***MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)***		
Infrastruktura komunalna (dok.)	***Municipal infrastructure (cont.)***		
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2012, 2013)	*House-heating (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (115)	180
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Using water supply, sewage and gas supply systems (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (116)	180
Odpady komunalne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Municipal waste (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (117)	181
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Liquid waste (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (118)	181
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Landfill sites with municipal waste (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (119)	181
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2012, 2013)	*Urban transport (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (120)	182
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Generally accessible and estate urban area green belts (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (121)	182
Mieszkania	***Dwellings***		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Dwelling stocks (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (122)	183
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2012, 2013)	*Dwellings in dwelling stocks fitted with installations (2005, 2010, 2012, 2013)*	12 (123)	183
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.	*Housing allowances paid out in 2013*	13 (124)	184
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Administration of grounds for dwellings construction (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (125)	184
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2012, 2013)	*Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2012, 2013)*	15 (126)	185
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013)	*Dwellings completed (2005, 2010, 2012, 2013)*	16 (127)	185
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2012, 2013)	*Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2012, 2013)*	17 (128)	186
DZIAŁ X. **EDUKACJA I WYCHOWANIE**	*CHAPTER X.* ***EDUCATION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	187
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Education by level (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	1 (129)	192
Szkoły według organów prowadzących (2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Schools by school governing authority (2010/11, 2012/13, 2013/14)*	2 (130)	194
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	3 (131)	196
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2012/13, 2013/14)	*Enrolment rate (2005/06, 2012/13, 2013/14)*	4 (132)	196
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	5 (133)	197
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2010/11, 2012/13, 2013/14)*	6 (134)	198
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Students studying foreign languages in schools for adults (2010/11, 2012/13, 2013/14)*	7 (135)	199
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Education for people with special educational needs (2010/11, 2012/13, 2013/14)*	8 (136)	199
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2012, 2013)	*Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (137)	200

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ X. **EDUKACJA I WYCHOWANIE (cd.)**	*CHAPTER X. **EDUCATION (cont.)***		
Wychowanie pozaszkolne (2010, 2012, 2013)	*Extracurricular education (2010, 2012, 2013)*	10 (138)	200
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Boarding-schools and dormitories of schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	11 (139)	201
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	12 (140)	202
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	13 (141)	202
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	14 (142)	203
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	15 (143)	204
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	16 (144)	205
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Students and graduates of basic vocational schools for youth by fields of education (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	17 (145)	205
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	18 (146)	205
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	19 (147)	206
Technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	20 (148)	206
Uczniowie i absolwenci techników oraz szkół artystycznych ogólnokształcących dla młodzieży według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Students and graduates of technical secondary schools as well as general art schools for youth by fields of education (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	21 (149)	206
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Level art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	22 (150)	207
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	23 (151)	208
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]	*Students and graduates of post-secondary schools by fields of education (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14]*	24 (152)	208
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	25 (153)	209
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	26 (154)	209
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)	*Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2011/12, 2012/13)*	27 (155)	210
Nauczyciele akademiccy w szkołach wyższych (2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Academic teachers in higher education institutions (2010/11, 2012/13, 2013/14)*	28 (156)	210

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ X. **EDUKACJA I WYCHOWANIE (dok.)**	*CHAPTER X.* ***EDUCATION (cont.)***		
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	29 (157)	211
Studia podyplomowe i doktoranckie (2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Postgraduate and doctoral studies (2010/11, 2012/13, 2013/14)*	30 (158)	211
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia (2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Postgraduate studies by fields of education (2010/11, 2012/13, 2013/14)*	31 (159)	212
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	32 (160)	213
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	33 (161)	214
DZIAŁ XI. **OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA**	*CHAPTER XI.* ***HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	215
Pracownicy medyczni (2012, 2013)	*Medical personnel (2012, 2013)*	1 (162)	221
Lekarze specjaliści (2012, 2013)	*Doctors specialist (2012, 2013)*	2 (163)	221
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2013)	*Out-patient health care (2012, 2013)*	3 (164)	222
Stacjonarna opieka zdrowotna (2012, 2013)	*In-patient health care (2012, 2013)*	4 (165)	223
Szpitale ogólne (2012, 2013)	*General hospitals (2012, 2013)*	5 (166)	224
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2012, 2013)	*Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (167)	225
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (168)	225
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2012, 2013)	*Blood donation (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (169)	226
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2012, 2013)	*Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (170)	226
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2012, 2013)	*Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (171)	227
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2012, 2013)	*Day-support centres (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (172)	227
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2012, 2013)	*Family foster care (2005, 2010, 2012, 2013)*	12 (173)	227
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2012, 2013)	*Institutional foster care (2005, 2010, 2012, 2013)*	13 (174)	228
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2012, 2013)	*Stationary social welfare (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (175)	228
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2012, 2013)	*Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2012, 2013)*	15 (176)	229
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Social assistance benefits (2005, 2010, 2012, 2013)*	16 (177)	229
DZIAŁ XII. **KULTURA. TURYSTYKA. SPORT**	*CHAPTER XII.* ***CULTURE. TOURISM. SPORT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	230
Kultura	***Culture***		
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2012, 2013)	*Books and pamphlets published (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (178)	233
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2012, 2013)	*Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (179)	233
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2012, 2013]*	3 (180)	234

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ XII. **KULTURA. TURYSTYKA. SPORT (dok.)**	*CHAPTER XII. **CULTURE. TOURISM. SPORT (cont.)***		
Kultura (dok.)	***Culture (cont.)***		
Muzea (2005, 2010, 2012, 2013)	*Museums (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (181)	234
Instytucje paramuzealne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Museum-related institutions (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (182)	234
Galerie sztuki (2005, 2010, 2012, 2013)	*Art galleries (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (183)	235
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (184)	235
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2012, 2013)	*Cultural centres and establishment, clubs, community centres (2005, 2009, 2012, 2013)*	8 (185)	235
Kina stałe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Indoor cinemas (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (186)	236
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Cable television subscribers (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (187)	236
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2012, 2013)	*Radio and television subscribers (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (188)	237
Turystyka	***Tourism***		
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	*Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)*	12 (189)	237
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	*Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)*	13 (190)	239
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	*Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (191)	240
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2012, 2013)	*Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2012, 2013)*	15 (192)	240
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2012, 2013)	*Hotels by category (2005, 2010, 2012, 2013)*	16 (193)	241
Sport	***Sport***		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2012)	*Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2012)*	17 (194)	242
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	*Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012*	18 (195)	242
DZIAŁ XIII. **NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE**	*CHAPTER XIII. **SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	244
Nauka i technika	***Science and technology***		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (196)	249
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2012, 2013)	*Employment in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (197)	250
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	3 (198)	251
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	*Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices) [2010, 2012, 2013]*	4 (199)	252

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIII. **NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE (dok.)**	*CHAPTER XIII.* ***SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY (cont.)***		
Nauka i technika (dok.)	***Science and technology (cont.)***		
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	*Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2010, 2012, 2013]*	5 (200)	252
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	6 (201)	252
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (202)	253
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	*Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2013*	8 (203)	253
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011–2013	*Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2011–2013*	9 (204)	254
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	10 (205)	256
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	11 (206)	258
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Domestic inventions and utility models (2005, 2010, 2012, 2013)*	12 (207)	259
Społeczeństwo informacyjne	***Information society***		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Enterprises using selected information and communication technologies (2005, 2010, 2012, 2013)*	13 (208)	259
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2012, 2013)	*Purpose of using the Internet by enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (209)	259
DZIAŁ XIV. **CENY**	*CHAPTER XIV.* ***PRICES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	260
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (210)	261
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2012, 2013)	*Retail prices of selected goods and services (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (211)	261
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (212)	263
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average marketplace prices received by farmers (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (213)	263
DZIAŁ XV. **ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO**	*CHAPTER XV.* ***AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	264
Rolnictwo	***Agriculture***		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2012, 2013)	*Trends and major economic and production results in agriculture (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (214)	269
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2012, 2013)	*Agricultural land area by land type (2010, 2012, 2013)*	2 (215)	271

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ XV. **ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (cd.)**	*CHAPTER XV. **AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)***		
Rolnictwo (dok.)	***Agriculture (cont.)***		
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2012, 2013)	*Farms by area groups (2010, 2012, 2013)*	3 (216)	271
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	4 (217)	272
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2011, 2012]	*Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2011, 2012]*	5 (218)	272
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2012, 2013)	*Sown area (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (219)	274
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	*Selected crop production and yields (2006-2010, 2010, 2012, 2013)*	7 (220)	275
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	*Area, production and yields of ground vegetables (2006-2010, 2010, 2012, 2013)*	8 (221)	276
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	*Area, production and yields of tree fruit (2006-2010, 2010, 2012, 2013)*	9 (222)	277
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006-2010, 2010, 2012, 2013)	*Area, production and yields of berry fruit (2006-2010, 2010, 2012, 2013)*	10 (223)	278
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2012, 2013)	*Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (224)	279
Drób (2005, 2010, 2012, 2013)	*Poultry (2005, 2010, 2012, 2013)*	12 (225)	279
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2012, 2013)	*Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2012, 2013)*	13 (226)	280
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2012, 2013)	*Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2012, 2013)*	14 (227)	280
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2012, 2013)*	15 (228)	281
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013)	*Agricultural tractors (2005, 2010, 2013)*	16 (229)	281
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05 2009/10, 2011/12, 2012/13)	*Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13)*	17 (230)	282
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	18 (231)	282
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2012, 2013)*	19 (232)	284
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Organic farms (2005, 2010, 2012, 2013)*	20 (233)	285
Łowiectwo	***Hunting***		
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Major game species (2005, 2010, 2012, 2013)*	21 (234)	285
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)	*Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2012/13, 2013/14)*	22 (235)	285
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2012, 2013)	*Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005, 2010, 2012, 2013)*	23 (236)	286
Leśnictwo	***Forestry***		
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Forest land (2005, 2010, 2012, 2013)*	24 (237)	286

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ XV. **ROLNICTWO. ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (dok.)**	*CHAPTER XV. **AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)***		
Leśnictwo (dok.)	***Forestry (cont.)***		
Powierzchnia lasów	*Forest areas*	25 (238)	287
Zasoby drzewne na pniu	*Growing stock of standing wood*	26 (239)	288
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2012, 2013)	*Renewals, afforestations and other forest breeding work (2005, 2010, 2012, 2013)*	27 (240)	289
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2012, 2013)	*Removals (2005, 2010, 2012, 2013)*	28 (241)	290
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2012, 2013)	*Trees and shrups outside the forest and removals (2005, 2010, 2012, 2013)*	29 (242)	291
Pożary w lasach (2005, 2010, 2012, 2013)	*Forest fires (2005, 2010, 2012, 2013)*	30 (243)	292
DZIAŁ XVI. **PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO**	*CHAPTER XVI. **INDUSTRY AND CONSTRUCTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	293
Przemysł	***Industry***		
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2012, 2013)	*Sold production of industry (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (244)	296
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	2 (245)	298
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2012, 2013)	*Production of selected products (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (246)	298
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average paid employment in industry (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (247)	299
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (248)	300
Budownictwo	***Construction***		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	6 (249)	302
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	7 (250)	302
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2012, 2013)	*Buildings completed (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (251)	304
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2012, 2013)	*Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (252)	305
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2012, 2013)	*Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (253)	306
DZIAŁ XVII. **TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ**	*CHAPTER XVII. **TRANSPORT AND COMMUNICATIONS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	307
Transport	***Transport***		
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2012, 2013)	*Railway lines operated (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (254)	310
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2012, 2013)	*Hard surface public roads (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (255)	310
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2012, 2013)	*Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (256)	311

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ XVII. **TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ (dok.)**	*CHAPTER XVII.* ***TRANSPORT AND COMMUNICATIONS (cont.)***		
Transport (dok.)	***Transport (cont.)***		
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2012, 2013)	*Regular bus communication lines (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (257)	311
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2012, 2013)	*Hire or reward road transport (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (258)	311
Ruch pasażerów w Porcie Lotniczym (2005, 2010, 2012, 2013)	*Passenger traffic at Airport (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (259)	312
Przeładunek ładunków w Porcie Lotniczym (2005, 2010, 2012, 2013)	*Freight loaded and unloaded at Airport (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (260)	312
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2012, 2013)	*Road traffic accidents and their casualties (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (261)	313
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2012, 2013)	*Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2012, 2013)*	9 (262)	313
Łączność	***Communications***		
Podstawowe usługi pocztowe (2005, 2010, 2012, 2013)	*Basic postal services (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (263)	314
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2012, 2013)	*Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2012, 2013)*	11 (264)	314
DZIAŁ XVIII. **HANDEL I GASTRONOMIA**	*CHAPTER XVIII.* ***TRADE AND CATERING***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	315
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	1 (265)	318
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	2 (266)	318
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2012, 2013]	*Wholesale in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2012, 2013]*	3 (267)	318
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2012, 2013)	*Shops by organizational forms and petrol stations (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (268)	318
Gastronomia (2005, 2010, 2012, 2013)	*Catering (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (269)	319
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012)	*Trade warehouses (2005, 2009, 2012)*	6 (270)	319
Targowiska (2005, 2010, 2012, 2013)	*Marketplaces (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (271)	319
DZIAŁ XIX. **FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW**	*CHAPTER XIX.* ***FINANCES OF ENTERPRISES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	320
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2012, 2013)	*Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (272)	324
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	*Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2012, 2013)*	2 (273)	325
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2012, 2013)	*Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (274)	326
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2012, 2013)	*Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)*	4 (275)	327
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013)	*Current assets of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)*	5 (276)	328
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013)	*Share equity (funds) of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (277)	330

		Tablica / Table	Strona / Page
DZIAŁ XIX. **FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**	*CHAPTER XIX.* ***FINANCES OF ENTERPRISES (cont.)***		
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2012, 2013)	*Share capital of companies (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (278)	331
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2012, 2013)	*Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (279)	332
DZIAŁ XX. **FINANSE PUBLICZNE**	*CHAPTER XX.* ***PUBLIC FINANCE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	333
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2012, 2013)	*Revenue of local government units budgets by type (2005, 2010, 2012, 2013)*	1 (280)	336
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	*Revenue of local government units budgets by division in 2013*	2 (281)	338
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2012, 2013)	*Expenditure of local government units budgets by type (2005, 2010, 2012, 2013)*	3 (282)	339
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	*Expenditure of local government units budgets by division in 2013*	4 (283)	340
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych (2012, 2013)	*Revenue and costs of local government budgetary establishments (2012, 2013)*	5 (284)	341
DZIAŁ XXI. **INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE**	*CHAPTER XXI.* ***INVESTMENTS. FIXED ASSETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	342
Inwestycje	***Investments***		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	*Investment outlays (current prices) [2010, 2012, 2013]*	1 (285)	345
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	*Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2012, 2013]*	2 (286)	346
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2012, 2013]	*Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2012, 2013]*	3 (287)	347
Środki trwałe	***Fixed assets***		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2012, 2013]	*Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2012, 2013]*	4 (288)	348
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2012, 2013]	*Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2012, 2013]*	5 (289)	349
DZIAŁ XXII. **RACHUNKI REGIONALNE**	*CHAPTER XXII.* ***REGIONAL ACCOUNTS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	350
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Gross domestic product (current prices) [2010, 2011, 2012]*	1 (290)	353
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2010, 2011, 2012]*	2 (291)	354
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2011, 2012)	*Nominal income in the households sector (2010, 2011, 2012)*	3 (292)	354
DZIAŁ XXIII. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ**	*CHAPTER XXIII.* ***ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	355

		Tablica *Table*	Strona *Page*
DZIAŁ XXIII. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ (dok.)**	*CHAPTER XXIII.* ***ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY (cont.)***		
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2012, 2013)	*Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2012, 2013)*	6 (293)	356
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	*Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)*	7 (294)	356
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	*Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2012, 2013)*	8 (295)	359
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	*Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)*	9 (296)	360
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2012, 2013)	*Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2012, 2013)*	10 (297)	361

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Strona / *Page*
Podział administracyjny województwa dolnośląskiego w 2013 r.	*Administrative division of dolnośląskie voivodship in 2013*	60
Podział województwa dolnośląskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS) w 2013 r.	*Division of the dolnośląskie voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS) in 2013*	61
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	*Population by sex and age in 2013*	122
Ruch naturalny ludności (2000 – 2013)	*Vital statistics (2000 – 2013)*	123
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000 – 2013)	*Life expectancy at 0 age (2000 – 2013)*	123
Struktura pracujących według sekcji (2005, 2010, 2013)	*Structure of employed persons by sections (2005, 2010, 2013)*	154
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych (2005, 2010, 2013)	*Structure of registered unemployed persons (2005, 2010, 2013)*	154
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2010, 2013)	*Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship (2005, 2010, 2013)*	155
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2013 r.	*Dwellings fitted with installations in % of total dwellings in 2013*	186
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2013)	*Dwellings completed (2005, 2010, 2013)*	186
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/14	*Education by educational level in the 2013/14 school year*	187
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	*Land use in agricultural holdings in 2013*	292
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. (ceny stałe)	*Structure of market agricultural output in 2012 (constant prices)*	292
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2013]	*Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2013]*	293
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2013)	*Revenue and expenditure of local government units budgets per capita (2005, 2010, 2013)*	354
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2011, 2012]	*Structure of gross value added by kind of activities (current prices) [2010, 2011, 2012]*	354
Struktura podmiotów gospodarki narodowej (2010, 2013)	*Structure of entities of the national economy (2010, 2013)*	355

SKRÓTY
ABBREVIATIONS

tys. *thous.*	= tysiąc *thousand*
mln	= milion *million*
mld *mrd*	= miliard *milliard (american billion)*
zł *zl*	= złoty *zloty*
szt. *pcs*	= sztuka *piece*
egz	= egzemplarz
kpl	= komplet
wol. *vol.*	= wolumin *volume*
g	= gram *gram*
kg	= kilogram *kilogram*
dt	= decytona *deciton*
t	= tona *tonne*
kWh	= kilowatogodzina *kilowatt·hour*
MW·h	= megawatogodzina *megawatt·hour*
GWh	= gigawatogodzina *gigawatt·hour*
GJ	= gigadżul *gigajoule*
TJ	= teradżul *terajoule*
°C	= stopień Celsjusza *centigrade*
h	= godzina *hour*
d *24h*	= doba *24 hours*
r.	= rok
mm	= milimetr *millimetre*
cm	= centymetr *centimetre*
m	= metr *metre*
km	= kilometr *kilometre*
m^2	= metr kwadratowy *square metre*
ha	= hektar *hectare*
km^2	= kilometr kwadratowy *square kilometre*
l	= litr *litre*
hl	= hektolitr *hectolitre*
dm^3	= decymetr sześcienny *cubic decimetre*
m^3	= metr sześcienny *cubic metre*
dam^3	= dekametr sześcienny *cubic decametre*
hm^3	= hektometr sześcienny *cubic hectometre*
tabl.	= tablica *table*
Dz. U.	= Dziennik Ustaw
itp. *etc.*	= i tym podobne *and the like*
m.in. *i.a.*	= między innymi *among others*
np. *e.g.*	= na przykład *for example*
tj. *i.e.*	= to jest *that is*
tzn. *i.e.*	= to znaczy *that is*

tzw.	= tak zwany
ceg *brick*	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych *standard brick unit expressing the quantity of wall building materials*
t/r *t/y*	= ton rocznie *tonnes per year*
art.	= artykuł *article*
cd. *cont.*	= ciąg dalszy *continued*
dok. *cont.*	= dokończenie *continued*
Lp. *No.*	= liczba porządkowa *number*
kk	= Kodeks karny
kl.	= klasa
nr (Nr) *No.*	= numer *number*
poz.	= pozycja
PKP	= Polskie Koleje Państwowe
S.A.	= Spółka Akcyjna *Joint stock company*
NTS *NUTS*	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych *Nomenclature of Territorial Units for Statistics*
EKG *ECE*	= Europejska Komisja Gospodarcza *Economic Commission for Europe*
EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich *Statistical Office of the European Union*
ONZ *UN*	= Organizacja Narodów Zjednoczonych *United Nations*
UE *EU*	= Unia Europejska *European Union*
UNESCO	= Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH
SYMBOLS

Kreska (—)	– zjawisko nie wystąpiło. *magnitude zero.*
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. *magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.*
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. *magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.*
Kropka (.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. *data not available or not reliable.*
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. *not applicable.*
Znak Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika. *categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook.*
Znak *	– oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. *data revised.*
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. *data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.*
„W tym” *„Of which”*	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. *indicates that not all elements of the sum are given.*

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej.**

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007,** opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007; wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

   PKD 2007, w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004, wprowadza zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te powodują również w niektórych przypadkach brak porównywalności danych przy niezmienionych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

   W stosunku do PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

   – **przemysł** – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją",

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności:**

– **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

– **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana" określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

GENERAL NOTES

1. *Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the* ***entire national economy.***

2. *Data are presented:*

1) according to the ***Polish Classification of Activities – PKD 2007,*** *compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885), with later amendments, replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.*

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the previously used PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types (presentation of new types, division or aggregation of the previous ones) as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. In some cases these changes result in a lack of comparability of data if the names of classification levels remain unchanged.

In the Polish version of NACE an additional grouping was introduced under the item:

– ***industry*** *– sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities",*

2) according to ***institutional sectors*** *– exclusively within the scope of regional accounts;*

3) according to ***ownership sectors:***

– ***public sector*** *– grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local government units ownership as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of public sector entities,*

– ***private sector*** *– grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.*

"Mixed ownership" is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.

3. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r.) z późniejszymi zmianami. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) z późniejszymi zmianami w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) opracowana została w oparciu o istniejący zasadniczy trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały także dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- 3 określono jako poziomy regionalne (regiony, województwa, podregiony),
- 2 określono jako poziomy lokalne (powiaty i miasta na prawach powiatu, gminy).

Regiony (poziom 1) grupują jednostki szczebla wojewódzkiego.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

4. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

5. Dane jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.**

6. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

3. *Data are presented in accordance with the* ***Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)****, compiled on the basis of the common classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003) with later amendments. NTS in force since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573) with later amendments replacing the NTS in force until 31 XII 2007.*

The Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) was developed based on the binding three-tier division of the country into voivodships, powiats and gminas – on the basis of which – two additional non-administrative levels were established i.e., regions and subregions. NTS divides Poland into territorial units, hierarchicallytied on 5 levels, of which:

- *3 levels were defined as regional (regions, voivodships, subregions),*
- *2 levels were defined as local (powiats and cities with powiat status, gminas).*

Regions *(level 1) grouping voivodships.*

Subregions *(level 3) grouping powiats.*

4. *Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the* ***number of persons employed*** *and, unless otherwise indicated, include entities employing:*

- *up to 9 persons,*
- *from 10 to 49 persons,*
- *50 persons and more.*

5. *Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with* ***the respective organizational status of units of the national economy.***

6. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as according to territorial division are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.*

In the ***enterprise (entity) method****, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

7. *The term* ***entities of the national economy*** *is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD – należy wymienić:

1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS),** na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760) z późniejszymi zmianami;
2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług (PKWiU),** na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem I I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293), z późniejszymi zmianami;
3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP),** na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB),** na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316), z późniejszymi zmianami;
5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT),** na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

9. Informacje o **województwie** oraz w podziale na **miasta** i **wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym.

Przez „miasta" rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś" – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.*

8. *Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

*1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units, paid employees and their wages and salaries are grouped; the classification, compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760), with later amendments;*
*2) the **Polish Classification of Products and Services (PKWiU),** on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on I I 2009 by the decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293), with later amendments;*
*3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
*4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB),** on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316), with later amendments;*
*5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT),** on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by the decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).*

9. *Information about **voivodship** as well as about **urban** and **rural area** – unless otherwise indicated – is presented according to administrative division in a given period.*

The term "urban areas" is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term "rural areas" is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

10. *Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzwspólnotowo), cła oraz podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
2) produkcji sprzedanej przemysłu:
   – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
   – ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej:

– za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000-2002 zastosowano podział administracyjny obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.)

– od 2010 r. na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

*In order to evaluate production and gross value added – unless otherwise indicated – the **basic price** category was implemented.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Taxes on products comprise: VAT on goods and services (on domestic and imported products), excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired goods), duties and taxes on certain services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

***11. Constant prices** were adopted as follows:*

1) agricultural output – average national current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
2) sold production of industry:
   – 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010.
   – 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

***12. Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.*

***Indices** – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions.*

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

***13.** When **computing per capita data (per 1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenolmenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30 VI.*

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated:

– for the years 2000–2009 on the basis of the Population and Housing Census 2002, (for 2000-2002 there was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2002);

– since 2010 on the basis of Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2011).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem".

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzono odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

14. *Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

15. *Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.*

16*. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".*

17. *Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.*

18. *The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót **abbreviation**	**pełna nazwa** ***full name***
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) *INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)*	
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych
Diseases of blood and blood-forming organs	*Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism*
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe
Congenital anomalies	*Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities*
Objawy i stany niedokładnie określone	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms and ill-defined conditions	*Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified*

skrót **abbreviation**	**pełna nazwa** ***full name***
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 *STATICTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2*	
	sekcje ***sections***
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Trade; repair of motor vehicles	*Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles*
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Accommodation and catering	*Accommodation and food service activities*
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy ***divisions***
Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny *Manufacture of producs of wood, cork, straw and wicker*	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania *Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials*
Produkcja wyrobów farmaceutycznych *Manufacture of pharmaceutical products*	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych *Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations*

skrót **abbreviation**	**pełna nazwa** ***full name***
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.) *STATICTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2 (cont.)*	
	działy (dok.) ***divisions (cont.)***
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Manufacture of metal products	*Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje".

Methodological explanations *concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" (Methodologies and classifications).*

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII				
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII				
Powierzchnia w km^2	312679	19947	6,4	*Area in km^2*
Powiaty	314	26	8,3	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	*Cities with powiat status*
Gminy	2479	169	6,8	*Gminas*
Miasta	908	91	10,0	*Towns*
Miejscowości wiejskie	52543	2527	4,8	*Rural localities*
Sołectwa	40583	2309	5,7	*Village administrator's offices*
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA				
ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				*Emission of air pollutants by plants of significant nuisance to air quality in thous. t:*
pyłowych	49,5	3,7	7,5	*particulates*
gazowych	217492,0	15286,4	7,0	*gases*
Komunalne oczyszczalnie ścieków [a] (stan w dniu 31 XII)	3264	230	7,0	*Municipal wastewater treatment plants [a] (as of 31 XII)*
w tym: biologiczne	2405	159	6,6	*of which: biological*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	66	8,0	*with increased biogene removal*
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130593,3	34552,3	26,5	*Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t*
Odpady komunalne zebrane [b] (w ciągu roku) w tys. t	9473,8	853,7	9,0	*Municipal waste collected [b] (during the year) in thous. t*
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				*Outlays on fixed assets (current prices):*
służące ochronie środowiska:				*in environmental protection:*
w milionach złotych	10851,2	592,3	5,5	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	2,9	x	*in % of total investment outlays*
służące gospodarce wodnej:				*in water management:*
w milionach złotych	3059,3	401,5	13,1	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	1,9	x	*in % of total investment outlays*
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE				
PUBLIC SAFETY				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				*Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:*
w liczbach bezwzględnych	1063698	111046	10,4	*in absolute numbers*
na 10 tys. ludności	276	381	x	*per 10 thous. population*
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	67,0	x	*Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %*

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe.
a Working on sewage network. b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
LUDNOŚĆ *POPULATION*				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38495,7	2910,0	7,6	*Population (as of 31 XII) in thous.*
miasta	23257,9	2020,0	8,7	*urban areas*
wieś	15237,8	890,0	5,8	*rural areas*
w tym kobiety	19866,1	1510,5	7,6	*of which females*
Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	146	x	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	57,6	55,8	x	*Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)*
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,5	-1,6	x	*Natural increase per 1000 population*
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,5	0,0	x	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA *LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES*				
Pracujący [ab] (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	1018,2	7,3	*Employed persons [ab] (as of 31 XII) in thous.*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3659,40	3654,57	99,9	*Average monthly gross wages and salaries in zl*
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	153,6	7,1	*Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.*
Stopa bezrobocia rejestrowanego [b] (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	13,1	x	*Registered unemployment rate [b] (as of 31 XII) in %*
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA *MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS*				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				*Network (as of 31 XII) in km:*
wodociągowej rozdzielczej	287651,3	15127,1	5,3	*water supply distribution*
kanalizacyjnej rozdzielczej [c]	132916,0	9647,4	7,3	*sewage distribution [c]*
gazowej	139797,1	8752,4	6,3	*gas supply*
Zasoby mieszkaniowe [d] (stan w dniu 31 XII):				*Dwellings stocks [d] (as of 31 XII):*
mieszkania: w tysiącach	13852,9	1110,6	8,0	*dwellings: in thousands*
na 1000 ludności	360	382	x	*per 1000 population*
izby: w tysiącach	52874,9	4271,9	8,1	*rooms: in thousands*
na 1000 ludności	1374	1468	x	*per 1000 population*
powierzchnia użytkowa mieszkań:				*usable floor area of dwellings:*
w tysiącach m^2	1012888,8	79989,1	7,9	*in thousands m^2*
na 1000 ludności w m^2	26312	27488	x	*per 1000 population in m^2*

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) *MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)*				
Mieszkania oddane do użytkowania:				*Dwellings completed:*
w tysiącach	145,1	16,5	11,3	*in thousands*
na 1000 ludności:				*per 1000 population:*
mieszkania	3,8	5,7	x	*dwellings*
izby	16,1	20,5	x	*rooms*
powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	394	493	x	*usable floor area of dwellings in m^2*
EDUKACJA [a] I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego *EDUCATION [a] – as of beginning of the school year*				
Uczniowie w szkołach [b] w tys.:				*Pupils and students in schools [b] in thous.:*
podstawowych	2152,6	147,5	6,9	*primary*
gimnazjalnych	1124,0	76,4	6,8	*lower secondary*
zasadniczych zawodowych [c]	195,4	13,4	6,9	*basic vocational [c]*
liceach ogólnokształcących [d]	547,1	35,1	6,4	*general secondary [d]*
liceach profilowanych	6,0	0,6	9,3	*specialized secondary*
technikach [e]	515,9	36,0	7,0	*technical secondary [e]*
artystycznych ogólnokształcących [f]	12,6	0,7	5,5	*general art [f]*
policealnych	279,0	20,8	7,5	*post-secondary*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego [g]:				*Children attending pre-primary education establishments [g]:*
w tysiącach	1297,2	94,3	7,3	*in thousands*
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	753	754	x	*per 1000 children aged 3–6*
OCHRONA ZDROWIA [h] I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII *HEALTH CARE [h] AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII*				
Pracownicy medyczni [i]:				*Medical personnel [i]:*
lekarze	85246	6243	7,3	*doctors*
lekarze dentyści	12322	789	6,4	*dentists*
pielęgniarki [k]	200587	15728	7,8	*nurses [k]*
Przychodnie	19529	1346	6,9	*Out-patients departments*
Szpitale ogólne	966	80	8,3	*General hospitals*
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	187,8	15,1	8,0	*Beds of general hospitals in thous.*
Apteki ogólnodostępne [l]	12221	993	8,1	*Generally available pharmacies [l]*

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1–3 na str. 187. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c–e Łącznie z uczniami: c – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, d – uzupełniających liceów ogólnokształcących, e – techników uzupełniających. f Dających uprawnienia zawodowe. g Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. h Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. i Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. l Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna", ust. 13 na str. 217.

a See general notes to the chapter "Education", item 1–3 on page 187. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c–e Including students: c – special job-training schools, d – supplementary general secondary schools, e – supplementary technical secondary schools. f Leading to professional certification. g Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. h Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. i Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chamber of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or local government unit or National Health Fund. k Including master nurses. l See general notes to the chapter "Health care and social welfare", item 13 on page 217.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
KULTURA. TURYSTYKA *CULTURE. TOURISM*				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	611	7,5	*Public libraries (as of 31 XII)*
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	9356,7	7,1	*Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.*
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	822	62	7,5	*Museums (as of 31 XII)*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	2134,5	7,3	*Museum and exhibition visitors in thous.*
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	469	39	8,3	*Indoor cinemas (as of 31 XII)*
Widzowie w kinach stałych w tys.	36936,6	3444,2	9,3	*Audience in indoor cinemas in thous.*
Baza noclegowa turystyki [a] w tys.:				*Tourist accommodation establishments [a] in thous.:*
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	679,4	58,4	8,6	*number of beds (as of 31 VII)*
korzystający z noclegów	23401,1	2195,3	9,4	*tourists accommodated*
ROLNICTWO I LEŚNICTWO *AGRICULTURE AND FORESTRY*				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) [b] w tys. ha	14409,9	909,2	6,3	*Agricultural land in good agricultural condition (as of June) [b] in thous. ha*
pod zasiewami [c]	10313,0	729,7	7,1	*sown area [c]*
grunty ugorowane	446,5	26,5	5,9	*fallow land*
uprawy trwałe	412,2	8,4	2,0	*permanent crops*
w tym sady	362,6	6,2	1,7	*of which orchards*
ogrody przydomowe	31,8	1,3	4,0	*kitchen gardens*
łąki i pastwiska	3206,3	143,3	4,5	*meadows and pastures*
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) [c] w tys. ha:				*Sown area (as of June) [c] in thous. ha:*
zboża	7479,5	522,7	7,0	*cereals*
ziemniaki	337,0	19,2	5,7	*potatoes*
warzywa gruntowe [d]	142,1	5,4	3,8	*ground vegetables [d]*
Zbiory w tys. t:				*Production in thous. t:*
zboża	28455,1	2450,0	8,6	*cereals*
ziemniaki	7110,9	472,9	6,7	*potatoes*
warzywa gruntowe [d]	4003,9	111,5	2,8	*ground vegetables [d]*
Plony z 1 ha w dt:				*Yields per 1 ha in dt:*
zboża	38,0	46,9	123,4	*cereals*
ziemniaki	211	246	116,6	*potatoes*
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9177,2	591,8	6,4	*Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha*
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO *INDUSTRY AND CONSTRUCTION*				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				*Sold production of industry (current prices):*
w milionach złotych	1182963,9	105981,9	9,0	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	30724	36407	118,5	*per capita in zl*
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej [e] (ceny bieżące):				*Sales of construction and assembly production [e] (current prices):*
w milionach złotych	158008,7	14771,1	9,3	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	4104	5074	123,6	*per capita in zl*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). d Łącznie z ogrodami przydomowymi. e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent rops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). d Including kitchen gardens. e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII *TRANSPORT AND COMMUNICATIONS – as of 31 XII*				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km ...	285165,1	18856,5	6,6	*Hard surface public roads (urban and non-urban) in km*
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	92,1	93,8	x	*of which improved in %*
Samochody zarejestrowane [a] w tys. szt.:				*Registered cars [a] in thous. units:*
osobowe.....	19389,4	1500,0	7,7	*passenger cars*
ciężarowe i ciągniki siodłowe [b]	3242,5	230,0	7,1	*lorries and road tractors [b]*
Placówki pocztowe [c]	7884	611	7,7	*Postal offices [c]*
Telefoniczne łącza główne [d]:				*Fixed main line [d]:*
w tysiącach	5829,9	486,9	8,4	*in thousands*
w tym standardowe łącza główne	4916,5	395,6	8,0	*of which standard main line*
na 1000 ludności	151	167	x	*per 1000 population*
HANDEL – stan w dniu 31 XII *TRADE – as of 31 XII*				
Sklepy	353562	26595	7,5	*Shops*
Liczba ludności na 1 sklep	109	109	x	*Population per 1 shop*
Targowiska stałe	2207	142	6,4	*Permanent marketplaces*
FINANSE PUBLICZNE *PUBLIC FINANCE*				
Budżety gmin [e]				***Budgets of gminas*** [e]
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	80043,4	6477,7	8,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3099	3277	105,7	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	79442,5	6419,5	8,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3076	3247	105,6	*per capita in zl*
Budżety miast na prawach powiatu				***Budgets of cities with powiat status***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	64216,6	4868,1	7,6	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	5067	5211	102,8	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	64952,6	4767,2	7,3	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	5125	5103	99,6	*per capita in zl*
Budżety powiatów				***Budgets of powiats***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	23077,6	1881,7	8,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	893	952	106,5	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	22916,5	1870,2	8,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	887	946	106,6	*per capita in zl*
Budżety województw				***Budgets of voivodships***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	16120,7	1626,4	10,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	419	559	133,4	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	16527,0	1588,3	9,6	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	429	546	127,1	*per capita in zl*

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą operatora publicznego wyznaczonego. d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern the appointed postal operator. d Data concern operators of the public telecommunication network. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE				
INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				*Investment outlays (current prices):*
w milionach złotych	231155,5	20644,0	8,9	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	6004	7092	118,1	*per capita in zl*
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				*Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):*
w milionach złotych	3064148,1	244399,0	8,0	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	79597	83986	105,5	*per capita in zl*
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ				
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON [a] (stan w dniu 31 XII)	4070259	347561	8,5	*Entities of the national economy in the REGON register [a] (as of 31 XII)*
sektor publiczny	122759	15548	12,7	*public sector*
sektor prywatny	3947500	332013	8,4	*private sector*
RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R.				
REGIONAL ACCOUNTS IN 2012				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				*Gross domestic product (current prices):*
w milionach złotych	1615894	138298	8,6	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	41934	47440	113,1	*per capita in zl*
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				*Gross value added (current prices):*
w milionach złotych	1431872	122548	8,6	*in million zlotys*
na 1 pracującego w zł	103022	119775	116,3	*per 1 employed person in zl*
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				*Gross nominal disposable income in the households sector:*
w milionach złotych	984424	76529	7,8	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	25547	26251	102,8	*per capita in zl*

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005-2009 dokonano przy przyjęciu

N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005-2009 are based on the revised num

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					POWIERZ
					AR
1	Powierzchnia w km^2 (stan w dniu 31 XII)	19948	19948	19947	19947
					STAN I OCHRONA
					ENVIRONMENTAL
	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:				
2	produkcyjne [a] (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	19,3	27,1	24,3	23,0
3	eksploatacji sieci wodociągowej [b]	45,0	39,7	38,6	39,3
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km^2 w dam^3	19,1	19,1	21,1	20,6
5	w tym do produkcji przemysłowej	4,0	5,4	6,4	6,0
	Ścieki przemysłowe i komunalne [c] odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania	95,7	96,3	93,2	95,1
7	nieoczyszczane na 1 km^2 w dam^3	0,4	0,3	0,5	0,4
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem [d]	70,1	74,1	76,0	75,9
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				
9	pyłowych	20,6	8,0	6,4	5,2
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	111,3	107,4	87,9	85,4
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	98,8	99,7	99,7	99,8
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	87,1	88,3	90,4	90,2
13	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) [e] na 1 km^2 w t	1622	1749	1691	1670
14	Odpady komunalne zebrane [f] (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	518	309	323	344
15	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
16	służące ochronie środowiska	5,9	3,8	3,8	4,1
17	służące gospodarce wodnej	2,0	1,7	1,6	1,7
18	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
19	w % powierzchni ogólnej	20,1	18,1	18,0	18,2
20	na 1 mieszkańca w m^2	1374	1252	1250	1260
					BEZPIECZEŃSTWO
					PUBLIC
	Przestępstwa stwierdzone przez Policję [g] w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				
21	w liczbach bezwzględnych	119714	123501	105351	109336
22	na 10 tys. ludności	411	427	366	380
23	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję [g] w %	54,2	64,3	67,6	67,7

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie bilansów. e Patrz uwagi ogólne do działu „Stan i ochrona środowiska", ust. 7 na str. 66. f Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady sta nie z prokuraturą.

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Since 2010 data are not comparable with data for based on balances. e See general notes to the chapter "Environmental protection", item 7 on page 66. f Estimated data; in 2000 defined as — including prosecutor's office.

skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
ber of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
19947	19947	19947	19947	*Area in km^2 (as of 31 XII)*	*1*
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
				Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
22,0	22,4	20,7	19,6	*production [a] (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)*	*2*
38,3	37,9	38,7	38,9	*exploitation of water supply network [b]*	*3*
21,3	21,4	20,6	19,9	*Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km^2 in dam^3*	*4*
5,9	6,0	5,4	4,7	*of which for industrial production*	*5*
				Industrial and municipal [c] wastewater discharged into waters or into the ground:	
92,4	97,0	96,2	97,2	*treated in % of requiring treatment*	*6*
0,7	0,3	0,3	0,2	*untreated per 1 km^2 in dam^3*	*7*
75,9	76,8	77,2	77,7	*Population connected to wastewater treatment plants in % of total population [d]*	*8*
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
5,2	4,1	4,0	3,7	*particulates*	*9*
82,9	75,8	76,5	63,5	*gases (excluding carbon dioxide)*	*10*
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,8	99,9	99,9	99,9	*particulates*	*11*
90,9	92,3	89,2	90,6	*gases (excluding carbon dioxide)*	*12*
1682	1758	1731	1732	*Generated waste (during the year; excluding municipal waste) [e] per 1 km^2 in t*	*13*
341	314	310	293	*Municipal waste collected [f] (during the year) per capita in kg*	*14*
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	*15*
3,9	3,9	3,2	2,9	*in environmental protection*	*16*
1,6	1,6	1,6	1,9	*in water management*	*17*
				Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):	*18*
18,5	18,6	18,6	18,6	*in % of total area*	*19*
1268	1272	1273	1275	*per capita in m^2*	*20*
PUBLICZNE					
SAFETY					
				Ascertained crimes by the Police [g] in completed preparatory proceedings:	
114342	113332	115116	111046	*in absolute numbers*	*21*
392	389	395	381	*per 10 thous. population*	*22*
67,8	68,1	67,2	67,0	*Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police [g] in %*	*23*

ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. d Ludność korzystająca – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie łe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. g Do 2012 r. — łącz-

previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. d Population connected to – estimated data, the total population – solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of waste. g Until 2012

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					LUD
					POPULA
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	2912195	2888232	2877059	2876627
2	miasta	2083253	2052094	2027745	2021634
3	wieś	828942	836138	849314	854993
4	w tym kobiety	1511411	1501985	1498743	1498730
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	108	108	109	109
6	Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	146	145	144	144
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
7	przedprodukcyjnym	664500	546461	511017	504040
8	produkcyjnym	1810848	1894695	1896611	1893481
9	poprodukcyjnym	436847	447076	469431	479106
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,4	5,2	6,6	6,3
11	Rozwody na 1000 ludności	1,7	2,6	2,2	2,3
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,0	8,9	10,4	10,4
13	Zgony[b] na 1000 ludności	9,7	9,9	10,6	10,7
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,8	-1,0	-0,2	-0,4
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	9,6	6,9	7,4	6,5
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,7	-0,6	-0,4	0,3
17	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
18	mężczyźni	68,8	70,4	70,4	70,9
19	kobiety	77,6	78,9	79,0	79,4
					RYNEK
					LABOUR
	Pracujący[cd] (stan w dniu 31 XII):				
20	w tysiącach	1025,6	886,5	1010,0	980,5
21	w tym kobiety	485,6	411,9	464,3	454,9
22	na 1000 ludności	352	307	351	341
23	w sektorze prywatnym w %	70,8	72,8	76,5	75,8
	według rodzajów działalności w %:				
24	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	.	8,4	7,4	7,5
25	przemysł i budownictwo	.	32,3	33,1	32,1
26	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia[Δ]; informacja i komunikacja	.	26,1	26,1	25,9
27	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości[Δ] oraz pozostałe usługi[e]	.	33,2	33,4	34,5

a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność", ust. 2 na str. 96. b Łącznie ze zgonami niemowląt. c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego stałe usługi" należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna", „Administrowanie i działalność społeczna", „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją" oraz „Pozostała działalność usługowa".

a See general notes to the chapter "Population", item 2 on page 96. b Including infant deaths. c By actual workplace and kind of Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ [a]					
TION [a]					
2917242	2916577	2914362	2909997	*Population (as of 31 XII)*	*1*
2040412	2034656	2028257	2019978	*urban areas*	*2*
876830	881921	886105	890019	*rural areas*	*3*
1513900	1513602	1512612	1510507	*of which females*	*4*
108	108	108	108	*Females per 100 males (as of 31 XII)*	*5*
146	146	146	146	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*	*6*
				Population of age (as of 31 XII):	
507291	501508	495714	490561	*pre-working*	*7*
1916259	1903301	1887089	1867285	*working*	*8*
493692	511768	531559	552151	*post-working*	*9*
5,6	5,2	5,2	4,4	*Marriages per 1000 population*	*10*
2,0	2,0	2,0	2,0	*Divorces per 1000 population*	*11*
10,1	9,5	9,3	8,9	*Live births per 1000 population*	*12*
10,2	10,1	10,4	10,5	*Deaths [b] per 1000 population*	*13*
-0,1	-0,6	-1,1	-1,6	*Natural increase per 1000 population*	*14*
6,1	5,6	6,3	5,1	*Infant deaths per 1000 live births*	*15*
0,5	0,4	0,3	0,0	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*	*16*
				Life expectancy at the moment of birth:	*17*
71,7	72,1	72,3	72,5	*males*	*18*
80,2	80,5	80,3	80,9	*females*	*19*
PRACY					
MARKET					
				Employed persons [cd] (as of 31 XII):	
997,0	1011,3	1005,4	1018,2	*in thousands*	*20*
465,4	472,9	473,7	484,6	*of which women*	*21*
342	347	345	350	*per 1000 population*	*22*
76,4	77,6	78,2	78,7	*in private sector in %*	*23*
				by kind of activities in %:	
8,8	8,7	8,8	8,7	*agriculture, forestry and fishing*	*24*
31,6	31,7	31,1	30,5	*industry and construction*	*25*
25,4	25,3	25,5	25,2	*trade; repair of motor vehicles$^{\Delta}$; transportation and storage; accommodation and catering$^{\Delta}$; information and communication*	*26*
34,2	34,3	34,6	35,6	*financial and insurance activities; real estate activities and other services [e]*	*27*

działalności (od 2004 r.). d Dane opracowano z uwzględnianiem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. e Pod pojęciem "pozowspierająca$^{\Delta}$", „ Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne"; „Edukacja", „Opieka zdrowotna i pomoc

activity (since 2004). d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the – of the Agricultural Census 2010. e The term "other services" refers to the NACE rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					RYNEK
					LABOUR
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	.	214,7	249,1	230,4
2	na 1000 ludności	.	74,3	86,6	80,1
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	.	35,0	50,7	52,3
4	na 1000 ludności	.	12,1	17,6	18,2
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)				
5	w tys.	231,7	233,4	113,9	146,3
6	2000 = 100	100,0	100,7	49,2	63,1
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	56,0	53,7	55,6	50,8
8	w wieku do 25 lat	28,1	19,4	17,4	18,7
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,8	47,4	29,2	23,0
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)				
10	na 1 ofertę pracy	488	95	25	60
	Stopa bezrobocia rejestrowanego[a] (stan w dniu 31 XII)				
11	w %	18,4	20,6	10,0	12,8
					WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA
					WAGES AND SALARIES.
	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1811,21	2329,93	2923,58	3085,58
12	2000 = 100	100,0	128,6	161,4	170,4
13	w tym: w przemyśle	.	2609,88	3228,40	3426,68
14	w budownictwie	.	1914,87	2540,22	2638,34
15	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	694,9	671,0	679,1	687,1
	pobierających emerytury i renty wypłacane przez				
16	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	608,7	599,5	617,0	627,9
17	rolników indywidualnych	86,3	71,5	62,1	59,2
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
18	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	858,70	1149,08	1394,21	1514,56
19	rolników indywidualnych[b]	667,51	839,18	956,48	1013,72
					INFRASTRUKTURA KOMU
					MUNICIPAL INFRASTRUC
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
20	wodociągowej	11727,2	13146,4	13888,3	14110,8
21	kanalizacyjnej[c]	4886,3	6538,7	7584,0	7918,9
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
22	w hektometrach sześciennych	111,5	94,9	93,2	91,8
23	na 1 mieszkańca w m^3	37,5	32,8	32,4	31,9
	energii elektrycznej w miastach[d]:				
24	w gigawatogodzinach	1339,4	1409,5	1472,6	1352,7
25	na 1 mieszkańca w kWh	642	686	725	668

a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Łącznie z wypłatami z poza duszu Emerytalno-Rentowego. c Łącznie z kolektorami. d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był do

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. b Including payments from non-agricultural social security excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				Average paid employment:	
				in industry:	
222,0	221,6	221,4	217,6	*in thousands*	*1*
76,1	76,0	76,0	74,8	*per 1000 population*	*2*
				in construction:	
49,0	50,9	48,0	41,9	*in thousands*	*3*
16,8	17,5	16,5	14,4	*per 1000 population*	*4*
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	
150,3	143,6	157,4	153,6	*in thous.*	*5*
64,9	62,0	67,9	66,3	*2000 = 100*	*6*
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
51,7	53,2	51,0	50,7	*women*	*7*
18,0	16,7	16,2	15,0	*aged up to 25 years*	*8*
26,3	32,3	31,9	35,4	*out of work for longer than 1 year*	*9*
				Registered unemployed persons (as of 31 XII)	
49	42	61	45	*per a job offer*	*10*
				Registered unemployment rate[a] *(as of 31 XII)*	
13,1	12,4	13,5	13,1	*in %*	*11*
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
3211,80	3374,45	3503,59	3654,57	*Average monthly gross wages and salaries in zl*	
177,3	186,3	193,4	201,8	*2000 = 100*	*12*
3620,47	3767,58	3958,09	4121,72	*of which: in industry*	*13*
2805,09	3107,00	3022,67	3114,04	*in construction*	*14*
680,0	668,8	658,3	650,9	*Average number of retirees and pensioners in thous.*	*15*
				receiving retirement and other pension paid	
623,7	615,0	606,8	601,7	*by the Social Insurance Institution*	*16*
56,3	53,8	51,5	49,2	*farmers*	*17*
				Average monthly gross retirement and other pension in zl:	
1611,66	1691,11	1782,76	1877,72	*paid by the Social Insurance Institution*	*18*
1060,31	1091,32	1159,65	1226,90	*farmers*[b]	*19*
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
14429,5	14345,2	14681,4	15127,1	*water supply*	*20*
8248,6	8733,2	9290,4	9647,4	*sewage*[c]	*21*
				Consumption in households:	
				water from water supply systems:	
93,2	91,9	92,2	90,8	*in cubic hectometre*	*22*
32,0	31,5	31,6	31,2	*per capita in* m^3	*23*
				electricity in urban areas[d]*:*	
1564,3	1545,5	1592,5	1522,5	*in gigawatt·hour*	*24*
766	759	784	753	*per capita in kWh*	*25*

uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funchód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the population and Housing Census 2002 as well as system in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					INFRASTRUKTURA KOMU
					MUNICIPAL INFRASTRUC
	Zasoby mieszkaniowe [a] (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	932,5	1010,4	1039,8	1053,6
2	na 1000 ludności	320	350	361	366
3	izby na 1000 ludności	1111	1261	1304	1323
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:				
4	na 1000 ludności	19503	23111	24139	24575
5	przeciętna 1 mieszkania	60,9	66,1	66,8	67,1
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	5,9	6,9	12,5	14,1
7	na 1000 ludności	2,0	2,4	4,3	4,9
8	izby na 1000 ludności	7,5	10,1	17,1	18,6
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:				
9	na 1000 ludności	161	240	419	445
10	przeciętna 1 mieszkania	79,5	100,9	96,4	90,5
					EDUKACJA [b]
					EDUCA
	Uczniowie w szkołach [c] (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych [d]	225,8	181,3	155,9	151,6
12	gimnazjach	87,2	111,5	96,3	92,8
13	zasadniczych zawodowych [e]	37,7	17,3	17,8	17,8
14	liceach ogólnokształcących [f]	69,4	52,5	46,7	43,4
15	liceach profilowanych	x	20,9	7,5	4,3
16	technikach [f]	77,4	28,7	33,0	34,5
17	artystycznych ogólnokształcących [g]	x	0,9	0,6	0,6
18	policealnych	22,0	26,8	25,9	22,5
	Absolwenci szkół [c] w tys.:				
19	podstawowych	38,9 [h]	32,8	28,5	27,4
20	gimnazjów	x	36,8	31,5	30,3
21	zasadniczych zawodowych [e]	12,8	5,3	4,9	5,4
22	liceów ogólnokształcących [i]	14,1	17,0	15,8	14,6
23	liceów profilowanych	x	6,6	3,5	1,7
24	techników [i]	14,7	6,1	6,2	6,1
25	artystycznych ogólnokształcących [g]	x	0,1	0,1	0,1
26	policealnych	8,3	9,0	6,2	6,2
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe [ik] (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	14,3	12,2	10,6	9,7

a Na podstawie bilansów. b Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1–3 na str. 187. c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem łącznie: e – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, f – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i techni kształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. k Od roku szkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi

a Based on balances. b See general notes to the chapter "Education", item 1–3 on page 187. c Excluding schools for adults, except post-cial job-training schools, f – supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. g Leading to professional certifi and technical secondary since 2006/07 school year respectively. k Since 2004/05 school year including specialized secondary schools as well

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA (dok.)					
TURE. DWELLINGS (cont.)					
				Dwelling stocks [a] (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):	
				dwellings:	
1072,7	1082,1	1095,6	1110,6	*in thousands*	*1*
368	371	376	382	*per 1000 population*	*2*
1417	1430	1448	1468	*rooms per 1000 population*	*3*
				usful floor area of dwellings in m^2:	
26277	26594	27017	27488	*per 1000 population*	*4*
71,5	71,7	71,9	72,0	*average per dwelling*	*5*
				Dwellings completed:	
				dwellings:	
12,7	10,5	15,0	16,5	*in thousands*	*6*
4,4	3,6	5,2	5,7	*per 1000 population*	*7*
16,7	14,9	19,3	20,5	*rooms per 1000 population*	*8*
				useful floor area of dwellings in m^2:	
413	362	478	493	*per 1000 population*	*9*
94,4	100,2	92,7	87,3	*average per dwelling*	*10*
I WYCHOWANIE					
TION [b]					
				Pupils and students in schools [c] (as of beginning of the school year) in thous.:	
147,8	148,2	146,9	147,5	*primary [d]*	*11*
87,7	83,6	79,6	76,4	*lower secondary*	*12*
16,9	15,7	14,5	13,4	*basic vocational [e]*	*13*
41,3	39,3	37,3	35,1	*general secondary [f]*	*14*
2,9	2,5	1,4	0,6	*specialized secondary*	*15*
36,0	36,3	36,5	36,0	*technical secondary [f]*	*16*
0,6	0,6	0,7	0,7	*general art [g]*	*17*
22,8	23,9	23,2	20,8	*post-secondary*	*18*
				Graduates in schools [c] in thous.:	
26,3	24,2	24,1	.	*primary*	*19*
28,4	27,0	25,7	.	*lower secondary*	*20*
5,2	4,9	4,6	.	*basic vocational [e]*	*21*
13,5	12,9	12,6	.	*general secondary [i]*	*22*
0,8	0,8	0,6	.	*specialized secondary*	*23*
7,2	7,4	7,8	.	*technical secondary [i]*	*24*
0,1	0,1	0,1	.	*general art [g]*	*25*
6,1	6,7	6,6	.	*post-secondary*	*26*
9,2	9,0	8,8	.	*Graduates of basic vocational , general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools [ik] (excluding schools for adults) per 1000 population*	*27*

szkół policealnych. d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. e, f Od roku szkolnego 2004/05 kami. g Dające uprawnienia zawodowe. h Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. i Łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólno- i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

secondary schools. d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. e, f Since 2004/05 school year including: e – specation. h Data include graduates of 8th and 6th grade. i Including supplementary general schools: general secondary since 2005/06 school year as special job-training schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					EDUKACJA [a]
					EDUCA
1	Studenci szkół wyższych [b] (stan w dniu 30 XI) w tys.	130,3	165,6	168,6	168,4
2	Absolwenci szkół wyższych [bc] w tys.	18,2	31,4	34,9	36,4
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	33,0	24,0	20,4	20,7
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	8,7	7,4	4,3	4,8
	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):				
5	miejsca w przedszkolach w tys.	54,1	50,6	53,0	56,4
6	dzieci [d] w tys.	63,2	58,6	64,6	71,0
7	w przedszkolach	50,6	46,8	52,6	56,2
8	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	12,6	11,8	11,7	13,0
9	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	405	450	518	540
				OCHRONA ZDROWIA [e]	
				HEALTH CARE [e] AND	
	Pracownicy medyczni [f] (stan w dniu 31 XII):				
10	lekarze	6771	5773	5891	5489
11	lekarze dentyści	1107	968	1131	475
12	pielęgniarki [g]	17181	14103	14361	14274
13	Łóżka w szpitalach ogólnych [h] (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	53,0	49,0	47,2	48,3
14	Leczeni w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności	2063	1828	2062	2075
15	Przychodnie [i] (stan w dniu 31 XII)	584	761	1060	1181
16	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	667	842	920	922
17	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę	4366	3430	3127	3120
18	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
19	lekarskie	5,4	6,1	7,0	6,9
20	stomatologiczne	0,8	0,7	0,7	0,8
21	Dzieci w żłobkach [k] i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku [l] do lat 3	32,8	31,6	41,3	43,4
					KULTURA.
					CULTURE.
22	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	683	668	651	643
23	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3744	3681	3623	3530
24	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	226	216	176	178
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:				
25	na 1000 ludności	4786	4342	3544	3560
26	na 1 czytelnika	21,2	20,1	20,1	20,0
27	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,8	1,9	2,2	2,3
28	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych [m] na 1000 ludności	281	272	355	349
29	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	40	45	60	58
30	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	389	376	511	462

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1–3 na str. 187. b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami ziemców. c Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", i punktami przedszkolnymi; w latach 2008-2012 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska. g Łącznie uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna" ust. 3, pkt. 1) na str. 215. k Łącznie z oddziałami żłobkowymi. l Do 2010 r. bez klubów

a See general notes to the chapter "Education", item 1–3 on page 187. b Including branch sections, basic organizational units in another Afairs; excluding foreigners. c From the previous academic year, and in 2000 – the calendar year; see general notes to the chapter "Education", points; in 2008-2012 excluding pre-primary education in the in its performing health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. g Including master nurses. h Excluding day places in item 3, point 1) on page 215. k Including nursery wards. l Until 2010 excluding children's clubs. m Data concern activity performed in voivodship

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.) *TION [a] (cont.)*					
163,9	155,7	148,9	135,5	*Students of higher education institutions [v] (as of 30 XI) in thous.*	*1*
39,7	41,8	40,3	38,7	*Graduates of higher education institutions [vc] in thous.*	*2*
22,5	22,9	22,0	18,7	*Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.*	*3*
5,2	5,5	5,2	.	*Graduates of schools for adults in thous.*	*4*
				Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
59,9	64,5	67,9	72,5	*places in nursery schools in thous.*	*5*
76,1	84,5	88,4	94,3	*children [d] in thous.:*	*6*
59,0	62,6	65,9	69,1	*in nursery schools*	*7*
14,6	18,7	18,9	20,5	*in pre-primary sections in primary schools*	*8*
530	527	533	551	*Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6*	*9*
I POMOC SPOŁECZNA *SOCIAL WELFARE*					
				Medical personnel [f] (as of 31 XII):	
5609	5885	6175	6243	*doctors*	*10*
706	966	911	789	*dentists*	*11*
14182	14535	17016	15728	*nurses [g]*	*12*
48,4	48,4	50,8	51,8	*Beds in general hospitals [h] (as of 31 XII) per 10 thous. population*	*13*
1988	1813	2030	2029	*In-patients in general hospitals (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thous. population*	*14*
1178	1343	1369	1346	*Out-patients departments [i] (as of 31 XII)*	*15*
943	969	970	993	*Generally available pharmacies (as of 31 XII)*	*16*
3094	3010	3004	2931	*Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy*	*17*
				Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	*18*
6,6	7,1	7,1	7,1	*medical*	*19*
0,8	0,9	0,8	0,9	*dental*	*20*
45,0	54,2	66,5	81,0	*Children in nurseries [k] and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 [l]*	*21*
TURYSTYKA *TOURISM*					
639	631	616	611	*Public libraries (including branches; as of 31 XII)*	*22*
3411	3351	3270	3215	*Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.*	*23*
172	173	173	169	*Public library borrowers per 1000 population*	*24*
				Public library loans in vol.:	
3394	3467	3380	3230	*per 1000 population*	*25*
19,7	20,0	19,5	19,1	*per borrower*	*26*
2,0	1,8	2,0	2,3	*Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population*	*27*
331	261	265	304	*Audience in theatres and music institutions [m] per 1000 population*	*28*
58	55	58	62	*Museums with branches (as of 31 XII)*	*29*
579	590	594	733	*Museum and exhibition visitors per 1000 population*	*30*

organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez cudzo- ust. 17 na str. 190. d Od roku 2008 łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). e Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. f Od 2005 pracujący z magistrami pielęgniarstwa. h Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. i Patrz dziecięcych. m Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Internal item 17 on page 190. d Since 2008 including, entities excluding in division according to type, pre-primary education groups and pre-primary e Since 2012 including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. f Since 2005 working directly with a patient; since 2006 hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. i See general notes to the chapter "Health care and social welfare" area, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					KULTURA. *CULTURE.*
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	62	47	45	44
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	7,4	6,7	8,6	9,1
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	680	591	952	1129
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
4	radiowi	262	255	216	206
5	telewizyjni	256	246	208	199
6	Baza noclegowa turystyki[a] (stan w dniu 31 VII)	812	712	736	723
7	w tym hotele	112	146	178	178
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	183,6	157,9	168,7	177,8
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	520	602	700	627
					ROLNICTWO[b] *AGRICULTURE[b] AND*
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) [cd] w tys. ha	1096,7	976,5	964,5	951,3
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	94,5	95,0
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) [de] w tys. ha	770,4	734,8	741,0	738,8
	w tym w %:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,2	64,7	62,5	65,7
14	w tym: pszenica	39,1	35,5	34,7	37,9
15	żyto	7,5	5,9	6,3	6,6
16	ziemniaki	7,2	3,9	3,8	3,1
17	buraki cukrowe	4,0	3,7	3,1	2,8
	Zbiory w tys. t:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1771,3	1973,2	1817,0	1951,4
19	w tym: pszenica	1172,5	1211,1	1170,3	1261,5
20	żyto	147,0	133,6	135,7	145,7
21	ziemniaki [f]	1282,7	621,5	593,0	458,9
22	buraki cukrowe	1272,4	1379,2	919,4	1103,7
	Plony z 1 ha w dt:				
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	34,7	41,5	39,2	40,2
24	w tym: pszenica	38,9	46,4	45,5	45,0
25	żyto	25,4	30,8	29,2	29,7
26	ziemniaki [f]	233	216	209	204
27	buraki cukrowe	409	509	461	537
	Zwierzęta gospodarskie [d]:				
28	bydło (stan w czerwcu):				
29	w tysiącach sztuk	165,9	123,3	113,7	103,8
30	na 100 ha użytków rolnych [c] w szt.	15,1	12,6	11,8	10,9
	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):				
31	w tysiącach sztuk	466,2	441,5	370,5	336,7
32	na 100 ha użytków rolnych [c] w szt.	42,5	45,2	38,4	35,4
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych [c]:				
33	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) [g] w kg	88,4	117	101	100
34	mleka krowiego w l	269	245	215	206

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. c Od 2010 r. działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", ust. 4 na str. 264. d W 2010 r. dane Powszechnego ogrodów przydomowych. g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny;

a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. b Data are presented according to the official residence of land user. c Since who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 4 on page 264. d In fertilizers). f Since 2010 excluding kitchen gardens. g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
43	38	36	39	*Indoor cinemas (as of 31 XII)*	*1*
				Seats in indoor cinemas (as of 31 XII)	
8,9	8,6	8,4	9,4	*per 1000 population*	*2*
1130	1232	1187	1183	*Audience in indoor cinemas per 1000 population*	*3*
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
200	199	200	201	*radio*	*4*
193	191	192	193	*television*	*5*
				Tourist accommodation establishments[a]	
726	903	946	909	*(as of 31 VII)*	*6*
200	202	218	212	*of which hotels*	*7*
				Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous.	
168,2	183,7	202,6	200,8	*population*	*8*
650	720	750	754	*Tourists accommodated per 1000 population*	*9*
I LEŚNICTWO					
FORESTRY					
919,5	928,5	953,3	922,9	*Agricultural land (as of June)* [cd] *in thous. ha*	*10*
97,6	96,3	94,2	98,5	*of which in good agricultural condition in %*	*11*
715,8	714,4	718,3	729,7	*Sown area (as of June)* [de] *in thous. ha*	*12*
				of which in %:	
59,3	59,8	57,8	57,5	*basic cereals (including cereal mixed)*	*13*
35,9	36,2	33,2	36,0	*of which: wheat*	*14*
5,3	5,1	4,7	6,1	*rye*	*15*
3,1	3,3	3,6	2,6	*potatoes*	*16*
2,7	2,6	2,7	2,4	*sugar beets*	*17*
				Crop production in thous. t:	
1914,6	1832,1	1716,5	1849,3	*basic cereals (including cereal mixed)*	*18*
1325,5	1242,4	1069,9	1275,6	*of which: wheat*	*19*
120,4	114,2	111,3	149,6	*rye*	*20*
480,9	605,3	723,7	472,9	*potatoes* [f]	*21*
1028,3	1191,1	1190,2	948,1	*sugar beets*	*22*
				Yields per 1 ha in dt:	
45,1	42,9	41,4	44,0	*basis cereals (including cereal mixed)*	*23*
51,6	48,1	44,8	48,6	*of which: wheat*	*24*
31,9	31,0	32,9	33,5	*rye*	*25*
215	261	278	246	*potatoes* [f]	*26*
540	635	608	551	*sugar beets*	*27*
				Livestock [d]*:*	
				cattle (as of June):	*28*
109,1	97,8	102,6	102,7	*in thousand heads*	*29*
11,9	10,5	10,8	11,1	*per 100 ha of agricultural land* [c] *in heads*	*30*
				pigs (as of the end of July):	
300,7	259,3	234,8	208,5	*in thousand heads*	*31*
32,9	27,9	24,6	22,6	*per 100 ha of agricultural land* [c] *in heads*	*32*
				Production per 1 ha of agricultural land [c]*:*	
107	101	89,2	97,8	*of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)* [g] *in kg*	*33*
187	197	201	205	*of cows' milk in l*	*34*

bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących Spisu Rolnego. e Od 2010 r. bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). f Od 2010 r. bez w wadze poubojowej ciepłej.

2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					ROLNICTWO[a]
					AGRICULTURE[a] AND
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych[b]:				
1	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	837	1140	997	1337
2	ziemniaki w kg	138	143	169	156
3	buraki cukrowe w kg	1160	1412	748	1160
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)[c] w kg	53	80	77	78
5	mleko krowie w l	122	187	162	163
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych[bde] w kg:				
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	76,7	98,8	172	159
7	wapniowych	182	158	51,1	57,1
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych[be] w szt.	5,7	6,1	7,3	7,5
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	577,8	598,0	603,4	603,9
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):				
10	w tysiącach hektarów	563,2	583,4	587,5	587,8
11	na 1 mieszkańca w ha	0,19	0,20	0,20	0,20
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	28,2	29,2	29,5	29,5
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m^3	369,8	408,9	459,1	512,2
					PRZE
					INDU
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	.	55033,1	78663,0	78902,3
15	rok poprzedni =100 (ceny stałe)	.	.	106,3	94,8
16	2005 = 100 (ceny stałe)	.	100,0	138,3	131,1
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	.	256277	315802	342459
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	.	19040	27344	27429
					BUDO
					CONST
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej[f] (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	.	6888,7	14568,1	13687,2
20	w tym sektor prywatny w %	.	97,8	98,4	99,1
21	na 1 mieszkańca w zł	.	2383	5064	4758
					TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ
					TRANSPORT AND COMMUNI
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe[g]:				
22	w kilometrach	1970	1766	1753	1765
23	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	9,9	8,9	8,8	8,8
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
24	w kilometrach	18218,0	18098,7	18253,1	18327,7
25	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	91,3	90,7	91,5	91,9
	Samochody osobowe zarejestrowane[h]:				
26	w tysiącach sztuk	735,2	920,4	1207,4	1246,6
27	na 1000 ludności	252	319	420	433

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej i leśnictwo", ust. 4 na str. 264. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej cie nywania robót. g Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami in

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 4 on page 264. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; forming works. g Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of other entities which are administrators

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.) *FORESTRY (cont.)*					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land[b]:	
1437	1325	1388	1321	*basic cereal grains (including cereal mixed) in kg*	*1*
173	203	219	185	*potatoes in kg*	*2*
1099	1071	1279	1136	*sugar beets in kg*	*3*
77	82	73	79	*animals for slaughter in terms of meat (including fats)[c] in kg*	*4*
167	163	164	168	*cows' milk in l*	*5*
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land[bde] in kg:	
147	164	152	160	*mineral or chemical (including mixed fertilizers)*	*6*
74,1	56,0	62,6	69,2	*lime*	*7*
6,1	.	.	6,2	*Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land[be] in units*	*8*
605,1	606,1	607,5	608,0	*Forest land (as of 31 XII) in thous. ha*	*9*
				Forest areas (as of 31 XII):	
589,0	590,0	591,3	591,8	*in thousand hectares*	*10*
0,20	0,20	0,20	0,20	*per capita in ha*	*11*
29,5	29,6	29,6	29,7	*Forest cover (as of 31 XII) in %*	*12*
500,6	483,8	481,4	491,0	*Removals (timber) per 100 ha of forest area in m^3*	*13*
MYSŁ *STRY*					
				Sold production of industry:	
89292,6	100428,7	107666,3	105981,9	*in million zlotys (current prices)*	*14*
112,3	104,7	103,8	99,7	*previous year =100 (constant prices)*	*15*
147,2	154,1	160,0	159,5	*2005 = 100 (constant prices)*	*16*
402265	453288	486205	486984	*per employee in zl (current prices)*	*17*
30616	34443	36932	36407	*per capita in zl (current prices)*	*18*
WNICTWO *RUCTION*					
				Sales of construction and assembly production[f] (current prices):	
13036,9	16152,6	13619,3	14771,1	*in million zlotys*	*19*
99,1	99,4	99,2	99,4	*of which private sector in %*	*20*
4470	5540	4672	5074	*per capita in zl*	*21*
— stan w dniu 31 XII *CATIONS — as of 31 XII*					
				Railway lines operated – standard gauge[g]:	
1769	1779	1779	1763	*in kilometres*	*22*
8,9	8,9	8,9	8,8	*per 100 km^2 of total area in km*	*23*
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
18426,2	18824,7	18862,0	18856,5	*in kilometres*	*24*
92,4	94,4	94,6	94,5	*per 100 km^2 of total area in km*	*25*
				Registered passenger cars[h]:	
1309,4	1389,2	1443,6	1500,0	*in thousand units*	*26*
449	476	495	515	*per 1000 population*	*27*

oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu „Rolnictwo, łowiectwo płej. d W roku gospodarczym. e W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykofrastruktury kolejowej. h Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general in post-slaughter warm weight. d In farming year. e In 2010 data of the Agricultural Census. f Realized by construction units – by place of perof railway infrastructure. h Since 2011 including having temporary permission given at the end of the year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ
					TRANSPORT AND COMMUNI
	Placówki pocztowe[a]:				
1	w liczbach bezwzględnych	734	733	686	651
2	na 100 tys. ludności	25,2	25,4	23,8	22,6
	Telefoniczne łącza główne[b]:				
3	w tysiącach	916,8	1004,9	782,5	727,0
4	na 1000 ludności	315	348	272	253
					HAN
					TRA
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	21666,9	25674,9	34548,1	38893,7
6	na 1 mieszkańca w zł	7434	8883	12009	13521
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	33,0[c]	27,4	28,2	27,7
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	88,3[c]	105	102	104
					FINANSE
					PUBLIC
	Budżety gmin[d]				
	Dochody:				
9	w milionach złotych	2595,0	3881,0	5286,6	5409,4
10	na 1 mieszkańca w zł	1336	1883	2574	2632
	Wydatki:				
11	w milionach złotych	2741,2	3921,9	5445,4	5890,3
12	na 1 mieszkańca w zł	1412	1903	2651	2866
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
13	w milionach złotych	2163,8	2637,5	3248,4	3363,5
14	na 1 mieszkańca w zł	2224	3180	3948	4093
	Wydatki:				
15	w milionach złotych	2308,3	2412,9	3846,4	4300,9
16	na 1 mieszkańca w zł	2373	2909	4674	5234
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
17	w milionach złotych	1029,5	1201,2	1590,2	1691,7
18	na 1 mieszkańca w zł	530	583	774	823
	Wydatki:				
19	w milionach złotych	1052,7	1216,8	1619,4	1848,6
20	na 1 mieszkańca w zł	542	590	788	900
	Budżet województwa				
	Dochody:				
21	w milionach złotych	353,9	621,4	1079,8	1503,8
22	na 1 mieszkańca w zł	121	215	375	523
	Wydatki:				
23	w milionach złotych	350,2	569,4	1006,2	1590,3
24	na 1 mieszkańca w zł	120	197	350	553

a Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego; do 2012 r. określanego jako operator publiczny (poczta publiczna); w 2000 r. w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. d Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Data concern the appointed postal operator, until 2012 defined as the public operator (public post); in 2000 post offices and tele 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities witch powiat status.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
— stan w dniu 31 XII (cont.)					
CATIONS — as of 31 XII (cont.)					
				Postal offices[a]*:*	
648	624	632	611	*in absolute numbers*	*1*
22,2	21,4	21,7	21,0	*per 100 thous. population*	*2*
				Fixed main line[b]*:*	
678,0	589,5	522,7	486,9	*in thousands*	*3*
232	202	179	167	*per 1000 population*	*4*
DEL					
DE					
				Retail sales (current prices):	
37065,0	41394,5	45629,3	44499,7	*in million zlotys*	*5*
12709	14197	15652	15287	*per capita in zl*	*6*
27,6	25,9	27,7	26,6	*Shops (as of 31 XII) in thous.*	*7*
106	112	105	109	*Population (as of 31 XII) per 1 shop*	*8*
PUBLICZNE [d]					
FINANCE [d]					
				Budgets of gminas [d]	
				Revenue:	
6034,8	6326,4	6634,8	6477,7	*in million zlotys*	*9*
2876	3015	3162	3277	*per capita in zl*	*10*
				Expenditure:	
6716,5	6628,3	6595,3	6419,5	*in million zlotys*	*11*
3201	3159	3144	3247	*per capita in zl*	*12*
				Budgets of cities with powiat status	
				Revenue:	
3829,4	4216,5	4367,2	4868,1	*in million zlotys*	*13*
4681	5158	5344	5211	*per capita in zl*	*14*
				Expenditure:	
3999,2	4437,0	4492,2	4767,2	*in million zlotys*	*15*
4888	5427	5497	5103	*per capita in zl*	*16*
				Budgets of powiats	
				Revenue:	
1905,1	2079,7	1944,5	1881,7	*in million zlotys*	*17*
908	991	927	952	*per capita in zl*	*18*
				Expenditure:	
2008,1	2110,5	1920,6	1870,2	*in million zlotys*	*19*
957	1006	915	946	*per capita in zl*	*20*
				Budget of voivodship	
				Revenue:	
1013,3	1234,1	1674,2	1626,4	*in million zlotys*	*21*
347	423	574	559	*per capita in zl*	*22*
				Expenditure:	
1303,4	1516,9	1687,2	1588,3	*in million zlotys*	*23*
447	520	579	546	*per capita in zl*	*24*

placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne

communication service offices. b Data concern operators of the public telecommunication network. c Data are not comparable due to change in

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					INWESTYCJE.
					INVESTMENTS.
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	10167,7	11475,1	18470,3	18751,9
2	na 1 mieszkańca w zł	3488	3970	6420	6519
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	107270,1	141158,5	179798,3	190463,3
4	na 1 mieszkańca w zł	36835*	48874	62494	66211
					PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ
					ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY
5	Ogółem: w tysiącach	269,7	302,6	316,7	316,8
6	na 10 tys. ludności	926	1048	1101	1101
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
7	w tysiącach	58,4	80,2	89,6	91,9
8	1999 = 100	116,5	159,8	178,7	183,2
	w tym:				
9	spółdzielnie	1,6	1,5	1,4	1,4
10	spółki handlowe	13,2	19,0	22,1	23,2
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	4,4	5,4	6,2	6,3
12	spółki cywilne	25,6	23,5	23,4	22,9
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
13	w tysiącach	211,1	222,5	227,1	224,9
14	1999 = 100	99,0	104,3	106,5	105,5
15	na 10 tys. ludności	725	770	789	782
					RACHUNKI
					REGIONAL
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych	.	.	.	.
17	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100				
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	.	.	.	.
20	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych	.	.	.	.
22	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
23	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	.	.	.	.

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywi

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private farms in agri

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE [a]					
FIXED ASSETS [a]					
				Investment outlays (current prices):	
17950,2	20164,8	19615,8	20644,0	*in million zlotys*	*1*
6155	6916	6729	7092	*per capita in zl*	*2*
				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	
200344,5	212209,3	228054,2	244399,0	*in million zlotys*	*3*
68676	72760	78252	83986	*per capita in zl*	*4*
W REJESTRZE REGON [b] — stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER [b] *— as of 31 XII*					
331,2	327,6	336,9	347,6	*Total: in thousands*	*5*
1135	1123	1156	1194	*per 10 thous. population*	*6*
				Legal persons and organizational entities without legal personality:	
96,2	99,7	104,9	112,1	*in thousands*	*7*
191,8	198,7	209,0	223,4	*1999 = 100*	*8*
				of which:	
1,4	1,4	1,4	1,4	*cooperatives*	*9*
24,8	26,4	28,5	31,1	*commercial companies*	*10*
6,5	6,7	6,9	7,2	*of which with foreign capital participation*	*11*
23,2	23,6	23,8	26,4	*civil law partnerships*	*12*
				Natural persons conducting economic activity:	
235,0	228,0	232,1	235,5	*in thousands*	*13*
110,2	106,9	108,8	110,4	*1999 = 100*	*14*
806	782	796	809	*per 10 thous. population*	*15*
REGIONALNE					
ACCOUNTS					
				Gross domestic product (current prices):	
122539	134040	138298	.	*in million zlotys*	*16*
42015	45970	47440	.	*per capita in zl*	*17*
.	106,0	101,8	.	*Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100*	*18*
				Gross value added (current prices):	
107922	117823	122548	.	*in million zlotys*	*19*
37004	40409	42037	.	*per capita in zl*	*20*
				Gross nominal disposable income in the households sector:	
69711	72444	76529	.	*in million zlotys*	*21*
23902	24845	26251	.	*per capita in zl*	*22*
.	99,3	101,8	.	*Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100*	*23*

dualne w rolnictwie.

cultural.

DZIAŁ I

GEOGRAFIA

CHAPTER I

GEOGRAPHY

TABL. 1. **POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE**
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	W stopniach i minutach *In degrees and minutes*	W km *In km*	*SPECIFICATION*
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				*Extreme points of the voivodship border:*
na północ (szerokość geograficzna północna)	Kotla	51°48'	x	*in the north (northern geographic latitude)*
na południe (szerokość geograficzna północna)	Międzylesie	50°06'	x	*in the south (northern geographic latitude)*
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Bogatynia	14°49'	x	*in the west (eastern geographic longitude)*
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Dziadowa Kłoda	17°48'	x	*in the east (eastern geographic longitude)*
Rozciągłość:				*Extent:*
z południa na północ	x	1°42'	196	*from south to north*
z zachodu na wschód	x	2°59'	211	*from west to east*

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 2. **POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych *In absolute numbers*	W odsetkach *In percent*	*SPECIFICATION*
Powierzchnia w km^2	19947	x	*Area in km^2*
Długość granicy w km	1163	100,0	*Length of borders in km*
z Czechami	434	37,3	*with the Czech Republic*
z Niemcami	80	6,9	*with Germany*
z województwami:			*with voivodships:*
lubuskim	227	19,5	*lubuskie*
wielkopolskim	224	19,3	*wielkopolskie*
opolskim	198	17,0	*opolskie*

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI**
ELEVATIONS

NAJWYŻEJ ORAZ NAJNIŻEJ POŁOŻONE PUNKTY I MIEJSCOWOŚCI	Gmina *Gmina*	Wzniesienie nad poziom morza w m *Elevation above the sea level in m*	*THE HIGHEST AND THE LOWEST POINTS AND LOCALITIES*
Najwyżej położony punkt — Śnieżka	Karpacz	1602	*Highest point — Śnieżka*
Najniżej położony punkt — Skidniów	Kotla	69	*Lowest point — Skidniów*
Najwyżej położona miejscowość — Zieleniec	Duszniki Zdrój	900	*Highest locality — Zieleniec*
Najniżej położona miejscowość — Skidniów	Kotla	69	*Lowest locality — Skidniów*

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.
S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Department of the Lower Silesian Marshal's Office.

TABL. 4. **NAJWYŻSZE SZCZYTY GÓRSKIE**
THE HIGHEST MOUNTAIN PEAKS

SZCZYTY GÓRSKIE *MOUNTAIN PEAKS*	Pasmo górskie *Mountain range*	Wzniesienie nad poziom morza w m *Elevation above the sea level in m*
Śnieżka	Karkonosze	1603
Wielki Szyszak	Karkonosze	1509
Smogornia	Karkonosze	1489
Łabski Szczyt	Karkonosze	1471
Mały Szyszak	Karkonosze	1436
Śnieżnik	Masyw Śnieżnika	1425
Goworek	Masyw Śnieżnika	1314
Wysoka Kopa	Góry Izerskie	1126
Smrek	Góry Izerskie	1124
Kamienica	Góry Izerskie	973
Postawna	Góry Bialskie	1124
Smrek	Góry Bialskie	1109
Orlica	Góry Orlickie	1084
Zielony Garb	Góry Orlickie	1026
Wielka Sowa	Góry Sowie	1015
Kalenica	Góry Sowie	964
Słoneczna	Góry Sowie	950
Kowadło	Góry Złote	987
Czortowiec	Góry Złote	944
Sasanka	Góry Bystrzyckie	980
Jagodna	Góry Bystrzyckie	975
Skalnik	Rudawy Janowickie	935
Waligóra	Góry Kamienne	934
Suchawa	Góry Kamienne	928
Szczeliniec Wielki	Góry Stołowe	919
Skalniak	Góry Stołowe	915

Ź r ó d ł o: dane Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.
S o u r c e: data of the General Staff of the Polish Armed Forces.

TABL. 5. **NAJDŁUŻSZE JASKINIE W REGIONIE SUDECKIM**
THE LONGEST CAVES IN SUDETY REGION

JASKINIE *CAVES*	Długość *Length*	Głębokość *Depth*
	w metrach	*in metres*
Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie	5500	118
Jaskinia z Filarami – Prosta	727	.
Jaskinia Radochowska	502	.
Szczelina Wojcieszowska	440	113
Jaskinia Nowa	232	49
Jaskinia na Ścianie	205	21
Jaskinia Imieninowa	170	58
Jaskinia Błotna	155	40
Złota Sztolnia	136	26
Jaskinia Kryształowa	130	30

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk o Ziemi.
S o u r c e: data of the Polish Society of Friends of Earth Sciences.

TABL. 6. **WAŻNIEJSZE PRZEŁĘCZE I KULMINACJE NA DROGACH**
MAJOR PASSES AND CULMINATIONS ON THE ROADS

PRZEŁĘCZ KULMINACJA *PASS CULMINATION*	Miejsce położenia *Locality*	Wzniesienie nad poziom morza w m *Elevation above the sea level in m*	Droga *Road*
Okraj	Karkonosze	1046	Kowary – Trutnov
Szklarska	Karkonosze, Góry Izerskie	886	Szklarska Poręba – Harrachov
Bierutowicka	Karkonosze	820	Karpacz – Sosnówka
Lisia	Góry Stołowe	786	Kudowa – Zdrój – Radków
Walimska	Góry Sowie	750	Walim – Pieszyce
Kowarska	Rudawy Janowickie, Karkonosze	727	Jelenia Góra – Kamienna Góra
Woliborska	Góry Sowie	711	Bielawa – Nowa Ruda
Polskie Wrota	Góry Stołowe, Góry Orlickie	660	Kłodzko – Kudowa – Zdrój
Widok	Góry Kaczawskie	613	Jelenia Góra – Świerzawa
Srebrna	Góry Sowie, Góry Bardzkie	586	Ząbkowice Śl. – Nowa Ruda

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 7. **WIĘKSZE RZEKI** [a]
PRINCIPAL RIVERS [a]

RZEKI[b] *RIVERS*[b]	Długość w km *Length in km*		Odbiornik [c] *Recipient* [c]	Powierzchnia zlewni w km^2 *Drainage basin area in km^2*	
	ogółem *total*	w tym w województwie *of which in voivodship*		ogółem *total*	w tym w województwie[d] *of which in voivodship*[d]
Odra	726,0[e]	204,0	Zalew Szczeciński (Roztoka Odrzańska)	119109,2	19696,7
Bóbr	278,3	159,9	Odra	5874,2	4163,5
Nysa Łużycka	197,0[e]	79,7	Odra	4403,3	626,7
Nysa Kłodzka	188,8	89,9	Odra	4554,3	2050,3
Barycz	136,2	108,8	Odra	5547,1	2639,8
Kwisa	130,4	119,7	Bóbr	1028,5	956,4
Widawa	109,0	83,8	Odra	1745,8	1251,0
Bystrzyca	101,5	101,5	Odra	1320,7	1320,7
Oława	99,0	96,2	Odra	1151,0	876,9
Kaczawa	86,0	86,0	Odra	2262,9	2262,9
Ślęza	84,1	84,1	Odra	973,2	973,2

a O powierzchni zlewni w województwie dolnośląskim powyżej 600 km^2. b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. d Powierzchnię zlewni w województwie dolnośląskim obliczono według Komputerowej Mapy Podziału Hydrologicznego Polski MPHP w skali 1: 50 000. e W tym odcinek graniczny.

Ź r ó d ł o: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

a Of drainage basin area in dolnośląskie voivodship bigger then 600 km^2. b Listed according to hydrographic order. c River or reservoir into which the water flows. d Drainage basin area in dolnośląskie voivodship was calculated according to A Computer Hydrographical Map of Poland 1: 50 000 of scale map. e Of which the border section.

S o u r c e: data of the Regional Water Management Boards in Wrocław.

TABL. 8. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FLOW RESERVOIRS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE *RESERVOIRS AND FLOW RESERVOIRS*	Rzeka *River*	Rok uruchomienia *Year opened*	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm^3 *Total capacity at maximum accumulation in hm^3*	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km^2 *Area at maximum accumulation in km^2*	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m *Maximum height of accumulation or fall in m*
Otmuchów	Nysa Kłodzka	1933	130,5	20,6	18,4
Nysa	Nysa Kłodzka	1971	124,7	20,7	13,3
Mietków	Bystrzyca	1986	71,9	9,1	15,3
Pilchowice	Bóbr	1912	50,0	2,4	46,7
Słup	Nysa Szalona	1978	38,7	4,9	19,1
Topola	Nysa Kłodzka	2003	26,5	3,4	7,8
Leśna	Kwisa	1907	16,8	1,4	35,8
Bukówka	Bóbr	1987	16,8	2,0	22,4
Kozielno	Nysa Kłodzka	2003	16,4	3,5	8,0
Sosnówka	Czerwonka	2002	14,0	1,8	18,0
Złotniki	Kwisa	1924	12,1	1,2	27,5
Dobromierz	Strzegomka	1987	11,4	1,1	26,7
Lubachów	Bystrzyca	1917	8,0	0,5	38,0
Brzeg Dolny[a]	Odra	1958	8,0	2,1	7,0
Sobieszów[b]	Kamienna	1909	6,7	2,0	9,7
Niedów	Witka	1962	4,9	1,9	12,5
Cieplice[b]	Wrzosówka	1909	4,9	2,1	7,6
Mirsk[b]	Długi Potok	1910	3,9	1,0	12,5
Mysłakowice[b]	Łomnica	1913	3,6	1,0	3,4
Wrzeszczyn	Bóbr	1927	2,0	0,4	15,0
Zatonie	Plebanka	1968	2,0	0,2	31,5

a Stopień wodny. b Zbiornik powodziowy „suchy".

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Flow reservoir. b Flood reservoir "dry".

S o u r c e: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 9. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJE METEOROLOGICZNE *METEOROLOGICAL STATIONS*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Temperatury w °C *Temperatures in °C*						
		średnie[a] *average[a]*				skrajne *extreme*		amplitudy temperatur skrajnych *amplitudes of extreme temperatures*
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2013	maksimum *maximum*	minimum *minimum*	
						1971-2013		
Wrocław	120	8,7	9,1	9,4	9,4	37,4	-30,0	67,4
Jelenia Góra	342	7,4	7,7	7,8	7,6	35,8	-31,8	67,6
Śnieżka	1603	0,6	1,0	1,3	0,9	24,6	-32,1	56,7
Kłodzko	356	7,4	7,6	7,9	7,8	35,1	-29,7	64,8

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 10. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJE METEOROLOGICZNE *METEOROLOGICAL STATIONS*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Roczne sumy opadów w mm *Total annual precipitation in mm*				Średnia prędkość wiatru w m/s *Average wind velocity in m/s*	Usłonecznienie w h *Insolation in h*	Średnie zachmurzenie w oktantach[a] *Average cloudiness in octants[a]*
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2013	2013		
		średnie[b] *average[b]*						
Wrocław	120	569	522	560	646	3,1	1691	5,8
Jelenia Góra	342	678	686	743	853	2,5	1528	6,0
Śnieżka	1603	1150	1101	1141	1222	10,3	1330	6,3
Kłodzko	356	576	596	629	606	2,9	1575	5,9

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2013
As of 31 XII

WROCŁAW Stolica województwa *Capital city of voivodship*

LEGNICA Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*

Granica województwa *Voivodship border*

Granice powiatów *Powiat borders*

Granice gmin *Gmina borders*

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2013 R.

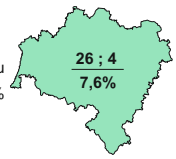
Stan w dniu 31 XII

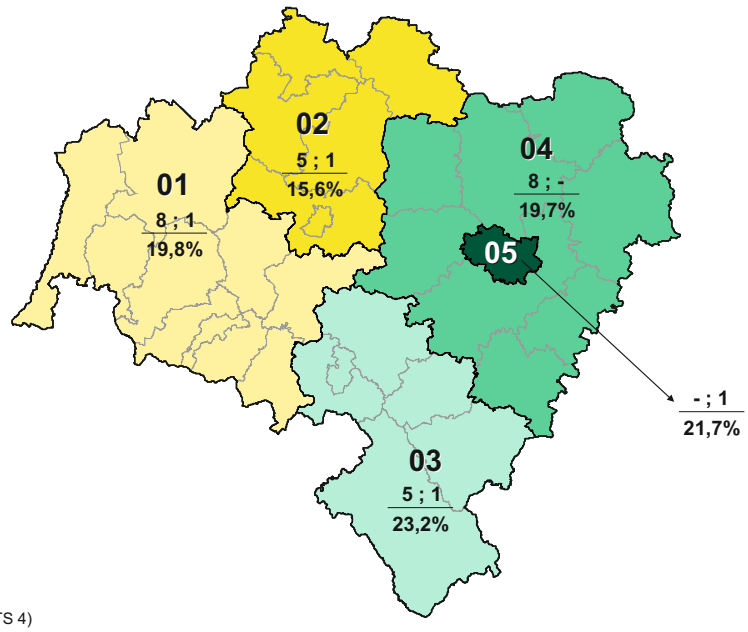
DIVISION OF THE DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2013

As of 31 XII

Liczba powiatów; liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności[a] w %

Number of powiats; number of cities with powiat status
Share in total number of population[a] in %

PODREGIONY (NTS 3)
SUBREGIONS (NTS 3)

01 Podregion jeleniogórski
Powiaty *Powiats* (NTS 4)
- bolesławiecki (6)
- jaworski (6)
- jeleniogórski (9)
- kamiennogórski (4)
- lubański (7)
- lwówecki (5)
- zgorzelecki (7)
- złotoryjski (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)
City with powiat status (NTS 4)
- Jelenia Góra (1)

02 Podregion legnicko-głogowski
Powiaty *Powiats* (NTS 4)
- głogowski (6)
- górowski (4)
- legnicki (8)
- lubiński (4)
- polkowicki (6)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)
City with powiat status (NTS 4)
- Legnica (1)

03 Podregion wałbrzyski
Powiaty *Powiats* (NTS 4)
- dzierżoniowski (7)
- kłodzki (14)
- świdnicki (8)
- wałbrzyski (8)
- ząbkowicki (7)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4)
City with powiat status (NTS 4)
- Wałbrzych (1)

04 Podregion wrocławski
Powiaty *Powiats* (NTS 4)
- milicki (3)
- oleśnicki (8)
- oławski (4)
- strzeliński (5)
- średzki (5)
- trzebnicki (6)
- wołowski (3)
- wrocławski (9)

05 Podregion m. Wrocław
Miasto na prawach powiatu (NTS 4)
City with powiat status (NTS 4)
- Wrocław (1; 5)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5), dla m. Wrocław również liczbę dzielnic.
Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses, for Capital city Wrocław number of districts as well.

a Odpowiednio: dla województwa - udział w kraju, dla podregionów - udział w województwie.
a Respectively: for voivodship - share in country, for subregions - share in voivodship.

DZIAŁ II

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

CHAPTER II

ENVIRONMENTAL PROTECTION

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Ewidencja gruntów wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane"), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące") oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – (jednolity tekst, Dz. U. 2013, poz. 1205). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r. zgodnie z art. 12a ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IV^a, IV^b wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ; pastwiska – PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

General notes

1. *Information regarding the* ***geodesic status and directions in land use*** *is classified according to ownership and register groups of land included in the register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).*

A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item ''built-up and urbanized land''), land under ponds (included in the item ''standing inland water'') as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding ***agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes*** *concern land, for which payments and fees were collected based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013, item 1205). The Law protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Until 2008 in accordance with Art. 12a, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IV^a, IV^b quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.*

Quality classes of agricultural land *describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.*

2. *Data regarding* ***devastated and degraded land requiring reclamation and management*** *concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the utility value of which has declined due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).*

Reclamation *of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.*

Zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem oraz rybactwem)" – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam^3 i więcej wody podziemnej albo 20 dam^3 i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam^3 i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych" – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej" – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Development of reclaimed land *is based on undertaking appropriate measures, which enable using that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.*

3. *Information regarding* ***water withdrawal*** *concerns:*

1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting, and fishing)" – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam^3 or more of underground water, or 20 dam^3 or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam^3 or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction facilities, which is discharged to reservoir without further use;
2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;
3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces, etc.).

4. *Data regarding* ***wastewater*** *concern wastewater discharged into waters (until 2002 – surface water) or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding* ***equipment of wastewater treatment plants*** *concern the same entities.*

Wastewater requiring treatment *is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated mine drainage water and cooling water), other entities as well as households.*

Cooling water *comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.*

Cooling water not requiring treatment *is water which meets the following conditions:*

- *is discharged into waters by a separate sewage system,*
- *the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as of other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.*

Data regarding ***treated wastewater*** *concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.*

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

U w a g a. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności (miast i wsi) korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według

Mechanical treatment of wastewater *is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.*

Chemical treatment of wastewater *consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.*

Biological treatment of wastewater *occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.*

Increased biogene removal from sewage *occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.*

A few steps treatment*, mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).*

Data on ***municipal wastewater treatment plants*** *concern those of them which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported wastewater (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).*

N o t e. Since 2003 municipal chemical wastewater treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

*Data on (****urban and rural) population connected to wastewater treatment plants*** *are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.*

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. *Information regarding the sources and amounts of* ***air pollutants emission*** *from plants of significant nuisance to air quality as well as* ***the possession of system to reduce such pollutants and the effects of their utilization*** *concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers,*

stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami. Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, pyłów krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględnymi wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla.**

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych), formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 627, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlegają cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments. The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

*Data regarding **particulate emissions** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

*Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).*

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

*Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the **indicator of reduction of gas pollutants** was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.*

***The emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

***6. Nature protection** consists in maintaining, sustainable utilisation and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats), forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sities, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.*

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

***National parks** include protected areas distinguished by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.*

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Sieć Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/ WE z dnia 30 XI 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasią), określająca kryteria do wyznaczenia ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 V 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową), określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats, habitats of plants, animals or fungi.

***Nature reserves** include areas having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.*

***Landscape parks** are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

***Protected landscape areas** include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.*

***Natura 2000** network includes Special Protection Areas (SPA) and Special Areas of Conservation (SAC) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCI). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council dated 30 XI 2009 on the conservation of wild birds (Birds Directive), that specifies the criteria to designate and manage special protection areas for endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC dated 21 V 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (Habitats Directive), that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.*

***Documentation sites** are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.*

***Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.*

***Ecological areas** are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.*

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach za 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Informacje **o ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

8. Dane o **nakładach na środki trwałe służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Monuments of nature *are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.*

7. Waste *means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste in 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.*

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 27 IX 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206.

Information regarding the ***quantity and type of waste*** *concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).*

Recovery of waste *shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (journal of Laws 2013 item 21).*

Disposal of waste *shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.*

Waste storage *means a temporary waste, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit colleting waste, storage of waste by the unit processing waste.*

Landfilled waste *is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).*

Data regarding ***landfilled up to now (accumulated) waste*** *concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.*

8. *Data regarding* ***outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management*** *are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERRIE), implemented by the European Union.*

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zbezpieczenia społeczne" a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ekologiczne — fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) — są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi); kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska; spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy — Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. Ecological funds — environmental protection and water management funds *(National and voivodship as well as until 2009 powiat and gmina) — are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.*

Data concerning environmental protection and water management funds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities were assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to the amount of income from environmental payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1(11). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*			przyrost (+) lub ubytek (–) w ha w stosunku do 2013 r. *increase (+) or decrease (–) in ha in relation to 2013*	na 1000 mieszkańców[a] w ha *per 1000 population[a] in ha*		
Powierzchnia ogólna[b] ...	**1994776**	**1994674**	**1994674**	-	**690**	**685**	***Total area***[b]
Użytki rolne	1209396	1196980	1189156	-1375	418	409	*Agricultural land*
grunty orne	871332	875481	872624	-1144	301	300	*arable land*
sady	7717	7051	6447	-40	2,7	2,2	*orchards*
łąki trwałe	147273	138909	136370	-123	50,9	46,9	*permanent meadows*
pastwiska trwałe	130176	122373	120469	-254	45,0	41,4	*permanent pastures*
grunty rolne zabudowane	29824	29638	29422	44	10,3	10,1	*agricultural built-up areas*
grunty pod stawami	11502	13191	13884	185	4,0	4,8	*lands under ponds*
grunty pod rowami	11572	10337	9940	-43	4,0	3,4	*lands under ditches*
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	609284	621204	625302	710	211	215	*Forest land as well as woody and bushy land*
lasy	595133	607325	610968	385	206	210	*forests*
grunty zadrzewione i zakrzewione	14151	13879	14334	325	4,9	4,9	*woody and bushy land*
Grunty pod wodami powierzchniowymi	16193	17692	17967	36	5,6	6,2	*Lands under surface waters*
płynącymi	12219	15043	15633	50	4,2	5,4	*flowing*
stojącymi	3974	2649	2334	-14	1,4	0,8	*standing*
Grunty zabudowane i zurbanizowane	131143	133186	137444	773	45,3	47,2	*Built-up and urbanized areas*
tereny mieszkaniowe ...	18543	19928	21057	304	6,4	7,2	*residential areas*
tereny przemysłowe	12880	13835	14149	98	4,5	4,9	*industrial areas*
tereny inne zabudowane	8497	10281	11255	191	2,9	3,9	*other built-up areas*
tereny zurbanizowane niezabudowane	5909	5144	5121	3	2,0	1,8	*urbanized non- built-up areas*
tereny rekreacji i wypoczynku	8146	7911	7876	42	2,8	2,7	*recreational areas*

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2013. b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters.

TABL. 1(11). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA (dok.)**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE (cont.)
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*			przyrost (+) lub ubytek (–) w ha w stosunku do 2013 r. *increase (+) or decrease (–) in ha in relation to 2013*	na 1000 mieszkańców[a] w ha *per 1000 population[a] in ha*		
Grunty zabudowane i zurbanizowane (dok.)							*Built-up and urbanized areas (cont.)*
tereny komunikacyjne ..	70735	69993	71862	268	24,4	24,7	*transport areas*
drogi	61571	60953	62505	281	21,3	21,5	*roads*
kolejowe	8943	8818	8752	-31	3,1	3,0	*railway*
inne [c]	221	222	605	18	0,1	0,2	*others [c]*
użytki kopalne	6433	6094	6124	-133	2,2	2,1	*minerals*
Użytki ekologiczne	2677	3688	3774	2	0,9	1,3	*Ecological arable lands*
Nieużytki	13015	12968	12993	2	4,5	4,5	*Wasteland*
Tereny różne [d]	13068	8956	8038	-148	4,5	2,8	*Miscellaneous land [d]*

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 XII, respectively for 2004 and 2013. c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2(12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE** [a]
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				
O G Ó Ł E M	**617**	**159**	**191**	**220**	***T O T A L***
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW *BY TYPE OF LAND*					
Użytki rolne	590	130	152	172	*Agricultural land*
klasy bonitacyjne:					*quality classes:*
mineralne: I–II	109	22	26	58	*mineral: I–II*
III	437	102	117	112	*III*
IV	44	6	9	2	*IV*
Grunty leśne.....	27	29	39	48	*Forest land*

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

TABL. 2(12). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE** [a] **(dok.)**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA *BY DIRECTIONS OF DESIGNATION*					
wyłączone:					*designated for:*
Na tereny osiedlowe	97	57	73	57	*Residential areas*
Na tereny przemysłowe	327	16	21	25	*Industrial areas*
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	26	3	4	5	*Roads and communication trails*
Pod użytki kopalne	57	49	53	46	*Minerals*
Pod zbiorniki wodne	29	12	-	2	*Under reservoirs*
Na inne cele	81	22	39	85	*Other purposes*

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
Ź r ó d ł o w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.
S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3(13). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

GRUNTY	2005	2010	2012	2013	*LAND*
	w ha *in ha*				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	6764	6049	8076	8316	*Land requiring reclamation (as of 31 XII)*
zdewastowane	4634	3608	5898	6569	*devastated*
zdegradowane	2130	2441	2178	1747	*degraded*
Grunty (w ciągu roku):					*Land (during the year):*
zrekultywowane	125	10	173	153	*reclaimed*
w tym na cele:					*of which for purposes:*
rolnicze	8	-	97	80	*agricultural*
leśne	50	10	10	6	*forest*
zagospodarowane	7	10	9	41	*managed*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4(14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**452,1**	**465,2**	**453,7**	**438,2**	**100,0**	***T O T A L***
na cele:						*for purposes of:*
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	122,3	102,4	94,0	86,1	19,6	*Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes*
w tym wody:						*of which waters:*

TABL. 4(14). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI (dok.)**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
powierzchniowe	108,8	91,7	83,5	74,4	17,0	*surface*
podziemne	9,8	8,1	7,4	7,9	1,8	*underground*
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	150,2	184,7	184,4	181,8	41,5	*Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds*
Eksploatacji sieci wodociągowej [a]	179,6	178,1	175,4	170,3	38,9	*Exploitation of water supply network [a]*
wody: powierzchniowe	58,7	57,8	55,6	53,5	12,2	*waters: surface*
podziemne	120,9	120,4	119,8	116,8	26,7	*underground*

a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.
a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5(15). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**380,5**	**424,0**	**411,2**	**396,1**	**100,0**	***T O T A L***
Przemysł	107,6	117,6	106,7	94,6	23,9	*Industry*
w tym na cele produkcyjne	104,6	64,7	65,4	59,7	15,1	*of which for purposes of production*
Rolnictwo i leśnictwo [a]	150,2	184,7	184,4	181,8	45,9	*Agriculture and forestry [a]*
Eksploatacja sieci wodociągowej [b]	122,7	121,8	120,1	119,7	30,2	*Exploitation of water supply network [b]*

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling up and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6(16). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych [a] w ha	759	576	337	305	*Area of irrigated agricultural land and forest land [a] in ha*
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych [b] w ha	8323	8769	8749	8722	*Area of filled fish ponds [b] in ha*
Pobór wody [c] w dam^3	160879	184652	184389	181843	*Water withdrawal [c] in dam^3*
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	1526	343	293	292	*for irrigation of agricultural and forest lands*
na 1 ha	2,0	0,6	0,9	1,0	*per 1 ha*
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	148703	184309	184096	181551	*for filling and completing fish ponds*
na 1 ha	17,9	21,0	21,0	20,8	*per 1 ha*

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7(17). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**235,2**	**243,4**	**208,7**	**213,2**	**100,0**	***T O T A L***
odprowadzone bezpośrednio z zakładów [a]	133,2	141,3	107,4	110,4	51,8	*discharged directly by plants [a]*
w tym wody chłodnicze	69,2	51,4	40,9	35,3	16,6	*of which cooling water*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	102,0	102,1	101,3	102,8	48,2	*discharged by sewage network*
W tym ścieki wymagające oczyszczania	166,0	192,0	167,8	177,9	83,4	*Of which wastewater requiring treatment*
oczyszczane	159,9	177,4	161,5	172,9	81,1	*treated*
mechanicznie	27,6	36,4	27,2	30,2	14,1	*mechanically*
chemicznie [b]	26,2	30,1	25,7	32,1	15,1	*chemically [b]*
biologicznie	52,4	35,2	31,9	34,8	16,3	*biologically*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	53,7	75,8	76,7	75,9	35,6	*with increased biogene removal*
nieoczyszczane	6,1	14,5	6,3	5,0	2,3	*untreated*
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	2,3	14,4	6,2	4,9	2,3	*discharged directly by plants*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	3,9	0,1	0,1	0,1	0,1	*discharged by sewage network*

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8(18). **ZAKŁADY [a] ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS [a] DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2012	2013	*ENTITIES*
O G Ó Ł E M	**145**	**92**	**82**	**88**	***T O T A L***
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	83	56	54	53	*Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment*
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	65	53	48	47	*possessing wastewater treatment plants*
o wystarczającej przepustowości	61	45	43	42	*with sufficient capacity*
o niewystarczającej przepustowości	4	8	5	5	*with insufficient capacity*
bez oczyszczalni ścieków	18	3	6	6	*not possessing wastewater treatment plants*
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	62	36	28	35	*Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewaters treatment plants)*

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 9(19). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Mechaniczne *Mechanical*	Chemiczne *Chemical*	Biologiczne *Biological*	Z podwyższonym usuwaniem biogenów *With increased biogene removal*	*SPECIFICATION*
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							***Industrial wastewater treatment plants***
Liczba	2005	94	21	21	50	2	*Number*
	2010	81	16	20	42	3	
	2012	79	22	17	38	2	
	2013	**72**	**16**	**15**	**39**	**2**	
Przepustowość w dam^3/d	2005	522,9	233,8	226,0	59,3	3,8	*Capacity in dam^3/24h*
	2010	649,3	372,8	224,6	48,1	3,8	
	2012	658,9	384,1	224,6	46,5	3,7	
	2013	**532,0**	**257,2**	**224,5**	**46,6**	**3,7**	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych[a]							***Municipal wastewater treatment plants***[a]
Liczba	2005	202	1	x	142	59	*Number*
	2010	208	-	x	138	70	
	2012	224	4	x	152	68	
	2013	**230**	**5**	**x**	**159**	**66**	
Przepustowość w dam^3/d	2005	828,1	37,2	x	376,9[b]	414,0	*Capacity in dam^3/24h*
	2010	794,5	0,6	x	227,2[b]	566,7	
	2012	840,6	1,3	x	231,0	608,3	
	2013	**840,7**	**1,4**	**x**	**237,7**	**601,6**	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem[cd]	2005	74,1	0,0	x	33,4	40,7	*Population connected to wastewater treatment plants in % of total population*[cd]
	2010	75,9	-	x	21,5	54,5	
	2012	77,2	0,2	x	20,8	56,2	
	2013	**77,7**	**0,3**	**x**	**21,5**	**56,0**	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — dane szacunkowe, ludność ogółem — na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 28.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. d See general notes to the Yearbook, item 13 on page 28.

TABL. 10(20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza[a] (stan w dniu 31 XII)	150	137	146	140	*Plants of significant nuisance to air quality*[a] *(as of 31 XII)*
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					*of which possessing systems to reduce the emission of:*
pyłowych	108	84	88	85	*particulates*
gazowych	29	25	27	31	*gases*
nieposiadające wyników pomiarów:					*without the results of measurements of:*
emisji:					*emission:*
pyłów	49	35	41	39	*particulates*
gazów	50	35	39	37	*gases*
imisji	133	112	125*	120	*imission*
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					*Emission of pollutants in thous. t:*
pyłowych	8,0	5,2	4,0	3,7	*particulates*
w tym pyły ze spalania paliw	6,1	3,9	2,8	2,3	*of which particulates from the combustion of fuels*

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 10(20). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
gazowych (bez dwutlenku węgla)...	107,4	82,9	76,5	63,5	*gases (excluding carbon dioxide)*
w tym: dwutlenek siarki	60,5	54,2	48,1	38,0	*of which: sulphur dioxide*
tlenek węgla	9,6	7,8	7,4	7,1	*carbon monoxide*
tlenki azotu	23,2	19,2	18,9	16,3	*nitrogen oxides*
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					*Pollutants retained in pollutant reduction systems:*
w tysiącach ton:					*in thousand tonnes:*
pyłowe	2508,9	2745,7	2811,3	2554,8	*particulates*
gazowe (bez dwutlenku węgla)	807,7	825,8	628,9	608,7	*gases (excluding carbon dioxide)*
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					*in % of pollutants produced:*
pyłowych	99,7	99,8	99,9	99,9	*particulates*
gazowych (bez dwutlenku węgla) ...	88,3	90,9	89,2	90,6	*gases (excluding carbon dioxide)*

TABL. 11(21). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Cyklony *Cyclones*	Multicyklony *Multi-cyclones*	Filtry tkaninowe *Fabric filters*	Elektrofiltry *Electrofil-ters*	Urządzenia mokre *Wet air cleaners*	Inne *Others*
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII *EQUIPMENT — as of 31 XII*							
O G Ó Ł E M	2005	266	41	338	47	141	57
T O T A L	2010	177	39	1331	64	124	49
	2012	184	40	1142	48	104	256
	2013	**175**	**35**	**1524**	**45**	**105**	**162**
Skuteczność: *Efficiency:*							
niska	2005	60	8	56	-	17	x
low	2010	40	9	65	3	11	x
	2012	41	6	73	3	11	x
	2013	**39**	**6**	**60**	**3**	**11**	**x**
średnia	2005	88	19	136	3	32	x
moderate	2010	59	10	99	2	41	x
	2012	56	9	88	7	35	x
	2013	**56**	**11**	**100**	**5**	**34**	**x**
wysoka	2005	118	14	146	44	92	x
high	2010	78	20	1167	59	72	x
	2012	87	25	981	38	58	x
	2013	**80**	**18**	**1364**	**37**	**60**	**x**
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam^3/h *WASTE GAS FLOW in dam^3/h*							
O G Ó Ł E M	2005	8408	3262	7949	10269	3155	469
T O T A L	2010	5705	4419	8745	9482	2149	1507
	2012	5763	3682	8073	7991	1909	1579
	2013	**5490**	**3651**	**8208**	**6891**	**1892**	**1488**
Skuteczność: *Efficiency:*							
niska	2005	2182	697	508	-	755	x
low	2010	1494	282	593	80	265	x
	2012	1432	224	717	80	265	x
	2013	**1431**	**243**	**608**	**80**	**265**	**x**
średnia	2005	1858	319	2183	516	627	x
moderate	2010	1696	1115	1963	293	599	x
	2012	1600	990	1437	31	353	x
	2013	**1591**	**1078**	**1681**	**21**	**353**	**x**
wysoka	2005	4368	2246	5258	9753	1773	x
high	2010	2515	3022	6189	9109	1285	x
	2012	2731	2468	5919	7880	1291	x
	2013	**2468**	**2330**	**5919**	**6790**	**1274**	**x**

TABL. 12(22). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA** [a]
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				w % powierzchni ogólnej województwa *in % of total area of the voivodship*	na 1 mieszkańca w m^2 *per capita in m^2*	
O G Ó Ł E M	**361597,4**	**369870,5**	**371020,0**	**371109,7**	**18,6**	**1275**	***T O T A L***
Parki narodowe	11920,2	11920,5	11920,5	11920,5	0,6	41	*National parks*
Rezerwaty przyrody ...	10339,7	10486,0	10503,2	10481,9	0,5	36	*Nature reserves*
Parki krajobrazowe [b] ...	196727,4	195437,1	195437,1	195463,4	9,8	672	*Landscape parks* [b]
Obszary chronionego krajobrazu [b]	136228,2	138553,7	138555,0	138565,9	6,9	476	*Protected landscape areas* [b]
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	1578,8	8271,5	9402,5	9476,3	0,5	33	*Landscape-nature complexes*
Użytki ekologiczne	4803,1	5201,6	5201,6	5201,7	0,3	18	*Ecological arable lands*
Stanowiska dokumentacyjne.....	-	0,1	0,1	0,1	0,0	0	*Documentation sites*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 64. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 64. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13(23). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 XII

LATA *YEARS* PARKI NARODOWE *NATIONAL PARKS*		Powierzchnia [a] w ha *Area* [a] *in ha*				
		parków narodowych *national parks*				otuliny (strefy ochronnej) *buffer zones (of the protected areas)*
		ogółem *grand total*	w tym lasów *of which forests*	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą [b] *of grand total number — strictly protected* [b]		
				razem *total*	w tym lasów *of which forests*	
O G Ó Ł E M	2005	11920,2	9799,9	2154,4	700,4	21781,0
T O T A L	2010	11920,5	9856,6	2497,1	1065,1	21779,0
	2012	11920,5	9860,6	2497,1	1065,1	21779,1
	2013	**11920,5**	**9859,3**	**2497,1**	**1404,0**	**21779,1**
Gór Stołowych		6340,2	5821,2	771,0	771,0	10514,1
Karkonoski		5580,3	4038,1	1726,1	633,0	11265,0

a Powierzchnia parków w granicach województwa. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Area of parks in the area of the voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14(24). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty *Number*	Powierzchnia w ha *Area in ha*		*SPECIFICATION*
		ogółem *total*	w tym pod ochroną ścisłą [a] *of which strictly protected* [a]	
O G Ó Ł E M 2005	65	10339,7	340,5	***T O T A L***
2010	66	10486,0	-	
2012	66	10503,2	-	
2013	**66**	**10481,9**	**-**	
Faunistyczne	4	6410,2	-	*Fauna*
Krajobrazowe	5	403,1	-	*Landscape*
Leśne	37	2591,4	-	*Forest*
Torfowiskowe	7	856,2	-	*Peat-bog*
Florystyczne	8	101,5	-	*Flora*
Przyrody nieożywionej	5	119,4	-	*Inanimate nature*

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15(25). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

L A T A *Y E A R S* ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE [a] *SETS AND LANDSCAPE PARKS* [a]	Powierzchnia [b] w ha *Area* [b] *in ha*			
	ogółem *total*	w tym *of which*		
		lasów *forests*	użytków rolnych *agricultural land*	wód *water*
O G Ó Ł E M 2005	207610,9	111821,1	67229,3	9408,1
T O T A L 2010	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
2012	206320,9	111521,1	67103,3	9408,1
2013	**206320,9**	**111521,1**	**67103,3**	**9408,1**
Dolina Baryczy	70040,0	29699,0	26165,0	6279,0
Śnieżnicki	28800,0	21302,0	7475,0	23,0
Przemkowski	22340,0	10714,0	4711,9	1100,6
Chełmy	15990,8	7711,2	7341,5	110,2
Rudawski	15705,0	8884,0	5659,0	183,0
Dolina Bobru	10943,0	4482,0	6032,0	429,0
Dolina Bystrzycy	8570,0	2162,0	4923,0	1000,0
Ślężański	8190,0	5569,0	2220,0	14,0
Gór Sowich	8140,7	7917,4	219,2	4,1
Dolina Jezierzycy	7953,0	4579,0	1257,0	218,0
Sudetów Wałbrzyskich	6493,0	5721,5	739,3	32,2
Książański	3155,4	2780,0	360,4	15,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16(26). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**2638**	**2625**	**2597**	**2599**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Pojedyncze drzewa	2248	2279	2241	2244	*Individual trees*
Grupy drzew	229	186	191	191	*Tree clusters*
Aleje	69	60	63	62	*Alleys*
Głazy narzutowe	42	36	38	38	*Erratic boulders*

TABL. 17(27). **ODPADY[a] WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE[a] GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	99	139	166	165	*Plants generating waste (as of 31 XII)*
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	34882,1	33550,4	34519,0	34552,3	*Waste generated (during the year) in thous. t*
poddane odzyskowi	26574,5	23163,1	23581,8	23268,5	*recovered*
unieszkodliwione	7606,8	9483,1	9999,5	10499,7	*treated*
w tym składowane[b]	7546,6	9426,8	9936,0	10433,8	*of which landfilled[b]*
magazynowane czasowo	700,8	904,2	937,7	784,1	*temporarily stored*
W % wytworzonych:					*In % generated:*
poddane odzyskowi	76,2	69,0	68,3	67,3	*recovered*
unieszkodliwione	21,8	28,3	29,0	30,4	*treated*
w tym składowane[b]	21,6	28,1	28,8	30,2	*of which landfilled[b]*
magazynowane czasowo	2,0	2,7	2,7	2,3	*temporarily stored*
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone[c]; stan w końcu roku) w tys. t	558727,7	594361,2	613231,3	625000,3	*Waste landfilled up to now (accumulated[c]; end of year) in thous. t*
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	220,9	471,7	112,7	594,2	*Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t*
Tereny składowania odpadów w ha:					*Area of storage yards in ha:*
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	2731,8	2611,9	2641,6	2650,4	*non-reclaimed (end of year)*
zrekultywowane (w ciągu roku)	13,1	13,2	-	-	*reclaimed (during the year)*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 66. b Na terenach własnych zakładów i innych. c Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 66. b On own plant grounds and others. c On own plant grounds.

TABL. 18(28). **ODPADY[a] WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.**
WASTE[a] BY TYPE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku *Waste generated during the year*		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone[b]; stan w końcu roku) *Waste landfilled up to now (accumulated[b]; end of year)*	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	w tym poddane odzyskowi *of which recovered*		
	w tys. t *in thous. t*			
O G Ó Ł E M	**34552,3**	**23268,5**	**625000,3**	***T O T A L***
w tym:				*of which:*
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	70,6	47,4	301,1	*Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste*
Mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych	2030,4	2030,4	-	*Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases*
Popioły lotne z węgla	87,6	83,1	-	*Coal fly ash*
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	113,5	105,0	244,5	*Slag, furnace ash and particulates from boilers*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 66. b Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 66. b On own plant grounds.

TABL. 19(29). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ** [a] **(ceny bieżące)**

OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT [a] *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Ochrona środowiska	**429489,6**	**701753,7**	**631187,9**	**592335,1**	***Environmental protection***
w tym:					*of which:*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	53450,9	46349,4	79210,0	132372,7	*Protection of air and climate*
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	24849,6	11658,2	55159,2	35777,7	*of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	265431,9	571860,0	463040,3	309327,3	*Wastewater management and protection of waters*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
oczyszczanie ścieków komunalnych	59333,7	161329,5	109605,5	54449,3	*municipal wastewater treatment*
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	173246,9	346916,6	319308,4	248646,5	*sewage network discharging wastewater and precipitation water*
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	61331,6	54325,2	40568,5	108087,1	*Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface waters*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
zbieranie odpadów [b] i ich transport	6688,8	4743,9	3460,5	21168,3	*waste collection* [b] *and transport*
w tym selektywne zbieranie odpadów	6187,7	1214,8	2206,5	12790,5	*of which selective waste collection*
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów [b]	4260,6	8660,6	29532,4	81176,0	*removal and treatment of waste* [b]
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	5563,0	2843,5	2173,1	1342,4	*reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as other devastated and degraded areas*
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	130,0	1478,6	418,0	163,1	*Protection of nature, biodiversity and landscape*
Zmniejszanie hałasu i wibracji	4299,7	14402,6	12868,6	4251,7	*Noise and vibration reduction*
Gospodarka wodna	**191372,3**	**288352,8**	**305141,0**	**401455,9**	***Water management***
Ujęcia i doprowadzenia wody	78556,2	127434,2	111624,2	87758,3	*Water intakes and pipe systems*
Stacje uzdatniania wody	60951,0	29781,7	24855,3	28409,9	*Water treatment plants*
Zbiorniki i stopnie wodne	32303,9	90558,0	49277,8	60055,8	*Water reservoirs and falls*
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	7187,4	22583,6	60078,5	144234,1	*Regulation and management of rivers and streams*
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	12373,8	17995,3	59305,2	80997,8	*Flood embankments and pump stations*

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investments localization; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 20(30). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
OCHRONA ŚRODOWISKA *ENVIRONMENTAL PROTECTION*					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					***Protection of air and climate***
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					*Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:*
pyłowych	1657	466	-	11	*particulates*
gazowych	29	59	2	3345	*gases*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					***Wastewater management and protection of waters***
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					*Sewage network in km discharging:*
ścieki	310,8	256,8	497,2	435,6	*wastewater*
wody opadowe	28,2	62,1	57,7	35,8	*precipitation water*
Oczyszczalnie ścieków:					*Wastewater treatment plants:*
obiekty	6	7	9	4	*facilities*
w tym oczyszczalnie komunalne	4	5	9	4	*of which municipal*
mechaniczne	3	3	1	-	*mechanical*
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	4	8	4	*biological (excluding fermentation tanks)*
z podwyższonym usuwaniem biogenów [a]	1	-	-	-	*with increased biogene removal [a]*
przepustowość oczyszczalni w m^3/d	3759	5487	4783	71203	*capacity of treatment plants in m^3/24h*
w tym oczyszczalni komunalnych	3649	2582	4783	71203	*of which municipal*
mechanicznych	910	640	1200	-	*mechanical*
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	739	4847	3583	71203	*biological (excluding fermentation tanks)*
z podwyższonym usuwaniem biogenów [a]	2110	-	-	-	*with increased biogene removal [a]*

a W tym chemiczne.
a Of which chemical.

TABL. 20(30). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) *ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)*					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					***Wastewater management and protection of waters (cont.)***
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					*Farmstead treatment facilities (homestead):*
obiekty	7	69	18	286	*facilities*
przepustowość w m^3/d	9	51	55	438	*capacity in m^3/24h*
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					*Industrial waste pre-treatment plants:*
obiekty	3	-	-	-	*facilities*
przepustowość w m^3/d	126200	-	-	-	*capacity in m^3/24h*
Gospodarka odpadami					***Wastes management***
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					*Waste treatment plants:*
obiekty	-	1	2	2	*facilities*
wydajność w t/r	-	6000	2018	27000	*capacity in t/y*
Składowiska dla odpadów komunalnych:					*Landfills of municipal waste:*
obiekty	1	-	-	-	*facilities*
powierzchnia w ha	1,5	-	-	-	*area in ha*
wydajność w t/r	5500	-	-	-	*capacity in t/y*
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów [b] w t/r	-	-	-	80	*Capacity of waste utilization systems [b] in t/y*
GOSPODARKA WODNA *WATER MANAGEMENT*					
Wydajność ujęć wodnych [c] w m^3/d	7543	2522	16466	822	*Capacity of water intakes [c] in m^3/24h*
Uzdatnianie wody w m^3/d	3461	6911	6620	13710	*Water treatment in m^3/24h*
Sieć wodociągowa w km	235,4	269,2	279,2	233,2	*Water supply network in km*
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m^3	178,0	-	-	-	*Capacity of water reservoirs in thous. m^3*
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	12,3	7,9	23,7	20,7	*Regulation and management of rivers and streams in km*
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	-	-	14,5	4,2	*Flood embankments in km*

b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. c Bez ujęć w energetyce zawodowej.
b Excluding municipal waste. c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 21(31). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w tys. zł *in thous. zł*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**133773,0**	**147425,3**	**186740,3**	**154010,2**	**100,0**	***T O T A L***
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	13435,0	20883,3	33834,9	31501,9	20,5	*Protection of ambient air and climate*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	61391,4	90584,6	77042,1	48957,0	31,8	*Wastewater management and protection of waters*
Gospodarka odpadami	21135,5	5079,2	34783,6	22534,8	14,6	*Waste management*
Pozostałe	37811,1	30878,3	41079,6	51016,5	33,1	*Others*

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
S o u r c e: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22(32). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł *in thous. zł*				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	**127381,3**	**153901,3**	**145294,3**	**70636,9**	***Payments for use of natural environment***
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	30270,2	44773,9	45296,0	23665,9	*Wastewater management and protection of water*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	42372,6	52698,3	53588,1	25848,7	*Protection of air and climate*
Gospodarka odpadami	54738,5	56429,1	46410,2	21122,3	*Waste management*
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	**584,7**	**204,3**	**569,4**	**2156,1**	***Fines for not meeting environmental protection regulations***
w tym za przekroczenie:					*of which for exceeding:*
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	227,7	92,1	277,0	82,6	*Norms of discharging wastewater into water or into the ground*
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	257,3	26,4	15,5	24,3	*Permissible emission of air pollutants*

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska .

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2013, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. 2014 poz. 760) z późniejszymi zmianami.

4 Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna" w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne".

Do **administracji państwowej** zalicza się:

1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
   - instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
   - terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

General notes

1. *On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.*

A gmina is a basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. *Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, starting from the day of election.*

3. *The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 local government elections.*

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760) with later amendments.

4*. Information presented concerning* ***public administration*** *involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".*

State administration *comprises:*

1) *principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:*
   - *principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),*
   - *territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);*
2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*

3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

1) gminy i miasta na prawach powiatu:
   - urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
   - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

***Local government administration** comprises:*

1) gminas and cities with powiat status:
   - *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
   - *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*

2) powiats, i.e., powiat's starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);

3) voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).

***Local government appeal councils** are bodied competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.*

***5.** Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1(33). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Powiaty	26	26	26	26	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	3	3	3	4	*Cities with powiat status*
Gminy	169	169	169	169	*Gminas*
miejskie	36	36	36	36	*urban*
miejsko-wiejskie	55	55	55	55	*urban-rural*
wiejskie	78	78	78	78	*rural*
Miejscowości wiejskie	2556	2554	2530	2527	*Rural localities*
Sołectwa	2298	2305	2309	2309	*Village administrator's offices*

TABL. 2(34). **GMINY W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2013
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni [a] *Area* [a]							
		5,0 – – 19,9 km^2	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	300,0 km^2 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**169**	**10**	**22**	**51**	**44**	**18**	**11**	**8**	**5**
Poniżej 2500	3	-	1	2	-	-	-	-	-
Below									
2500 – 4999	31	1	4	19	7	-	-	-	-
5000 – 7499	40	3	3	17	13	3	-	1	-
7500 – 9999	27	-	-	4	13	5	2	1	2
10000 – 14999	22	1	2	5	5	4	2	3	-
15000 – 19999	15	1	1	2	2	2	5	1	1
20000 – 39999	24	4	8	-	3	4	2	1	2
40000 – 99999	4	-	3	-	1	-	-	-	-
100000 – 199999	2	-	-	2	-	-	-	-	-
200000 i więcej	1	-	-	-	-	-	-	1	-
and more									

a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km^2.
a Gminas with area below 5,0 km^2 were not appear.

TABL. 3(35). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013
As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni [a] *Area* [a]						
		50,0 – – 99,9 km^2	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	2000,0 km^2 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**30**	**2**	**2**	**5**	**16**	**4**	**1**	**-**

a Nie wystąpiły powiaty o powierzchni poniżej 50,0 km^2.
a Powiats with area below 50,0 km^2 were not appear.

TABL. 3(35). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013 (cont.)
As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni [a] *Area* [a]						
		50,0 – – 99,9 km^2	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	2000,0 km^2 i więcej *and more*
Poniżej 50000	7	-	-	1	6	-	-	-
Below								
50000 – 74999	8	-	-	2	6	-	-	-
75000 – 99999	6	-	1	1	2	2	-	-
100000 – 149999	6	2	-	1	1	2	-	-
150000 – 199999	2	-	-	-	1	-	1	-
500000 i więcej	1	-	1	-	-	-	-	-
and more								

a Nie wystąpiły powiaty o powierzchni poniżej 50,0 km^2.
a Powiats with area below 50,0 km^2 were not appear.

TABL. 4(36). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni *Councillors of*				*SPECIFICATION*
	rad gmin[a] *gmina councils*[a]	rad miast w miastach na prawach powiatu *city councils in cities with powiat status*	rad powiatów *powiat councils*	sejmiku województwa *voivodship regional council*	
OGÓŁEM *TOTAL*					
OGÓŁEM	**2633**	**110**	**508**	**36**	***TOTAL***
W tym kobiety	840	37	113	11	*Of which women*
WEDŁUG WIEKU *BY AGE*					
18–29 lat	66	2	4	-	*18–29*
30–39	404	19	54	7	*30–39*
40–49	593	27	115	8	*40–49*
50–59	951	32	192	13	*50–59*
60 lat i więcej	619	30	143	8	*60 and more*
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*					
Wyższe	1021	80	416	33	*Tertiary*
Policealne i średnie	1121	27	79	3	*Post-secondary and secondary*
Zasadnicze zawodowe	457	2	11	-	*Basic vocational*
Gimnazjalne i podstawowe	34	1	2	-	*Lower secondary and primary*

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.
a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4(36). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2013 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni *Councillors of*: rad gmin[a] *gmina councils*[a]	rad miast w miastach na prawach powiatu *city councils in cities with powiat status*	rad powiatów *powiat councils*	sejmiku wojewódzkiego *voivodship regional council*	*SPECIFICATION*
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW[b] *BY OCCUPATIONAL GROUPS*[b]					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	223	18	251	16	*Managers*
Specjaliści	659	49	151	19	*Professionals*
Technicy i inny średni personel	391	14	24	1	*Technicians and associate professionals*
Pracownicy biurowi	243	16	27	-	*Clerical support workers*
Pracownicy usług i sprzedawcy	288	7	14	-	*Service and sales workers*
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	412	1	20	-	*Skilled agricultural forestry and fishery workers*
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	179	1	3	-	*Craft and related trades workers*
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	106	-	2	-	*Plant and machine operators and assemblers*
Pracownicy przy pracach prostych	48	-	3	-	*Elementary occupations*
Siły zbrojne	23	-	-	-	*Armed forces occupations*

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 82; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. b See general notes, item 3 on page 82; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5(37). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	przeciętne zatrudnienie *average employment*: 2005	2010	2012	2013	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto[a] w zł *average monthly gross wages and salaries*[a] *in zl*: 2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**26829**	**30646**	**29905**	**29642**	**2923,48**	**3936,59**	**4164,42**	**4254,64**	***T O T A L***
w tym:									*of which:*
Administracja państwowa	11003	10612	10447	10204	3148,03	4136,95	4277,91	4394,61	*State administration*
Administracja samorządu terytorialnego	15765	19961	19384	19365	2757,51	3822,37	4095,61	4174,10	*Local government administration*
gminy i miasta na prawach powiatu	10935	13690	12836	13037	2929,05	3908,86	4195,55	4255,30	*gminas and cities with powiat status*
powiaty	4102	4737	4686	4462	2158,93	3304,55	3510,28	3617,26	*powiats*
województwo	728	1534	1862	1866	3553,58	4649,54	4879,76	4936,01	*voivodship*

a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych" ust. 3 na str. 155.

a See general notes to the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 3 on page 155.

DZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

CHAPTER IV

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Policji, prokuratury, sądownictwa i straży pożarnej.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 186 z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

3. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występek ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występek skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Czyny karalne popełnione przez nieletnich od kwietnia 2013 r. Policja rejestruje jako przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych po otrzymaniu informacji z sądu rodzinnego o zakończeniu postępowania.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji odwołania od orzeczeń sądów rejonowych. Nie wszystkie sądy okręgowe rozpoznają sprawy gospodarcze.

General notes

1. *The chapter presents data concerning the activity of the Police, prosecutor's office, the courts of law and the fire service.*

2. *Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553 with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, unified text: Journal of Laws 2013 item 186 with later amendments) or other specific laws.*

3. *An* ***ascertained crime*** *is an event which after the completion of preparatory proceedings, was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.*

Punishable acts committed by juveniles the Police register as ascertained crimes in completed preparatory proceedings after receiving information from the family court about completed proceeding, since April 2013.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police information systems.

4. The rate of detectability of delinquents *is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.*

5. Incoming cases *are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.*

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Appeal courts *consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.*

7. Regional courts *consider cases relegated by the laws in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance. Not all regional courts try commercial cases.*

8. Sprawą załatwioną jest:

1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też zakreślono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia jest sumą spraw niezałatwionych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezałatwione w latach poprzednich.

9. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;`
2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
3) wobec nieletnich w zakresie:
   a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
   b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
   c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
4) w związku z leczeniem narkomanów;
5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

10. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych — wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

12. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska i mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

***8. A resolved case** is:*

1) in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;
2) in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

***The number of pending cases** is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.*

***The resolved cases and completed proceedings** in the given year also include the cases unresolved from previous years.*

***9. Family cases** include the following proceedings:*

1) family and guardianship law;
2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
3) with respect to juveniles concerning:
   a) prevention and counteracting the demoralization of persons under the age of 18,
   b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13—16,
   c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
4) compulsory treatment of drug addicts;
5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

***10. Adult convicts** are persons who at the time of committing crime were at least 17 years.*

***11. Court registers** are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).*

***12. Fires** are out-of-control burning process in places not suitable for this.*

***Local threats** are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.*

***False alarms** are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.*

TABL. 1(38). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005[a]	2010[a]	2012[a]	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**123501**	**114342**	**115116**	**111046**	***T O T A L***
w tym w miastach	105009	96460	96763	91039	*of which urban areas*
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	**2560**	**2829**	**2587**	**2255**	***Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo – art. 148 kk	70	63	62	70	*Homicide – Art. 148 Criminal Code*
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	1131	1418	1337	1209	*Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code*
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	1131	1019	896	710	*Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	**18790**	**14201**	**12975**	**13176**	***Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code***
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	17240	13010	11730	10121	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	**4061**	**4009**	**4687**	**4770**	***Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code***
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	**467**	**366**	**359**	**774**	***Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code***
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	205	97	140	148	*Of which rape – Art. 197 Criminal Code*
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	**2441**	**3220**	**2519**	**2888**	***Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code***
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	1633	1444	1296	1213	*Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	**1613**	**1831**	**701**	**778**	***Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code***
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk[b]	**2129**	**3882**	**3356**	**3168**	***Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code***[b]
w tym:					*of which:*
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	250	518	649	686	*Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code*
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	422	535	533	505	*Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code*
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	826	1719	1747	1753	*Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code*
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231 250a, 296a i 296b kk	619	1720	446	426	*Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code*

a Łącznie z prokuraturą. b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum" oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu".

a Including prosecutor's office. b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section "Against economic activity".

TABL. 1(38). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005[a]	2010[a]	2012[a]	2013	*SPECIFICATION*
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	**2554**	**2707**	**2520**	**2149**	***Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code***
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	**764**	**392**	**849**	**1273**	***Against public order – Art. 252–264 Criminal Code***
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk [c]	**5190**	**4345**	**3405**	**3971**	***Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code*** [c]
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk [d]	**70946**	**67110**	**71480**	**65998**	***Against property – Art. 278–295 Criminal Code*** [d]
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 [e] kk	27662	24122	26723	25695	*Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279* [e] *Criminal Code*
w tym kradzież samochodu	2709	1517	1655	1514	*of which automobile theft*
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	711	456	430	326	*Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code*
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk [f]	21172	16412	15510	15629	*Burglary – Art. 279 Criminal Code* [f]
Rozbój – art. 280 kk	2700	2179	2148	1649	*Robbery – Art. 280 Criminal Code*
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	168	161	157	193	*Theft with assault – Art. 281 Criminal Code*
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	641	643	801	722	*Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code*
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	7277	10828	13148	11245	*Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code*
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk [g]	**1516**	**1907**	**932**	**780**	***Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code*** [g]
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	**539**	**351**	**477**	**354**	***Against money and securities trading Art. 310–315 Criminal Code***
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					***Crimes by specific laws:***
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.)	217	64	47	37	*On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356 with later amendments)*
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)	1039	178	272	268	*On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)*
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 r., poz. 124)	7448	5507	5564	6550	*On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)*
Przestępstwa skarbowe – kks	**244**	**62**	**65**	**466**	***Fiscal offences – Penal Fiscal Code***
W tym akcyza	25	28	33	26	*Of which excise*

a Łącznie z prokuraturą. c Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). d Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów"). e Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. f Z wyłączeniem kradzieży samochodu. g Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.
Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

a Including prosecutor's office. c Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). d Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). e Exclusively in regard to automobile theft by burglary. f Excluding automobile theft by burglary. g Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.
S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

TABL. 2(39). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005[a]	2010[a]	2012[a]	2013	SPECIFICATION
	w %		*in %*		
O G Ó Ł E M	**64,3**	**67,8**	**67,2**	**67,0**	***T O T A L***
w tym przestępstw [b]:					*of which of crimes [b]:*
Przeciwko życiu i zdrowiu	85,0	87,5	85,5	85,8	*Against life and health*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,0	99,0	98,3	98,7	*Against public safety and safety of transport*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	94,7	95,8	94,5	94,9	*Against freedom, freedom conscience and religion*
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	91,9	86,3	87,2	93,7	*Against sexual freedom and morals*
Przeciwko rodzinie i opiece	99,8	100,0	100,0	99,6	*Against the family and guardianship*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	99,3	98,9	96,3	94,3	*Against good name and personal integrity*
Przeciwko mieniu	43,1	48,9	52,6	50,1	*Against property*

a Łącznie z prokuraturą. b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 89.
Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

a Including prosecutor's office. b See Criminal Code articles table 1 on page 89.
S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

TABL. 3(40). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji *DISTRICT COURTS — courts of first instance*					
O G Ó Ł E M	**756835**	**985052**	**904515**	**908819**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia	156484	46916	39976	38453	*Criminal with bills of indictment*
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		41419	34267	39969	*Concerning offences with motions for punishment*
Pozostałe karne i o wykroczenia [a]		97746	98621	102514	*Other criminal and concerning petty offences [a]*
Cywilne	394840	571221	500768	534871	*Civil*
w tym wieczysto-księgowe [b]	200547	259578	266280	270832	*of which involving real estate registry [b]*
Rodzinne	100479	133695	127518	135594	*Family*
Z zakresu prawa pracy	20327	8123	7875	8834	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3138	2324	3002	3431	*Related to social security law*
Gospodarcze [c]	37606	39440	43267	45153	*Commercial law [c]*
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze *REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal*					
O G Ó Ł E M	**80067**	**73059**	**79990**	**87432**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia	29969	971	865	940	*Criminal with bills of indictment*
Pozostałe karne i o wykroczenia [a]		32198	32794	34993	*Other criminal and concerning petty offences [a]*
Cywilne [cd]	27148	24804	26610	28165	*Civil [cd]*
Z zakresu prawa pracy	3821	1513	1606	1485	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	14251	9245	12900	16578	*Related to social security law*
Gospodarcze	4603	4014	4952	5271	*Commercial law*

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorces).
S o u r c e : data of the Ministry of Justice.

TABL. 4(41). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2013 R.**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Okręgi *Dstricts*				*SPECIFICATION*
		jeleniogórski	legnicki	świdnicki	wrocławski	
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji *DISTRICT COURTS — courts of first instance*						
Ogółem sprawy	**908819**	**150187**	**167034**	**212790**	**378808**	***Total cases***
w tym sprawy:						*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia	38453	7187	7919	9322	14025	*Criminal with bills of indictment*
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	39969	7495	7397	7255	17822	*Concerning offences with motions for punishment*
Pozostałe karne i o wykroczenia[a]	102514	17540	17562	22954	44458	*Other criminal and concerning petty offences*[a]
Cywilne	534871	89771	96701	123536	224863	*Civil*
w tym wieczysto-księgowe[b]	270832	46444	45362	58499	120527	*of which involving real estate registry*[b]
Rodzinne	135594	22739	28846	39936	44073	*Family*
Z zakresu prawa pracy	8834	1324	1848	1987	3675	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3431	398	465	611	1957	*Related to social security law*
Gospodarcze[c]	45153	3733	6296	7189	27935	*Commercial law*[c]
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze *REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal*						
Ogółem sprawy	**87432**	**13193**	**12824**	**16751**	**44664**	***Total cases***
w tym sprawy:						*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia	940	135	155	212	438	*Criminal with bills of indictment*
Pozostałe karne i o wykroczenia[a]	34993	5324	4119	8473	17077	*Other criminal and concerning petty offences*[a]
Cywilne[cd]	28165	4406	4553	5748	13458	*Civil* [cd]
Z zakresu prawa pracy	1485	204	300	292	689	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	16578	3124	1810	2026	9618	*Related to social security law*
Gospodarcze	5271	x	1887	x	3384	*Commercial law*

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.a., divorce).
S o u r c e : data of the Ministry of Justice.

TABL. 5(42). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**46677**	**40830**	**37630**	**34919**	***T O T A L***
w tym mężczyźni	42924	37339	34567	31969	*of which men*
w tym za przestępstwa [a]:					*of which for crimes*[a]*:*
Przeciwko życiu i zdrowiu	**5051**	**4324**	**3998**	**3476**	***Against life and health***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo	71	56	43	33	*Homicide*
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1893	1545	1460	1376	*Damage to health, participation in violence or assault*
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	**15301**	**12305**	**11254**	**10401**	***Against safety in transport***
W tym za prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	14430	11699	10639	8771	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowości	**1147**	**1121**	**1102**	**1055**	***Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals***
W tym zgwałcenie	95	73	55	72	*Of which rape*

a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 89.
a See Criminal Code articles table 1 on page 89.

TABL. 5(42). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO (dok.)**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Przeciwko rodzinie i opiece	**1889**	**2661**	**2305**	**1681**	***Against the family and guardianship***
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	1180	1073	1015	870	*Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person*
Przeciwko mieniu	**15662**	**13179**	**12934**	**12569**	***Against property***
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy	5274	4224	4501	4604	*Property theft*
Kradzież z włamaniem	2771	1923	1977	1993	*Burglary*
Rozbój	859	710	678	616	*Robbery*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
S o u r c e : data of the Ministry of Justice.

TABL. 6(43). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**37592**	**39078**	**34663**	**32648**	***T O T A L***
O rozwód	7751	8620	8147	8132	*By divorce*
O separację	920	410	319	334	*By separation*
O alimenty	11890	13006	12164	11363	*By alimony*
Nieletnich[a] w postępowaniu wyjaśniającym:					*Concerning juveniles [a] in investigation proceedings:*
w związku z demoralizacją	2592	3239	2887	2634	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	8947	8035	6961	5924	*involving punishable acts*
Nieletnich[a] na posiedzeniu lub rozprawie[b]:					*Concerning juveniles [a] at session or hearing [b]:*
w związku z demoralizacją	1564	2061	1735	1628	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	3928	3707	2450	2633	*involving punishable acts*

a Dane dotyczą osób. b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
a Data relate to persons. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.
S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7(44). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2013 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Okręgi *Districts*				*SPECIFICATION*
		jeleniogórski	legnicki	świdnicki	wrocławski	
O G Ó Ł E M	**32648**	**5513**	**7134**	**9017**	**10984**	***T O T A L***
O rozwód	8132	1422	1539	1894	3277	*By divorce*
O separację	334	62	47	93	132	*By separation*
O alimenty	11363	2211	2610	3034	3508	*By alimony*
Nieletnich[a] w postępowaniu wyjaśniającym:						*Concerning juveniles [a] in investigation proceedings:*
w związku z demoralizacją	2634	261	612	912	849	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	5924	834	1594	1500	1996	*involving punishable acts*
Nieletnich[a] na posiedzeniu lub rozprawie[b]:						*Concerning juveniles [a] at session or hearing [b]:*
w związku z demoralizacją	1628	267	268	650	443	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	2633	456	464	934	779	*involving punishable acts*

a Dane dotyczą osób. b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
a Data relate to persons. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.
S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8(45). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM** [a]
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Rejestr Przedsiębiorców					***Register of Entrepreneurs***
Przedsiębiorstwa państwowe	27	4	2	1	*State owned enterprises*
Przedsiębiorstwa zagraniczne	2	1	1	1	*Foreign enterprises*
Społeczno-zawodowe organizacje rolników [b]	33	29	29	30	*Professional organizations of farmers* [b]
Spółdzielnie	840	819	834	843	*Cooperatives*
Spółki jawne	1693	2269	2349	2390	*Unlimited partnerships*
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	9797	14631	17703	19862	*Lmited liability companies*
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej [c]					***Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent PublicHealth Care Facilities*** [c]
Stowarzyszenia [d]	2907	4186	4857	5142	*Associations* [d]
Związki zawodowe	539	572	573	576	*Trade unions*
Izby gospodarcze	15	17	17	17	*Economic chambers*
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					***Register of Insolvent Debtors***
Dłużnicy ogółem	5010	35859	45709	49167	*Total debtors*

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy we Wrocławiu. b Prowadzące działalność gospodarczą. c Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Registration court conducting the National Judicial Register in dolnośląskie voivodship is the District Court in Wrocław. b Conducting economic activity. c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9(46). **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ** [a]
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Pożary [b]	16169	14482	19062	12992	*Fires* [b]
małe	14493	13698	17753	12467	*small*
średnie	1589	741	1230	489	*medium*
duże	75	34	69	32	*large*
bardzo duże	12	9	10	4	*very large*
w tym:					*of which:*
nieostrożność osób dorosłych	5486	4426	5766	3679	*carelessness of adults*
nieostrożność nieletnich	273	139	198	172	*carelessness of juveniles*
podpalenie umyślne	4727	3208	5241	3276	*arsons*
Miejscowe zagrożenia	16807	26105	22108	25511	*Local threats*
Fałszywe alarmy	1264	1863	2319	2327	*False alarms*
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					*Rescue personnel participating in rescue operations:*
pożary	86142	100002	137996*	95648	*fires*
miejscowe zagrożenia	75393	153205	127874*	151600	*local threats*
Wypadki z ludźmi	3344	4773	5664	5847	*Casualties*
ofiary śmiertelne	319	496	513	534	*fatalities*
Ranni i poparzeni	3025	4277	5151	5313	*Injured and burnt*
w tym ratownicy	57	54	45	56	*of which rescue personnel*

a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych). b Pożary małe o powierzchni obiektów do 70 m^2, średnie – 71 do 300 m^2, duże – 301 do 1000 m^2, bardzo duże - powyżej 1000 m^2.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services). b Small fires – area of object to 70 m^2, medium – 71 up to 300 m^2, large – 301 up to 1000 m^2, very large – over 1000 m^2.

S o u r c e: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

TABL. 10(47). **MIEJSCA POWSTANIA POŻARÓW I MIEJSCOWYCH ZAGROŻEŃ ORAZ STRATY MATERIALNE**
TYPE OF PLACES WHERE FIRES AND LOCAL THREATS OCCURED AND MATERIAL LOSSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Pożary[a]	**16169**	**14482**	**19062**	**12992**	***Fires***[a]
Obiekty:					*Type of places:*
mieszkalne	2881	3310	3209	3150	*homes*
użyteczności publicznej	255	200	229	243	*public*
magazynowe	116	108	131	105	*warehouse*
produkcyjne	189	213	227	146	*production*
Środki transportu	615	818	808	727	*Means of transport*
Lasy	469	226	392	184	*Forests*
Uprawy	4671	3350	5546	2493	*Crops*
Inne (garaże, śmietniki, trawy itp.)	6973	6257	8520	5944	*Others (garages, refuse heaps, grasses etc.)*
Miejscowe zagrożenia[a]	**16807**	**26105**	**22108**	**25511**	***Local threats***[a]
Obiekty:					*Type of places:*
mieszkalne	4867	10267	8099	10241	*homes*
użyteczności publicznej	1465	1673	984	1325	*public*
magazynowe	57	121	66	101	*warehouse*
produkcyjne	159	327	246	254	*production*
Środki transportu	3682	4400	4157	4422	*Means of transport*
Lasy	32	61	66	89	*Forests*
Uprawy	137	167	194	151	*Crops*
Inne (garaże, śmietniki, trawy itp.)	6408	9089	8296	8928	*Others (garages, refuse heaps, grasses etc.)*

a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in. ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych).

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services).

S o u r c e: data of the Voivodship State Fire Headquarters in Wrocław.

DZIAŁ V
LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
   a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
   b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 m-ce) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób mieszkających na terenie gminy;
2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.

2. Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

– dla lat 2000-2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000-2002 zastosowano podział administracyjny obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny);

– od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

3. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobinym,** tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym,** tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym,** tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym,** tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

CHAPTER V
POPULATION

General notes

1. *Chapter's tables were compiled on the basis of:*

1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
   a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
   b) difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent those data have been collected on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people living in the gmina;
2) the registers of the Ministry of the Interior – on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for divorces.

2. Data about population *as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were prepared assuming the number of population balanced on:*

– for 2000-2009 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000-2002 there was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment);

– since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the obligatory as of 31 XII 2011).

3. *The* ***working age population*** *refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of* ***mobility*** *(i.e. 18–44) and* ***non-mobility*** *(i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The* ***non-working age population*** *is defined as the* ***pre-working age population,*** *i.e., up to the age of 17 and the* ***post-working age population,*** *i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

4. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych. Dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach :

– wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 96,
– wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
  – dla mężczyzn – 65,75 lat w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020-2050,
  – dla kobiet – 60,75 lat w 2015 r., 62,0 lata w 2020 r., 63,25 lat w 2025 r., 64,5 lat w 2030 r., 65,75 lat w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040-2050.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

– małżeństwa – według miejsca zameldowania męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą – według miejsca zameldowania żony przed zawarciem związku małżeńskiego;
– separacje — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron, przyjmuje się miejsce zamieszkania męża).
– rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
– urodzenia – według miejsca zamieszkania na pobyt stały matki noworodka;
– zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan

4. Population projection *was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumption on fertility, mortality and international migration. Data about population by working and post-working age are given in two approaches;*

– *variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 96,*
– *variant II – considering the changes in the limit retirement age, on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws dated 11 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of projection as the lower limit of the post working age (the upper limit of the working age) were used:*
  – *for males – 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020-2050,*
  – *for females – 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 64,5 in 2030, 65,75 in 2035 and 67,0 in 2040-2050.*

5. Median age *of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.*

6 *Data regarding the* ***vital statistics*** *according to territorial division were compiled as follows:*

– *marriages – according to the husband's place of permanent residence before contracting of a marriage or by the wife's place of residence if her husband stayed permanently abroad before contracting of a marriage;*
– *separations — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons — residence of husband is used).*
– *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken);*
– *births – according to the mother's place of permanent residence;*
– *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

Data on ***marriages*** *refer to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

The religious marriages may by contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan

mowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmienne,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmienne współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Migracje wewnętrzne ludności są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju:

- na pobyt stały – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały,
- na pobyt czasowy – opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące).

Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

9. Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Obowiązujące w Unii Europejskiej Rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 VII 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkania w innym kraju wynoszący co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

***Female fertility rate** is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.*

Reproduction rates:

- ***total fertility rate** refers to the average number of children who would be born by a woman during the course of her entire reproductive period (15-49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., assuming the age specific fertility rates for this period are constant,*
- ***gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be born by a woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),*
- ***demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.*

***Natural increase of the population** means the difference between the number of live births and deaths in a given period.*

***Infant** is a child under the age of 1.*

***7. Life expectancy** is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.*

***8. Internal migration** of the population is understood as changes in the place of residence within the country:*

- *for permanent residence – was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence,*
- *for temporary stay – was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for temporary stay above 3 months (for a period of more than 2 months until 2005).*

This information does not include changes of address within the same gmina, with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept

The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.

***9. International migration of the population** is understood as moves of the people related to the change of country of residence. Regulation (EC) 862/2007 of the European Parliament and the Council of 11 VII 2007 contains definition of migration taking into account international period of residence in another country for at least 12 months. According to this definition:*

– **imigracja** to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania w nim przez co najmniej 12 miesięcy,
– **emigracja** to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez co najmniej 12 miesięcy.

Rezydentem kraju jest osoba, która przebywa lub zamierza przebywać w danym kraju przez co najmniej 12 miesięcy.

Tego typu migracje (związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres 12 miesięcy i więcej, w tym na pobyt stały) określa się mianem zagranicznych migracji długookresowych.

Prezentowane w dziale dane o zarejestrowanych migracjach długookresowych pochodzą z rejestru PESEL i zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt stały (migracje zagraniczne na pobyt stały) oraz zameldowaniach/wymeldowaniach na pobyt czasowy z deklarowanym okresem przebywania/nieobecności wynoszącym co najmniej 12 miesięcy (migracje zagraniczne na pobyt czasowy).

10. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

– ***immigration*** *means arrival in the country of person who previously was an usual resident of another country with intention to stay for at least 12 months,*
– ***emigration*** *means departure from the country by its usual resident with intention to stay abroad for at least 12 months.*

Usual resident of the country is a person who resides or intends to reside in a given country for at least 12 months.

This type of migration (related to the change of country of residence for period 12 months and more, of which for permanent residence) is defined as long-term international migration.

Presented in this chapter data on registered long-term migration comes from the PESEL register and are compiled on the basis of gmina documentation regarding registrations/deregistrations for permanent residence (international migration for permanent residence) and registrations/deregistrations for temporary stay with declared period of stay/absence of at least 12 months (international migration for temporary stay).

10. Rates *concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI.*

TABL. 1(48). **LUDNOŚĆ**[a]
POPULATION[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
			STAN W DNIU 30 VI		
			AS OF 30 VI		
O G Ó Ł E M	**2890446**	**2916523**	**2915245**	**2911045**	***T O T A L***
mężczyźni	1387728	1403097	1402322	1400104	*males*
kobiety	1502718	1513426	1512923	1510941	*females*
Miasta	2055421	2042850	2031058	2023031	*Urban areas*
Wieś	835025	873673	884187	888014	*Rural areas*
			STAN W DNIU 31 XII		
			AS OF 31 XII		
O G Ó Ł E M	**2888232**	**2917242**	**2914362**	**2909997**	***T O T A L***
na 1 km^2	**145**	**146**	**146**	**146**	***per 1 km^2***
mężczyźni	1386247	1403342	1401750	1399490	*males*
kobiety	1501985	1513900	1512612	1510507	*females*
na 100 mężczyzn	108	108	108	108	*per 100 males*
Miasta	2052094	2040412	2028257	2019978	*Urban areas*
w % ogółu ludności	71,1	69,9	69,6	69,4	*in % of total population*
Wieś	836138	876830	886105	890019	*Rural areas*
w % ogółu ludności	28,9	30,1	30,4	30,6	*in % of total population*

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2(49). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**2888232**	**2917242**	**2914362**	**2909997**	***T O T A L***
W wieku przedprodukcyjnym	**546461**	**507291**	**495714**	**490561**	***Pre-working age***
mężczyźni	279949	259688	254072	251565	*males*
kobiety	266512	247603	241642	238996	*females*
Miasta	359274	328713	321297	317925	*Urban areas*
mężczyźni	184020	168205	164533	162870	*males*
kobiety	175254	160508	156764	155055	*females*
Wieś	187187	178578	174417	172636	*Rural areas*
mężczyźni	95929	91483	89539	88695	*males*
kobiety	91258	87095	84878	83941	*females*
W wieku produkcyjnym	**1894695**	**1916259**	**1887089**	**1867285**	***Working age***
w tym w wieku mobilnym	1148089	1160299	1160735	1158342	*of which of mobility age*
mężczyźni	965659	1003045	994533	985975	*males*
w tym w wieku mobilnym	580634	588457	588177	586847	*of which of mobility age*
kobiety	929036	913214	892556	881310	*females*
w tym w wieku mobilnym	567455	571842	572558	571495	*of which of mobility age*
Miasta	1362908	1340650	1306034	1285499	*Urban areas*
mężczyźni	683775	692951	680504	671379	*males*
kobiety	679133	647699	625530	614120	*females*
Wieś	531787	575609	581055	581786	*Rural areas*
mężczyźni	281884	310094	314029	314596	*males*
kobiety	249903	265515	267026	267190	*females*

TABL. 2(49). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
W wieku poprodukcyjnym	**447076**	**493692**	**531559**	**552151**	***Post-working age***
mężczyźni	140639	140609	153145	161950	*males*
kobiety	306437	353083	378414	390201	*females*
Miasta	329912	371049	400926	416554	*Urban areas*
mężczyźn	103747	105810	115460	121855	*males*
kobiety	226165	265239	285466	294699	*females*
Wieś	117164	122643	130633	135597	*Rural areas*
mężczyźni	36892	34799	37685	40095	*males*
kobiety	80272	87844	92948	95502	*females*
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	**52,4**	**52,2**	**54,4**	**55,8**	***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***
Mężczyźni	43,6	39,9	40,9	41,9	*Males*
Kobiety	61,7	65,8	69,5	71,4	*Females*

TABL. 3(50). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK *AGE*	2005	2010	2012	2013					
				ogółem *grand total*		miasta *urban areas*		wieś *rural areas*	
				ogółem *grand total*	w tym mężczyźni *of which males*	razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*	razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*
OGÓŁEM .... ***TOTAL***	**2888232**	**2917242**	**2914362**	**2909997**	**1399490**	**2019978**	**956104**	**890019**	**443386**
0– 2 lata	73987	92084	84778	81048	41840	54884	28411	26164	13429
3– 6	101002	107656	119485	121707	62156	80366	41013	41341	21143
7–12	181838	152402	150074	151599	77773	96690	49572	54909	28201
13–15	110125	88571	81222	78506	40184	49336	25115	29170	15069
16–18	121634	100912	93065	88294	45261	55764	28508	32530	16753
19–24	301809	247998	227017	218700	110799	142655	71855	76045	38944
25–29	243395	254146	243166	231782	116750	161290	80420	70492	36330
30–34	208591	244917	250524	255764	129664	181024	91347	74740	38317
35–39	168774	209827	227150	233243	118444	161978	81751	71265	36693
40–44	183395	169077	179968	188260	95541	127567	64006	60693	31535
45–49	240449	182466	169931	166202	83401	112046	55247	54156	28154
50–54	252564	237083	211904	198201	96841	135250	64250	62951	32591
55–59	206571	245250	243037	240964	115310	170993	79173	69971	36137
60–64	104977	195669	218988	223614	103576	164596	73581	59018	29995
65–69	115243	96159	120836	140123	62781	105968	46396	34155	16385
70–74	107172	101082	93045	89466	35488	68808	27035	20658	8453
75–79	88751	87707	87473	86836	30624	66284	23534	20552	7090
80 lat i więcej ..... *and more*	77955	104236	112699	115688	33057	84479	24890	31209	8167

TABL. 4(51). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

LATA *YEARS* / GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION*		Miasta *Towns*	Ludność w miastach *Urban population*	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	91	2052094	71,1
	2010	91	2040412	69,9
	2012	91	2028257	69,6
	2013	**91**	**2019978**	**69,4**
Poniżej 2000 *Below*		2	3786	0,1
2000 – 4999		22	76960	2,6
5000 – 9999		30	202627	7,0
10000 – 19999		17	230858	7,9
20000 – 49999		13	369545	12,7
50000 – 99999		4	284217	9,8
100000 – 199999		2	219918	7,6
200000 i więcej *and more*		1	632067	21,7

TABL. 5(52). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

LATA *YEARS* / GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION*		Gminy[a] *Gminas*[a]	Ludność na wsi *Rural population*	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	133	836138	28,9
	2010	133	876830	30,1
	2012	133	886105	30,4
	2013	**133**	**890019**	**30,6**
Poniżej 2000 *Below*		4	7121	0,2
2000 – 4999		46	172894	5,9
5000 – 6999		37	212774	7,3
7000 – 9999		25	208741	7,2
10000 i więcej *and more*		21	288489	9,9

a Wiejskie i miejsko-wiejskie.
a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 6(53). **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
OGÓŁEM	**38,0**	**39,0**	**39,5**	**39,9**	***TOTAL***
mężczyźni	35,5	37,0	37,7	38,1	*males*
kobiety	40,5	41,2	41,6	41,9	*females*
Miasta	39,2	40,1	40,6	40,9	*Urban areas*
mężczyźni	36,2	37,7	38,3	38,7	*males*
kobiety	42,0	42,9	43,3	43,5	*females*
Wieś	35,3	36,6	37,4	37,8	*Rural areas*
mężczyźni	33,9	35,6	36,4	36,8	*males*
kobiety	36,9	37,7	38,4	38,8	*females*

TABL. 7(54). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa *Marriages*		Separacje *Separations*	Rozwody *Divorces*	Urodzenia żywe *Live births*	Zgony *Deaths*		Przyrost naturalny *Natural increase*
		ogółem *total*	w tym wyznaniowe[a] *of which religious*[a]				ogółem *total*	w tym niemowląt *of which infants*	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*									
O G Ó Ł E M	2005	15120	9488	752	7368	25719	28603	178	-2884
T O T A L	2010	16390	9665	175	5797	29549	29721	181	-172
	2012	15084	7773	141	5792	27239	30446	171	-3207
	2013	**12895**	**6674**	**122**	**5939**	**25805**	**30498**	**132**	**-4693**
Miasta	2005	10853	6495	588	6155	17539	20101	119	-2562
Urban areas	2010	11586	6534	133	4782	20100	21082	125	-982
	2012	10358	5075	121	4707	18368	21594	109	-3226
	2013	**8846**	**4362**	**106**	**4802**	**17525**	**21793**	**101**	**-4268**
Wieś	2005	4267	2993	164	1213	8180	8502	59	-322
Rural areas	2010	4804	3131	42	1015	9449	8639	56	810
	2012	4726	2698	20	1085	8871	8852	62	19
	2013	**4049**	**2312**	**16**	**1137**	**8280**	**8705**	**31**	**-425**
NA 1000 LUDNOŚCI[b] *PER 1000 POPULATION*[b]									
O G Ó Ł E M	2005	5,2	3,3	26,0	2,6	8,9	9,9	6,9	-1,0
T O T A L	2010	5,6	3,3	6,0	2,0	10,1	10,2	6,1	-0,1
	2012	5,2	2,7	4,8	2,0	9,3	10,4	6,3	-1,1
	2013	**4,4**	**2,3**	**4,2**	**2,0**	**8,9**	**10,5**	**5,1**	**-1,6**
Miasta	2005	5,3	3,2	28,7	3,0	8,6	9,8	6,8	-1,3
Urban areas	2010	5,7	3,2	6,5	2,3	9,8	10,3	6,2	-0,5
	2012	5,1	2,5	6,0	2,3	9,0	10,6	5,9	-1,6
	2013	**4,4**	**2,2**	**5,2**	**2,4**	**8,7**	**10,8**	**5,8**	**-2,1**
Wieś	2005	5,1	3,6	19,6	1,4	9,8	10,1	7,2	-0,4
Rural areas	2010	5,5	3,6	4,8	1,2	10,8	9,9	5,9	0,9
	2012	5,3	3,1	2,3	1,2	10,0	10,0	7,0	0,0
	2013	**4,6**	**2,6**	**1,8**	**1,3**	**9,3**	**9,8**	**3,7**	**-0,5**

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8(55). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa zawarte *Marriages contracted*	Małżeństwa rozwiązane *Marriages dissolved*						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi[a] *Difference between contracted and dissolved marriages*[a]
			ogółem *total*	przez śmierć *by death of*		przez rozwód[b] *by divorce*[b]	na 1000 istniejących małżeństw *per 1000 existing marriages*		
				męża *husband*	żony *wife*		ogółem *total*	w tym przez rozwód *of which by divorce*	
O G Ó Ł E M	2005	15120	19860	9033	3459	7368	30,3	11,2	-5089
T O T A L	2010	16390	17693	8689	3207	5797	27,3	8,9	-823
	2012	15084	17814	8627	3395	5792	26,8	8,7	-2363
	2013	**12895**	**17761**	**8580**	**3242**	**5939**	**26,9**	**9,0**	**-4655**
Miasta	2005	10853	14926	6339	2432	6155	32,1	13,3	-5238
Urban areas	2010	11586	13268	6162	2324	4782	29,6	10,7	-2748
	2012	10358	13312	6099	2506	4707	29,1	10,3	-4297
	2013	**8846**	**13312**	**6148**	**2362**	**4802**	**29,4**	**10,6**	**-5566**
Wieś	2005	4267	4934	2694	1027	1213	25,9	6,4	150
Rural areas	2010	4804	4425	2527	883	1015	22,0	5,1	1925
	2012	4726	4502	2528	889	1085	21,7	5,2	1933
	2013	**4049**	**4449**	**2432**	**880**	**1137**	**21,4**	**5,5**	**911**

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim. b W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono rozwodów orzeczonych z powództwa osób zamieszkałych za granicą.

a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons. b Data by urban and rural areas exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filing petition for divorce.

TABL. 9(56). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
		O G Ó Ł E M *T O T A L*							
O G Ó Ł E M ..... ***G R A N D T O T A L***	**12895**	**262**	**3168**	**4919**	**2189**	**895**	**702**	**494**	**266**
19 lat i mniej ..... *and less*	35	26	6	3	-	-	-	-	-
20–24	1594	163	1106	277	37	10	1	-	-
25–29	4843	57	1620	2714	383	53	14	2	-
30–34	3155	11	345	1527	1034	192	44	2	-
35–39	1286	5	69	284	494	337	87	10	-
40–49	966	-	19	101	212	252	327	48	7
50–59	524	-	2	12	22	45	165	240	38
60 lat i więcej ..... *and more*	492	-	1	1	7	6	64	192	221

TABL. 9(56). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
W tym małżeństwa wyznaniowe [a]	**6674**	**69**	**1944**	**3225**	**1017**	**242**	**83**	**45**	**49**
Of which church or religious marriages [a]									
19 lat i mniej *and less*	6	4	2	-	-	-	-	-	-
20–24	893	43	669	169	12	-	-	-	-
25–29	3233	20	1057	1934	209	12	1	-	-
30–34	1788	2	194	965	552	70	5	-	-
35–39	454	-	18	117	198	103	18	-	-
40–49	188	-	4	36	45	55	41	7	-
50–59	45	-	-	4	-	2	13	18	8
60 lat i więcej *and more*	67	-	-	-	1	-	5	20	41
MIASTA *URBAN AREAS*									
R A Z E M ***T O T A L***	**8846**	**135**	**1825**	**3437**	**1646**	**661**	**525**	**396**	**221**
19 lat i mniej *and less*	21	17	3	1	-	-	-	-	-
20–24	873	74	614	159	19	6	1	-	-
25–29	3165	35	926	1874	276	40	12	2	-
30–34	2290	7	219	1101	800	131	31	1	-
35–39	958	2	44	216	368	255	65	8	-
40–49	722	-	16	76	158	188	241	39	4
50–59	409	-	2	10	19	37	123	188	30
60 lat i więcej *and more*	408	-	1	-	6	4	52	158	187
W tym małżeństwa wyznaniowe [a]	**4362**	**30**	**1075**	**2216**	**746**	**176**	**50**	**35**	**34**
Of which church or religious marriages [a]									
19 lat i mniej *and less*	2	2	-	-	-	-	-	-	-
20–24	475	18	362	89	6	-	-	-	-
25–29	2079	10	583	1331	145	9	1	-	-
30–34	1262	-	120	675	416	48	3	-	-
35–39	337	-	6	89	152	79	11	-	-
40–49	131	-	4	29	26	38	28	6	-
50–59	28	-	-	3	-	2	5	13	5
60 lat i więcej *and more*	48	-	-	-	1	-	2	16	29

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 9(56). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
		WIEŚ *RURAL AREAS*							
R A Z E M ..... ***T O T A L***	**4049**	**127**	**1343**	**1482**	**543**	**234**	**177**	**98**	**45**
19 lat i mniej ..... *and less*	14	9	3	2	-	-	-	-	-
20–24	721	89	492	118	18	4	-	-	-
25–29	1678	22	694	840	107	13	2	-	-
30–34	865	4	126	426	234	61	13	1	-
35–39	328	3	25	68	126	82	22	2	-
40–49	244	-	3	25	54	64	86	9	3
50–59	115	-	-	2	3	8	42	52	8
60 lat i więcej ..... *and more*	84	-	-	1	1	2	12	34	34
W tym małżeństwa wyznaniowe [a]	**2312**	**39**	**869**	**1009**	**271**	**66**	**33**	**10**	**15**
Of which church or religious marriages [a]									
19 lat i mniej ..... *and less*	4	2	2	-	-	-	-	-	-
20–24	418	25	307	80	6	-	-	-	-
25–29	1154	10	474	603	64	3	-	-	-
30–34	526	2	74	290	136	22	2	-	-
35–39	117	-	12	28	46	24	7	-	-
40–49	57	-	-	7	19	17	13	1	-
50–59	17	-	-	1	-	-	8	5	3
60 lat i więcej ..... *and more*	19	-	-	-	-	-	3	4	12

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 10(57). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN *PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES*	Ogółem *Total*	Poprzedni stan cywilny kobiet *Previous marital status of females*		
		panny *single*	wdowy *widows*	rozwiedzione *divorced*
	O G Ó Ł E M *T O T A L*			
O G Ó Ł E M ..... ***G R A N D T O T A L***	**12895**	**10708**	**300**	**1887**
Kawalerowie ..... *Single*	10637	9764	73	800
Wdowcy ..... *Widowers*	284	53	95	136
Rozwiedzeni ..... *Divorced*	1974	891	132	951

TABL. 10(57). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN *PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES*	Ogółem *Total*	Poprzedni stan cywilny kobiet *Previous marital status of females*		
		panny *single*	wdowy *widows*	rozwiedzione *divorced*
	MIASTA *URBAN AREAS*			
R A Z E M ***T O T A L***	**8846**	**7200**	**219**	**1427**
Kawalerowie *Single*	7106	6481	48	577
Wdowcy *Widowers*	225	39	70	116
Rozwiedzeni *Divorced*	1515	680	101	734
	WIEŚ *RURAL AREAS*			
R A Z E M ***T O T A L***	**4049**	**3508**	**81**	**460**
Kawalerowie *Single*	3531	3283	25	223
Wdowcy *Widowers*	59	14	25	20
Rozwiedzeni *Divorced*	459	211	31	217

TABL. 11(58). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE**[a]
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES[a]

LATA *YEARS* KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE *CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS*	Ogółem *Total*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*
O G Ó Ł E M 2005	9488	6495	2993
T O T A L 2010	9665	6534	3131
2012	7773	5075	2698
2013	**6674**	**4362**	**2312**
Kościół Katolicki	6633	4334	2299
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	10	6	4
Kościół Ewangelicko-Augsburski	5	4	1
Kościół Chrześcijan Baptystów	6	2	4
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	2	2	-
Kościół Polskokatolicki	3	3	-
Kościół Starokatolicki Mariawitów	1	-	1
Kościół Zielonoświątkowy	14	11	3

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 12(59). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2013 R.**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2013

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES AT AGE*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females at age*							
		19 lat i mniej *and less*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
				OGÓŁEM *TOTAL*					
OGÓŁEM ..... ***GRAND TOTAL***	**5939**	**8**	**306**	**1004**	**1211**	**1182**	**1260**	**708**	**260**
19 lat i mniej ..... *and less*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	118	6	77	30	4	1	-	-	-
25–29	685	2	160	431	77	12	2	1	-
30–34	1133	-	52	396	551	119	14	1	-
35–39	1208	-	13	107	424	577	82	5	-
40–49	1532	-	4	31	145	430	870	50	2
50–59	916	-	-	9	8	40	278	531	50
60 lat i więcej ..... *and more*	347	-	-	-	2	3	14	120	208
				MIASTA *URBAN AREAS*					
RAZEM ..... ***TOTAL***	**4802**	**4**	**233**	**791**	**971**	**953**	**1023**	**599**	**228**
19 lat i mniej ..... *and less*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	95	3	62	26	3	1	-	-	-
25–29	524	1	117	335	60	8	2	1	-
30–34	940	-	41	317	467	102	12	1	-
35–39	958	-	11	84	323	471	65	4	-
40–49	1231	-	2	21	108	338	716	44	2
50–59	760	-	-	8	8	30	217	453	44
60 lat i więcej ..... *and more*	294	-	-	-	2	3	11	96	182
				WIEŚ *RURAL AREAS*					
RAZEM ..... ***TOTAL***	**1137**	**4**	**73**	**213**	**240**	**229**	**237**	**109**	**32**
19 lat i mniej ..... *and less*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20–24	23	3	15	4	1	-	-	-	-
25–29	161	1	43	96	17	4	-	-	-
30–34	193	-	11	79	84	17	2	-	-
35–39	250	-	2	23	101	106	17	1	-
40–49	301	-	2	10	37	92	154	6	-
50–59	156	-	-	1	-	10	61	78	6
60 lat i więcej ..... *and more*	53	-	-	-	-	-	3	24	26

TABL. 13(60). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI[a] W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN[a] IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
			OGÓŁEM *TOTAL*		
OGÓŁEM	**7368**	**5797**	**5792**	**5939**	***GRAND TOTAL***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	2459	2401	2492	2612	*Marriages without children*
Z dziećmi	4909	3396	3300	3327	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	2936	2221	2182	2175	*1*
2	1491	976	929	980	*2*
3	333	164	151	133	*3*
4 i więcej	149	35	38	39	*4 and more*
			MIASTA *URBAN AREAS*		
RAZEM	**6155**	**4782**	**4707**	**4802**	***TOTAL***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	2134	2048	2077	2186	*Marriages without children*
Z dziećmi	4021	2734	2630	2616	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	2477	1827	1782	1726	*1*
2	1199	776	721	761	*2*
3	243	111	101	99	*3*
4 i więcej	102	20	26	30	*4 and more*
			WIEŚ *RURAL AREAS*		
RAZEM	**1213**	**1015**	**1085**	**1137**	***TOTAL***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	325	353	415	426	*Marriages without children*
Z dziećmi	888	662	670	711	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	459	394	400	449	*1*
2	292	200	208	219	*2*
3	90	53	50	34	*3*
4 i więcej	47	15	12	9	*4 and more*

a Poniżej 18 lat.
a Below age 18.

TABL. 14(61). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Urodzenia żywe	**25719**	**29549**	**27239**	**25805**	**17525**	**8280**	***Live births***
chłopcy	13193	15329	14007	13352	9090	4262	*males*
dziewczęta	12526	14220	13232	12453	8435	4018	*females*
Małżeńskie	18483	20830	18959	17533	11925	5608	*Legitimate*
chłopcy	9456	10796	9761	8991	6118	2873	*males*
dziewczęta	9027	10034	9198	8542	5807	2735	*females*
Pozamałżeńskie	7236	8719	8280	8272	5600	2672	*Illegitimate*
chłopcy	3737	4533	4246	4361	2972	1389	*males*
dziewczęta	3499	4186	4034	3911	2628	1283	*females*
Urodzenia martwe	**153**	**114**	**114**	**109**	**67**	**42**	***Live still births***
chłopcy	80	56	57	52	31	21	*males*
dziewczęta	73	58	57	57	36	21	*females*

TABL. 15(62). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA[a] ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER[a] AND AGE OF MOTHER

LATA *YEARS* / WIEK MATKI *AGE OF MOTHER*		Ogółem *Total*	Kolejność urodzenia dziecka u matki *Birth order*					
			1	2	3	4	5	6 i dalsze *and over*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*								
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	25719	13989	7953	2378	777	315	306
	2010	29549	15102	10393	2731	803	290	230
	2012	27239	13742	9804	2502	716	271	204
	2013	**25805**	**12941**	**9273**	**2437**	**692**	**267**	**195**
19 lat i mniej *and less*		1198	1079	112	6	1	-	-
20–24		4184	2998	941	191	42	10	2
25–29		8749	5183	2849	508	147	40	22
30–34		8025	2949	3840	894	211	78	53
35–39		3064	640	1369	684	205	88	78
40–44		562	91	157	149	81	48	36
45 lat i więcej *and more*		23	1	5	5	5	3	4
W ODSETKACH *IN PERCENT*								
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	100,0	54,4	30,9	9,2	3,0	1,2	1,2
	2010	100,0	51,1	35,2	9,2	2,7	1,0	0,8
	2012	100,0	50,4	36,0	9,2	2,6	1,0	0,7
	2013	**100,0**	**50,1**	**35,9**	**9,4**	**2,7**	**1,0**	**0,8**
19 lat i mniej *and less*		100,0	90,1	9,3	0,5	0,1	-	-
20–24		100,0	71,7	22,5	4,6	1,0	0,2	0,0
25–29		100,0	59,2	32,6	5,8	1,7	0,5	0,3
30–34		100,0	36,7	47,9	11,1	2,6	1,0	0,7
35–39		100,0	20,9	44,7	22,3	6,7	2,9	2,5
40–44		100,0	16,2	27,9	26,5	14,4	8,5	6,4
45 lat i więcej *and more*		100,0	4,3	21,7	21,7	21,7	13,0	17,4

a W podziale według kolejności urodzeń dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16(63). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat:						
***Fertility** – live births per 1000 women aged:*						
15–49[ab]	34,3	41,3	38,8	37,0	36,5	38,0
15–19[a]	15,1	17,0	16,7	16,2	15,7	17,0
20–24	56,2	51,1	45,8	44,8	40,1	54,3
25–29	81,0	85,4	79,0	74,3	71,4	81,4
30–34	53,8	70,2	67,0	64,2	65,0	62,2
35–39	20,6	30,3	28,4	27,1	27,8	25,3
40–44	4,3	5,8	5,3	6,2	6,2	6,3
45–49[b]	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.
a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 16(63). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI (dok.)**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Współczynniki:						
Rates:						
Dzietności ogólnej	1,148	1,288	1,201	1,153	1,117	1,226
Total fertility						
Reprodukcji brutto	0,559	0,620	0,583	0,556	0,538	0,595
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	0,899	0,994	0,895	0,846	0,804	0,951
Demographic dynamics						

TABL. 17(64). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA *YEARS* / WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Grand total*			Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
	ogółem *grand total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*									
O G Ó Ł E M 2005	28603	15271	13332	20101	10762	9339	8502	4509	3993
T O T A L 2010	29721	15610	14111	21082	10929	10153	8639	4681	3958
2012	30446	15720	14726	21594	11038	10556	8852	4682	4170
2013	**30498**	**15815**	**14683**	**21793**	**11248**	**10545**	**8705**	**4567**	**4138**
0 lat	132	80	52	101	62	39	31	18	13
1– 4 lata	27	17	10	17	13	4	10	4	6
5– 9	16	9	7	10	6	4	6	3	3
10–14	19	10	9	10	6	4	9	4	5
15–19	83	66	17	43	30	13	40	36	4
20–24	141	114	27	95	74	21	46	40	6
25–29	138	117	21	82	72	10	56	45	11
30–34	208	160	48	142	107	35	66	53	13
35–39	301	227	74	214	159	55	87	68	19
40–44	412	310	102	278	210	68	134	100	34
45–49	648	479	169	454	322	132	194	157	37
50–54	1324	951	373	915	648	267	409	303	106
55–59	2460	1730	730	1693	1182	511	767	548	219
60–64	3297	2211	1086	2379	1570	809	918	641	277
65–69	2652	1731	921	1937	1219	718	715	512	203
70–74	2611	1524	1087	1968	1128	840	643	396	247
75–79	3870	1967	1903	2856	1438	1418	1014	529	485
80–84	4982	1987	2995	3559	1465	2094	1423	522	901
85 lat i więcej	7177	2125	5052	5040	1537	3503	2137	588	1549
and more									
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU *PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP*									
O G Ó Ł E M 2005	990	1101	888	980	1107	865	1016	1087	945
T O T A L 2010	1019	1113	932	1032	1129	945	989	1077	902
2012	1044	1121	973	1063	1147	987	1001	1063	939
2013	**1048**	**1130**	**972**	**1077**	**1174**	**990**	**980**	**1033**	**928**

TABL. 17(64). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Grand total*			Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
	ogółem *grand total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU (dok.) *PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP (cont.)*									
0 lat [a]	515	606	418	584	694	466	372	422	319
1– 4 lata	23	28	17	21	32	10	25	20	31
5– 9	12	13	11	11	13	9	13	12	13
10–14	15	15	15	13	15	10	19	17	22
15–19	55	85	23	45	61	28	72	126	15
20–24	75	119	29	76	118	34	71	120	19
25–29	58	98	18	49	87	12	78	122	32
30–34	82	125	38	79	118	39	89	140	36
35–39	131	194	65	134	197	70	123	187	56
40–44	224	332	112	223	335	109	226	325	119
45–49	386	569	202	400	577	229	356	553	141
50–54	646	949	356	651	972	362	634	905	341
55–59	1017	1495	578	981	1481	551	1104	1524	654
60–64	1490	2157	915	1456	2146	897	1586	2185	970
65–69	2032	2970	1275	1958	2821	1288	2267	3399	1231
70–74	2865	4241	1969	2809	4119	1968	3052	4634	1973
75–79	4448	6414	3377	4314	6111	3323	4873	7413	3547
80–84	7551	9723	6576	7325	9459	6326	8183	10550	7242
85 lat i więcej *and more*	14999	17711	14091	14687	17262	13784	15791	19005	14839

a Na 100 tys. urodzeń żywych
a Per 100 thous. live births

TABL. 18(65). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN** [a]
DEATHS BY CAUSES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*			Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*			
	na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*					
O G Ó Ł E M 2005	990	1101	888	980	1016	***T O T A L***
2010	1019	1113	932	1032	989	
2011	1008	1090	932	1025	969	
2012	**1044**	**1121**	**973**	**1063**	**1001**	
w tym:						*of which:*
Choroby zakaźne i pasożytnicze	9	11	7	10	7	*Infectious and parasitic diseases*
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy	2	3	1	2	2	*of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis*
Nowotwory	277	309	247	292	241	*Neoplasms*
w tym nowotwory złośliwe	271	303	241	286	236	*of which malignant neoplasms*
w tym:						*of which:*

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).
a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 18(65). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN**[a] **(dok.)**
DEATHS BY CAUSES[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*			Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*			
	na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*					
nowotwór złośliwy żołądka	15	19	11	15	15	*malignant neoplasm of stomach*
nowotwór złośliwy trzustki	14	14	14	15	11	*malignant neoplasm of pancreas*
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	64	88	41	66	58	*malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung*
nowotwór złośliwy sutka	15	0	28	16	10	*malignant neoplasm of breast*
nowotwór złośliwy szyjki macicy	4	x	9	5	4	*malignant neoplasm of cervix uteri*
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	10	22	x	11	9	*malignant neoplasm of prostate*
białaczka	9	9	8	9	8	*leukemia*
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych[Δ]	1	0	1	1	0	*Diseases of blood and blood-forming organs*[Δ]
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	27	25	29	27	28	*Endocrine, nutritional and metabolic diseases*
w tym cukrzyca	27	25	28	26	27	*of which diabetes mellitus*
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	10	17	3	11	8	*Mental and behavioural disorders*
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	14	12	15	14	11	*Diseases of the nervous system and sense organs*
Choroby układu krążenia	496	465	525	494	501	*Diseases of the circulatory system*
w tym:						*of which:*
choroba nadciśnieniowa	13	12	13	13	12	*hypertensive disease*
choroba niedokrwienna serca	167	162	172	169	162	*ischaemic heart disease*
w tym ostry zawał serca	26	32	20	26	25	*of which acute myocardial infarction*
choroby naczyń mózgowych	103	89	117	101	109	*cerebrovascular diseases*
miażdżyca	75	59	89	76	72	*atherosclerosis*
Choroby układu oddechowego	40	50	32	41	39	*Diseases of the respiratory system*
Choroby układu trawiennego	46	55	37	50	37	*Diseases of the digestive system*
w tym zwłóknienie i marskość wątroby	9	12	5	9	7	*of which fibrosis and cirrhosis of liver*
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	1	1	2	1	1	*Diseases of the musculoskeletel system and connective tissue*
Choroby układu moczowo-płciowego	10	10	11	10	11	*Diseases of the genitourinary system*
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	3	4	3	3	5	*Conditions originating in the perinatal period*
Wady rozwojowe wrodzone[Δ]	2	2	2	2	2	*Congenital anomalies*[Δ]
Objawy i stany niedokładnie określone[Δ]	52	72	34	53	51	*Symptoms and ill-defined conditions*[Δ]
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny zgonu	56	89	26	54	61	*Injuries and poisonings by external cause*
w tym:						*of which:*
wypadki komunikacyjne	5	7	2	4	5	*transport accidents*
samobójstwa	19	34	5	17	23	*suicides*

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 19(66). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA *YEARS* WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Total*			Miasta *Urban areas*			Wieś *Rural areas*		
	ogółem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*	razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*	razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*									
O G Ó Ł E M 2005	178	103	75	119	68	51	59	35	24
T O T A L 2010	181	100	81	125	66	59	56	34	22
2012	171	91	80	109	65	44	62	26	36
2013	**132**	**80**	**52**	**101**	**62**	**39**	**31**	**18**	**13**
0–27 dni ..... *days*	93	61	32	70	48	22	23	13	10
0– 6	71	46	25	54	36	18	17	10	7
w tym 0 ..... *of which 0*	41	24	17	30	19	11	11	5	6
7–13	10	7	3	8	6	2	2	1	1
14–20	7	6	1	4	4	-	3	2	1
21–27	5	2	3	4	2	2	1	-	1
28–29 dni ..... *days*	1	1	-	1	1	-	-	-	-
1 miesiąc ..... *month*	13	8	5	8	5	3	5	3	2
2	8	4	4	8	4	4	-	-	-
3	3	1	2	2	1	1	1	-	1
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	2	1	1	1	-	1	1	1	-
6	3	2	1	3	2	1	-	-	-
7	2	-	2	2	-	2	-	-	-
8–11 miesięcy ..... *months*	7	2	5	6	1	5	1	1	-
NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH *PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS*									
O G Ó Ł E M 2005	692	781	599	678	756	597	721	834	603
T O T A L 2010	613	652	570	622	634	609	593	692	485
2012	628	650	605	593	685	495	699	575	827
2013	**512**	**599**	**418**	**576**	**682**	**462**	**374**	**422**	**324**
0–27 dni ..... *days*	360	457	257	399	528	261	278	305	249
0– 6	275	345	201	308	396	213	205	235	174
w tym 0 ..... *of which 0*	159	180	137	171	209	130	133	117	149
7–13	39	52	24	46	66	24	24	23	25
14–20	27	45	8	23	44	-	36	47	25
21–27	19	15	24	23	22	24	12	-	25
28–29 dni ..... *days*	4	7	-	6	11	-	-	-	-
1 miesiąc ..... *month*	50	60	40	46	55	36	60	70	50
2	31	30	32	46	44	47	-	-	-
3	12	7	16	11	11	12	12	-	25
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	8	7	8	6	-	12	12	23	-
6	12	15	8	17	22	12	-	-	-
7	8	-	16	11	-	24	-	-	-
8–11 miesięcy ..... *months*	27	15	40	34	11	59	12	23	-

TABL. 20(67). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYN** [a]
INFANT DEATHS BY CAUSES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*				Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		chłopcy *males*	dziewczęta *females*			
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	na 100 tys. urodzeń żywych *per 100 thous. live births*					
O G Ó Ł E M 2005	178	692	781	599	678	721	***T O T A L***
2010	181	613	652	570	622	593	
2011	155	560	601	517	539	606	
2012	**171**	**628**	**650**	**605**	**593**	**699**	
Choroby zakaźne i pasożytnicze ..	2	7	14	-	11	-	*Infectious and parasitic diseases*
w tym posocznica	2	7	14	-	11	-	*of which septicaemia*
Choroby układu nerwowego, narządów zmysłów i układu krążenia	4	15	14	15	11	23	*Diseases of the nervous system and the sense organs and the circulatory system*
Choroby układu oddechowego	1	4	7	-	5	-	*Diseases of the respiratory system*
w tym zapalenie płuc	1	4	7	-	5	-	*of which pneumonia*
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	99	363	393	333	321	451	*Conditions originating in the perinatal period*
w tym:							*of which:*
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	37	136	171	98	114	180	*disorders related to length of gestation and fetal growth*
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	32	117	114	121	125	101	*respiratory disorders specific to the perinatal period*
Wady rozwojowe wrodzone [Δ]	43	158	129	189	147	180	*Congenital anomalies* [Δ]
w tym:							*of which:*
wrodzone wady rozwojowe układu nerwowego	3	11	7	15	5	23	*congenital malformations of the nervous system*
wrodzone wady serca	21	77	64	91	65	101	*congenital malformation of heart*
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny zgonu	3	11	14	8	16	-	*Injuries and poisonings by external cause*
Pozostałe przyczyny zgonu	19	70	79	60	82	45	*Other causes of deaths*

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).
a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD — 10 Revision).

TABL. 21(68). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE**[a] **ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES[a] *REGISTERED BY POLICE*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym mężczyźni *of which males*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**338**	**266**	**262**	**563**	**459**	***T O T A L***
w tym dokonane	306	241	231	484	397	*of which committed*
Wiek samobójców:						***Age of suicidal persons:***
14 lat i mniej	3	-	-	-	-	*14 and less*
15–19	20	14	13	24	16	*15-19*
20–29	42	47	40	73	67	*20-29*
30–49	132	82	82	141	116	*30-49*
50–69	111	99	103	172	139	*50-69*
70 lat i więcej	30	24	23	44	33	*70 and more*

a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.
Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.
S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Wrocław.

TABL. 22(69). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat *Life expectancy at age specified*				
		0	15	30	45	60
		MĘŻCZYŹNI *MALES*				
O G Ó Ł E M	2005	70,4	56,1	41,8	28,3	17,1
T O T A L	2010	71,7	57,3	43,0	29,3	18,0
	2012	72,3	57,9	43,6	29,8	18,4
	2013	**72,5**	**58,1**	**43,9**	**30,0**	**18,4**
Miasta *Urban areas*		72,7	58,4	44,1	30,2	18,7
Wieś *Rural areas*		71,9	57,4	43,3	29,4	17,7
		KOBIETY *FEMALES*				
O G Ó Ł E M	2005	78,9	64,5	49,8	35,4	22,4
T O T A L	2010	80,2	65,8	51,0	36,5	23,2
	2012	80,3	65,9	51,2	36,7	23,4
	2013	**80,9**	**66,4**	**51,6**	**37,0**	**23,6**
Miasta *Urban areas*		80,9	66,4	51,6	37,1	23,7
Wieś *Rural areas*		80,5	66,0	51,2	36,6	23,2

TABL. 23(70). **PROGNOZA LUDNOŚCI** [a]
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION [a]
As of 31 XII
A. I wariant
I variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w tys.	**2899,3**	**2866,6**	**2826,0**	**2773,4**	**2709,1**	**2637,9**	**2565,6**	**2495,4**	***T O T A L in thous.***
W wieku przedprodukcyjnym	**482,8**	**475,7**	**459,1**	**416,1**	**390,4**	**369,1**	**357,4**	**350,7**	***Pre-working age***
mężczyźni	247,6	244,2	236,0	214,1	200,9	189,9	183,9	180,5	*males*
kobiety	235,2	231,5	223,1	202,0	189,5	179,2	173,5	170,2	*females*
Miasta	312,8	308,4	296,5	265,6	245,5	229,6	220,9	215,7	*Urban areas*
mężczyźni	160,3	158,3	152,4	136,6	126,2	118,0	113,6	110,9	*males*
kobiety	152,5	150,1	144,1	129,0	119,3	111,5	107,3	104,8	*females*
Wieś	170,0	167,3	162,6	150,5	144,9	139,5	136,6	135,0	*Rural areas*
mężczyźni	87,3	85,9	83,6	77,5	74,6	71,9	70,3	69,5	*males*
kobiety	82,7	81,4	79,0	73,0	70,3	67,7	66,2	65,5	*females*
W wieku produkcyjnym	**1823,3**	**1704,3**	**1628,6**	**1603,4**	**1543,3**	**1447,4**	**1324,6**	**1209,1**	***Working age***
mężczyźni	966,8	907,2	859,5	845,9	825,9	786,9	730,0	665,2	*males*
kobiety	856,4	797,1	769,1	757,5	717,4	660,5	594,7	543,9	*females*
Miasta	1243,7	1139,1	1071,4	1042,1	992,0	918,2	826,1	740,7	*Urban areas*
mężczyźni	652,8	600,2	559,6	544,2	525,5	494,8	451,5	403,7	*males*
kobiety	590,8	538,9	511,9	497,9	466,5	423,4	374,5	336,9	*females*
Wieś	579,6	565,2	557,2	561,3	551,3	529,2	498,6	468,4	*Rural areas*
mężczyźni	314,0	307,0	299,9	301,8	300,4	292,1	278,4	261,4	*males*
kobiety	265,6	258,2	257,3	259,6	250,9	237,1	220,1	207,0	*females*
W wieku poprodukcyjnym	**593,3**	**686,5**	**738,2**	**753,9**	**775,4**	**821,4**	**883,6**	**935,6**	***Post-working age***
mężczyźni	180,1	228,4	265,2	274,9	277,2	294,7	327,0	366,7	*males*
kobiety	413,1	458,2	473,0	479,0	498,3	526,7	556,5	568,9	*females*
Miasta	446,4	508,5	535,5	535,8	539,8	560,5	593,5	619,7	*Urban areas*
mężczyźn	134,5	166,7	188,2	190,6	188,4	196,3	215,3	239,1	*males*
kobiety	311,9	341,9	347,3	345,2	351,4	364,1	378,3	380,6	*females*
Wieś	146,9	178,0	202,7	218,1	235,7	260,9	290,0	315,9	*Rural areas*
mężczyźni	45,6	61,7	77,0	84,4	88,8	98,4	111,8	127,6	*males*
kobiety	101,3	116,3	125,7	133,8	146,9	162,5	178,3	188,3	*females*
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	**59,0**	**68,2**	**73,5**	**73,0**	**75,5**	**82,3**	**93,7**	**106,4**	***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***
Mężczyźni	44,2	52,1	58,3	57,8	57,9	61,6	70,0	82,3	*Males*
Kobiety	75,7	86,5	90,5	89,9	95,9	106,9	122,8	135,9	*Females*

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 97.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 4 on page 97.

TABL. 23(70). **PROGNOZA LUDNOŚCI** [a] **(dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION [a] *(cont.)*
As of 31 XII
B. II wariant
II variant

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w tys.	**2899,3**	**2866,6**	**2826,0**	**2773,4**	**2709,1**	**2637,9**	**2565,6**	**2495,4**	***T O T A L in thous.***
W wieku przedprodukcyjnym	**482,8**	**475,7**	**459,1**	**416,1**	**390,4**	**369,1**	**357,4**	**350,7**	***Pre-working age***
mężczyźni	247,6	244,2	236,0	214,1	200,9	189,9	183,9	180,5	*males*
kobiety	235,2	231,5	223,1	202,0	189,5	179,2	173,5	170,2	*females*
Miasta	312,8	308,4	296,5	265,6	245,5	229,6	220,9	215,7	*Urban areas*
mężczyźni	160,3	158,3	152,4	136,6	126,2	118,0	113,6	110,9	*males*
kobiety	152,5	150,1	144,1	129,0	119,3	111,5	107,3	104,8	*females*
Wieś	170,0	167,3	162,6	150,5	144,9	139,5	136,6	135,0	*Rural areas*
mężczyźni	87,3	85,9	83,6	77,5	74,6	71,9	70,3	69,5	*males*
kobiety	82,7	81,4	79,0	73,0	70,3	67,7	66,2	65,5	*females*
W wieku produkcyjnym	**1856,5**	**1787,3**	**1718,3**	**1702,5**	**1681,0**	**1637,1**	**1529,4**	**1397,9**	***Working age***
mężczyźni	980,9	947,1	894,8	874,3	855,4	825,0	772,8	709,1	*males*
kobiety	875,5	840,2	823,4	828,3	825,5	812,2	756,6	688,8	*females*
Miasta	1267,9	1196,9	1131,6	1107,5	1082,4	1043,0	960,6	862,7	*Urban areas*
mężczyźni	662,9	627,8	582,8	562,4	544,5	519,2	479,2	431,7	*males*
kobiety	604,9	569,1	548,7	545,1	538,0	523,8	481,4	431,0	*females*
Wieś	588,6	590,4	586,7	595,0	598,5	594,2	568,8	535,2	*Rural areas*
mężczyźni	318,0	319,3	312,0	311,9	310,9	305,8	293,6	277,4	*males*
kobiety	270,6	271,1	274,7	283,2	287,6	288,4	275,2	257,8	*females*
W wieku poprodukcyjnym	**560,1**	**603,6**	**648,6**	**654,8**	**637,8**	**631,6**	**678,8**	**746,8**	***Post-working age***
mężczyźni	166,0	188,5	229,9	246,6	247,7	256,7	284,2	322,8	*males*
kobiety	394,0	415,1	418,7	408,3	390,1	375,0	394,6	424,0	*females*
Miasta	422,2	450,8	475,4	470,4	449,3	435,7	459,0	497,7	*Urban areas*
mężczyźn	124,4	139,1	164,9	172,3	169,4	172,0	187,6	211,1	*males*
kobiety	297,8	311,7	310,5	298,1	279,9	263,7	271,4	286,6	*females*
Wieś	137,9	152,8	173,2	184,4	188,4	195,9	219,8	249,1	*Rural areas*
mężczyźni	41,6	49,4	64,9	74,3	78,2	84,7	96,6	111,6	*males*
kobiety	96,3	103,4	108,3	110,1	110,2	111,2	123,2	137,4	*females*
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	**56,2**	**60,4**	**64,5**	**62,9**	**61,2**	**61,1**	**67,8**	**78,5**	***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***
Mężczyźni	42,2	45,7	52,1	52,7	52,4	54,1	60,6	71,0	*Males*
Kobiety	71,9	77,0	77,9	73,7	70,2	68,2	75,1	86,3	*Females*

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 97.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 4 on page 97.

TABL. 24(71). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow*[a]				Odpływ[b] *Outflow*[b]				Saldo migracji *Net migration*
		ogółem *total*	z miast *from urban areas*	ze wsi *from rural areas*	z zagranicy *from abroad*	ogółem *total*	do miast *to urban areas*	na wieś *to rural areas*	za granicę *to abroad*	
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*								
O G Ó Ł E M	2005	29630	19495	9363	772	31479	16997	12791	1691	-1849
T O T A L	2010	37661	24455	11393	1813	36276	17986	16283	2007	1385
	2012	35424	22505	11330	1589	34484	16764	15336	2384	940
	2013	**38163**	**24518**	**12347**	**1298**	**38136**	**18505**	**15969**	**3662**	**27**
Miasta	2005	17731	10382	6700	649	22099	10748	9921	1430	-4368
Urban areas	2010	21433	12000	7959	1474	25255	10816	12862	1577	-3822
	2012	20104	10798	8019	1287	23543	9579	12083	1881	-3439
	2013	**21974**	**12103**	**8814**	**1057**	**26089**	**10696**	**12502**	**2891**	**-4115**
Wieś	2005	11899	9113	2663	123	9380	6249	2870	261	2519
Rural areas	2010	16228	12455	3434	339	11021	7170	3421	430	5207
	2012	15320	11707	3311	302	10941	7185	3253	503	4379
	2013	**16189**	**12415**	**3533**	**241**	**12047**	**7809**	**3467**	**771**	**4142**
		NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*								
O G Ó Ł E M	2005	10,3	6,7	3,2	0,3	10,9	5,9	4,4	0,6	-0,6
T O T A L	2010	12,9	8,4	3,9	0,6	12,4	6,2	5,6	0,7	0,5
	2012	12,2	7,7	3,9	0,5	11,8	5,8	5,3	0,8	0,3
	2013	**13,1**	**8,4**	**4,2**	**0,4**	**13,1**	**6,4**	**5,5**	**1,3**	**0,0**
Miasta	2005	8,6	5,1	3,3	0,3	10,8	5,2	4,8	0,7	-2,1
Urban areas	2010	10,5	5,9	3,9	0,7	12,4	5,3	6,3	0,8	-1,9
	2012	9,9	5,3	3,9	0,6	11,6	4,7	5,9	0,9	-1,7
	2013	**10,9**	**6,0**	**4,4**	**0,5**	**12,9**	**5,3**	**6,2**	**1,4**	**-2,0**
Wieś	2005	14,2	10,9	3,2	0,1	11,2	7,5	3,4	0,3	3,0
Rural areas	2010	18,6	14,3	3,9	0,4	12,6	8,2	3,9	0,5	6,0
	2012	17,3	13,2	3,7	0,3	12,4	8,1	3,7	0,6	5,0
	2013	**18,2**	**14,0**	**4,0**	**0,3**	**13,6**	**8,8**	**3,9**	**0,9**	**4,7**

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 25(72). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow*[a]			Odpływ[b] *Outflow*[b]		
		ogółem *total*	z tego samego województwa *from the same voivodship*	z innych województw *from other voivodships*	ogółem *total*	do tego samego województwa *to the same voivodship*	do innych województw *to other voivodships*
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*					
O G Ó Ł E M	2005	28858	22000	6858	29788	22000	7788
T O T A L	2010	35848	27290	8558	34269	27290	6979
	2012	33835	25919	7916	32100	25919	6181
	2013	**36865**	**28110**	**8755**	**34474**	**28110**	**6364**
Miasta	2005	17082	11718	5364	20669	14668	6001
Urban areas	2010	19959	13462	6497	23678	18401	5277
	2012	18817	12807	6010	21662	17086	4576
	2013	**20917**	**14364**	**6553**	**23198**	**18488**	**4710**
Wieś	2005	11776	10282	1494	9119	7332	1787
Rural areas	2010	15889	13828	2061	10591	8889	1702
	2012	15018	13112	1906	10438	8833	1605
	2013	**15948**	**13746**	**2202**	**11276**	**9622**	**1654**

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 25(72). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ [a] *Inflow* [a]			Odpływ [b] *Outflow* [b]		
		ogółem *total*	z tego samego województwa *from the same voivodship*	z innych województw *from other voivodships*	ogółem *total*	do tego samego województwa *to the same voivodship*	do innych województw *to other voivodships*
		NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*					
OGÓŁEM ..... *TOTAL*	2005	10,0	7,6	2,4	10,3	7,6	2,7
	2010	12,3	9,4	2,9	11,7	9,4	2,4
	2012	11,6	8,9	2,7	11,0	8,9	2,1
	2013	**12,7**	**9,7**	**3,0**	**11,8**	**9,7**	**2,2**
Miasta ..... *Urban areas*	2005	8,3	5,7	2,6	10,1	7,2	2,9
	2010	9,8	6,6	3,2	11,6	9,0	2,6
	2012	9,3	6,3	3,0	10,7	8,4	2,3
	2013	**10,3**	**7,1**	**3,2**	**11,5**	**9,1**	**2,3**
Wieś ..... *Rural areas*	2005	14,1	12,3	1,8	10,9	8,8	2,1
	2010	18,2	15,8	2,4	12,1	10,2	1,9
	2012	17,0	14,8	2,2	11,8	10,0	1,8
	2013	**18,0**	**15,5**	**2,5**	**12,7**	**10,8**	**1,9**

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 26(73). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA *YEARS* / WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*		Napływ [a] *Inflow* [a]			Odpływ [b] *Outflow* [b]			Saldo migracji *Net migration*		
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	28858	13472	15386	29788	13929	15859	-930	-457	-473
	2010	35848	16489	19359	34269	15745	18524	1579	744	835
	2012	33835	15725	18110	32100	14974	17126	1735	751	984
	2013	**36865**	**17451**	**19414**	**34474**	**16334**	**18140**	**2391**	**1117**	**1274**
0– 4 lata		3608	1868	1740	3417	1769	1648	191	99	92
5– 9		2393	1215	1178	2379	1199	1180	14	16	-2
10–14		1544	785	759	1568	799	769	-24	-14	-10
15–19		1446	725	721	1428	718	710	18	7	11
20–24		2783	982	1801	2475	877	1598	308	105	203
25–29		7038	3022	4016	5783	2447	3336	1255	575	680
30–34		5688	2768	2920	5079	2410	2669	609	358	251
35–39		3535	1794	1741	3429	1756	1673	106	38	68
40–44		1997	1059	938	1977	1064	913	20	-5	25
45–49		1299	694	605	1313	700	613	-14	-6	-8
50–54		1260	645	615	1219	634	585	41	11	30
55–59		1244	615	629	1249	624	625	-5	-9	4
60–64		1180	584	596	1215	618	597	-35	-34	-1
65 lat i więcej ..... *and more*		1850	695	1155	1943	719	1224	-93	-24	-69

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Deregistrations.

TABL. 27(74). **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA *YEARS* / WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*	Imigranci *Immigrants*			Emigranci *Emigrants*			Saldo migracji *Net migration*		
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
OGÓŁEM 2005	772	378	394	1691	821	870	-919	-443	-476
TOTAL 2010	1813	1053	760	2007	891	1116	-194	162	-356
2012	1589	893	696	2384	1145	1239	-795	-252	-543
2013	**1298**	**707**	**591**	**3662**	**1687**	**1975**	**-2364**	**-980**	**-1384**
0– 4 lata	386	203	183	182	90	92	204	113	91
5– 9	58	37	21	247	134	113	-189	-97	-92
10–14	40	18	22	217	107	110	-177	-89	-88
15–19	46	30	16	283	181	102	-237	-151	-86
20–24	54	26	28	247	113	134	-193	-87	-106
25–29	127	87	40	412	163	249	-285	-76	-209
30–34	138	78	60	600	256	344	-462	-178	-284
35–39	109	68	41	461	197	264	-352	-129	-223
40–44	62	36	26	314	136	178	-252	-100	-152
45–49	47	28	19	178	81	97	-131	-53	-78
50–54	47	20	27	169	77	92	-122	-57	-65
55–59	58	24	34	145	69	76	-87	-45	-42
60–64	64	28	36	107	52	55	-43	-24	-19
65 lat i więcej ..... *and more*	62	24	38	100	31	69	-38	-7	-31

TABL. 28(75). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**[a]
Stan w dniu 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	jednostki kościelne[b] *church units*[b]			duchowni *clergy*			wierni, wyznawcy *adherents, faithful*		
	2010	2012	2013	2010	2012	2013	2010	2012	2013
Kościół Katolicki									
Catholic Church									
Kościół Rzymskokatolicki[c]	725	731	731	1876	1901	1910	2558120	2537038	2397179
Kościół Greckokatolicki[d]	16	16	16	-	-	-	-	-	-
Starokatolickie									
Old Catholic									
Kościół Polskokatolicki	8	8	8	9	8	9	966	893	995
Kościół Starokatolicki	2	2[e]	1	2	2[e]	-	600	600[e]	.
Kościół Starokatolicki Mariawitów	-	-	-	-	-	-	7	5	4
Prawosławne									
Orthodox									
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny[f]	42	42	43	38	38	38	40700	40700	40700
Protestanckie i tradycji protestanckiej									
Protestant and Protestant-tradition									
Kościół Zielonoświątkowy.....	30	31	31	41	48	51	3031	3193	3136
Kościół Ewangelicko-Augsburski[g]	16[h]	16	16	17[h]	19	18	2672[h]	2452	2457
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego....	12	11	11	3	4	4	841	833	813

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c–g Dane dotyczą: c – diecezji wrocławskiej, legnickiej, świdnickiej, d – dekanatu wrocławskiego, e – 2011 r., f – diecezji wrocławsko-szczecińskiej, g – diecezji wrocławskiej, h – 2009 r.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c–g Data concern: c – diocese wrocławska, legnicka, świdnicka, d – decanate wrocławski, e – 2011, f – diocese wrocławsko-szczecińska, g – diocese wrocławska, h – 2009.

TABL. 28(75). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**[a] **(dok.)**
Stan w dniu 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS[a] *(cont.)*
As of 31 XII

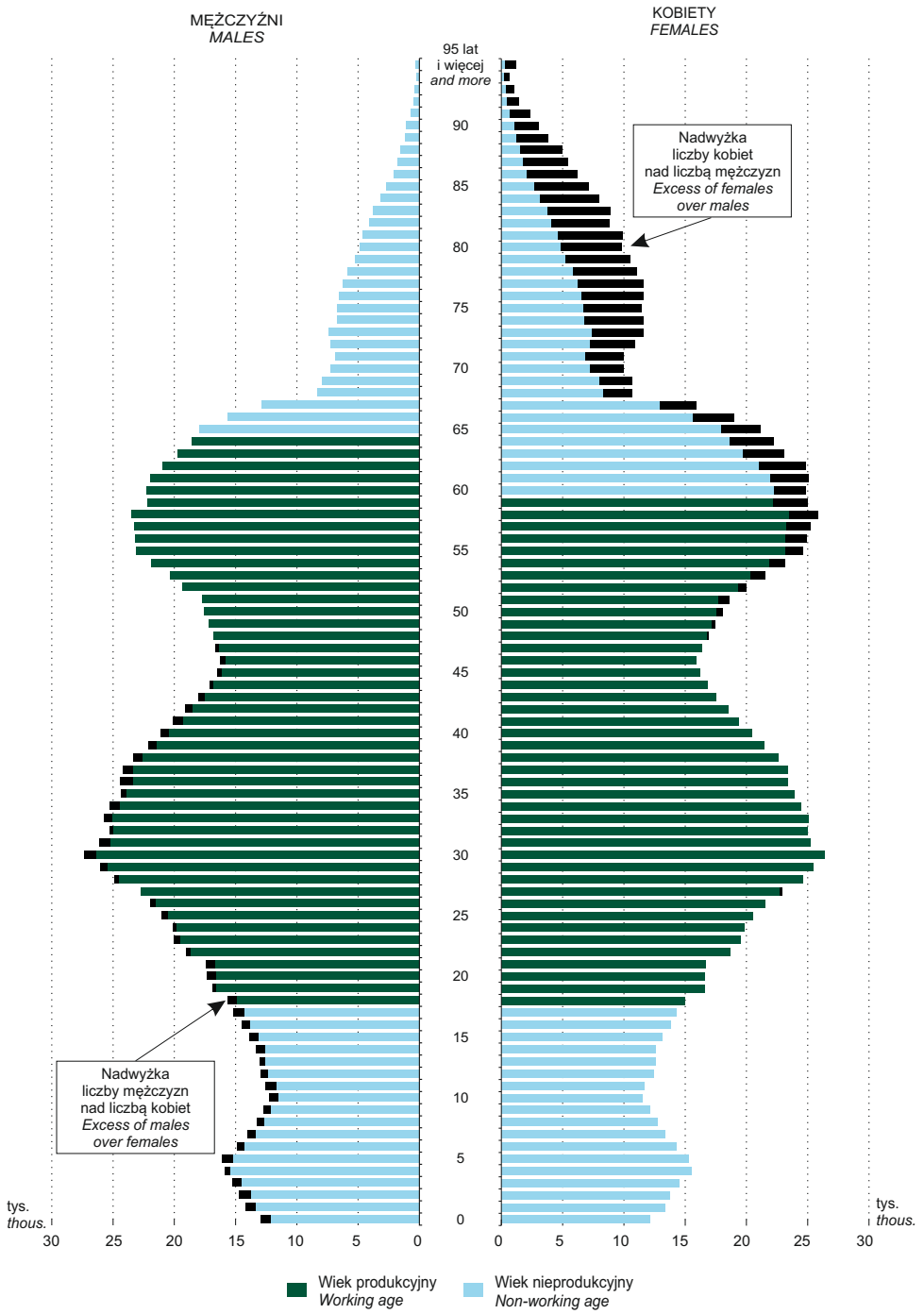
WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2012	2013	2010	2012	2013	2010	2012	2013
	jednostki kościelne[b] *church units*[b]			duchowni *clergy*			wierni, wyznawcy *adherents, faithful*		
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.) ***Protestant and Protestant-tradition (cont.)***									
Kościół Boży w Chrystusie	6	6	6	35	16	16	556	568	606
Kościół Chrześcijan Baptystów	8	8[e]	8	6	7[e]	28	628	601[e]	591
Nowoapostolski Kościół w Polsce	3	3	3	6	7	8	536	572	576
Kościół Chrystusowy w RP[i]	1[k]	2	2[l]	4[k]	12	12[l]	130[k]	400	400[l]
Wspólnota Unitarian Uniwersalistów[m]	3	4	4	3	5	4	257	220	220
Kościół Chrystusowy	1[n]	2	2[l]	1[n]	1	1[l]	35[n]	198	198[l]
Centrum Chrześcijańskie „Kanaan”	4	4	4	12	12	12	176	189	188
Wspólnota chrześcijańska „Wrocław dla Jezusa”[o]	1	1	1	28	28	28	180	180	180
Kościół Wolnych Chrześcijan w RP	2	2	2	6	6	5	111	115	129
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny	4	4	3	2	2	2	112	112	112
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	3	3	3	26	24	24	94	87	83
Kościół Ewangelicko-Reformowany	2	2	2	-	-	-	70	69	72
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	10	10	8	59	54	52
Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej	4	3	4	3	2	3	32	32	40
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	5	4	3	29	28	28
Ewangeliczna Wspólnota Zielonoświątkowa	1	1	1	3	3	4	22	33	24
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	1	1	1	1	1	1	20	20	20
Zbór Stanowczych Chrześcijan	-	-	-	1	1	1	10	12	12
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	1	1	1[l]	1	1	1[l]	10	5	5[l]
Dalekiego Wschodu ***Far Eastern Religions***									
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	.	4	4	.	53	118	.	560	1002
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce[k]	3	3	3	3	3	3	350	350	350
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtzang[p]	1	1	1	-	-	-	195	190	195
Instytut Wiedzy o Tożsamości „Misja Czaitanii”	-	-	-	7	7	7	53	75	53
„Wspólnota Bez Bram” Mumon-Kai Związek Buddyjski Zen Rinzaj[mq]	2	2	2	13	13	13	53	53	53
Związek Buddystów Zen „Bodhidharma”	1	1[e]	1	3	2[e]	2	10	13[e]	21
Związek buddyjski „Kanzeon”	1	1	1	1	2	2	30	30	19
Inne ***Others***									
Związek Wyznania Świadków Jehowy	184	184[o]	140	-	-	-	13467	13467[o]	13066
Liga Muzułmańska w RP	1	1[o]	1	3	3[o]	3	700	700[o]	700
Związek taoistów „Tao Te King”[m]	2	2[e]	2	10	10[e]	10	200	200[e]	200
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych Dni Ostatnich (Mormoni)	1	1[e]	1[e]	26	22[e]	22[e]	130	109[e]	109[e]
Zachodniosłowiański związek wyznaniowy „Słowiańska Wiara”	2	2	3	4	4	5	60	60	120
Karaimski Związek Religijny	1	1	1	-	-	-	50	50	50
Unia Ewangelikalna w RP	1	1	1	4	3	3	38	38	38
Lectorium Rosicrucianum	1	1	1	-	-	-	20	20	23

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. e Dane dotyczą 2011 r. i W 2010 r. – Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. k–n Dane dotyczą: k – 2008 r., l – 2012 r., m – całego kraju, n – 2006 r., o – 2010 r. p W 2010 r. – Związek Buddyjski Karma Kamtzang. q Dane dotyczą 2005 r.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including: among others, parishes, congregations, religious communities, centres. e Data concern 2011. i In 2010 – Wspólnota Kościołów Chrystusowych in RP. k–n Data concern: k – 2008, l – 2012, m – all country, n – 2006, o – 2010. p In year 2010 – Związek Buddyjski Karma Kamtzang. q Data concern 2005.

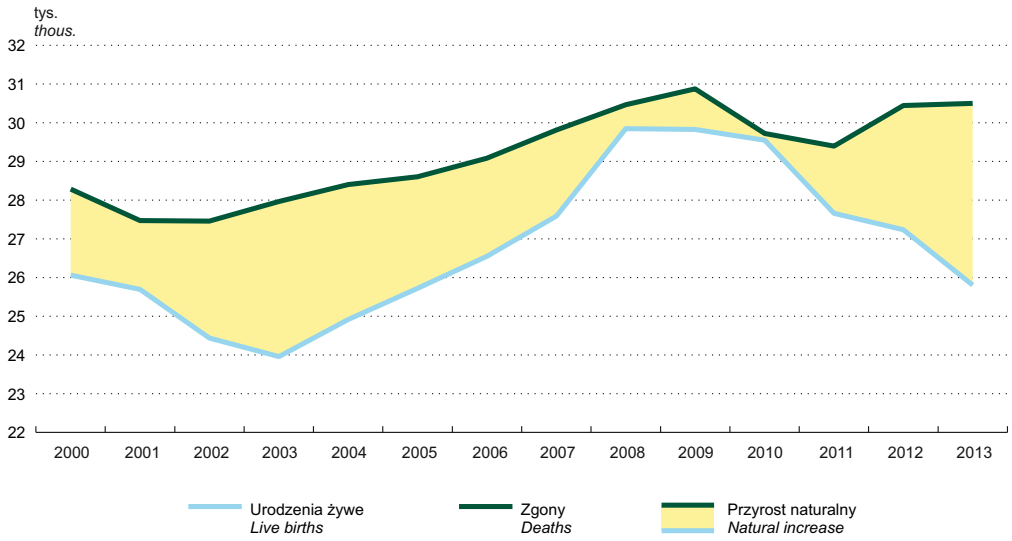
LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013
As of 31 XII

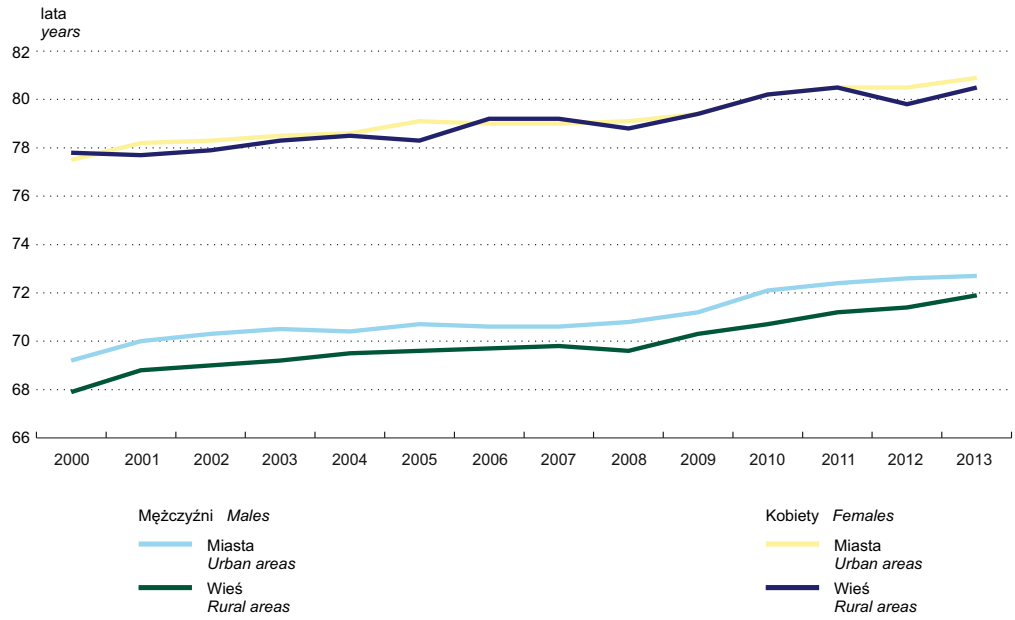
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT

LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

DZIAŁ VI
RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
   - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
   - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podział na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonany został na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

CHAPTER VI
LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. *Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers persons aged 15 and more, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households.*

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

2. *The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.*

Economically active persons *include employed and unemployed persons:*

1) ***employed*** *persons are persons who during the reference week:*
   - *performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,*
   - *formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover, in the LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.*

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job.

2) ***unemployed persons*** *are persons aged 15–74, who simultaneously fulfill three conditions:*

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
   a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 4 na str. 125;
   b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
   c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

- *within the reference week were not employed,*
- *within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,*
- *were available for work within a fortnight period after the reference week.*

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

***Economically inactive persons** are persons who are not classified as employed or unemployed.*

***3. The activity rate** is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).*

***The employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).*

***The unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).*

Employment

***1.** Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).*

***2.** Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:*

1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
2) employers and own-account workers, i.e.:
   a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005-2009; see item 4 on page 125;
   b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
   c) other self-employed persons, e.g. persons practising learned professions;
3) outworkers;
4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorcy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII** w latach 2002-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

1) w latach 2005-2009 **nie zaliczono** osób pracujących:
   a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
   b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

5. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

6. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

7. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

3. ***Full-time paid employees*** *are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.*

Part-time paid employees *are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.*

Data concerning ***employment as of 31 XII*** *are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the* ***main job****.*

4. *Data concerning* ***employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII*** *in 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.*

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) *in 2005-2009 are* ***not included*** *the following employed persons:*
   a) *on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing* ***exclusively*** *for their own needs,*
   b) *on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing* ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs.*
2) *since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing* ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs).*

5. *Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:*

1) ***the employment as of 31 XII*** *of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;*
2) ***the average paid employment –*** *full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.*

6. ***Outworkers*** *are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.*

7. ***Agents*** *are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.*

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

8. Dane grupowane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

9. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy,** a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

10. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are depend on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

8. *Data grouped according to sections of the NACE rev. 2 were compiled using the* ***enterprise method****.*

In table 3 data are presented by actual workplace of employed and kind of activity.

9. *Information regarding* ***labour turnover*** *concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern* ***the number of hires and the number of terminations*** *and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons, who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacation and rehabilitation.

Data do not include economic entities employing less than 9 persons.

The hire (termination) *rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.*

10. Vacancies *are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:*

1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
2) the employer made efforts to find people willing to take up the job,
3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

11. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych**, obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Długotrwale bezrobotni zarejestrowani są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

3. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

4. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

11. Newly created jobs *are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.*

Unemployment

1. *Data regarding* ***registered unemployed persons****, include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments), are classified as unemployed.*

An ***unemployed person*** *is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part–time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.*

2. The registered long term unemployed *are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training.*

3. The registered unemployment rate *is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

4. *Information concerning* ***Labour Fund expenditures*** *are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (Journal of Laws 2008 No. 69, item 415 with later amendments).*

Work conditions

1. *Information regarding* ***accidents at work*** *includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

1) w czasie podróży służbowej;
2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy–zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

***2. Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:*

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
2) when an employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:*

1) during a business trip;
2) during a training within the scope of common self-defence;
3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

***Accident at work is also understood** as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:*

1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
5) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of a cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
7) performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;
9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;

10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz przyczyn wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów tury-

10) serving supplementary forms of military service;
11) education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.

3. *A* ***serious accident at work*** *is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.*

4. *A* ***fatal accident at work*** *is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.*

5. *Accidents at work are classified, i.a., according to* ***contact-mode of injury*** *which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.*

6. The accident ratio *is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

7. *Information regarding* ***persons working in hazardous conditions*** *i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports; data concern persons:*

1) employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities);

stycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzątania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

2) exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;

3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.

8. *A disease is deemed an* ***occupational disease*** *if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. Evaluation of occupational risk *is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.*

Aktywność ekonomiczna ludności
Economic activity of the population

TABL. 1(76). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013				SPECIFICATION
	przeciętne roczne *annual averages*		kwartały *quarters*				
			I	II	III	IV	
LUDNOŚĆ w tys.	**2357**	**2275**	**2204**	**2210**	**2177**	**2217**	**2211**	***POPULATION in thous.***
Mężczyźni	1120	1095	1038	1040	1021	1045	1046	*Men*
Kobiety	1237	1202	1166	1171	1156	1172	1165	*Women*
Aktywni zawodowo	**1279**	**1227**	**1190**	**1198**	**1169**	**1187**	**1206**	***Economically active persons***
mężczyźni	708	671	651	649	643	655	657	*men*
kobiety	570	556	539	549	526	532	549	*women*
Pracujący	1134	1096	1056	1046	1037	1056	1083	*Employed persons*
mężczyźni	629	598	582	576	574	587	592	*men*
kobiety	505	498	473	470	463	469	490	*women*
Bezrobotni[a]	145	130	134	151	132	131	123	*Unemployed persons*[a]
mężczyźni	80	72	69	73	69	68	64	*men*
kobiety	65	58	66	78	63	63	59	*women*
Bierni zawodowo	**1079**	**1070**	**1014**	**1013**	**1008**	**1030**	**1006**	***Economically inactive persons***
Mężczyźni	412	424	387	391	378	390	389	*Men*
Kobiety	666	646	627	622	630	640	616	*Women*
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	**54,3**	**53,4**	**54,0**	**54,2**	**53,7**	**53,5**	**54,5**	***ACTIVITY RATE in %***
mężczyźni	63,2	61,3	62,7	62,4	63,0	62,7	62,8	*men*
kobiety	46,1	46,3	46,2	46,9	45,5	45,4	47,1	*women*
Miasta	54,5	53,1	53,5	54,2	53,1	52,5	54,3	*Urban areas*
Wieś	53,7	54,1	55,2	54,3	55,1	55,9	55,2	*Rural areas*
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	**48,1**	**47,7**	**47,9**	**47,3**	**47,6**	**47,6**	**49,0**	***EMPLOYMENT RATE in %***
mężczyźni	56,2	54,6	56,1	55,4	56,2	56,2	56,6	*men*
kobiety	40,8	41,4	40,6	40,1	40,1	40,0	42,1	*women*
Miasta	48,4	47,7	47,5	47,3	47,5	46,7	48,7	*Urban areas*
Wieś	47,3	47,9	48,7	47,6	47,8	49,8	49,7	*Rural areas*
STOPA BEZROBOCIA w %	**11,3**	**10,6**	**11,3**	**12,6**	**11,3**	**11,0**	**10,2**	***UNEMPLOYMENT RATE in %***
mężczyźni	11,3	10,7	10,6	11,2	10,7	10,4	9,7	*men*
kobiety	11,4	10,4	12,2	14,2	12,0	11,8	10,7	*women*
Miasta	11,2	10,3	11,2	12,7	10,5	10,9	10,3	*Urban areas*
Wieś	11,7	11,6	11,8	12,7	13,1	11,0	9,9	*Rural areas*

a Osoby w wieku 15–74 lata.
a Persons aged 15–74.

TABL. 2(77). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ludność *Population*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Współczynnik aktywności zawodowej *Activity rate*	Wskaźnik zatrudnienia *Employment rate*	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni [a] *unemployed* [a]				
	w tys. *in thous.*					w % *in %*		
O G Ó Ł E M	**2211**	**1206**	**1083**	**123**	**1006**	**54,5**	**49,0**	**10,2**
T O T A L								
Według wieku:								
By age:								
w tym w wieku produkcyjnym [b]	1597	1169	1047	122	428	73,2	65,6	10,4
of which at working age [b]								
15–24 lata	306	107	77	30	199	35,0	25,2	28,0
25–34	403	351	326	25	53	87,1	80,9	7,1
35–44	345	304	276	27	41	88,1	80,0	8,9
45–54	315	244	222	21	71	77,5	70,5	8,6
55 lat i więcej	842	201	181	20	641	23,9	21,5	10,0
and more								
Według poziomu wykształcenia:								
By educational level:								
Wyższe.....	457	367	356	11	90	80,3	77,9	3,0
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe	521	329	303	26	192	63,1	58,2	7,9
Post-secondary and vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące.....	257	127	108	19	130	49,4	42,0	15,0
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	538	303	256	47	235	56,3	47,6	15,5
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	438	79	59	20	359	18,0	13,5	25,3
Lower secondary, primary and incomplete primary								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.
a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący
Employment

TABL. 3(78). **PRACUJĄCY** [a]
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	
O G Ó Ł E M	**886474**	**996960**	**1005395**	**1018172**	**484638**	***T O T A L***
sektor publiczny	240825	235758	218857	217079	143771	*public sector*
sektor prywatny	645649	761202	786538	801093	340867	*private sector*
Rolnictwo[b], leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	74864	88169	88205	88433	40276	*Agriculture[b], forestry and fishing*
Przemysł	237892	248851	248406	250110	78438	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	193103	201149	200857	203297	71124	*of which manufacturing*
Budownictwo	48371	65749	64181	60712	6931	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	154418	163182	159141	157425	85151	*Trade; repair of motor vehicles[Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa	50065	50562	51990	52461	12165	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	18538	20472	22648	22099	14583	*Accommodation and catering[Δ]*
Informacja i komunikacja	8647	18801	22505	24226	7118	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	22728	30357	27916	29050	19496	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	13854	13789	14560	15034	8241	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51985	36352	43326	45684	24574	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	4413	44773	44403	49703	23269	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	41903	46165	46019	46171	30404	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	76303	80019	80181	80676	61886	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58073	63170	64242	65915	53525	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11083	11585	11650	11344	6859	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	13337	14964	16022	19129	11722	*Other service activities*

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 125.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 125.

TABL. 4(79). **PRACUJĄCY**[a] **WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS[a] *BY EMPLOYMENT STATUS*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym *Of which*			*SPECIFICATION*
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy *employees hired on the basis of an employment contract*	agenci *agents*	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin *owners, co-owners including contributing family workers*	
O G Ó Ł E M 2005	602970	595710	889	5100	***T O T A L***
2010	675316	668432	788	5015	
2012	667300	661088	809	4519	
2013	**682523**	**676156**	**831**	**4680**	
sektor publiczny	198927	198927	-	-	*public sector*
sektor prywatny	483596	477229	831	4680	*private sector*
w tym:					*of which:*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7769	6836	-	109	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	210806	209466	19	1295	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	173913	172608	19	1260	*of which manufacturing*
Budownictwo	28949	28306	-	643	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	85199	83892	41	1263	*Trade; repair of motor vehicles*[Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	19501	19171	-	330	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	16529	16319	-	210	*Accommodation and catering*[Δ]
Informacja i komunikacja	11448	11394	13	38	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25446	24665	758	23	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ].....	10057	10036	-	21	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17651	17457	-	194	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ].....	60920	60818	-	102	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	45964	45964	-	-	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	76855	76616	-	239	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	53901	53750	-	151	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9589	9580	-	9	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	1909	1856	-	53	*Other service activities*

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5(80). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób[a] *of which entities employing more than 9 persons*[a]	
O G Ó Ł E M	**672013**	**750084**	**753767**	**746157**	**647742**	***T O T A L***
sektor publiczny	226804	210788	197535	193930	193929	*public sector*
sektor prywatny	445209	539296	556232	552227	453813	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11069[b]	9680[b]	9570[b]	9658[b]	6065	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	214741	221975	221442	217629	205805	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	164118	176497	182396	179640	168533	*of which manufacturing*
Budownictwo	34960	49030	47980	41939	28310	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	91607	110438	112024	107990	78044	*Trade; repair of motor vehicles*[Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	26792	23669	24467	25253	18626	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	13049	17640	19105	17754	13317	*Accommodation and catering*[Δ]
Informacja i komunikacja	6842	9458	11544	12537	10322	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19560	27464	24256	25067	23173	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	9496	10406	11834	11533	9448	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22165	23193	24470	24545	16302	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	38696	49121	51821	57743	55522	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	41707	46821	45718	45325	45324	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	75417	76698	76347	74926	74010	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	51497	57729	56145	55948	52707	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8540	10055	10133	9424	8992	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	5875	6707	6911	8888	1777	*Other service activities*

a Bez zatrudnionych za granicą. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 125.
a Excluding persons employed abroad. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 125.

TABL. 6(81). **PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI** [a]
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pełnozatrudnieni [b] *Full-time employees* [b]		Niepełnozatrudnieni *Part-time employees*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	
O G Ó Ł E M 2005	538597	256579	57113	34917	***T O T A L***
2010	609872	300336	58560	38868	
2012	604405	299491	56683	37602	
2013	**620012**	**311136**	**56144**	**37868**	
sektor publiczny	181512	124097	17415	12157	*public sector*
sektor prywatny	438500	187039	38729	25711	*private sector*
w tym:					*of which:*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5925	1488	911	673	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	204543	66300	4923	2389	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	168191	61148	4417	2161	*of which manufacturing*
Budownictwo	27023	3269	1283	410	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	75812	45476	8080	6853	*Trade; repair of motor vehicles* [Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	18545	2714	626	140	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	9969	7076	6350	4020	*Accommodation and catering* [Δ]
Informacja i komunikacja	11051	3611	343	184	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	21937	15575	2728	1914	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	8942	5027	1094	786	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16256	9771	1201	755	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	51153	23166	9665	6150	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	44361	29150	1603	1005	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	64564	50784	12052	8686	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	50169	42085	3581	2682	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8059	4851	1521	1099	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	1703	793	153	106	*Other service activities*

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7(82). **PRZYJĘCIA DO PRACY** [a]
HIRES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*				Współczynnik przyjęć w % *Hire rate in %*
		kobiety *women*	podejmujący pierwszą pracę *persons starting work for the first time*	poprzednio pracujący *persons formerly employed*	powracający z urlopów wychowawczych [b] *persons returning from child-care leaves* [b]	
O G Ó Ł E M 2005	140501	57320	20107	66203	2382	26,5
T O T A L 2010	151524	66756	22178	77592	3235	24,7
2012	152602	68267	25063	89943	3109	24,5
2013	**163708**	**74555**	**29581**	**90451**	**2656**	**26,8**
sektor publiczny *public sector*	18425	11234	2361	11318	701	9,7
sektor prywatny *private sector*	145283	63321	27220	79133	1955	34,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	1166	399	152	646	6	19,9
Przemysł *Industry*	39025	12672	4706	24949	517	19,1
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	35573	12117	4364	22424	492	21,3
Budownictwo *Construction*	8508	631	584	5364	15	30,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	23339	14998	3171	11731	558	31,6
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	4987	703	497	3518	13	27,9
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering* [Δ]	3141	2141	609	1765	76	30,1
Informacja i komunikacja *Information and communication*	3608	1164	986	2325	16	39,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	6292	4406	430	2656	429	30,2
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	1140	620	101	718	20	12,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	5089	2859	1056	2656	113	34,5
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	48983	21113	14938	23300	180	109,9
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	5629	3095	667	3482	288	12,2

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 7(82). **PRZYJĘCIA DO PRACY** [a] **(dok.)**
HIRES [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*				Współczynnik przyjęć w % *Hire rate in %*
		kobiety *women*	podejmujący pierwszą pracę *persons starting work for the first time*	poprzednio pracujący *persons formerly employed*	powracający z urlopów wychowawczych [b] *persons returning from child-care leaves* [b]	
Edukacja ..... *Education*	5457	4232	596	3339	199	8,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna .... *Human health and social work activities*	5506	4422	927	3127	199	10,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	1061	558	146	667	26	12,9
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	777	542	15	208	1	46,2

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8(83). **ZWOLNIENIA Z PRACY** [a]
TERMINATIONS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*					Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
			kobiety *women*	zwolnieni w drodze wypowiedzenia *terminated due to dissolution of an employment contract*		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych [b] *persons taking child-care leave* [b]	
				przez zakład pracy *by employer*	przez pracownika *by employee*			
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	124201	51041	21736	15384	8089	3837	23,1
	2010	140168	62490	25059	14227	4774	4050	22,7
	2012	154688	68032	25656	13996	5312	3419	24,7
	2013	**145253**	**63970**	**21604**	**14111**	**4682**	**2721**	**23,7**
sektor publiczny ..... *public sector*		18725	10073	3065	1092	1758	686	9,9
sektor prywatny ..... *private sector*		126528	53897	18539	13019	2924	2035	29,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		1000	335	111	66	87	11	17,0

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8(83). **ZWOLNIENIA Z PRACY**[a] **(dok.)**
TERMINATIONS[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z liczby ogółem *Of total number*						Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
		kobiety *women*	zwolnieni w drodze wypowiedzenia *terminated due to dissolution of an employment contract*		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych[b] *persons taking child-care leave*[b]	
			przez zakład pracy *by employer*	przez pracownika *by employee*			
Przemysł *Industry*	35613	11698	7008	4137	1802	435	17,4
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	30923	10929	6288	3950	1023	414	18,6
Budownictwo *Construction*	8864	607	1561	700	297	15	32,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	19748	12529	4846	2969	166	887	26,1
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	4245	374	498	618	250	13	23,7
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]	3569	2368	480	494	51	52	34,6
Informacja i komunikacja *Information and communication*	1737	529	146	721	9	19	18,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	4501	3055	593	913	40	366	21,3
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	1229	580	333	155	94	18	13,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	3121	1701	425	797	71	63	21,2
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	42903	18126	2848	1386	418	127	96,4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	5183	2598	219	231	479	243	11,2
Edukacja *Education*	6084	3756	1713	309	502	224	8,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	5724	4654	648	451	358	223	10,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	982	514	129	110	54	21	12,0
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	750	546	46	54	4	4	44,4

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9(84). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY**[a]
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which women*	Z liczby ogółem — absolwenci szkół *Of total number — school leavers*			
				wyższych *tertiary*	policealnych i średnich zawodowych *post-secondary and secondary vocational*	liceów ogólnokształcących *general secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*
OGÓŁEM *TOTAL*	2005	18018	7564	5396	5332	2921	4369
	2010	13620	6747	5377	3397	2279	2567
	2012	19203	8028	6026	4030	2224	6923
	2013	**22911**	**10026**	**7244**	**5656**	**3180**	**6831**
sektor publiczny *public sector*		1949	1288	1396	284	146	123
sektor prywatny *private sector*		20962	8738	5848	5372	3034	6708
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		109	34	33	54	6	16
Przemysł *Industry*		3457	1145	886	1077	506	988
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		3191	1104	801	990	481	919
Budownictwo *Construction*		434	53	143	109	43	139
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		1518	1000	442	385	314	377
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		302	94	55	52	54	141
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]		289	187	86	71	66	66
Informacja i komunikacja *Information and communication*		929	306	787	25	117	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		361	200	219	49	89	4
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		77	53	47	14	8	8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		647	384	580	24	39	4
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		12870	5168	2523	3567	1781	4999
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*		571	370	369	87	68	47
Edukacja *Education*		442	378	370	37	20	15
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		781	583	633	81	48	19
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		113	66	65	21	19	8
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		11	5	6	3	2	-

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10(85). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wolne (stan w dniu 31 XII) *Vacancies (as of 31 XII)*			Nowo utworzone[a] *Vacancies – newly created jobs*[a]		Zlikwidowane[a] *Liquidated*[a]	
	ogółem *total*	w tym nowo utworzone *of which vacancies – newly created jobs*	z liczby ogółem – w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of total number – in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**3576**	**789**	**2558**	**42735**	**26689**	**24087**	**16828**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	13	-	3	291	169	249	135
Przemysł *Industry*	874	141	710	8433	6007	5327	3752
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	832	141	668	7803	5576	4736	3255
Budownictwo *Construction*	274	-	100	3958	1959	3180	1756
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	693	191	543	10719	5266	5357	4298
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	283	5	120	1775	1032	950	433
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]	127	16	41	2242	668	1159	530
Informacja i komunikacja *Information and communication*	169	53	140	1990	1669	394	245
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	185	12	158	794	446	1095	898
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	15	-	10	409	235	569	399
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	389	209	251	4532	3175	972	404
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	127	56	127	2487	2186	1260	1085
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	107	14	101	1254	1228	691	687
Edukacja *Education*	164	72	153	1783	1502	1129	1037
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	94	20	67	1139	710	1197	859
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	38	-	32	712	382	281	191
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	24	-	2	217	55	277	119

a W ciągu roku.
a During the year.

Bezrobocie
Unemployment

TABL. 11(86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	**233352**	**150282**	**157369**	**153558**	***Total registered unemployed persons***
w tym kobiety	125300	77700	80277	77794	*of which women*
Z liczby ogółem – bezrobotni:					*Of total number – unemployed persons:*
dotychczas niepracujący	45977	23342	20702	20118	*previously not employed*
w tym absolwenci[a]	9261	7545	7207	6788	*of which school-leavers[a]*
w tym w szkole wyższej[b]	1908	2309	1810	1639	*of which in tertiary education[b]*
bez kwalifikacji zawodowych	57584	42205	48237	48006	*without occupational qualifications*
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	8737	3606	5611	6634	*terminated for company reasons*
długotrwale bezrobotni[c]	152692	67034	73539	77926	*long-term unemployed[c]*
posiadający prawo do zasiłku	35934	28403	30583	25042	*possessing benefit rights*
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	10566[d]	16042	18219	18992	*bringing up single-handed at least one child aged 18 and less*
niepełnosprawni	8793	10319	11066	11168	*disabled persons*
Stopa bezrobocia rejestrowanego[e] w %	**20,6**	**13,1**	**13,5**	**13,1**	***Registered unemployment rate[e] in %***
Oferty pracy	**2469**	**3057**	**2562**	**3423**	***Job offers***

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. e Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 127.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. e See general notes, item 3 on page 127.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12(87). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**[a]
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Bezrobotni nowo zarejestrowani	**252104**	**255873**	**218256**	**214312**	***Newly registered unemployed persons***
z liczby ogółem:					*of total number:*
Kobiety	121210	124222	104008	102184	*Women*
Dotychczas niepracujący	70212	51280	33831	33165	*Previously not employed*
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	5494	4775	7158	9607	*Terminated for company reasons*
Bezrobotni wyrejestrowani	**275881**	**251851**	**204462**	**218123**	***Persons removed from unemployment rolls***
z liczby ogółem:					*of total number:*
Kobiety	130657	120841	100106	104667	*Women*
Z tytułu podjęcia pracy	124533	98930	87555	100596	*Received jobs*

a W ciągu roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13(88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2012		2013	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**233352**	**125300**	**150282**	**77700**	**157369**	**80277**	**153558**	**77794**
WEDŁUG WIEKU *BY AGE*								
24 lata i mniej *and less*	45178	25088	27093	15614	25442	14065	23092	12900
25–34	61992	36995	41807	24773	43722	25959	41383	24383
35–44	46231	25912	26698	14378	30688	16657	30960	16821
45–54	65190	32896	34287	16675	32046	15545	30184	14597
55 lat i więcej *and more*	14761	4409	20397	6260	25471	8051	27939	9093
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*								
Wyższe *Tertiary*	11345	7423	14348	9706	16727	11417	16653	11254
Policealne oraz średnie zawodowe *Post-secondary and vocational secondary*	51372	32878	31322	19106	33150	19851	32312	19000
Średnie ogólnokształcące *General secondary*	15840	11678	14603	10043	14887	9915	14804	9891
Zasadnicze zawodowe *Basic vocational*	73659	34300	42884	18109	45580	18912	44270	18124
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe *Lower secondary, primary and incomplete primary*	81136	39021	47125	20736	47025	20182	45519	19525
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY[a] *BY DURATION OF UNEMPLOYMENT*[a]								
3 miesiące i mniej *months and less*	56345	25641	53930	25238	50398	22357	43407	19666
3– 6	31339	16787	27845	15013	27651	14443	25921	13583
6–12	34944	18326	29038	15400	29122	14943	29828	15023
12–24	35721	19285	24037	13028	25714	14329	27702	14389
Powyżej 24 miesięcy *More than 24 months*	75003	45261	15432	9021	24484	14205	26700	15133
WEDŁUG STAŻU PRACY *BY WORK SENIORITY*								
Bez stażu pracy *No work seniority*	45977	27819	23342	14352	20702	12345	20118	12051

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

a From the date of registering in a labour office. Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 13(88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2012		2013	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
WEDŁUG STAŻU PRACY (dok.) *BY WORK SENIORITY (cont.)*								
Ze stażem pracy[b]: *With work seniority[b]:*								
1 rok i mniej *and less*	32954	18462	21908	12682	23069	13265	22853	13156
1– 5	43070	22768	33527	17929	36605	19634	34637	18513
5–10	31265	17184	20500	10678	23116	12056	22798	11798
10–20	42229	23291	24952	12093	26177	12489	25977	12233
20–30	32915	14902	19898	8067	20020	8048	19544	7743
powyżej 30 lat *more than 30 years*	4942	874	6155	1899	7680	2440	7631	2300

b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby posiadające staż pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.
U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 45500 osób (w tym 17430 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1–5 persons having work experience from 1 year and 1 day to 5 years were included.
N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 45500 persons (of which 17430 women) aged 50 and more.
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14(89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY**[a]
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Bezrobotni, którzy:					***Unemployed persons who:***
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	4907	1991	1592	1843	*Undertaking employment in intervention works*
w tym kobiety	2180	1176	847	964	*of which women*
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4602	5645	2217	2294	*Undertaking employment in public works*
w tym kobiety	2209	1699	650	628	*of which women*
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	28777	37913	17212	19057	*Starting training or internship with the employer*
w tym kobiety	16860	23175	10513	11470	*of which women*
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	-	3243	2604	2920	*Started a social useful works*
w tym kobiety	-	1500	1288	1459	*of which women*
Liczba zgłoszonych ofert pracy	**77570**	**81862**	**64369**	**73005**	***Number of submitted job offers***

a W ciągu roku.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15(90). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY** [a]
EXPENDITURES OF LABOUR FUND [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**482,7**	**738,3**	**522,9**	**603,6**	**100,0**	***T O T A L***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 127.
a See general notes, item 4 on page 127.

TABL. 15(90). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY** [a] **(dok.)**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
w tym:						*of which:*
Zasiłki dla bezrobotnych	286,7	279,2	286,1	303,7	50,3	*Unemployment benefits*
Szkolenia	19,5	30,3	8,5	8,9	1,5	*Training*
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	29,2	160,1	80,2	98,3	16,3	*Means for starting of economic activity and equipping of workseat*
Prace interwencyjne	13,9	11,4	7,8	8,4	1,4	*Intervention works*
Roboty publiczne	21,0	35,2	11,2	15,1	2,5	*Public works*
Stypendia za okres stażu	52,4	154,8	64,5	95,3	15,8	*Scholarships for intership period*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 127.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 4 on page 127.
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy
Work conditions

TABL. 16(91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY**[a] **(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK [a] *(excluding private farms in agriculture)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total number – accidents resulting in an inability to work*			SPECIFICATION
		śmiertelnych *fatal accidents*	ciężkich *serious accidents*	lżejszych *light*	1—3 dni *days*	4—20	21 dni i więcej *days and more*	
		OGÓŁEM *TOTAL*						
OGÓŁEM 2005	8762	24	89	8649	52	3020	4984	***TOTAL***
2010	10216	34	58	10124	118	3723	5502	
2012	10232	33	53	10146	133	4305	5408	
2013	**9509**	**28**	**55**	**9426**	**139**	**3245**	**5068**	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	126	1	2	123	2	36	80	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	3621	10	24	3587	55	1311	1978	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	2927	6	19	2902	48	1118	1509	*of which manufacturing*
Budownictwo	546	6	7	533	6	146	370	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	1130	1	6	1123	16	454	554	*Trade; repair of motor vehicles* [Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	575	-	4	571	4	147	370	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	170	-	1	169	-	70	80	*Accommodation and catering* [Δ]
Informacja i komunikacja	63	1	-	62	4	25	20	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	153	-	-	153	8	57	43	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	114	-	1	113	1	36	70	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	119	1	1	117	-	44	56	*Professional, scientific and technical activities*

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 16(91). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY**[a] **(dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total number – accidents resulting in an inability to work*			SPECIFICATION
		śmiertelnych *fatal accidents*	ciężkich *serious accidents*	lżejszych *light*	1—3 dni *days*	4—20	21 dni i więcej *days and more*	
				OGÓŁEM (dok.) *TOTAL (cont.)*				
Administrowanie i działalność wspierająca Δ	755	5	7	743	14	245	426	*Administrative and suport service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	452	2	-	450	11	166	206	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	604	-	-	604	11	203	294	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	954	1	1	952	7	271	463	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	98	-	1	97	-	24	43	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	29	-	-	29	-	10	15	*Other service activities*
				NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) *PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)*				
OGÓŁEM 2005	10,71	0,03	0,11	10,57	0,06	3,69	6,09	***TOTAL***
2010	11,29	0,04	0,06	11,19	0,13	4,11	6,08	
2012	11,01	0,04	0,06	10,91	0,14	4,63	5,82	
2013	**10,19**	**0,03**	**0,06**	**10,10**	**0,15**	**3,48**	**5,43**	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13,26	0,11	0,21	12,95	0,21	3,79	8,42	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	14,53	0,04	0,10	14,39	0,22	5,26	7,94	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	14,48	0,03	0,09	14,36	0,24	5,53	7,47	*of which manufacturing*
Budownictwo	8,74	0,10	0,11	8,54	0,10	2,34	5,93	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ	7,14	0,01	0,04	7,09	0,10	2,87	3,50	*Trade; repair of motor vehicles* Δ
Transport i gospodarka magazynowa	11,01	-	0,08	10,93	0,08	2,81	7,08	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia Δ	7,60	-	0,04	7,55	-	3,13	3,58	*Accommodation and catering* Δ
Informacja i komunikacja	2,70	0,04	-	2,65	0,17	1,07	0,86	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5,37	-	-	5,37	0,28	2,00	1,51	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości Δ	7,70	-	0,07	7,64	0,07	2,43	4,73	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,67	0,02	0,02	2,63	-	0,99	1,26	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca Δ	16,05	0,11	0,15	15,79	0,30	5,21	9,05	*Administrative and suport service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9,81	0,04	-	9,76	0,24	3,60	4,47	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	7,51	-	-	7,51	0,14	2,52	3,66	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14,66	0,02	0,02	14,63	0,11	4,16	7,11	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,52	-	0,09	8,44	-	2,09	3,74	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	1,65	-	-	1,65	-	0,57	0,85	*Other service activities*

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 17(92). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY[a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK[a] (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym *Of which*						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych Δ *trade; repair of motor vehicles* Δ	transport i gospodarka magazynowa *transport and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
			razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
		WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY *CONTACT-MODE OF INJURY*						
O G Ó Ł E M 2005	8762	128	4110	3148	593	813	498	882
T O T A L 2010	10216	159	4161	3146	776	1305	516	980
2012	10232	158	3981	3189	679	1245	571	981
2013	**9509**	**126**	**3621**	**2927**	**546**	**1130**	**575**	**954**
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi ..... *Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals*	304	3	147	124	19	14	14	18
w tym z preparatami chemicznymi *of which chemicals*	58	-	37	35	6	1	2	6
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie ..... *Drowned, buried, enveloped*	17	-	11	3	3	-	-	-
Zderzenie z lub uderzenie w: *Horizontal or vertical impact with or against:*								
nieruchomy obiekt ..... *a stationary object*	2577	37	811	638	123	307	157	311
obiekt w ruchu ..... *object in motion*	2130	24	957	764	160	271	151	104
w tym przez: *of which by:*								
spadający obiekt ..... *falling object*	873	7	445	331	82	120	45	38
poruszający się lub transportowany obiekt ..... *moving or transported object*	405	4	163	148	24	60	32	28
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym ..... *Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent*	1424	12	694	631	86	231	31	96
w tym kontakt z przedmiotem ostrym ..... *of which contact with sharp material agent*	845	4	429	404	43	167	13	46
Uwięzienie, zmiażdżenie ..... *Trapped, crushing*	542	3	296	259	47	59	24	26

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 17(92). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY**[a] **(dok.)**
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *trade; repair of motor vehicles* [Δ]	transport i gospodarka magazynowa *transport and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
			razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) *CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)*								
Obciążenie psychiczne lub fizyczne *Physical or mental stress*	1261	15	408	278	59	154	80	184
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego ..... *of which physical stress on the muscular-skeletal system*	1122	12	377	261	55	148	74	156
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia ..... *Aggresion of human or animal*	201	9	19	6	4	11	47	49
Pozostałe ..... *Others*	1053	23	278	224	45	83	71	166
PRZYCZYNY WYPADKÓW *CAUSES OF ACCIDENTS*								
O G Ó Ł E M 2005	16703	227	8676	6800	1164	1575	913	1351
T O T A L 2010	20232	365	9181	7038	1573	2505	972	1664
2012	20602	337	8770	7155	1414	2431	1110	1790
2013	**19403**	**225**	**8196**	**6764**	**1163**	**2254**	**1152**	**1730**
Niewłaściwy stan czynnika materialnego ..... *Inappropriate condition of material objects/agents*	1916	25	979	737	116	179	115	115
Niewłaściwa organizacja ..... *Inappropriate organization of*	2353	26	1295	1093	174	219	80	166
pracy ..... *work*	1153	15	684	587	93	75	38	91
stanowiska pracy ..... *work post*	1200	11	611	506	81	144	42	75
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym ..... *Absence or inappropriate use of material objects/agents*	1293	11	669	575	85	179	56	80
Nieużywanie sprzętu ochronnego ..... *Not using protective equipment*	281	3	150	130	19	36	16	15
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika ..... *Inappropriate wilful employee action*	1403	18	718	612	100	187	70	86
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika [b] ..... *Inappropriate mental-physical condition of employee* [b]	386	3	134	116	18	50	30	23
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika ..... *Incorrect employee's action*	10165	111	3869	3204	562	1240	616	1011
Inna przyczyna ..... *Other causes*	1606	28	382	297	89	164	169	234

a Zgłoszone w danym roku. b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.
a Registered in a given year. b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18(93). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE** [a]

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**610**	**628**	**599**	**561**	***T O T A L***
w tym wypadki śmiertelne	4	2	1	1	*of which fatal accidents*
Wydarzenia powodujące urazy:					*Events causing injury:*
upadek osób	303	316	331	305	*persons falling*
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	66	54	58	68	*persons hit or crushed by falling objects*
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	17	28	14	16	*persons run over, hit or caught by moving means of transport*
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	94	88	85	71	*persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment*
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	42	47	34	32	*persons hit, crushed or bitten by animals*
działanie:					*influence of:*
skrajnych temperatur	6	2	2	2	*extreme temperatures*
materiałów szkodliwych	-	1	-	1	*hazardous materials*
inne wydarzenia	82	92	75	66	*other events*

a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.
Ź r ó d ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Who received one-off accident compensations.
S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19(94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA** [a]
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard* związane *connected with* ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*		czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
		ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	131,8	90,5	85,4	56,7	30,4	21,3	16,0	12,6
	2010	119,4	80,1	71,8	41,3	34,1	27,7	13,4	11,2
	2012	118,7	84,4	65,7	41,5	39,9	33,3	13,1	9,6
	2013	**107,2**	**77,7**	**62,0**	**40,9**	**34,9**	**28,4**	**10,3**	**8,4**
sektor publiczny *public sector*		64,6	52,8	23,5	15,9	35,0	33,0	6,1	3,9
sektor prywatny *private sector*		116,8	83,4	70,8	46,6	34,8	27,4	11,2	9,4

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

TABL. 19(94). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA[a] (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS[a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard*					
			związane *connected with*				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
			ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*			
	ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	90,0	39,1	46,6	9,9	23,5	16,9	19,9	12,2
Przemysł ..... *Industry*	171,5	121,7	100,2	64,7	54,1	42,7	17,2	14,2
w tym przetwórstwo przemysłowe.... *of which manufacturing*	130,7	106,7	75,5	59,6	40,2	34,6	15,0	12,4
Budownictwo ..... *Construction*	148,2	105,7	119,9	84,3	21,1	16,9	7,2	4,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*	10,6	9,5	5,7	4,9	3,2	3,0	1,7	1,6
Transport i gospodarka magazynowa... *Transportation and storage*	99,0	89,8	19,3	15,4	74,3	70,9	5,4	3,5
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	0,4	0,4	-	-	-	-	0,4	0,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	149,2	117,5	95,8	64,0	47,0	47,0	6,5	6,5
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	15,5	8,8	8,2	4,0	1,1	0,0	6,2	4,8
Edukacja ..... *Education*	7,0	6,7	1,6	1,5	3,0	3,0	2,3	2,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	21,8	20,1	11,6	11,0	9,5	8,4	0,7	0,6
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	5,8	5,8	1,5	1,5	-	-	4,4	4,4

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

TABL. 20(95). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO[a] W 2013 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE[a] IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego *Evaluation of occupational risk*	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego *Elimination or limitation of occupational risk*	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego *Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk*		
			techniczne *technical*	organizacyjne *organizational*	ochrony indywidualnej *individuality protection*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*				
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**355,2**	**152,4**	**76,9**	**65,7**	**93,5**
sektor publiczny ..... *public sector*	251,0	97,9	29,7	44,6	68,4
sektor prywatny ..... *private sector*	378,9	164,8	87,7	70,5	99,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	283,3	182,4	28,7	65,2	139,0
Przemysł ..... *Industry*	436,3	211,7	119,1	86,5	126,5
w tym przetwórstwo przemysłowe.... *of which manufacturing*	389,3	176,1	88,2	83,5	105,8
Budownictwo ..... *Construction*	352,9	212,8	88,9	101,6	164,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	243,8	60,7	17,4	30,7	35,5
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	305,7	90,2	48,4	46,9	62,2
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	565,9	25,5	14,1	20,9	1,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	242,7	41,7	7,6	15,9	18,2
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	154,2	64,1	36,4	16,9	34,5
Edukacja ..... *Education*	148,1	21,0	18,2	18,9	3,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... *Human health and social work activities*	232,2	109,0	36,6	47,4	65,8
Pozostała działalność usługowa ..... Other service activities	678,8	583,9	-	381,0	576,6

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 130.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 9 on page 130.

TABL. 21(96). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba przypadków *Number of cases*		*SPECIFICATION*
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*	na 100 tys. zatrudnionych *per 100 thous. paid employees*	
O G Ó Ł E M	2005	237	34,0	***T O T A L***
	2010	209	26,8	
	2012	199	25,4	
	2013	**227**	**29,2**	
w tym:				*of which:*
Pylice płuc		68	8,8	*Pneumoconioses*
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		3	0,4	*Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust*
Astma oskrzelowa		4	0,5	*Bronchial asthma*
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych		1	0,1	*Extrinsic allergic alveolitis*
Alergiczny nieżyt nosa		2	0,3	*Allergic rhinitis*
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		12	1,5	*Chronic voice disorders due to excessive vocal effort*
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		13	1,7	*Malignant neoplasms induced by human carciogens present in work environment*
Choroby skóry		8	1,0	*Skin diseases*
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy		10	1,3	*Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed*
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		26	3,3	*Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed*
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem		21	2,7	*Bilateral permanent noise-included hearing loss of cochlear or sensoneural type*
Zespół wibracyjny		1	0,1	*Vibration syndrome*
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi		2	0,3	*Diseases of visual system included by physical, chemical or biological agents*
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		55	7,1	*Infectious and parasitic diseases or their sequels*

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.
S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22(97). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIĄŻLIWYCH** [a]
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS [a]
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Posiłki profilaktyczne *Preventive food*	Napoje *Drinks*	Inne środki odżywcze *Other nutrition*	Dodatki pieniężne *Special pay*	Skrócony czas pracy *Short-time work*	Dodatkowe urlopy *Extra leaves*	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach [b] *Entitlements arising from work in particular conditions* [b]
O G Ó Ł E M 2005	49375	116656	28701	64190	5331	14276	18239
T O T A L 2010	49149	81704	14224	47589	7606	14609	1103
2012	46927	92888	17388	43299	7351	15939	959
2013	**43803**	**79826**	**17215**	**40350**	**6275**	**16410**	**1146**
sektor publiczny *public sector*	6790	13158	718	8478	799	4284	405
sektor prywatny *private sector*	37013	66668	16497	31872	5476	12126	741
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	1891	1316	49	201	16	-	24
Przemysł *Industry*	32384	53641	14998	31094	4644	11895	705
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	11004	30316	2876	9143	690	2713	225
Budownictwo *Construction*	5275	6544	1689	2221	728	325	24
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	1475	8467	56	234	-	-	17
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	2219	4500	407	4590	14	2724	93
Informacja i komunikacja *Information and communication*	6	30	-	188	1	-	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	69	-	8	11	-	-	-
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	158	376	-	8	-	-	-
Edukacja *Education*	127	261	-	960	76	23	7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	199	4607	8	843	796	1443	276
Pozostała działalność usługowa Other service activities	-	84	-	-	-	-	-

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129. b Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129. b Or particular character.

TABL. 23(98). **ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH** [a]
OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS [a]

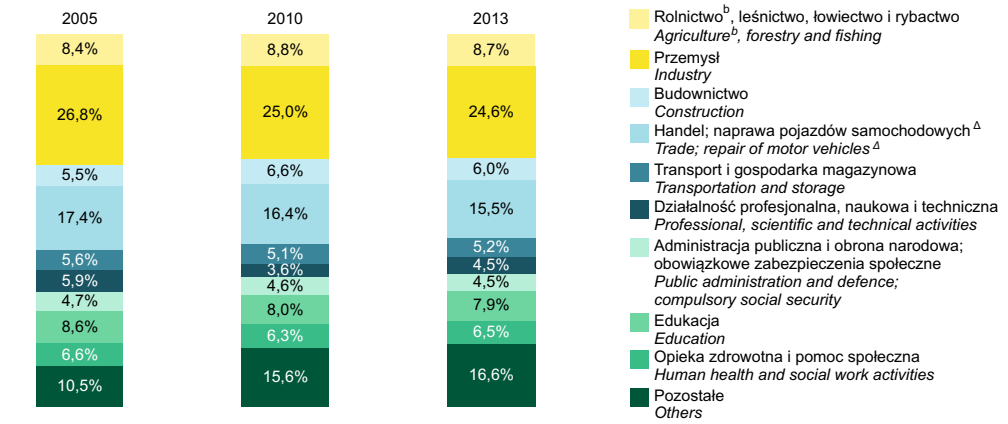
WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Liczba świadczeń *Number of benefits*		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie *Average cost of benefits in zl per 1 benefit*	
		ogółem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which occupational accidents compensations*	ogółem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which occupational accidents compensations*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	2942	2830	2233	2078
	2010	3013	2877	2984	2849
	2012	2696	2605	3410	3365
	2013	**3024**	**2906**	**4075**	**3824**
sektor publiczny ..... *public sector*		678	640	3871	3546
sector prywatny ..... *private sector*		2346	2266	4134	3903
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		64	57	5363	5288
Przemysł ..... *Industry*		1728	1659	4217	3902
w tym przetwórstwo przemysłowe ... *of which manufacturing*		1306	1254	3470	3276
Budownictwo ..... *Construction*		226	220	4704	4247
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		271	258	3227	3221
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		154	154	3977	3977
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		9	9	3867	3867
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		6	6	18900	18900
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		15	14	2920	3036
Edukacja ..... *Education*		54	52	3402	3031
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna .... *Human health and social work activities*		495	475	3562	3389
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		2	2	1050	1050

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 129.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 129.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH[a] WEDŁUG SEKCJI
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS[a] BY SECTIONS
As of 31 XII

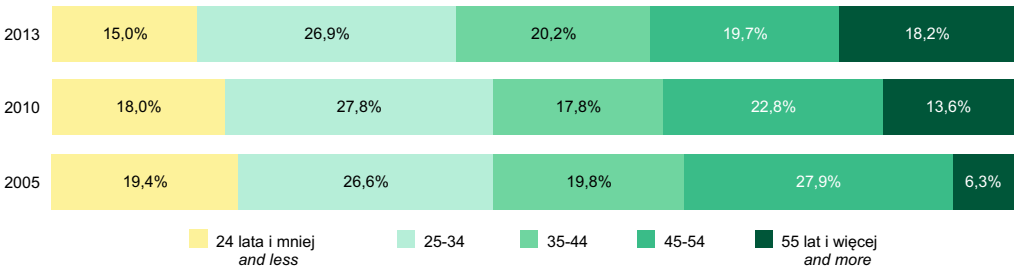

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe.
a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data.

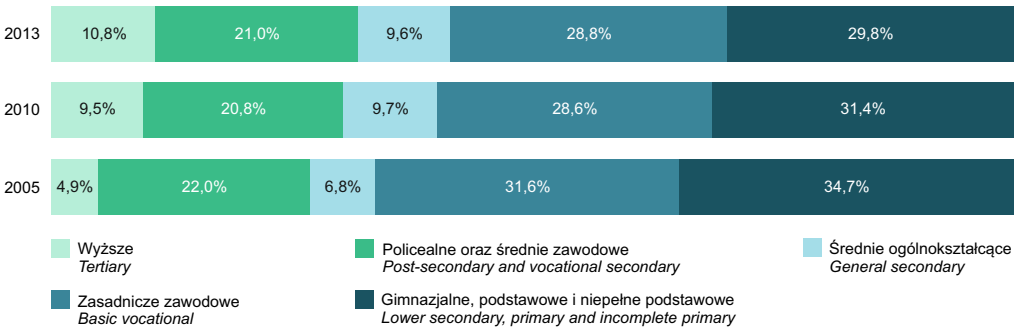
STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
As of 31 XII

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

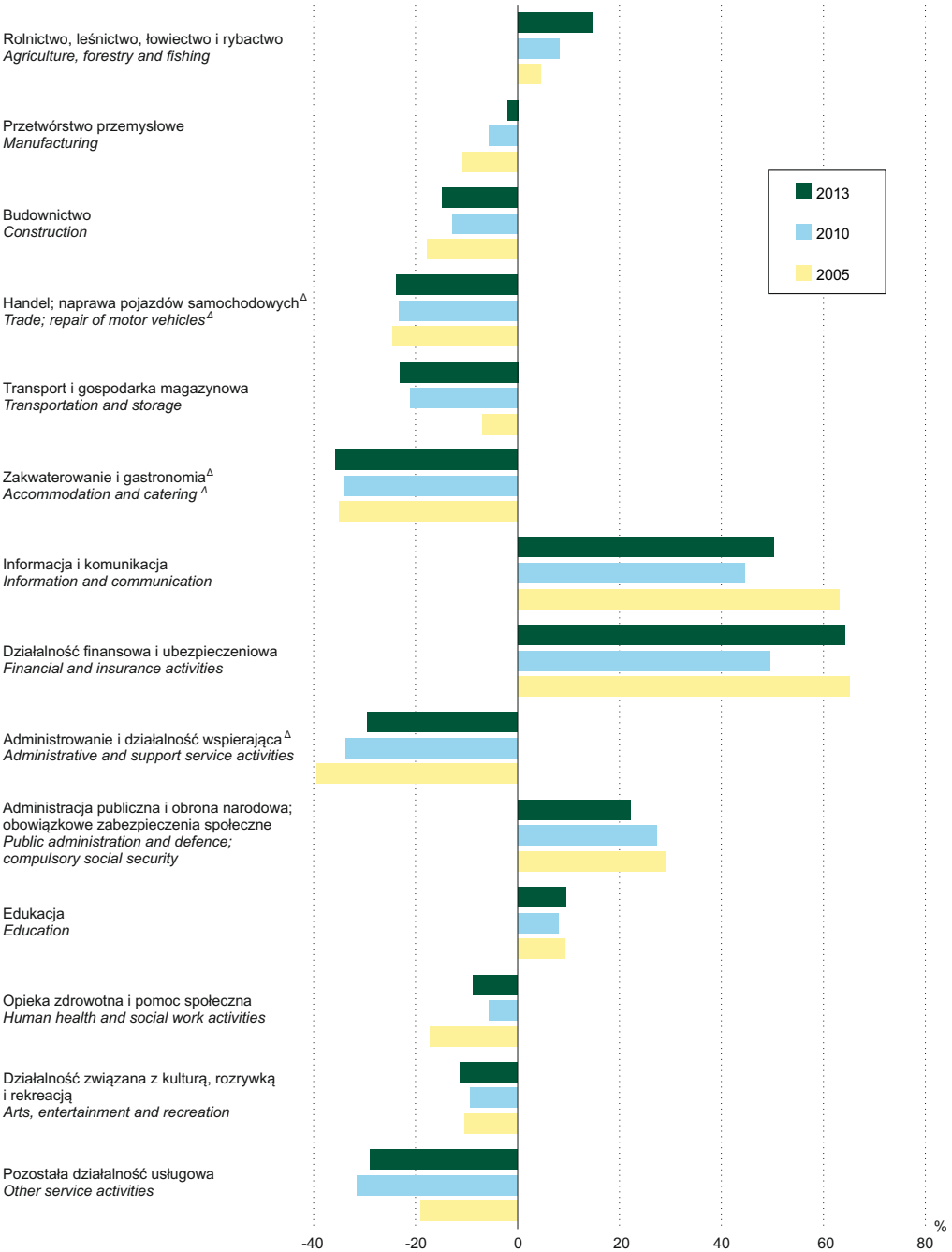

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE[a]

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP[a]

a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto; bez zatrudnionych za granicą.
a Concern monthly gross wages and salaries; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysk i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późniejszymi zmianami).

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

***1. Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.*

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

***Personal wages and salaries** comprise, i.a.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.*

***2. The average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:*

- *personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,*
- *payments from profit and balance surplus in co-operatives,*
- *annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,*
- *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.*

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

***3.** Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for per-sonal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).*

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych OFE.

Informacje **o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

1) pracownicy;
2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
6) duchowni;
7) rolnicy indywidualni;
8) inwalidzi wojenni i wojskowi, osoby represjonowane oraz kombatanci.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 7).

*1. Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds OFE.*

*Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.*

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

1) employed persons;
2) outworkers;
3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
6) clergy;
7) farmers;
8) war and military invalids, repressed persons as well as combatants.

Retirement, disability and survivors pensions (also paid due to accidents at work and occupational diseases) concern the persons mentioned in points 1) to 7).

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

1) emerytury;
2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych prezentowane są **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

3. Retirement and other pension benefits *(also paid due to accidents at work and occupational diseases) include:*

1) retirement pensions;
2) disability pensions;
3) survivors pensions.

4. Retirement and other pension benefits *do not provide for the payments of retirement and other pension arising out of international agreements.*

5. Retirement and other pension benefits *include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.*

6. *Data regarding the* ***average monthly retirement and other pension*** *are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.*

7. *Data concerning average retirement and other pension benefits are presented* ***in gross terms****, i.e., including deductions for personal income taxes.*

Wynagrodzenia
Wages and salaries

TABL. 1(99). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO** [a]
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym podmioty o liczbie pracujacych powyżej 9 osób *of which entities employing more than 9 persons*	
	w zł *in zl*					
O G Ó Ł E M	**2329,93**	**3211,80**	**3503,59**	**3654,57**	**3868,86**	***T O T A L***
sektor publiczny	2604,28	3632,73	3899,52	4063,84	4063,84	*public sector*
sektor prywatny	2188,74	3046,23	3362,02	3509,85	3785,54	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2436,49	3475,32	4138,18	4190,54	4514,55	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	2609,88	3620,47	3958,09	4121,72	4232,71	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	2078,90	3034,92	3402,52	3581,83	3676,42	*of which manufacturing*
Budownictwo	1914,87	2805,09	3022,67	3114,04	3669,81	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	1760,33	2466,29	2688,96	2784,79	3043,63	*Trade; repair of motor vehicles* [Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	2167,78	2534,73	2747,28	2809,80	3111,35	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	1513,74	2115,33	2167,57	2352,19	2552,14	*Accommodation and catering* [Δ]
Informacja i komunikacja	3800,2	4641,49	5181,87	5488,32	5971,48	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3848,51	4801,63	5594,88	5999,43	6274,58	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	2248,47	3112,00	3570,62	3644,23	3810,21	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2217,26	3270,98	3675,28	3849,50	4557,44	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	1410,87	2130,12	2432,85	2580,27	2587,22	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3008,46	4085,27	4329,47	4462,66	4462,62	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	2546,13	3471,20	3796,24	3997,94	4018,48	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1929,72	3031,33	3235,46	3336,88	3402,29	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2089,96	2916,23	3148,04	3241,22	3284,12	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	1887,18	2201,54	2386,90	2594,07	2620,00	*Other service activities*

a Bez zatrudnionych za granicą.
a Excluding persons employed abroad.

TABL. 2(100). **ZATRUDNIENI [1] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
PAID EMPLOYMENT [1] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*			Sektor publiczny *Public sector*			Sektor prywatny *Private sector*		
a – w tys. osób *in thous. person* b – w odsetkach *in percent*		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
O G Ó Ł E M	**a**	**684,4**	**329,3**	**355,1**	**201,8**	**62,3**	**139,5**	**482,6**	**267,0**	**215,6**
T O T A L	**b**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
przedziały wynagrodzeń [2]: *ranges of wages and salaries [2]:*										
1500,00 zł i mniej	a	43,4	21,1	22,3	0,8	0,2	0,6	42,6	20,9	21,7
1500,00 zl and less	b	6,3	6,4	6,3	0,4	0,3	0,4	8,8	7,8	10,1
1500,01–1947,86	a	76,4	27,3	49,1	13,4	3,0	10,4	63,0	24,3	38,7
(1500,01 – 50%)	b	11,2	8,3	13,8	6,7	4,8	7,5	13,1	9,1	17,9
1947,87–2610,13	a	128,0	48,7	79,3	36,7	10,3	26,4	91,3	38,4	52,9
(50 – 67)	b	18,7	14,8	22,4	18,2	16,6	18,9	18,9	14,3	24,6
2610,14–2921,79	a	54,6	23,9	30,7	18,9	5,8	13,1	35,7	18,1	17,6
(67 – 75)	b	8,0	7,3	8,6	9,4	9,4	9,3	7,4	6,8	8,2
2921,80–3895,72	a	147,4	71,2	76,2	56,2	16,5	39,7	91,2	54,7	36,5
(75 – 100)	b	21,5	21,5	21,5	27,8	26,4	28,5	19,0	20,4	16,9
3895,73–4869,65	a	89,9	45,7	44,2	36,1	10,5	25,6	53,8	35,2	18,6
(100 – 125)	b	13,1	13,9	12,5	17,9	16,8	18,4	11,1	13,2	8,6
4869,66–5843,58	a	50,2	28,1	22,1	19,4	6,8	12,6	30,8	21,3	9,5
(125 – 150)	b	7,3	8,5	6,2	9,6	11,0	9,0	6,4	8,0	4,4
5843,59–6817,51	a	29,3	18,3	11,0	8,3	3,0	5,3	21,0	15,3	5,7
(150 – 175)	b	4,3	5,6	3,1	4,1	4,8	3,8	4,3	5,7	2,6
6817,52–7791,44	a	18,3	11,9	6,4	4,0	1,8	2,2	14,3	10,1	4,2
(175 – 200)	b	2,7	3,6	1,8	2,0	2,8	1,6	3,0	3,8	1,9
7791,45–8765,37	a	12,7	8,5	4,2	2,6	1,3	1,3	10,1	7,2	2,9
(200 – 225)	b	1,9	2,6	1,2	1,3	2,1	0,9	2,1	2,7	1,4
8765,38–9739,30	a	8,1	5,5	2,6	1,4	0,8	0,6	6,7	4,7	2,0
(225 – 250)	b	1,2	1,7	0,7	0,7	1,3	0,5	1,4	1,8	0,9
9739,31–10713,23	a	6,0	4,3	1,7	1,1	0,6	0,5	4,9	3,7	1,2
(250 – 275)	b	0,9	1,3	0,5	0,5	0,9	0,3	1,0	1,4	0,6
10713,24–11687,16	a	4,1	2,9	1,2	0,7	0,3	0,4	3,4	2,6	0,8
(275 – 300)	b	0,6	0,9	0,3	0,4	0,6	0,3	0,7	1,0	0,4
11687,17–20000,00.....	a	11,7	8,4	3,3	1,9	1,2	0,7	9,8	7,2	2,6
(300% – 20000,00)	b	1,7	2,5	0,9	0,9	1,9	0,5	2,0	2,7	1,2
20000,01 zł i więcej	a	4,3	3,5	0,8	0,3	0,2	0,1	4,0	3,3	0,7
20000,01 zl and more	b	0,6	1,1	0,2	0,1	0,3	0,1	0,8	1,3	0,3

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 156. 2 Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (3895,72 zł) w gospodarce narodowej za październik 2012 r.; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87–2610,13 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons; see general notes, item 4 on page 156. 2 Established on the basis of product of gross wages and salaries (3895,72 zl) in the national economy for October 2012; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1947,87–2610,13 zl range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3(101). **ZATRUDNIENI [a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**

PAID EMPLOYMENT [a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW [b]	Zatrudnieni w odsetkach *Paid employees in percent*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*			*OCCUPATIONAL GROUPS* [b]
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**3934,11**	**4458,61**	**3447,61**	***T O T A L***
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,2	9,1	7,3	8198,40	9604,04	6583,00	*Managers*
Specjaliści	25,4	16,9	33,4	4569,85	5343,91	4205,58	*Professionals*
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,1	4,4	1,8	5229,46	5645,29	4286,94	*science and engineering professionals*
specjaliści do spraw zdrowia	5,3	1,3	9,0	3849,95	5206,70	3670,43	*health professionals*
specjaliści nauczania i wychowania	7,8	4,3	11,2	4297,29	4588,15	4192,09	*teaching professionals*
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	7,1	4,3	9,8	4840,56	5553,69	4553,19	*business and administration professionals*
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1,1	2,0	0,3	5690,87	5822,49	4955,25	*information and communications technology professionals*
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,0	0,6	1,3	5318,32	5806,47	5098,52	*legal, social and cultural professionals*
Technicy i inny średni personel	10,7	9,8	11,5	3923,12	4672,63	3332,83	*Technicians and associate professionals*
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	3,0	5,2	1,1	4735,31	5051,12	3377,82	*science and engineering associate professionals*
średni personel do spraw zdrowia	1,6	0,8	2,4	3018,62	3414,78	2896,10	*health associate professionals*
średni personel do spraw biznesu i administracji	4,9	2,8	6,7	3744,44	4347,97	3507,48	*business and administration associate professionals*
średni personel z dziedziny prawa, dziedzin społecznych, kultury i pokrewny	0,8	0,3	1,2	3331,05	4539,22	3025,84	*legal, social, cultural and related associate professionals*
technicy informatycy	0,4	0,7	0,1	4742,33	4723,42	4831,39	*information and communications technicians*
Pracownicy biurowi	8,7	6,7	10,6	3727,69	4243,92	3425,41	*Clerical support workers*
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,3	0,8	3,8	3436,00	3895,94	3346,44	*general and keyboard clerks*
pracownicy obsługi klienta	2,7	1,6	3,7	4767,78	7320,22	3720,32	*customer services clerks*
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,0	4,0	2,1	3056,61	3051,41	3065,87	*numerical and material recording clerks*
pozostali pracownicy obsługi biura	0,7	0,3	1,0	3525,34	4177,37	3375,39	*other clerical support workers*

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 3(101). **ZATRUDNIENI[a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**

PAID EMPLOYMENT[a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW [b]	Zatrudnieni w odsetkach *Paid employees in percent*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*			*OCCUPATIONAL GROUPS* [b]
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	
Pracownicy usług i sprzedawcy	11,9	7,8	15,7	2264,67	2516,70	2149,39	*Service and sales workers*
pracownicy usług osobistych	3,3	2,1	4,4	2160,81	2342,13	2080,01	*personal service workers*
sprzedawcy i pokrewni	6,4	2,5	10,1	2417,33	3363,90	2202,59	*sales workers*
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4	0,1	0,6	2131,52	2405,37	2081,25	*personal care workers*
pracownicy usług ochrony	1,8	3,1	0,6	1938,21	1958,30	1844,41	*protective services workers*
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,2	0,4	0,0	2807,79	2794,11	3057,83	*Skilled agricultural, forestry and fishery workers*
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	11,8	21,2	3,0	3526,15	3687,94	2449,27	*Craft and related trades workers*
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	2,4	4,8	0,1	2851,19	2853,83	2696,48	*building and related trades workers (excluding electricians)*
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń oraz pokrewni	5,1	10,2	0,3	3985,34	4013,23	2933,44	*metal, machinery and related trades workers*
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,3	0,2	0,4	2453,29	2834,56	2249,14	*handicraft and printing workers*
elektrycy i elektronicy	1,7	3,3	0,3	4275,64	4410,34	2710,26	*electrical and electronic trades workers*
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	2,3	2,7	1,9	2803,52	3128,78	2385,78	*food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers*
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	12,7	20,0	6,0	3435,61	3713,68	2569,58	*Plant and machine operators and assemblers*
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	5,2	8,2	2,4	3952,11	4387,29	2581,55	*stationary plant and machine operators*
monterzy	3,0	2,7	3,3	2790,61	3196,31	2471,03	*assemblers*
kierowcy i operatorzy pojazdów	4,5	9,1	0,3	3264,55	3256,30	3484,34	*drivers and mobile plant operators*
Pracownicy przy pracach prostych	10,4	8,1	12,5	2206,77	2549,81	2001,70	*Elementary occupations*
w tym:							*of which:*
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,2	0,2	0,1	2481,72	2563,31	2263,50	*agricultural, forestry and fishery labourers*
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,6	4,7	2,6	2642,25	2857,69	2280,97	*labourers in mining, construction, manufacturing and transport*

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 4(102). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO [1] ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES [1] FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*			Sektor publiczny *Public sector*			Sektor prywatny *Private sector*		
a – w zł *in zl* b – ogółem = 100 *total = 100*		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
				O G Ó Ł E M *T O T A L*						
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	a	**3934,11**	**4458,61**	**3447,61**	**3862,05**	**4225,06**	**3699,99**	**3964,24**	**4513,07**	**3284,28**
	b	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
				WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*						
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	5381,13	6629,24	4657,22	4684,25	5264,25	4459,08	6175,92	7561,85	4962,52
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent	b	136,8	148,7	135,1	121,3	124,6	120,5	155,8	167,6	151,1
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	5172,86	6280,83	4287,73	3836,48	4529,93	3596,74	5540,84	6530,73	4568,06
Tertiary with engineer degree, licentiate (bechelor), economist with diploma or equivalent	b	131,5	140,9	124,4	99,3	107,2	97,2	139,8	144,7	139,1
Policealne	a	3453,58	3870,74	3244,24	3300,46	3583,34	3233,71	3531,42	3939,27	3251,55
Post-secondary	b	87,8	86,8	94,1	85,5	84,8	87,4	89,1	87,3	99,0
Średnie zawodowe	a	3558,40	4108,27	2985,27	3361,29	3720,48	3224,39	3631,89	4175,01	2824,80
Vocational secondary	b	90,4	92,1	86,6	87,0	88,1	87,1	91,6	92,5	86,0
Średnie ogólnokształcące	a	3227,35	3887,78	2773,23	3055,05	3297,74	2983,63	3264,52	3952,62	2709,90
General secondary	b	82,0	87,2	80,4	79,1	78,1	80,6	82,3	87,6	82,5
Zasadnicze zawodowe	a	2939,55	3366,66	2143,07	2738,03	3176,94	2180,08	2978,27	3397,18	2133,63
Basic vocational	b	74,7	75,5	62,2	70,9	75,2	58,9	75,1	75,3	65,0
Gimnazjalne	a	2555,03	2567,96	2500,39	2212,46	2212,46	-	2565,32	2581,25	2500,39
Lower secondary	b	64,9	57,6	72,5	57,3	52,4	-	64,7	57,2	76,1
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2655,53	3133,21	2147,87	2543,40	3096,28	2174,33	2680,28	3139,25	2140,24
Primary and incomplete primary	b	67,5	70,3	62,3	65,9	73,3	58,8	67,6	69,6	65,2
				WEDŁUG WIEKU *BY AGE*						
24 lata i mniej	a	2627,86	2800,51	2431,60	2510,61	2590,49	2451,16	2637,37	2813,97	2429,62
and less	b	66,8	62,8	70,5	65,0	61,3	66,2	66,5	62,4	74,0
25–34	a	3893,34	4312,15	3473,43	3379,49	3661,84	3252,78	4011,23	4397,04	3550,13
	b	99,0	96,7	100,7	87,5	86,7	87,9	101,2	97,4	108,1
35–44	a	4410,14	5276,34	3664,67	3959,51	4413,22	3790,43	4609,72	5466,00	3575,07
	b	112,1	118,3	106,3	102,5	104,5	102,4	116,3	121,1	108,9
45–54	a	3911,40	4624,06	3416,50	3967,48	4377,31	3822,97	3871,00	4713,66	2967,85
	b	99,4	103,7	99,1	102,7	103,6	103,3	97,6	104,4	90,4
55–59	a	3707,52	4000,90	3419,12	3941,32	4215,50	3790,00	3543,71	3910,86	3006,82
	b	94,2	89,7	99,2	102,1	99,8	102,4	89,4	86,7	91,6
60–64	a	4306,86	4215,72	4966,14	4942,72	4822,44	5397,78	3928,25	3908,70	4190,72
	b	109,5	94,6	144,0	128,0	114,1	145,9	99,1	86,6	127,6
65 lat i więcej	a	4643,82	4455,84	5385,58	6614,04	6399,69	7231,58	3703,42	3620,30	4093,39
and more	b	118,0	99,9	156,2	171,3	151,5	195,4	93,4	80,2	124,6

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4(102). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO[1] ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES[1] FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*			Sektor publiczny *Public sector*			Sektor prywatny *Private sector*		
a – w zł *in zl* b – ogółem = 100 *total = 100*		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
WEDŁUG STAŻU PRACY *BY WORK SENIORITY*										
Do 1,9 roku	a	2747,60	2982,28	2504,81	2760,46	2937,43	2669,91	2745,59	2986,70	2468,24
and less	b	69,8	66,9	72,7	71,5	69,5	72,2	69,3	66,2	75,2
2,0 – 4,9.....	a	3372,54	3659,80	3104,84	3095,65	3245,14	3026,84	3427,37	3710,02	3126,67
	b	85,7	82,1	90,1	80,2	76,8	81,8	86,5	82,2	95,2
5,0 – 9,9.....	a	4053,35	4574,17	3551,08	3545,64	3990,17	3334,34	4177,39	4660,56	3627,80
	b	103,0	102,6	103,0	91,8	94,4	90,1	105,4	103,3	110,5
10,0 – 14,9.....	a	4390,65	5189,30	3646,43	3938,33	4343,66	3772,93	4526,15	5325,25	3587,92
	b	111,6	116,4	105,8	102,0	102,8	102,0	114,2	118,0	109,2
15,0 – 19,9.....	a	4457,90	5346,88	3661,70	4149,31	4691,72	3950,12	4588,11	5479,83	3460,10
	b	113,3	119,9	106,2	107,4	111,0	106,8	115,7	121,4	105,4
20 lat i więcej	a	4017,68	4504,36	3582,80	4030,21	4395,43	3862,67	4007,55	4550,55	3196,32
and more	b	102,1	101,0	103,9	104,4	104,0	104,4	101,1	100,8	97,3

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5(103). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH[1] WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW[2] WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT[1] BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS[2] FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł *Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in zl*								
a – ogółem *total* b – mężczyźni *males* c – kobiety *females*		pierwszej *first*	drugiej *second*	trzeciej *third*	czwartej *fourth*	piątej (mediana) *fitht (median)*	szóstej *sixth*	siódmej *seventh*	ósmej *eight*	dziewiątej *ninth*
O G Ó Ł E M	**a**	**1657,67**	**2016,56**	**2380,94**	**2758,19**	**3151,77**	**3590,54**	**4166,29**	**4977,15**	**6684,33**
T O T A L	**b**	**1692,16**	**2171,76**	**2633,54**	**3050,16**	**3473,03**	**3985,10**	**4670,17**	**5738,07**	**7806,77**
	c	**1634,06**	**1940,06**	**2211,05**	**2524,42**	**2878,37**	**3287,38**	**3746,93**	**4427,41**	**5613,12**
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	a	2887,39	3801,72	4541,09	5355,29	6190,83	7210,01	8585,22	10804,43	15250,18
Managers	b	3155,73	4107,22	5064,31	5975,22	7067,20	8306,91	10127,42	13023,53	18263,36
	c	2591,40	3544,65	4135,22	4814,78	5508,57	6249,02	7199,18	8597,39	11535,61
Specjaliści	a	2545,17	2956,35	3308,05	3649,07	3999,77	4433,70	4907,22	5631,53	7120,76
Professionals	b	2638,23	3212,06	3695,22	4126,23	4620,21	5150,47	5881,95	6956,99	8833,21
	c	2511,72	2871,30	3186,08	3497,53	3788,99	4156,50	4584,70	5091,59	6094,55
Technicy i inny średni personel	a	1997,74	2400,33	2713,86	3018,77	3333,81	3668,00	4178,12	4892,97	6497,75
Technicians and associate professionals	b	2121,15	2731,16	3151,30	3547,43	3970,36	4471,33	5092,70	6116,19	7879,39
	c	1958,12	2288,60	2501,94	2762,29	3006,45	3267,84	3558,39	4024,86	4884,70
Pracownicy biurowi	a	1870,55	2209,66	2505,42	2784,34	3052,87	3367,84	3703,78	4325,82	5637,24
Clerical support workers	b	1791,20	2219,32	2504,25	2809,84	3105,89	3429,12	3910,23	4609,62	6642,04
	c	1888,33	2201,13	2505,93	2772,82	3029,81	3335,13	3641,61	4191,79	5046,14
Pracownicy usług i sprzedawcy.....	a	1491,92	1551,14	1693,62	1805,44	1919,84	2065,19	2283,03	2650,43	3314,22
Service and sales workers	b	1491,88	1528,78	1657,11	1797,38	1950,40	2175,49	2553,39	3052,62	3971,84
	c	1491,94	1572,53	1711,41	1807,96	1909,60	2031,56	2217,45	2504,19	2990,45

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 8, point 1) on page 27.

TABL. 5(103). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH[1] WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW[2] WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) PAID EMPLOYMENT[1] BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS[2] FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – ogółem *total* b – mężczyźni *males* c – kobiety *females*		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł *Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile) in zl*								
		pierwszej *first*	drugiej *second*	trzeciej *third*	czwartej *fourth*	piątej (mediana) *fitht (median)*	szóstej *sixth*	siódmej *seventh*	ósmej *eight*	dziewiątej *ninth*
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	a	1499,29	1827,98	1911,16	2008,87	2210,01	2407,11	2778,49	3246,37	5843,04
Skilled agricultural, forestry and fishery workers	b	1497,51	1793,39	1907,06	1988,11	2135,01	2342,51	2637,51	3187,51	5881,83
	c	2295,01	2471,83	3101,01	3133,01	3163,65	3192,74	3420,01	3446,68	3573,34
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	a	1579,94	2050,14	2424,16	2781,34	3133,15	3515,29	3971,07	4626,59	5956,27
Craft and related trades workers	b	1607,08	2173,85	2598,16	2974,00	3318,15	3683,46	4149,75	4847,43	6241,55
	c	1497,41	1809,52	2002,82	2156,16	2308,45	2429,53	2631,56	2940,17	3526,80
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	a	1847,59	2114,97	2371,47	2632,14	2950,77	3290,64	3726,54	4412,81	5719,25
Plant and machine operators and assemblers	b	1853,19	2196,40	2551,54	2886,50	3230,83	3611,35	4148,00	4936,57	6221,80
	c	1830,74	2057,01	2159,95	2274,28	2405,33	2548,51	2770,85	3057,06	3494,09
Pracownicy przy pracach prostych	a	1492,15	1547,19	1690,99	1839,07	2000,09	2144,24	2357,20	2695,20	3126,98
Elementary occupations	b	1495,46	1620,59	1830,46	2065,77	2343,51	2643,07	2930,81	3166,30	3805,52
	c	1490,75	1514,90	1632,91	1767,19	1899,26	2023,30	2145,21	2314,60	2648,49

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Patrz uwagi ogólne, ust. 8, pkt 1) na str. 27.

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 See general notes, item 8, point 1) on page 27.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6(104). **EMERYCI I RENCIŚCI**[a]

RETIREES AND PENSIONERS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**671024**	**680021**	**658322**	**650942**	***T O T A L***
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	599495	623704	606830	601706	*Persons receiving retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution*
emerytury	337227	426175	418793	417932	*retirement pensions*
renty z tytułu niezdolności do pracy	161056	96835	87421	83479	*disability pensions*
renty rodzinne	101212	100694	100616	100295	*survivors pensions*
Rolnicy indywidualni	71529	56317	51492	49236	*Farmers*

a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7(105). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M *G R A N D T O T A L*					
Świadczenia w mln zł	8986,7	12778,9	13698,6	14282,9	*Benefits in mln zl*
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH *PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION*					
R a z e m *T o t a l*					
Świadczenia w mln zł	8266,4	12062,4	12982,0	13558,0	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1149,08	1611,66	1782,76	1877,72	*Average monthly retirement and other pension in zl*
Emerytury *Retirement pensions*					
Świadczenia w mln zł	5042,9	8631,4	9360,0	9826,8	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1246,17	1687,76	1862,50	1959,41	*Average monthly retirement pension in zl*
Renty z tytułu niezdolności do pracy *Disability pensions*					
Świadczenia w mln zł	1895,8	1610,6	1608,1	1615,4	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	980,92	1385,99	1532,90	1612,59	*Average monthly pension in zl*
Renty rodzinne *Survivors pensions*					
Świadczenia w mln zł	1327,7	1820,4	2013,9	2115,8	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	1093,18	1506,57	1667,95	1757,98	*Average monthly pension in zl*
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH [a] *FARMERS* [a]					
Świadczenia w mln zł	720,3	716,6	716,6	724,9	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	839,18	1060,31	1159,65	1226,90	*Average monthly retirement and other pension in zl*

a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 156.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 156.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reperzentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych.** Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jednolub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania za lata 2010-2013 przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności ustalone na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

CHAPTER VIII

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. *The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of* ***household budgets.*** *In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.*

The survey unit is a one- or a multi-person ***household****. A* ***one-person*** *household is understood as an individual independently maintained himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A* ***multi-person*** *household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.*

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2010-2013 obtained from the household budget survey were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. *The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.*

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population established on the basis of the exclusive or main (predominate) source of maintenance, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

1) do osób pracujących zalicza się:
   a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.);
   b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
   c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzą:

1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);

3. *The categories of persons who are members of households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:*

1) employed persons include:
   a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.);
   b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
   c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
2) persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pension, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;
3) dependents (without their own source of maintenance) maintained by other persons being members of the same household.

4. Available income *includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid from income (from hired labour, from social benefits – from social security benefits, other social benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.*

Available income comprises:

1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);

2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenia i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych;
6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary, koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem, alimenty od osób prywatnych, niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie ze zmienioną i obowiązującą od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „inne towary i usługi", o które skorygowano wydatki za lata poprzednie.

2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes conected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;
3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);
4) income from property (interest, shares in company profits, including dividends) and income from rental of real estate (net income i.e. revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);
5) income from social benefits, which includes, i.a.: retirement and other pensions, social security allowances and other social benefits;
6) other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

***Disposable income** is understood as available income reduced by other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.*

***5. Expenditures** include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.*

***Expenditures on consumer goods and services** are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).*

***Other expenditures** include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts, boarding costs of youth and students studying away from home, private alimony, some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.*

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with modificated and adopted since 2013 nomenclature of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item "other goods and services" that has corrected expenditures for previous years.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymywane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną oryginalną skalę ekwiwalentności OECD. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 — każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 — każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dzieci poniżej 14 lat) — 1802 zł, w IV kwartale 2012 r. odpowiednio: 693 zł oraz 1871 zł, natomiast w IV kwartale 2013 r. odpowiednio: 706 zł oraz 1906 zł.

„Ustawowa'' granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r. do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe — 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł i 456 zł.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów.

***6. Consumption** of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.*

***7. Risk of poverty** — a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called original OECD equivalence scale has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 — to any other person at that age and weight 0,5 — to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.*

***Relative poverty threshold** is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zl for 1-person households and 1802 zl for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the relative poverty threshold was 693 zl and 1871 zl, respectively, while in the fourth quarter of 2013: 706 zl and 1906 zl, respectively.*

***"Legal" poverty threshold** is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till the third quarter of 2012 the line remained at the same level of 477 zl for 1-person households and 351 zl per 1 person for multi-person households. Since the fourth quarter of 2012, the line was changed to: 542 zl and 456 zl, respectively.*

***The subsistence minimum**, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence and to psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly.*

TABL. 1(106). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	2820	2950	2961	2978	*Households included in the survey*
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,91	2,72	2,62	2,50	*Average number of persons in a household*
w tym:					*of which:*
pracujących	0,95	1,07	1,04	0,96	*employed*
pobierających świadczenia społeczne[a]	0,86	0,79	0,79	0,78	*receiving social benefits[a]*
w tym emeryturę lub rentę	0,65	0,67	0,68	0,67	*of which retirement or other pensions*
pozostających na utrzymaniu	1,02	0,77	0,72	0,67	*dependents*

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.
a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2(107). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Dochód rozporządzalny	777,94	1251,94	1367,00	1344,79	*Available income*
w tym dochód do dyspozycji	751,40	1205,72	1319,85	1294,97	*of which disposable income*
w tym:					*of which:*
z pracy najemnej	352,06	660,79	730,42	710,50	*from hired work*
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	19,36[a]	36,75	39,87[b]	27,24[c]	*from a private farm in agriculture*
z pracy na własny rachunek	57,90[d]	118,03	107,58	113,09	*from self-employment*
ze świadczeń społecznych[e]	290,46	327,46	411,17	444,69	*from social benefits[e]*

a–d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 43,66%, b – 18,37%, c – 14,72%, d – 18,0%. e W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a–d Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 43,66%, b – 18,37%, c – 14,72%, d – 18,0%. e In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3(108). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Wydatki ogółem[a]	705,19	1037,20	1138,24	1125,12	*Total expenditures[a]*
w tym towary i usługi konsumpcyjne[b]	678,65	990,98	1091,26	1075,30	*of which consumer goods and services[b]*
w tym:					*of which:*
żywność i napoje bezalkoholowe	191,52	253,74	278,04	276,41	*food and non-alcoholic beverages*
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	20,44	29,62	33,11	32,19	*alcoholic beverages and Tobacco*
odzież i obuwie	31,65	48,72	49,94	53,36	*clothing and footwear*
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	136,43	211,96	231,95	232,19	*housing, water, electricity, gas and other fuels*
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	32,99	50,85	52,67	57,05	*furnishings, household equipment and routine maintenance of the house*

a Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.
a Including expenditures on life insurance. b Including pocket money not considered in items by types of expenditures.

TABL. 3(108). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł		*in zl*		
zdrowie	37,96	54,02	60,73	60,14	*health*
w tym artykuły farmaceutyczne	24,42	30,48	34,46	36,22	*of which pharmaceutical products*
transport	64,82	91,53	112,65	97,27	*transport*
łączność [c]	38,63	47,57	45,60	61,88	*communication [c]*
rekreacja i kultura [d]	53,14	86,00	94,04	72,46	*recreation and culture [d]*
edukacja [e]	9,24	11,94	10,32	12,06	*education [e]*
restauracje i hotele	17,33	30,15	39,27	41,72	*restaurants and hotels*
inne towary i usługi [a]	38,08	61,30	69,10	64,41	*miscellaneous goods and services [a]*
w tym higiena osobista	18,43	30,53	31,89	31,76	*of which personal care*

a Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. c W 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d W 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a Including expenditures on life insurance. c In 2013 including expenditures for Internet services. d In 2013 excluding expenditures for Internet services. e Including pre-school education.

TABL. 4(109). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Pieczywo i produkty zbożowe [a] w kg	8,11	6,62	6,39	6,02	*Bread and cereals [a] in kg*
w tym pieczywo [b]	5,60	4,25	4,07	3,64	*of which bread [b]*
Mięso [c] w kg	5,19	5,56	5,56	5,28	*Meat [c] in kg*
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne [d]	2,07	2,33	2,36	2,04	*of which processed meat and other meat preparations [d]*
Ryby i owoce morza [e] w kg	0,40	0,43	0,42	0,33	*Fish and seafood [e] in kg*
Mleko [f] w l	4,31	3,46	3,48	3,28	*Milk [f] in l*
Jogurty w kg	0,40	0,61	0,61	0,59	*Yoghurt in kg*
Sery [g] w kg	0,96	1,04	1,06	0,95	*Cheese [g] in kg*
Jaja w szt.	14,76	12,00	12,93	12,08	*Eggs in units*
Oleje i tłuszcze [h] w kg	1,61	1,44	1,44	1,33	*Oils and fats [h] in kg*
w tym masło	0,29	0,25	0,23	0,24	*of which butter*
Owoce [i] w kg	3,50	3,58	3,70	3,57	*Fruit [i] in kg*
Warzywa w kg	12,35	9,55	9,74	9,04	*Vegetables in kg*
w tym ziemniaki	6,46	4,23	4,19	3,83	*of which potatoes*
Cukier w kg	1,42	1,21	1,12	1,01	*Sugar in kg*
Kawa, herbata, kakao w kg	0,30	0,29	0,28	0,27	*Coffee, tea, cocoa in kg*
Wody mineralne i źródlane w l	2,79	4,93	5,05	4,88	*Mineral or spring waters in l*
Soki owocowe i warzywne w l	1,09	1,07	0,91	0,88	*Fruit and vegetable juices in l*

a W 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. b W 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c W 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze"). d W 2013 r. bez przetworów podrobowych. e Do 2012 r. określane jako „Ryby"; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz w 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g W 2013 r. bez serków słodkich. h W 2013 r. bez boczku surowego. i Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a In 2013 excluding potato flour. b In 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c In 2013 including raw bacon (until 2012, included in position "Oils and fats"). d In 2013 excluding offal preparations. e Until 2012 defined as „Fish"; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as in 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g In 2013 excluding sweet cottage cheese. h In 2013 excluding raw bacon. i Including seeds and edible kernel.

TABL. 5(110). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA** [a]
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w % ogółu gospodarstw domowych *in % of total households*				
Chłodziarka	97,5	98,7	98,6	98,6	*Refrigerator*
Zamrażarka	28,7	30,6	11,7	11,4	*Freezer*
Automat pralniczy	86,1	92,7	94,7	95,1	*Automatic washing machine*
Zmywarka do naczyń	5,1	18,3	21,1	23,0	*Dishwasher*
Kuchenka mikrofalowa	34,4	56,1	57,2	57,5	*Microwave oven*
Samochód osobowy	41,2	56,2	55,3	55,2	*Passenger car*
Odtwarzacz płyt kompaktowych	10,7	15,6	8,0	.	*Compact disc player*
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	44,7	43,6	33,7	32,9	*Hi-fi stereo music system*
Odbiornik telewizyjny	97,0	97,9	96,9	95,7	*Television set*
Odtwarzacz DVD	23,7	53,6	44,7	42,7	*DVD player*
Telefon komórkowy	62,3	87,3	90,4	91,8	*Mobile phone*
Magnetowid, odtwarzacz wideo	43,7	22,1	.	.	*Videorecorder, video player*
Zestaw kina domowego	.	17,8	13,9	13,3	*Home theatre system*
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	46,6	62,4	71,4	66,7	*Satellite or cable television equipment*
Aparat fotograficzny cyfrowy	.	50,7	49,0	48,2	*Digital camera*
Komputer osobisty	38,8	64,1	66,1	68,6	*Personal computer*
w tym z dostępem do Internetu	22,7	58,8	62,6	66,0	*of which with access to the Internet*
w tym z dostępem szerokopasmowym	.	44,0	60,7	62,5	*of which broadband access*
Drukarka	24,4	39,4	35,0	32,5	*Printer*
w tym drukarka wielofunkcyjna	.	.	19,6	21,5	*of which multifunction printer*

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.
a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6(111). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH** [a]
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:				*Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:*
relatywnej granicy ubóstwa	16,0	12,2	12,1	*relative poverty threshold*
„ustawowej" granicy ubóstwa	6,8	5,1	8,9	*"legal" poverty threshold*
minimum egzystencji	5,3	4,6	5,1	*subsistence minimum*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 169.
a See general notes, item 7 on page 169.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności,** tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 26.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów). Ponadto informacje o sieci gazowej dotyczą sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej,** oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** od 2005 r. obejmują również gospodarstwa do-

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. *Information regarding municipal installations and services was compiled using the* ***kind of activity method,*** *i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominate kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.*

The definition of the ***enterprise method*** *is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.*

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. *Information regarding the length of the water supply, the sewage systems and gas supply system includes systems servicing households and others.*

Information regarding the ***length of the water supply and gas supply networks*** *concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions). Moreover information regarding gas supply network concerns transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 – gas.*

Data regarding the ***length of the sewage network****, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.*

Water supply, sewage and gas supply connections *leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system – with the main drainage system.*

3. *As* ***street spring*** *we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.*

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. *Data regarding the* ***users of water supply systems and sewage systems*** *include the population living in residential buildings connected to a defined system.*

Data regarding the ***gas users*** *concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. *Data regarding the* ***number of consumers and the consumption of electricity*** *from 2005 include also*

mowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348) z późniejszymi zmianami.

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej** i **trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne, mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

*Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.*

*Data regarding the **consumption of gas from gas supply,** concern all the households.*

*The **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.*

***6.** Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Act from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348) with later amendments.*

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing coops or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

***Boiler-house** is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy for heating or both heating and supplying warm water.*

***7.** Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram** and **trolley-bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses, microbuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.*

***Transport line** is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.*

***8.** Data on **municipal waste** concern waste generated in households, excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.*

***9.** Data on **liquid waste** concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.*

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sięni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m^2, z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeżeli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o liczbie izb w mieszkaniach uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII.

3. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002-2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

10. Strolling and recreational parks *are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.*

Lawns *include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.*

Green areas of the housing estates *are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.*

Dwellings

1. *Information regarding* ***dwelling stocks and completed dwellings*** *concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).*

A dwelling *is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.*

A room *is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m^2, with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.*

Data regarding the number of rooms in dwellings also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor area *of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.*

2. *Data regarding* ***dwelling stocks*** *have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII.*

3. The balances of dwelling stocks *are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002-2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.*

4. Mieszkania według stosunków własnościowych sklasyfikowano według następujących form własności:

1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
2) **gmin (komunalne)** – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie lub zarządzie Agencji Nieruchomości Rolnych, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz organów administracji państwowej, np. ministerstw;
5) **towarzystw budownictwa społecznego**;
6) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
   – może być właścicielem całej nieruchomości, np. indywidualny dom jednorodzinny,
   – może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których na mocy ustawy z dnia 15 XII 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej.

   Pojęcie wspólnoty mieszkaniowej odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;
7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

5. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

***4**. Dwellings by type of ownership, were classified according to the following forms of ownership:*

*1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise) and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);*
*2) **gminas (municipal)** – dwellings owned by a gmina or powiat (local self-government community) and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;*
*3) **workplaces** (of public and private sector);*
*4) **State Treasury** – dwellings remaining in the stock or under the management of Agricultural Property Agency, Military Housing Agency and organs of state administration, e.g. ministries;*
*5) **public building societies**;*
*6) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more) while this person:*
   – can be owner of whole real estate, for example individual detached house,
   – can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which by the law of 15 XII 2000 on housing cooperatives a separate ownership right for the benefit of a natural person (natural persons), exposed in a real-estate register, was established.

   The notion of condominium refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;
*7) **other entities** – dwellings owned by institutions constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.*

***5**. Data regarding **dwellings in which construction has begun** concern dwellings in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a results of enlarging building (the enlarged portion), created as a results of adapting non-residential spaces.*

Informacje o **mieszkaniach**, **powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

— **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z prze-znaczeniem dla osób będących członkami tych spół-dzielni;

— **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);

— **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

— **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

— **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. — z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);

— **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

*Information regarding **dwellings**, **useful floor area of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.*

Information regarding the results of:

— ***cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;*

— ***municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);*

— ***company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);*

— ***construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);*

— ***public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 V 2009 — from the National Housing Fund);*

— ***private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.*

Infrastruktura komunalna
Municipal infrastructure

TABL. 1(112). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza w km				***Distribution network in km***
Wodociągowa	14429,5	14681,4	15127,1	*Water supply*
miasta	5036,3	5221,9	5323,8	*urban areas*
wieś	9393,2	9459,5	9803,3	*rural areas*
Kanalizacyjna [a]	8248,6	9290,4	9647,4	*Sewage [a]*
miasta	4192,1	4416,6	4490,4	*urban areas*
wieś	4056,5	4873,8	5157,0	*rural areas*
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				***Connections leading to residential buildings in pcs***
Wodociągowe	303401	322649	331457	*Water supply system*
miasta	142032	147831	152039	*urban areas*
wieś	161369	174818	179418	*rural areas*
Kanalizacyjne	169559	192955	202337	*Sewage system*
miasta	113259	124669	129067	*urban areas*
wieś	56300	68286	73270	*rural areas*
Zdroje uliczne	**60**	**77**	**81**	***Street outlets***
Miasta	25	29	31	*Urban areas*
Wieś	35	48	50	*Rural areas*
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm^3	**93,2**	**92,2**	**90,8**	***Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm^3***
Miasta:				*Urban areas:*
w hm^3	72,2	70,5	69,6	*in hm^3*
na 1 mieszkańca w m^3	35,4	34,7	34,4	*per capita in m^3*
Wieś w hm^3	21,0	21,7	21,2	*Rural areas in hm^3*
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm^3	**102,1**	**101,3**	**102,8**	***Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm^3***
W tym oczyszczane	102,0	101,2	102,7	*Of which treated*

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

TABL. 2(113). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	**1055,5**	**1091,7**	**1105,4**	**1108,9**	***Consumers (as of 31 XII) in thous.***
Miasta	790,4	810,0	838,7	837,9	*Urban areas*
Wieś	265,1	281,6	266,7	271,0	*Rural areas*
Zużycie (w ciągu roku):					***Consumption (during the year):***
W GWh	1946,8	2218,4	2246,4	2175,2	*In GWh*
miasta	1409,5	1564,3	1592,5	1522,5	*urban areas*
wieś	537,3	654,1	654,0	652,7	*rural areas*
W kWh:					*In kWh:*
miasta: na 1 mieszkańca	685,8	765,8	784,1	752,6	*urban areas: per capita*
na 1 odbiorcę [a]	1783,4	1931,2	1898,8	1817,0	*per consumer* [a]
wieś – na 1 odbiorcę [a]	2027,0	2322,5	2452,2	2408,4	*rural areas – per consumer* [a]

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.
S o u r c e: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3(114). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	**7471,1**	**8062,6**	**8487,8**	**8752,4**	***Distribution and transmission network in km***
w tym przesyłowa	2000,8	1959,3	2027,1	2080,2	*of which transmission*
miasta	283,1	301,3	312,1	347,8	*urban areas*
wieś	1717,7	1658,1	1715,0	1732,4	*rural areas*
Miasta	4517,0	4855,2	4914,5	5001,0	*Urban areas*
Wieś	2954,1	3207,5	3573,2	3751,4	*Rural areas*
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	**123418**	**139533**	**148329**	**151781**	***Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs***
Miasta	105962	116162	120075	121733	*Urban areas*
Wieś	17456	23371	28254	30048	*Rural areas*
Odbiorcy gazu z sieci [a] w tys.	**659,9**	**666,1**	**668,1**	**672,8**	***Consumers of gas from gas supply system [a] in thous.***
Miasta	635,5	636,1	633,0	635,3	*Urban areas*
Wieś	24,4	30,0	35,1	37,5	*Rural areas*
Zużycie gazu z sieci [b] (w ciągu roku):					***Consumption of gas from gas supply system [b] (during the year):***
W hm^3	326,2	369,8	343,9	355,6	*In hm^3*
miasta	301,3	334,4	306,5	314,3	*urban areas*
wieś	24,9	35,3	37,4	41,3	*rural areas*
Na 1 mieszkańca w m^3	112,9	126,8	118,0	122,2	*Per capita in m^3*
miasta	146,6	163,7	150,9	155,4	*urban areas*
wieś	29,8	40,4	42,3	46,5	*rural areas*

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meter. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4(115). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Sieć cieplna w km	1805,7	1751,0	1684,6	1753,9	1659,7	94,2	*Heating network in km*
w tym przesyłowa	1253,2	1224,5	1148,6	1165,4	1113,1	52,3	*of which transmission*
Kotłownie	1478	1416	1226	1067	912	155	*Boiler rooms*
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	13901,8	16240,6	12587,8	14237,2	14161,2	76,0	*Sale of heating energy (during the year) in TJ*
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam^3	110171	127037	122292	119208	118166	1042	*Cubature of buildings with central heating in dam^3*
w tym budynków mieszkalnych	59367	67074	66115	62458	61624	834	*of which residential buildings*

TABL. 5(116). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca [a] z:					*Population in thous. – using [a]:*
wodociągu	2624,5	2668,2	2679,3	2679,6	*water supply system*
miasta	1978,8	1972,3	1963,0	1956,6	*urban areas*
wieś	645,7	695,9	716,4	723,0	*rural areas*
kanalizacji	1908,7	1986,3	2044,4	2058,9	*sewage system*
miasta	1728,6	1743,7	1759,2	1760,5	*urban areas*
wieś	180,1	242,7	285,2	298,4	*rural areas*
gazu	1814,7	1831,5	1800,7	1794,5	*gas supply system*
miasta	1741,3	1725,8	1686,1	1673,7	*urban areas*
wieś	73,4	105,7	114,6	120,8	*rural areas*
Ludność w – % ogółu ludności [b] – korzystająca [a] z:					*Population – in % of total population [b] – using [a]*
wodociągu	90,9	91,5	91,9	92,1	*water supply system*
miasta	96,4	96,7	96,8	96,9	*urban areas*
wieś	77,2	79,4	80,8	81,2	*rural areas*
kanalizacji	66,1	68,1	70,1	70,8	*sewage system*
miasta	84,2	85,5	86,7	87,2	*urban areas*
wieś	21,5	27,7	32,2	33,5	*rural areas*
gazu	62,8	62,8	61,8	61,7	*gas supply system*
miasta	85,3	84,6	83,1	82,9	*urban areas*
wieś	8,8	12,1	12,9	13,6	*rural areas*

a Dane szacunkowe. b Na podstawie bilansów.
a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6(117). **ODPADY KOMUNALNE** [a]
MUNICIPAL WASTE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym z gospodarstw domowych *of which from households*	*SPECIFICATION*
Odpady komunalne zebrane [b]						*Municipal waste collected* [b]
w tys. t	893,1	994,4	902,4	853,7	641,3	*in thous. t*
zmieszane	873,7	923,7	828,8	760,1	568,0	*mixed*
w tym wysegregowane	3,3	98,6	43,6	100,5	.	*of which segregated*
miasta	740,7	768,5	679,7	608,1	449,3	*urban areas*
wieś	132,9	155,1	149,1	152,0	118,7	*rural areas*
zebrane selektywnie	19,4	70,8	73,6	93,7	73,3	*collected separately*
w tym:						*of which:*
papier i tektura	4,8	13,9	12,5	14,2	9,7	*paper and cardboard*
szkło	6,2	16,4	20,4	24,1	20,8	*glass*
tworzywa sztuczne	2,7	8,5	12,9	17,1	13,8	*plastic*
metale	0,7	2,3	0,6	1,3	1,1	*metals*
wielkogabarytowe	3,1	12,6	11,1	9,4	8,9	*largesize*
biodegradowalne	.	14,6	12,4	24,1	15,6	*biodegradable*

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8 na str. 174. b Dane szacunkowe.
a See general notes to the Yearbook, item 8 on page 174. b Estimated data.

TABL. 7(118). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE** [a]
LIQUID WASTE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Nieczystości ciekłe [b] wywiezione					*Liquid waste* [b] *removed*
w dam^3	1231,3	1431,8	1370,6	1281,3	*in dam*^{3}
miasta	534,2	526,7	451,7	438,5	*urban areas*
wieś	697,1	905,1	918,9	842,8	*rural areas*
w tym z gospodarstw domowych	853,6	977,5	958,9	914,6	*of which from households*
miasta	374,2	336,4	294,2	292,7	*urban areas*
wieś	479,4	641,2	664,7	621,9	*rural areas*
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	112,5	107,8	107,4	105,4	*Septic tanks in thous. (as of 31 XII)*
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	1,8	4,0	5,6	6,6	*Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)*

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 9 na str. 174. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.
a See general notes to the Yearbook, item 9 on page 174. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8(119). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 miasta *urban areas*	2013 wieś *rural areas*	*SPECIFICATION*
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							*Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):*
liczba	117	51	39	30	11	19	*number*
powierzchnia w ha	364,2	234,7	200,6	168,7	69,1	99,6	*area in ha*

TABL. 8(119). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH (dok.)**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	3,1	22,7	-	-	-	-	*Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha*
czynnych	1,0	-	-	-	-	-	*in operation*
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	2,1	22,7	-	-	-	-	*exploitation completed*

TABL. 9(120). **KOMUNIKACJA MIEJSKA** [a]
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	3724	3936	3344	3179	*Transportation network – lines in km*
autobusowe	3465	3682	3082	2917	*bus*
tramwajowe	259	254	262	262	*tram*
Tabor:					*Fleet of:*
autobusowy: w sztukach	774	831	712	705	*buses: in units*
liczba miejsc w tys.	92,0	93,2	81,1	80,4	*number of seats in thous.*
tramwajowy: w sztukach	401	404	376	376	*trams: in units*
liczba miejsc w tys.	52,9	53,7	51,4	51,4	*number of seats in thous.*
Przewozy pasażerów [b] (w ciągu roku) komunikacją naziemną w mln	266	243	242	252	*Transport of passengers [b] (during the year) ground transport in mln*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.
a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 10(121). **TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE URBAN AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2012		2013		SPECIFICATION
	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	ogółem *total*	w tym miasta *of which urban areas*	
O G Ó Ł E M w ha	**4936,3**	**4258,1**	**5325,4**	**4294,1**	**5372,2**	**4267,5**	**5381,1**	**4278,0**	***T O T A L in ha***
w % powierzchni ogólnej województwa [a]	0,2	1,9	0,3	1,9	0,3	1,9	0,3	1,9	*in % of total area space of the voivodship* [a]
na 1 mieszkańca [b] w m^2	17,1	20,8	18,3	21,0	18,4	21,0	18,5	21,2	*per capita* [b] *in* m^2
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:									*Generally accessible urban area green belts:*
parki spacerowo-wypoczynkowe	2318,4	1917,1	2476,9	1955,5	2567,2	1958,7	2565,5	1957,0	*strolling-recreational parks*
zieleńce	1011,3	790,6	1041,4	703,1	1080,3	707,5	1081,3	707,6	*lawns*
Tereny zieleni osiedlowej	1606,6	1550,4	1807,1	1635,5	1724,7	1601,3	1734,2	1613,4	*Green areas of the housing estates*

a, b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.
a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania
Dwellings

TABL. 11(122). **ZASOBY MIESZKANIOWE** [a]
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 miasta *urban areas*	2013 wieś *rural areas*	*SPECIFICATION*
Mieszkania w tys.	1010,4	1072,7	1095,6	1110,6	832,1	278,5	*Dwellings in thous.*
Izby w mieszkaniach w tys.	3640,7	4133,9	4219,6	4271,9	3031,6	1240,2	*Rooms in dwellings in thous.*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m^2	66750,7	76656,1	78737,5	79989,1	54427,8	25561,3	*Useful floor area of dwellings in thous. m^2*
Przeciętna w zasobach:							*Dwelling stocks, average:*
liczba izb w mieszkaniu...	3,60	3,85	3,85	3,85	3,64	4,45	*number of rooms in a dwelling*
powierzchnia użytkowa w m^2:							*useful floor area in m^2:*
1 mieszkania	66,1	71,5	71,9	72,0	65,4	91,8	*per dwelling*
na 1 osobę	23,1	26,3	27,0	27,5	26,9	28,7	*per person*
liczba osób [b] na:							*number of persons [b]:*
1 mieszkanie	2,86	2,72	2,66	2,62	2,43	3,20	*per dwelling*
1 izbę	0,79	0,71	0,69	0,68	0,67	0,72	*per room*

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011. b Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 28.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011. b See general notes, item 13 on page 28.

TABL. 12(123). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH** [a] **WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS [a] *FITTED WITH INSTALLATIONS*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Mieszkania – w % – wyposażone w *Dwellings – in % – fitted with* wodociąg *water supply system*	ustęp *lavatory*	łazienkę *bathroom*	gaz z sieci *gas from gas supply system*	centralne ogrzewanie *central heating*
O G Ó Ł E M	2005	97,8	88,2	86,6	66,5	76,1
T O T A L	2010	98,4	94,2	91,9	65,9	79,8
	2012	98,5	94,3	92,1	65,6	80,2
	2013	**98,5**	**94,5**	**92,2**	**65,4**	**80,5**
Miasta	2005	99,0	91,7	88,8	85,5	79,7
Urban areas	2010	99,4	95,4	93,6	83,9	82,0
	2012	99,4	95,5	93,8	83,4	82,4
	2013	**99,4**	**95,6**	**93,9**	**83,0**	**82,7**
Wieś	2005	93,9	77,8	80,0	8,9	65,3
Rural areas	2010	95,6	90,7	86,7	12,0	73,0
	2012	95,7	90,9	87,0	12,6	73,7
	2013	**95,8**	**91,1**	**87,2**	**12,9**	**74,1**

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13(124). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali *Dwellings allowances paid out to user to*					
a - liczba wypłaconych dodatków *number of allowances* b - kwota dodatków w tys. zł *amount of allowances in thous. zl* c - przeciętna wysokość dodatku w zł *average value of allowances in zl*			gminnych *gminas*	spółdzielczych *cooperatives*	wspólnot mieszkaniowych *housing community*	prywatnych *private*	towarzystw budownictwa społecznego *public building society*	innych *others*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*								
O G Ó Ł E M	**a**	**359623**	**203609**	**76784**	**53655**	**6901**	**7058**	**11616**
T O T A L	**b**	**68003,7**	**39687,3**	**14039,3**	**9058,9**	**1022,7**	**1868,6**	**2326,9**
	c	**189,1**	**194,9**	**182,8**	**168,8**	**148,2**	**264,7**	**200,3**
Miasta	a	322679	184070	73227	46177	4031	7025	8149
Urban areas	b	61299,3	36177,4	13246,7	7702,1	671,7	1853,9	1647,5
	c	190,0	196,5	180,9	166,8	166,6	263,9	202,2
Wieś	a	36944	19539	3557	7478	2870	33	3467
Rural areas	b	6704,4	3509,9	792,6	1356,9	351,1	14,7	679,3
	c	181,5	179,6	222,8	181,4	122,3	445,5	195,9
W % OGÓŁEM *IN % OF TOTAL*								
O G Ó Ł E M	**a**	**100,0**	**56,6**	**21,4**	**14,9**	**1,9**	**2,0**	**3,2**
T O T A L	**b**	**100,0**	**58,4**	**20,6**	**13,3**	**1,5**	**2,7**	**3,4**
Miasta	a	100,0	57,0	22,7	14,3	1,2	2,2	2,5
Urban areas	b	100,0	59,0	21,6	12,6	1,1	3,0	2,7
Wieś	a	100,0	52,9	9,6	20,2	7,8	0,1	9,4
Rural areas	b	100,0	52,4	11,8	20,2	5,2	0,2	10,1

TABL. 14(125). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo *Area of grounds transferred to investor for dwelling construction*			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe *Area of grounds in gminas stock for dwelling construction*			
		ogółem *total*	w tym *of which*		wielorodzinne *multi-family*		jednorodzinne *single-family*	
			spółdzielcze *cooperatives*	osób fizycznych *of natural persons*	razem *total*	w tym uzbrojone *of which developed*	razem *total*	w tym uzbrojone *of which developed*
		w ha *in ha*						
O G Ó Ł E M	2005	133,8	1,9	116,2	1055,3	560,5	2922,8	1147,2
T O T A L	2010	134,8	2,5	100,6	1331,5	856,7	2867,5	1128,5
	2012	111,2	-	78,2	1081,5	590,2	3041,8	1232,7
	2013	**92,9**	**0,6**	**66,1**	**844,7**	**353,8**	**3045,5**	**1210,9**
Miasta	2005	60,3	1,9	44,9	969,2	512,3	1797,1	627,0
Urban areas	2010	88,0	2,5	59,4	1268,1	820,7	1764,3	662,6
	2012	78,4	-	46,9	1003,9	553,1	1923,3	764,7
	2013	**63,3**	**0,6**	**41,1**	**764,7**	**316,9**	**1904,0**	**741,5**
Wieś	2005	73,5	-	71,3	86,1	48,2	1125,7	520,2
Rural areas	2010	46,8	-	41,2	63,4	36,0	1103,2	465,9
	2012	32,8	-	31,3	77,6	37,1	1118,5	468,0
	2013	**29,6**	**-**	**25,0**	**80,0**	**36,9**	**1141,5**	**469,4**

TABL. 15(126). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**6448**	**12922**	**11376**	**11700**	***T O T A L***
Spółdzielcze	528	675	194	120	*Cooperatives*
Komunalne (gminne)	39	186	85	298	*Municipal (gminas)*
Zakładowe	2	5	33	2	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1689	6091	5525	6573	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	427	329	229	151	*Public building society*
Indywidualne	3763	5636	5310	4556	*Private*

TABL. 16(127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Mieszkania	**6875**	**12746**	**15028**	**16455**	***Dwellings***
miasta	4480	8598	10522	11595	*urban areas*
wieś	2395	4148	4506	4860	*rural areas*
Spółdzielcze	498	823	442	657	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	197	268	142	280	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	117	26	93	49	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2150	5192	8298	8630	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	279	1159	36	704	*Public building society*
Indywidualne	3634	5278	6017	6135	*Private*
miasta	1776	1777	2524	2046	*urban areas*
wieś	1858	3501	3493	4089	*rural areas*
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	**454,7**	**777,7**	**996,3**	**1276,1**	***Dwellings per 1000 marriages contracted***
Miasta	412,8	742,1	1015,8	1310,8	*Urban areas*
Wieś	561,3	863,4	953,4	1200,3	*Rural areas*
Izby	**29179**	**48673**	**56367**	**59535**	***Rooms***
miasta	16704	26893	33080	34129	*urban areas*
wieś	12475	21780	23287	25406	*rural areas*
Spółdzielcze	1504	2323	1449	1873	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	507	511	346	624	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	373	75	361	181	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	6428	14064	23178	22587	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	781	3105	105	1957	*Public building society*
Indywidualne	19586	28595	30928	32313	*Private*
miasta	9071	9013	11491	9658	*urban areas*
wieś	10515	19582	19437	22655	*rural areas*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	**693714**	**1203606**	**1393741**	**1436263**	***Usable floor area of dwellings in m^2***
miasta	386071	626706	778230	780087	*urban areas*
wieś	307643	576900	615511	656176	*rural areas*
Spółdzielcze	28074	45414	27439	37195	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	9115	11321	5289	13285	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	7329	2203	5970	3453	*Company*

TABL. 16(127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

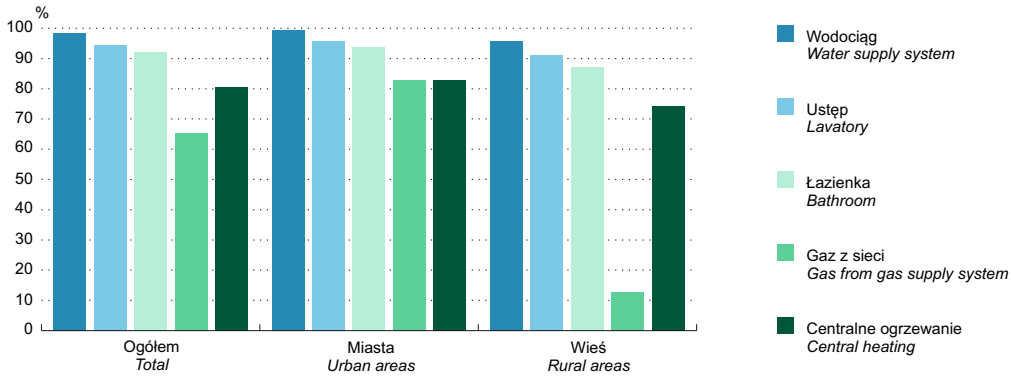
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2 (dok.)					***Usable floor area of dwellings in m^2 (cont.)***
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	130910	322136	533215	499428	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	13809	57349	1815	32535	*Public building society*
Indywidualne	504477	765183	820013	850367	*Private*
miasta	235127	240359	299102	259306	*urban areas*
wieś	269350	524824	520911	591061	*rural areas*
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m^2	**100,9**	**94,4**	**92,7**	**87,3**	***Average useful floor area per dwelling in m^2***
miasta	86,2	72,9	74,0	67,3	*urban areas*
wieś	128,5	139,1	136,6	135,0	*rural areas*
Spółdzielcze	56,4	55,2	62,1	56,6	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	46,3	42,2	37,2	47,4	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	62,6	84,7	64,2	70,5	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	60,9	62,0	64,3	57,9	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	49,5	49,5	50,4	46,2	*Public building society*
Indywidualne	138,8	145,0	136,3	138,6	*Private*
miasta	132,4	135,3	118,5	126,7	*urban areas*
wieś	145,0	149,9	149,1	144,5	*rural areas*

TABL. 17(128). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W budynkach indywidualnych *In private buildings*					W budynkach poza indywidualnymi *In non-private buildings*				
			razem *total*	w % razem — mieszkania o liczbie izb *in % of total — dwellings with specified number of rooms*				razem *total*	w % razem — mieszkania o liczbie izb *in % of total — dwellings with specified number of rooms*			
				1	2	3	4 i więcej *and more*		1	2	3	4 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M ...	2005	6875	3634	0,4	4,3	9,8	85,5	3241	6,7	26,8	43,4	23,1
T O T A L	2010	12746	5278	0,4	2,8	5,1	91,7	7468	6,9	40,2	36,6	16,3
	2012	15028	6017	1,4	5,2	9,6	83,8	9011	6,4	36,7	36,5	20,5
	2013	**16455**	**6135**	**1,0**	**3,7**	**7,1**	**88,2**	**10320**	**8,2**	**39,7**	**38,0**	**14,1**
Miasta	2005	4480	1776	0,6	7,1	15,2	77,1	2704	7,9	28,0	45,4	18,7
Urban areas	2010	8598	1777	1,1	7,8	10,5	80,6	6821	7,1	41,6	36,9	14,4
	2012	10522	2524	3,2	11,1	19,0	66,6	7998	6,7	39,9	37,7	15,8
	2013	**11595**	**2046**	**2,5**	**8,7**	**16,4**	**72,4**	**9549**	**8,1**	**41,6**	**38,9**	**11,4**
Wieś	2005	2395	1858	0,3	1,6	4,6	93,6	537	0,9	20,5	33,0	45,6
Rural areas	2010	4148	3501	0,0	0,3	2,4	97,3	647	4,8	25,2	33,7	36,3
	2012	4506	3493	0,1	0,8	2,7	96,3	1013	3,9	11,4	27,0	57,7
	2013	**4860**	**4089**	**0,2**	**1,1**	**2,4**	**96,3**	**771**	**9,9**	**16,2**	**26,3**	**47,6**

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE[a] W % OGÓŁU MIESZKAŃ W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS[a] FITTED WITH INSTALLATIONS IN % OF TOTAL DWELLINGS IN 2013
As of 31 XII

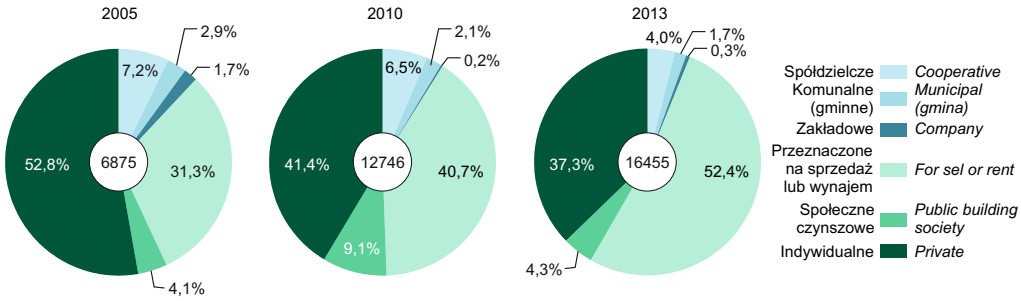

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
a Based on balances of dwelling stocks.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

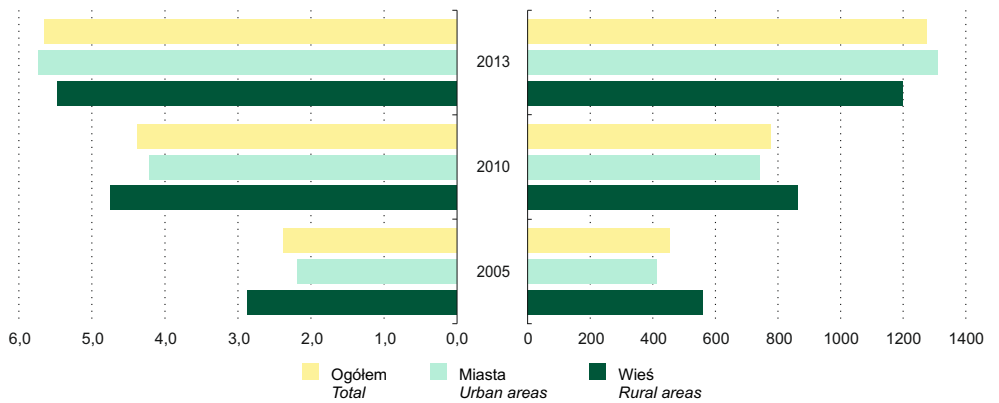
DWELLINGS COMPLETED

WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA
BY FORMS CONSTRUCTION

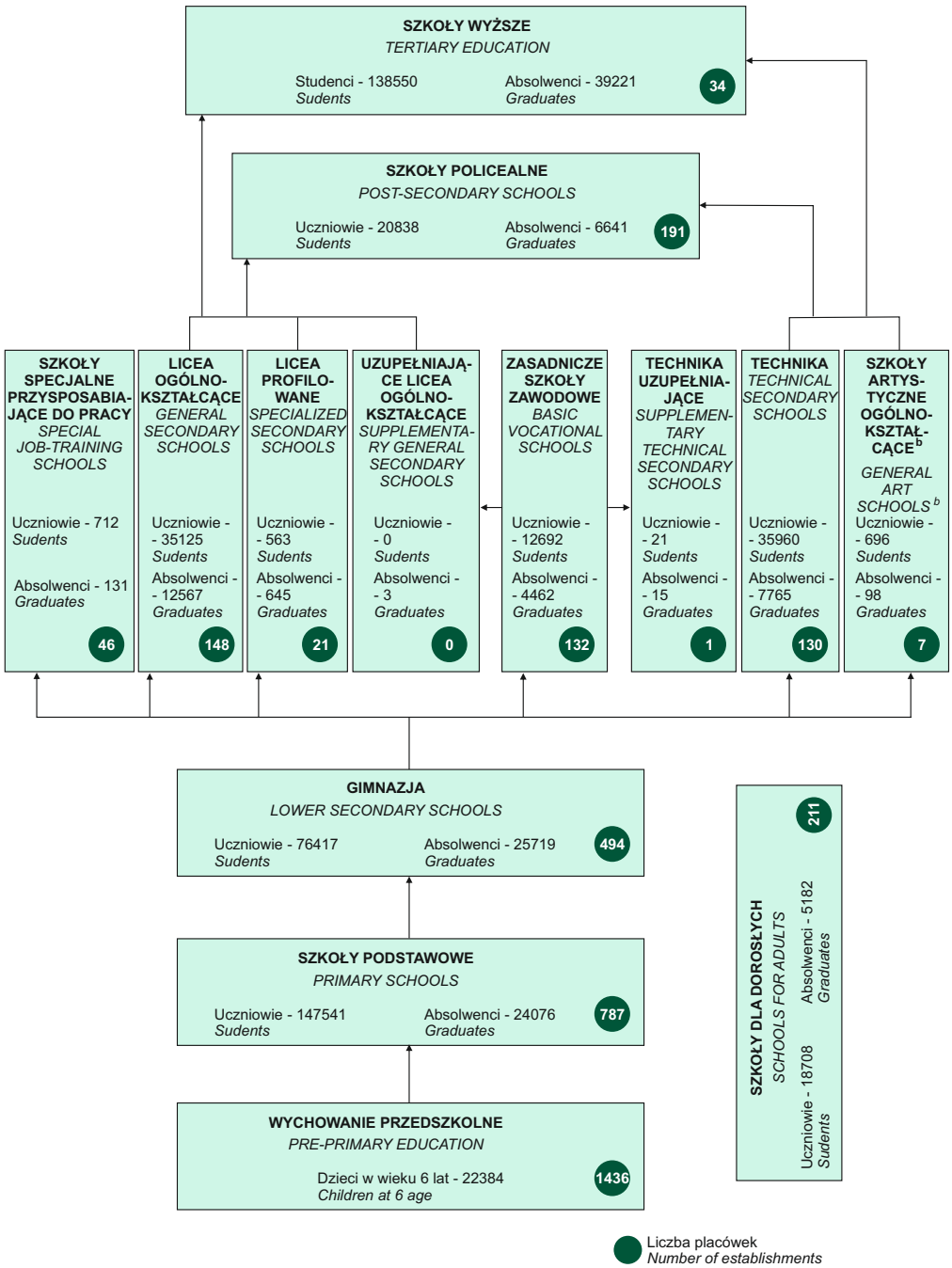
NA 1000 LUDNOŚCI
PER 1000 POPULATION

NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW
PER 1000 MARRIAGES CONTRACTED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2013/14[a]

EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2013/14 SCHOOL YEAR[a]

a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2012/13. b Dające uprawnienia zawodowe.
a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the school year 2012/13. b Leading to professional certification.

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

– od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,

– od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej działające do zakończenia cyklu kształcenia ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

W związku ze stopniowym wprowadzaniem reformy ustroju szkolnego, obok **szkół ponadgimnazjalnych** (dla absolwentów gimnazjum), działały jeszcze – do czasu zakończenia cyklu kształcenia – **szkoły ponadpodstawowe** (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) oraz ich oddziały będące w strukturze szkół ponadgimnazjalnych, tj. 4-letnie licea ogólnokształcące i 4–5-letnie średnie zawodowe (obejmujące technika oraz licea zawodowe i techniczne); część szkół ponadpodstawowych została przekształcona w szkoły ponadgimnazjalne.

3. Ponadto wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat od roku szkolnego 2004/05 oraz w wieku 5 lat od roku szkolnego 2011/12.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6 letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

Placówki wychowania przedszkolnego obejmują: oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, przedszkola (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. *The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.*

2. *Among schools covered by the educational system, there are:*

– *since the 1999/2000 school year 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,*

– *since the 2002/03 school year upper seondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools, moreover, upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary schools operating until the end of the education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools).*

In relation to gradual introduction of school system's reform, besides ***upper secondary schools*** *(for graduates of lower secondary schools), there were operated – by the time of finishing the educational cycle –* ***upper secondary (post-primary) schools*** *(for graduates of 8-year primary school) and their sections, which are in the structure of upper secondary schools i.e. 4-year general secondary schools and 4–5-year secondary vocational schools (including technical secondary schools as well as vocational and general technical secondary schools); a part of upper secondary (post-primary) schools was transformed into upper secondary schools.*

3. *Moreover, an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6 since 2004/05 school year and at the age of 5 since 2011/12 school year.*

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents children at the age of 6 can start education in the first class of primary school.

Pre-primary education establishments, include: pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special nursery schools) and since the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

1) szkoły podstawowe, w tym: szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
3) zasadnicze szkoły zawodowe;
4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
7) technika;
8) technika uzupełniające na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

8. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

4. Data, presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration units and local government units (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration units and local government units can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

***7. Schools for children and youth** (including special schools) include:*

1) primary schools, of which: sports schools and athletic schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
3) basic vocational schools;
4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
6) specialized secondary schools – phased out; since 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
7) technical secondary schools;
8) supplementary technical schools based on the programmme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
9) general art schools leading to professional certification (excluding special schools);
10) special job-training schools.

***8. Post-secondary schools** – educating in day, evening or weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:*

1) post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
2) foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year) in which graduates do not receive the title of licentiate;
3) colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.

9. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

Podział szkół wyższych według typów szkół opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły" zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła", jak też „uniwersytet" lub „akademia": rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

W roku akademickim 2013/14 Wyższa Szkoła Menedżerska w Legnicy oraz Wyższa Szkoła Menedżerska w Jeleniej Górze nie złożyły sprawozdań w wyznaczonym terminie, w związku z czym nie zostały uwzględnione w publikowanych danych.

10. Szkoły dla dorosłych kształcące w formie zaocznej, stacjonarnej i na odległość od roku szkolnego 2008/09 obejmują:

1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
2) gimnazja dla dorosłych;
3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
7) technika dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
8) technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

9. Tertiary education *(university level) includes full-time and part-time programmes.*

Data regarding tertiary education:

1) *include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*
2) *include foreigners studying in Poland (of which studying at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad);*
3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).*

The data on students and graduates are given according to the seats of higher education institutions including branch sections, organizational units in another location, teaching centres in another location as well as consultative points. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

The division of higher education institutions by type of institution was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of "higher education schools" comprises both the schools whose proper name includes the phrase "higher school" and those containing in their proper name the word "university" or "academy" — of agriculture, economics, pedagogy, arts, and theology.

In 2013/14 academic year published data did not include data of the Higher School of Management in Legnica and the Higher School of Management in Jelenia Góra, because reports of these higher schools had not been submitted until the appointed dates.

10. Schools for adults *educating in weekend, in full-time and in distance form, from the 2008/09 school year – include:*

1) *primary schools for adults;*
2) *lower secondary schools for adults;*
3) *basic vocational schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;*
4) *general secondary schools for adults;*
5) *supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;*
6) *specialized secondary schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;*
7) *technical secondary schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;*
8) *supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2013/14 school year there has been no recruitment to the 1st grade.*

11. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej; łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

12. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

14. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielania specjalnej pomocy.

15. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

16. Dane o **nauczycielach**, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

17. Dane dotyczące:

1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;

11. Special schools *are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently, as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions; including health resorts treatment).*

12. Special educational care centres *are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular nursery schools or schools.*

13. Youth education centres *are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.*

14. Youth socio therapy centres *are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.*

15. Rehabilitation-education centres *are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.*

16. *Data regarding* ***teachers****, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.*

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees in terms of full-time employees.

17. *Data regarding:*

1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*

2) szkół wyższych prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

18. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych oraz w szkołach dla dorosłych.

19. Współczynnik skolaryzacji:

1) **brutto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
2) **netto** — jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

20. **Internat** to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

21. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

2) tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the previous academic year.

18. Extramural graduates *occur only in post-secondary schools and schools for adults.*

19. Enrolment rate:

*1) **gross** — is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
*2) **net** — is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

20. *A **boarding school** is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. **A dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.*

21. *The information presented, excluding the data on high education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1(129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
			SZKOŁY *SCHOOLS*		
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	858	821	792	787	*primary*
gimnazja	474	481	485	494	*lower secondary*
specjalne szkoły przysposabiające do pracy	26	39	44	46	*special job-training*
zasadnicze zawodowe	133	131	131	132	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	177	154	151	148	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	4	6	5	-	*supplementary general secondary*
licea profilowane	120	30	24	21	*specialized secondary*
technika	161	139	132	130	*technical secondary*
technika uzupełniające	19	3	2	1	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące [a]	7	6	7	7[b]	*general art* [a]
policealne	417	266	228	191	*post-secondary*
wyższe	34	38	38	34	*tertiary*
dla dorosłych	353	297	307	211	*for adults*
gimnazja	11	14	15	14	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	15	9	18	13	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	97	107	130	134	*general seconadry*
uzupełniające licea ogólnokształcące	78	110	100	20	*supplementary general secondary*
licea profilowane	20	13	9	2	*specialized secondary*
technika	48	8	4	4	*technical secondary*
technika uzupełniające	84	36	31	24	*supplementary technical secondary*
			POMIESZCZENIA SZKOLNE [c] *CLASSROOMS* [c]		
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	10343	11541	11540	11577	*primary*
gimnazja	4974	5923	5691	5778	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	403	580	483	418	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	2916	3000	2850	2771	*general secondary*
licea profilowane	1314	190	68	23	*specialized secondary*
technika	1437	2566	2826	2950	*technical secondary*
technika uzupełniające	18	3	3	3	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące [a]	112	49	75	84	*general art* [a]
policealne	301	198	207	205	*post-secondary*
			NAUCZYCIELE [d] *TEACHERS* [d]		
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	12039	11356	11004	11007	*primary*
gimnazja [e]	7694	7454	6902	6703	*lower secondary* [e]
zasadnicze zawodowe [ef]	955	1209	1082	1025	*basic vocational* [ef]
licea ogólnokształcące [eg]	3385	3475	3014	2453	*general secondary* [eg]
licea profilowane [e]	1208	247	115	49	*specialized secondary* [e]
technika [egh]	1947	3051	2774	2822	*technical secondary* [egh]
policealne	875	729	709*	615	*post-secondary*
wyższe [i]	8641	8878	8606	8323	*tertiary* [i]

a Dające uprawnienia zawodowe. b Ponadto 13 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. c Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN. d W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str.190. e–h Łącznie ze szkołami: e – dla dorosłych, f – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, g – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, h – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. i Nauczyciele akademiccy.

a Leading to professional certification. b Moreover, 13 art schools giving only artistic education. c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools. In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of Education. d In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 16 on page 190. e–h Including: e – schools for adults, f – special job-training schools, g – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, h – general art schools leading to professional certification. i Academic teachers.

TABL. 1(129). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
			UCZNIOWIE I STUDENCI *PUPILS AND STUDENTS*		
Wychowanie przedszkolne[j]	25322	21707	20999	22384	*Pre-primary education[j]*
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	181250	147831	146896	147541	*primary*
gimnazja	111513	87704	79572	76417	*lower secondary*
specjalne szkoły przysposabiające do pracy	310	716	733	712	*special job-training*
zasadnicze zawodowe	17021	16209	13763	12692	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	52402	41161	37217	35125	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	86	156	84	-	*supplementary general secondary*
licea profilowane	20850	2933	1357	563	*specialized secondary*
technika	28127	35863	36430	35960	*technical secondary*
technika uzupełniające	607	105	52	21	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące[a]	874	583	727	696[k]	*general art[a]*
policealne	26778	22833	23183	20838	*post-secondary*
wyższe	166376	165961	151756	138550	*tertiary*
dla dorosłych	24009	22474	21964	18708	*for adults*
gimnazja	1161	1253	1319	1236	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	861	697	598	198	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	10169	9889	14427	15890	*general seconadry*
uzupełniające licea ogólnokształcące	3074	7581	3434	398	*supplementary general secondary*
licea profilowane	1685	914	348	98	*specialized secondary*
technika	4521	387	155	106	*technical secondary*
technika uzupełniające	2538	1753	1683	782	*supplementary technical secondary*
			ABSOLWENCI *GRADUATES*		
Szkoły:					*Schools:*
podstawowe	32802	26321	24076	.	*primary*
gimnazja	36807	28397	25719	.	*lower secondary*
specjalne szkoły przysposabiające do pracy	36	151	131	.	*special job-training*
zasadnicze zawodowe	5238	5035	4462	.	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	16980	13421	12567	.	*general secondary*
uzupełniające licea ogólnokształcące	52	52	3	.	*supplementary general secondary*
licea profilowane	6623	847	645	.	*specialized secondary*
technika	6087	7222	7765	.	*technical secondary*
technika uzupełniające	-	14	15	.	*supplementary technical secondary*
artystyczne ogólnokształcące[a]	113	100	98[l]	.	*general art[a]*
policealne	8978	6094	6641	.	*post-secondary*
wyższe	32324	42244	39221	.	*tertiary*
dla dorosłych	7446	5241	5182	.	*for adults*
gimnazja	257	274	368	.	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe	242	146	285	.	*basic vocational*
licea ogólnokształcące	3622	1984	2255	.	*general seconadry*
uzupełniające licea ogólnokształcące	558	2219	1720	.	*supplementary general secondary*
licea profilowane	148	231	176	.	*specialized secondary*
technika	2619	72	37	.	*technical secondary*
technika uzupełniające	-	315	341	.	*supplementary technical secondary*

a Dające uprawnienia zawodowe. j Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 33 na str. 214. k, l Ponadto realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w szkołach artystycznych: k – 720 uczniów, l – 47 absolwentów.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. j Concerns children aged 6 attending pre-school education establishments, also described in table 33 on page 214. k, l Moreover, providing art education only: k – 720 students, l – 47 graduates.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2(130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13
	szkoły *schools*			uczniowie i studenci *pupils and students*			absolwenci *graduates*	
Szkoły podstawowe	**821**	**792**	**787**	**147831**	**146896**	**147541**	**26321**	**24076**
Primary schools								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	5	5	450	493	511	78	62
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego	749	707	693	143756	141732	141870	25704	23276
Local government units								
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	36	42	48	1708	2157	2279	227	345
Social organizations and associations								
Organizacje wyznaniowe	13	13	14	716	769	849	105	144
Religious organizations								
Pozostałe	18	25	27	1201	1745	2032	207	249
Others								
Gimnazja	**481**	**485**	**494**	**87704**	**79572**	**76417**	**28397**	**25719**
Lower secondary schools								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	4	4	138	133	127	51	47
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego	418	418	421	84163	75810	72494	27353	24525
Local government units								
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	23	24	25	1085	1086	1112	354	358
Social organizations and associations								
Organizacje wyznaniowe	15	15	16	1182	1251	1245	346	405
Religious organizations								
Pozostałe	21	24	28	1136	1292	1439	293	384
Others								
Zasadnicze szkoły zawodowe [a]	**170**	**175**	**178**	**16925**	**14496**	**13404**	**5186**	**4593**
Basic vocational schools [a]								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	3	3	97	66	44	47	35
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego	152	154	156	15948	13609	12588	4902	4333
Local government units								
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	5	5	5	407	308	263	130	99
Social organizations and associations								
Organizacje wyznaniowe	6	7	7	147	162	155	38	39
Religious organizations								
Pozostałe	4	6	7	326	351	354	69	87
Others								
Licea ogólnokształcące [b]	**160**	**156**	**148**	**41317**	**37301**	**35125**	**13473**	**12570**
General secondary schools [b]								
Jednostki samorządu terytorialnego	133	129	122	39446	35666	33609	12897	11990
Local government units								
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	10	9	8	626	510	452	194	187
Social organizations and associations								
Organizacje wyznaniowe	8	8	8	791	762	696	240	247
Religious organizations								
Pozostałe	9	10	10	454	363	368	142	146
Others								

a, b Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
a, b Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools.

TABL. 2(130). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cont.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13
	szkoły *schools*			uczniowie i studenci *pupils and students*			absolwenci *graduates*	
Licea profilowane	**30**	**24**	**21**	**2933**	**1357**	**563**	**847**	**645**
Specialized secondary schools								
Jednostki samorządu terytorialnego	30	24	21	2933	1357	563	847	645
Local government units								
Technika [c]	**148**	**141**	**138**	**36551**	**37209**	**36677**	**7336**	**7878**
Technical secondary schools [c]								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	4	4	643	756	738	140	159
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego	141	132	128	35624	36097	35523	7153	7659
Local government units								
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	2	1	1	89	52	42	23	7
Social organizations and associations								
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	30	27	24	2	7
Religious organizations								
Pozostałe	1	3	4	165	277	350	18	46
Others								
Szkoły policealne	**266**	**228**	**191**	**22833**	**23183**	**20838**	**6094**	**6641**
Post-secondary schools								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	3	2	334	273	198	104	108
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego	48	35	30	3668	2601	2026	1189	901
Local government units								
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	17	17	16	1593	2724	2398	383	1356
Social organizations and associations								
Pozostałe	198	173	143	17238	17585	16216	4418	4276
Others								
Szkoły wyższe	**38**	**37**	**34**	**165961**	**151756**	**138550**	**42244**	**39221**
Tertiary education								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	12	12	12	117826	110373	104526	28951	27414
Central (government) administration units								
Organizacje wyznaniowe	2	2	2	966	639	708	128	79
Religious organizations								
Pozostałe	24	23	20	47169	40744	33316	13165	11728
Others								
Szkoły dla dorosłych	**297**	**307**	**211**	**22474**	**21964**	**18708**	**5241**	**5182**
Schools for adults								
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	8	7	313	353	277	82	103
Central (government) administration units								
Jednostki samorządu terytorialnego	90	95	72	6886	5576	4876	1468	1439
Local government units								
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	9	13	11	711	1064	978	244	278
Social organizations and associations								
Pozostałe	193	191	121	14564	14971	12577	3447	3362
Others								

c Łącznie z technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

c Including supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.
S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3(131). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU *AGE GROUPS*	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku *in % of population of given age group*			
7–12 lat	98,0	94,3	93,4	93,0
13–15	98,3	95,1	94,4	93,7
16–18	95,2	93,4	92,5	92,3
19–21 lat	27,6	25,0	26,6	25,3

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4(132). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku *Age groups*	2005/06			2012/13			2013/14			*SPECIFICATION*
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	
		w % *in %*									
BRUTTO *GROSS*											
Szkoły:											*Schools:*
podstawowe	7-12	99,7	100,2	99,1	97,9	97,9	97,9	97,3	97,4	97,3	*primary*
gimnazja	13-15	102,3	104,3	100,2	99,6	102,0	97,0	98,9	101,2	96,5	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe [a]	16-18	15,0	20,4	9,2	16,2	21,6	10,6	15,4	20,6	9,9	*basic vocational [a]*
licea ogólnokształcące i profilowane [b]	16-18	72,6	64,4	81,1	61,1	51,3	71,4	59,0	50,3	68,1	*general and specialized secondary [b]*
technika [c]	16-18	30,1	35,4	24,6	42,0	47,5	36,1	42,5	47,4	37,4	*technical secondary [c]*
policealne	19-21	18,3	16,9	19,7	21,9	14,8	29,2	20,5	12,9	28,4	*post-secondary*
NETTO *NET*											
Wychowanie przedszkolne [d]	6	97,2	97,7	96,7	76,7	79,3	74,0	76,7	78,9	74,4	*Pre-primary education [d]*
Szkoły:											*Schools:*
podstawowe	7-12	97,8	97,9	97,8	93,3	93,4	93,2	92,9	93,0	92,8	*primary*
gimnazja	13-15	95,1	94,5	95,7	91,1	90,8	91,5	90,6	90,2	90,9	*lower secondary*
zasadnicze zawodowe [a]	16-18	12,1	16,2	7,9	13,1	17,3	8,7	12,6	16,7	8,4	*basic vocational [a]*
licea ogólnokształcące i profilowane [b]	16-18	58,9	49,6	68,5	42,6	32,2	53,5	41,6	31,9	51,7	*general and specialized secondary [b]*
technika [c]	16-18	18,0	20,8	15,1	30,0	33,4	26,4	31,2	34,6	27,6	*technical secondary [c]*
policealne	19-21	10,8	10,7	10,9	6,5	3,5	9,6	5,9	3,4	8,5	*post-secondary*

a–c Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. d Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a–c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5(133). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA *YEARS* SZKOŁY *SCHOOLS*		Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół *Schools equipped with computers in % of a given group of schools*	Pracownie komputerowe *Computer laboratories*	Komputery[a] w szkołach *Computers[a] in schools*			
				ogółem *grand total*	w tym przeznaczone do użytku uczniów *of which used by pupils and youth*		
					razem *total*	w tym z dostępem do Internetu *of which with the Internet access*	
						razem *total*	w tym szerokopasmowy *of which broadband connection*
Podstawowe	2005/06	91,1	785	12309	9060	7029	3667
Primary	2010/11	94,5	914	20057	14440	13221	7361
	2012/13	94,7	898	23317	16173	15287	8984
	2013/14	**95,2**	**910**	**24246**	**16802**	**15992**	**9361**
Gimnazja	2005/06	76,6	435	7316	5408	4944	3023
Lower secondary	2010/11	81,3	531	12315	8558	8311	5484
	2012/13	81,0	519	13871	9312	9048	6410
	2013/14	**80,6**	**534**	**14368**	**9528**	**9313**	**6614**
Zasadnicze zawodowe	2005/06	21,1	42	801	595	486	317
Basic vocational	2010/11	32,8	66	1629	1288	1258	917
	2012/13	32,1	55	1378	1068	1050	735
	2013/14	**30,3**	**49**	**1207**	**919**	**907**	**594**
Licea ogólnokształcące[b]	2005/06	65,7	213	4546	3490	3225	2333
General secondary[b]	2010/11	76,3	222	6486	4614	4519	3283
	2012/13	75,6	204	6922	4443	4407	3143
	2013/14	**78,4**	**196**	**7183**	**4356**	**4343**	**3034**
Licea profilowane	2005/06	44,2	109	2433	1781	1595	1403
Specialized secondary	2010/11	40,0	21	592	458	458	327
	2012/13	29,2	9	244	175	175	160
	2013/14	**23,8**	**5**	**111**	**63**	**63**	**112**
Technika[c]	2005/06	31,0	136	2858	2232	2065	1741
Technical[c]	2010/11	72,3	312	7803	6307	6136	5302
	2012/13	80,1	337	9631	7433	7308	6091
	2013/14	**83,3**	**348**	**10401**	**7887**	**7779**	**6416**
Policealne	2005/06	14,1	50	1198	973	905	685
Post-secondary	2010/11	51,1	124	3249	2854	2605	1520
	2012/13	58,8	130	3318	2934	2511	1428
	2013/14	**69,1**	**130**	**3320**	**2946**	**2416**	**1382**

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. Dane z roku szkolnego 2013/14 szacowane przez MEN. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

In the division by foreign languages one person may be indicated more than once.

TABL. 6(134). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total pupils and students at schools*								
			podstawowych *primary*			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*	liceach ogólnokształcących[a] *general secondary*[a]	liceach profilowanych *specialized secondary*	technikach[b] *technical secondary*[b]	policealnych[c] *post-secondary*[c]
			razem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*						
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE *OBLIGATORY EDUCATION*											
Angielski..... *English*	2010/11	274855	75,9	79,4	67,6	81,4	31,5	96,4	98,1	95,5	39,2
	2012/13	278182	80,4	83,8	72,1	91,2	35,8	96,2	98,6	95,6	43,5
	2013/14	**278893**	**82,4**	**85,5**	**74,8**	**93,4**	**37,6**	**97,0**	**98,0**	**96,2**	**55,4**
Francuski ..... *French*	2010/11	8615	0,4	0,5	0,1	2,8	0,7	9,7	1,5	3,7	0,1
	2012/13	7167	0,4	0,5	0,1	2,8	0,3	8,3	-	3,2	0,1
	2013/14	**6696**	**0,3**	**0,3**	**0,1**	**2,6**	**0,3**	**9,1**	**-**	**2,9**	**-**
Niemiecki ..... *German*	2010/11	170341	23,9	20,1	32,9	66,2	60,8	74,4	97,3	88,5	5,3
	2012/13	161934	20,6	17,8	27,6	76,8	57,7	73,3	91,8	87,8	5,9
	2013/14	**153952**	**18,8**	**15,5**	**27,0**	**77,2**	**55,2**	**71,9**	**90,1**	**90,4**	**6,2**
Rosyjski..... *Russian*	2010/11	4166	0,0	0,0	0,1	1,0	1,9	4,9	1,5	2,3	-
	2012/13	3420	0,0	-	0,0	1,2	0,2	5,4	0,9	1,1	-
	2013/14	**3335**	**0,0**	**0,1**	**0,0**	**1,3**	**0,1**	**5,5**	**-**	**0,9**	**0,1**
Inne ..... *Others*	2010/11	1927	0,0	0,0	-	0,4	-	3,5	-	0,3	-
	2012/13	2689	0,1	0,1	-	0,7	-	4,7	2,2	0,5	0,4
	2013/14	**2526**	**0,1**	**0,2**	**-**	**0,8**	**-**	**3,8**	**5,3**	**0,5**	**0,6**
NAUCZANIE DODATKOWE[d] *ADDITIONAL EDUCATION*[d]											
Angielski..... *English*	2010/11	18634	6,1	4,9	9,0	9,7	-	1,7	1,5	1,0	0,1
	2012/13	11672	4,3	2,5	8,8	5,8	-	1,0	1,4	0,6	0,2
	2013/14	**9828**	**4,1**	**2,5**	**8,0**	**4,0**	**-**	**0,6**	**2,0**	**1,4**	**0,0**
Francuski ..... *French*	2010/11	1917	0,7	0,9	0,1	0,8	-	0,5	-	0,2	-
	2012/13	2170	0,8	1,1	0,2	0,8	-	0,5	-	0,4	-
	2013/14	**2010**	**0,7**	**0,9**	**0,1**	**0,8**	**-**	**0,6**	**-**	**0,5**	**-**
Niemiecki ..... *German*	2010/11	29820	8,7	8,4	9,6	15,0	-	5,1	-	4,6	-
	2012/13	25062	7,9	7,4	9,4	12,8	0,1	4,4	5,1	3,9	0,1
	2013/14	**23249**	**8,0**	**7,6**	**9,0**	**11,7**	**0,1**	**4,3**	**1,6**	**2,4**	**0,1**
Inne ..... *Others*	2010/11	2702	0,2	0,1	0,2	0,6	-	4,3	1,6	0,2	0,1
	2012/13	2080	0,3	0,3	0,1	0,4	-	3,2	1,9	0,3	-
	2013/14	**1916**	**0,2**	**0,2**	**0,1**	**0,5**	**-**	**3,5**	**1,4**	**0,2**	**-**

a, b Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. c Bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. d Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. c Excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work. d Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7(135). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH** [a]
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS [a]

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total students at school*					
			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*	liceach ogólnokształcących [b] *general secondary* [b]	liceach profilowanych *specialized secondary*	technikach [c] *technical secondary* [c]	policealnych *post-secondary*
Angielski	2010/11	23383	45,6	31,4	69,3	58,1	41,6	44,4
English	2012/13	25886	65,2	23,8	79,1	74,1	37,2	48,1
	2013/14	**24617**	**66,7**	**19,2**	**76,5**	**90,8**	**46,6**	**57,8**
Francuski	2010/11	113	-	-	0,1	-	-	0,5
French	2012/13	129	-	-	0,0	-	-	0,6
	2013/14	**59**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0,3**
Niemiecki	2010/11	8657	44,2	49,6	26,5	47,7	50,1	7,9
German	2012/13	6718	36,8	58,2	19,4	30,8	44,8	7,3
	2013/14	**5303**	**41,2**	**47,0**	**17,9**	**9,2**	**48,9**	**7,2**
Rosyjski	2010/11	697	10,2	6,7	2,2	-	6,3	-
Russian	2012/13	204	1,0	-	0,9	-	1,8	-
	2013/14	**183**	**-**	**-**	**0,6**	**-**	**7,2**	**0,1**
Inny	2010/11	130	-	-	0,3	-	-	0,4
Other	2012/13	142	-	-	-	-	-	0,7
	2013/14	**118**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0,6**

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8(136). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI** [a]
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	*SPECIFICATION*
	uczniowie *pupils and students*			absolwenci *graduates*		
Szkoły podstawowe	3988	4015	4234	889	779	*Primary schools*
w tym specjalne	2135	2059	2118	484	423	*of which special*
Gimnazja	4373	3954	3870	1202	1124	*Lower secondary schools*
w tym specjalne	2983	2787	2645	865	780	*of which special*
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	716*	733*	712	151	131	*Special job-training schools*
Zasadnicze szkoły zawodowe	1330*	1243	1196	371*	334	*Basic vocational schools*
w tym specjalne	1266*	1170*	1086	361*	329	*of which special*
Licea ogólnokształcące [b]	383*	402*	401	89	97	*General secondary schools* [b]
w tym specjalne	165*	156*	146	32	26	*of which special*
Licea profilowane	28	24	6	7	9	*Specialized secondary schools*
w tym specjalne	-	-	-	-	-	*of which special*
Technika [c]	136*	195*	200	16	27	*Technical secondary schools* [c]
w tym specjalne	55*	65*	64	2	13	*of which special*
Szkoły policealne	17	42	35	-	21	*Post-secondary schools*
w tym specjalne	8	13	14	-	5	*of which special*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 190. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 11 on page 190. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9(137). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005[a]	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE [b]					
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES [b]					
Ośrodki	55	37	34	35	*Centres*
Miejsca	3510	2222	2179	2074	*Places*
Wychowankowie	3091	1699	1594	1497	*Residents*
w tym:					*of which:*
niewidomi i słabo widzący	116	103	111	119	*blind and sight impaired*
niesłyszący i słabo słyszący	218	141	181	132	*deaf and hearing impaired*
przewlekle chorzy	39	-	-	1	*chronically ill*
z niepełnosprawnością ruchową [c]	76	65	62	48	*motor-skill impaired [c]*
z upośledzeniem umysłowym	1400	993	920	925	*mentally disabled*
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	805	25	15	18	*socially maladjusted*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
YOUTH EDUCATION CENTREM					
Ośrodki	5	10	12	15	*Centres*
Miejsca	279	471	622	746	*Places*
Wychowankowie	279	451	570	577	*Residents*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES					
Ośrodki	1	17	16	16	*Centres*
Miejsca	.	850	824	738	*Places*
Wychowankowie	300	782	757	640	*Residents*
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE					
REHABILITATION-EDUCATION CENTRES					
Ośrodki	6	10	11	13	*Centres*
Miejsca	159	469	532	555	*Places*
Wychowankowie	250	398	419	475	*Residents*
w tym:					*of which:*
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	128	278	329	342	*mental retardation-profound*
z zaburzeniami sprzężonymi	108	120	90	133	*associated with defects*

a Stan w dniu 31 X. b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2013 r. – 5 ośrodków z 170 wychowankami). c W latach 2012 i 2013 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i afazją.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b Including special educational centres (in 2013 were 5 centres with 170 residents). c In 2012 and 2013 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10(138). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

LATA *YEARS* RODZAJE PLACÓWEK *KIND OF INSTITUTIONS*		Placówki *Institutions*	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć [a] *Participants of permanent and temporary forms of pursuits [a]*							
			ogółem *total*	informatycznych *informatical*	technicznych *technical*	przedmiotowych *subjects*	artystycznych *arts*	sportowych *sports*	turystyczno-krajoznawczych *tourism*	innych *others*
O G Ó Ł E M	2010	24	46730	865	1120	2602	12416	18675	703	10349
T O T A L	2012	38	58491	587	1171	5572	20093	19761	2457	8850
	2013	**31**	**56683**	**404**	**513**	**8130**	**15384**	**17085**	**5771**	**9396**

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.
a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX of the surveyed year.

TABL. 10(138). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE (dok.)**
EXTRACURRICULAR EDUCATION (cont.)

RODZAJE PLACÓWEK *KIND OF INSTITUTIONS*	Placówki *Institutions*	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć [a] *Participants of permanent and temporary forms of pursuits* [a]							
		ogółem *total*	informatycznych *informatical*	technicznych *technical*	przedmiotowych *subjects*	artystycznych *arts*	sportowych *sports*	turystyczno-krajoznawczych *tourism*	innych *others*
Pałace młodzieży ..... *Youth centres*	1	1224	72	60	96	552	192	-	252
Młodzieżowe domy kultury ..... *Youth community centres*	10	30437	332	453	2532	13850	4461	1631	7178
Ogniska pracy pozaszkolnej ..... *Extracurricular interest groups*	1	42	-	-	-	42	-	-	-
Międzyszkolne ośrodki sportowe ..... *Inter-school sports centres*	4	12388	-	-	-	-	12388	-	-
Pozostałe placówki ..... *Other institutions*	15	12592	-	-	5502	940	44	4140	1966

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX the surveyed year.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11(139). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES OF SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/14		2005/06 [a]	2010/11	2012/13	2013/14		*SPECIFICATION*
	placówki *establishments*	miejsca *beds*	korzystający *boarders*					
			ogółem *total*				na 100 miejsc *per 100 beds*	
O G Ó Ł E M	**55**	**3974**	**3864**	**3051**	**3023**	**3012**	**76**	***T O T A L***
Internaty	38	2572	3083	1848	1829	1786	69	*Boarding schools*
szkoły podstawowe i gimnazja.....	3	102	-	15	57	73	72	*primary and lower secondary*
zasadnicze szkoły zawodowe i technika [b]	21	1502	2433	950	1107	956	64	*basic vocational and technical secondary* [b]
licea ogólnokształcące [c]	14	968	650	883	665	757	78	*general secondary* [c]
Bursy	17	1402	781	1203	1194	1226	87	*Dormitories*

a Stan w dniu 31 X. b, c Łącznie ze szkołami: b – technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b, c Including: b – supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, c – supplementary general secondary schools.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12(140). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
DOMY STUDENCKIE					
STUDENT DORMITORIES					
Domy	38	38	34	36	*Dormitories*
Miejsca	11766	10676	9988	10098	*Beds*
Korzystający:					*Boarding:*
studenci	10227	9769	8731	8847	*students*
w % ogółu studentów	6,1	5,9	5,8	6,4	*in % of total students*
uczestnicy studiów doktoranckich [a]	.	289	89	73	*students of doctoral studies [a]:*
w % ogółu uczestników	.	7,5	2,1	1,7	*in % of total students of doctoral studies*
STOŁÓWKI STUDENCKIE					
STUDENT CANTEENS					
Stołówki	8	6	5	5	*Canteens*
Miejsca	1846	656	536	536	*Places*

a Bez uczestników studiów doktoranckich w placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.
a Excluding doctoral students scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13(141). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA** [a]
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS [a]

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14				*SCHOOLS*
				ogółem [b] *total* [b]	w tym otrzymujący stypendia *of which scholarships recipients*		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół *scholarship recipients in % of total students of a given group of schools*	
					socjalne *social*	rektora dla najlepszych studentów *vice-chancellor to the best students*		
O G Ó Ł E M	**47113**	**34366**	**25738**	**25451**	**13232**	**10895**	**18,4**	***T O T A L***
w tym:								*of which:*
Uniwersytety	9909	5672	4414	4214	2581	1549	16,1	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	9469	8666	6437	7277	3242	3211	21,1	*Technical universities*
Wyższe szkoły rolnicze	3363	2662	2096	2163	1326	915	20,3	*Agricultural academies*
Wyższe szkoły ekonomiczne	11260	5511	3763	2696	1534	1157	15,7	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	1890	1463	904	652	267	337	14,1	*Teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	1981	1931	893	1053	550	525	19,7	*Medical universities*
Akademie wychowania fizycznego	828	710	488	679	430	248	17,1	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne	560	572	333	363	211	154	21,4	*Fine arts academies*

a Łącznie z cudzoziemcami; od roku akademickiego 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

a Including foreigners; since the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from Europen founds. b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14(142). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Szkoły ..... *Schools*	770	328	442	736	325	411	711	325	386	708	329	379
w tym: *of which:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	3	3	-	4	4	-	4	4	-	4	4	-
filialne ..... *branch*	20	1	19	9	1	8	13	1	12	15	1	14
artystyczne [a] ..... *arts* [a]	4	4	-	5	5	-	5	5	-	5	5	-
Pomieszczenia szkolne [b] ..... *Classrooms* [b]	10343	6197	4146	11541	6908	4633	11540	7033	4507	11577	7045	4532
Oddziały ..... *Sections*	8412	5360	3052	7507	4681	2826	7309	4635	2674	7334	4663	2671
Uczniowie ..... *Pupils*	177997	124879	53118	145696	102327	43369	144837	102431	42406	145423	103320	42103
w tym I klasa ..... *of which 1st grade*	26602	18649	7953	23728	16822	6906	24336	17186	7150	25717	18520	7197
w tym kobiety ..... *of which females*	86705	60807	25898	70894	49876	21018	70903	50221	20682	71079	50605	20474
w tym w szkołach: *of which in schools:*												
sportowych i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	1731	1731	-	2001	2001	-	1945	1945	-	1927	1927	-
filialnych ..... *branch*	765	156	609	406	117	289	568	109	459	581	113	468
artystycznych [a] ..... *arts* [a]	579	579	-	717	717	-	834	834	-	908	908	-
Absolwenci ..... *Graduates*	32157	22632	9525	25837	18324	7513	23653	16611	7042	.	.	.
w tym kobiety ..... *of which females*	15697	11094	4603	12584	8905	3679	11662	8171	3491	.	.	.
w tym w szkołach: *of which in schools:*												
sportowych i mistrzostwa sportowego ..... *sports and athletic*	344	344	-	260	260	-	348	348	-	.	.	.
filialnych ..... *branch*	35	25	10	59	25	34	101	21	80	.	.	.
artystycznych [a] ..... *arts* [a]	98	98	-	92	92	-	86	86	-	.	.	.
Liczba uczniów na: *Number of pupils per:*												
1 szkołę ..... *school*	231	381	120	198	315	106	204	315	110	205	314	111
1 pomieszczenie szkolne *classroom*	17	20	13	13	15	9	13	15	9	13	15	9
1 oddział ..... *section*	21	23	17	19	22	15	20	22	16	20	22	16

a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej. b W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme. b In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15(143). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Gimnazja	377	248	129	382	252	130	385	255	130	394	263	131
Lower secondary												
w tym szkoły: *of which schools:*												
sportowe i mistrzostwa sportowego *sports and athletic*	4	4	-	6	6	-	7	7	-	8	8	-
z oddziałami przysposabiającymi do pracy [a] *with job-training sections* [a]	12	11	1	2	1	1	4	3	1	6	5	1
Pomieszczenia szkolne [b]	4974	3806	1168	6021	4669	1352	5691	4472	1219	5778	4535	1243
Classrooms [b]												
Oddziały	4306	3307	999	3683	2814	869	3309	2536	773	3202	2471	731
Sections												
Uczniowie	108023	84933	23090	84721	67106	17615	76785	60672	16113	73772	58720	15052
Pupils												
w tym I klasa *of which 1st grade*	34548	26984	7564	27900	21976	5924	25175	19945	5230	24657	19695	4962
w tym kobiety *of which females*	52402	41294	11108	40954	32559	8395	37075	29413	7662	35765	28538	7227
w tym w szkołach: *of which In schools:*												
sportowych i mistrzostwa sportowego *sports and athletic*	540	540	-	1318	1318	-	1253	1253	-	1501	1501	-
z oodziałami przy sposabiającymi do pracy [a] *with job-training sections* [a]	4998	4671	327	233	213	20	596	580	16	747	739	8
Absolwenci	35894	28391	7503	27532	21734	5798	24939	19720	5219	.	.	.
Graduates												.
w tym kobiety *of which females*	17766	14054	3712	13652	10800	2852	12268	9749	2519	.	.	.
w tym w szkołach: *of which in schools:*												
sportowych i mistrzostwa sportowego *sports and athletic*	164	164	-	318	318	-	412	412	-	.	.	.
z oodziałami przy sposabiającymi do pracy [a] *with job-training sections* [a]	903	903	-	118	108	10	188	178	10	.	.	.
Liczba uczniów na:												
Number of pupils per:												
1 szkołę *school*	287	342	179	222	266	136	199	238	124	187	223	115
1 pomieszczenie szkolne *classroom*	22	22	20	14	14	13	13	14	13	13	13	12
1 oddział *section*	25	26	23	23	24	20	23	24	21	23	24	21

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej. b W roku szkolnym 2013/14 dane szacowane przez MEN.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Based on 6th grade primary school. b In the 2013/14 school year data estimated by the Ministry of National Education.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16(144). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	94	95	94	96	*Schools*
Oddziały	578	614	528	511	*Sections*
Uczniowie	15392	14943	12593	11606	*Students*
w tym I klasa	6735	6376	5020	4941	*of which 1st grade*
w tym kobiety	4451	4515	3768	3437	*of which females*
Absolwenci	4759	4674	4133	.	*Graduates*
w tym kobiety	1555	1673	1465	.	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17(145). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	*FIELDS OF EDUCATION*[a]
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*			
O G Ó Ł E M	**15392**	**14943**	**12593**	**11606**	**4759**	**4674**	**4133**	***T O T A L***
Artystyczne	30	35	20	17	11	10	6	*Arts*
Ekonomiczne i administracyjne	2353	2022	1445	1126	930	850	684	*Business and administration*
Inżynieryjno-techniczne	5944	6295	5476	5260	1620	1768	1520	*Engineering and engineering trades*
Produkcji i przetwórstwa	2912	1422	1291	1204	874	430	352	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	1143	1784	1345	1153	335	463	419	*Architecture and buildings*
Rolnicze, leśne i rybactwa	144	74	29	31	76	26	8	*Agriculture, forestry and fishery*
Usług dla ludności	2866	3311	2987	2815	913	1127	1144	*Personal services*

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18–20

Od roku szkolnego 2012/13 nie odbyły się nabory do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 188.

Note to tables 18–20

Since the 2012/13 school year a recruitment to 1 st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 7 on page 188.

TABL. 18(146). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY[a] (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH[a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	176	151	147	141	*Schools*
Oddziały	1807	1506	1369	1302	*Sections*
Uczniowie	52375	41152	37145	34979	*Students*
w tym I klasa	17744	13807	12046	11374	*of which 1st grade*
w tym kobiety	30879	25272	22707	21239	*of which females*
Absolwenci	17001	13441	12544	.	*Graduates*
w tym kobiety	10163	8334	7822	.	*of which females*

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary general secondary schools.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19(147). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	118	30	24	21	*Schools*
Oddziały	764	119	60	27	*Sections*
Uczniowie	20821	2933	1357	563	*Students*
w tym I klasa	6500	963	-	-	*of which 1st grade*
w tym kobiety	10592	1986	940	410	*of which females*
Absolwenci	6617	847	645	.	*Graduates*
w tym kobiety	3485	563	474	.	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20(148). **TECHNIKA[a] ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE[b] DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS[a] AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS[b] FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	185	146	139	136	*Schools*
Oddziały	1144	1501	1519	1496	*Sections*
Uczniowie	29532	36496	37144	36613	*Students*
w tym I klasa	9667	11044	10998	10573	*of which 1st grade*
w tym kobiety	11956	15398	15936	15835	*of which females*
Absolwenci	6188	7334	7865	.	*Graduates*
w tym kobiety	2527	3122	3373	.	*of which females*

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. b Dające uprawnienia zawodowe.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a Including supplementary technical secondary schools. b Leading to professional certification.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21(149). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW[a] ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH[b] DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS[a] AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS[b] FOR YOUTH BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[c]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	*FIELDS OF EDUCATION[c]*
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*			
O G Ó Ł E M	**29532**	**36496**	**37144**	**36613**	**6188**	**7334**	**7865**	***T O T A L***
Artystyczne	848	690	814	749	100	120	115	*Arts*
Społeczne	5706	4438	3943	3571	1388	1165	947	*Social and behavioural science*
Ekonomiczne i administracyjne	3957	3399	4125	4610	821	499	711	*Business and administration*
Fizyczne[d]	13	47	75	126	-	-	8	*Physical sciences[d]*
Informatyczne	643	5928	6174	5962	67	1110	1330	*Computing*
Inżynieryjno-techniczne	8576	7339	7263	7072	2029	1523	1505	*Engineering and engineering trades*

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. b Dające uprawnienia zawodowe. c Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). d Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

a Including supplementary technical secondary schools. b Leading do professional certification. c According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). d Among others: physics, chemistry, geology.

TABL. 21(149). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW[a] ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH[b] DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**

STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS[a] AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS[b] FOR YOUTH BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[c]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	*FIELDS OF EDUCATION[c]*
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*			
Produkcji i przetwórstwa ...	743	653	756	799	140	135	154	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	2030	3087	2908	2598	342	644	641	*Architecture and building*
Rolnicze, leśne i rybactwa	1113	1290	1139	1503	213	329	257	*Agriculture, forestry and fishery*
Weterynaryjne	151	172	268	317	20	25	43	*Veterinary*
Medyczne	-	-	27	39	-	-	-	*Health*
Usług dla ludności	5021	8638	8840	8542	949	1598	2039	*Personal services*
Usług transportowych	220	121	191	236	45	20	12	*Transport services*
Ochrony środowiska	511	694	621	489	74	166	103	*Environmental protection*

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. b Dające uprawnienia zawodowe. c Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. b Leading to professional certification. c According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22(150). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**

LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
NIEDAJĄCE UPRAWNIEŃ ZAWODOWYCH *NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION*					
Szkoły	30	34	35	35	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	26	29	30	30	*of which schooling only in the art subjects*
Uczniowie	3439	3164	3426	3546	*Pupils*
w tym kobiety	2252	2058	2200	2302	*of which females*
Absolwenci	999	369	364	.	*Graduates*
w tym kobiety	456	255	223	.	*of which females*
DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE *LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION*					
Szkoły	16	20	20	20	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	9	14	13	13	*of which schooling only in the art subjects*
Uczniowie	1686	1542	1475	1416	*Students*
w tym kobiety	1058	998	978	937	*of which females*
Absolwenci	188	219	145	.	*Graduates*
w tym kobiety	121	152	95	.	*of which females*
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne *of which general art schools*					
Szkoły	7	6	7	7	*Schools*
Uczniowie	874	583	727	696	*Students*
w tym kobiety	593	440	539	521	*of which females*
Absolwenci	113	100	98	.	*Graduates*
w tym kobiety	77	78	65	.	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23(151). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	416	265	227	190	*Schools*
Oddziały	1172	1070	983	875	*Sections*
Uczniowie	26770	22825	23170	20824	*Students*
w tym kobiety	14188	14465	15191	14155	*of which females*
Absolwenci	8978	6094	6636	.	*Graduates*
w tym kobiety	5373	4203	4498	.	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24(152). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	*FIELDS OF EDUCATION*[a]
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*			
O G Ó Ł E M	**26770**	**22825**	**23170**	**20824**	**8978**	**6094**	**6636**	***T O T A L***
w tym:								*of which:*
Pedagogiczne	1253	962	725	382	278	222	228	*Education science and teacher training*
Artystyczne	842	445	529	861	269	111	255	*Arts*
Społeczne	1843	599	311	304	685	188	172	*Social and behavioural science*
Dziennikarstwa i informacji	160	134	86	130	65	35	40	*Journalism and information*
Ekonomiczne i administracyjne	5736	5661	5373	3981	1749	1107	1110	*Business and administration*
Informatyczne	3868	1583	1743	1536	1240	397	210	*Computing*
Inżynieryjno-techniczne	793	629	351	181	420	214	160	*Engineering and engineering trades*
Produkcji i przetwórstwa	126	478	522	211	66	166	213	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	499	647	349	110	144	154	86	*Architecture and building*
Rolnicze, leśne i rybactwa	106	198	151	-	22	73	107	*Agriculture, forestry and fishery*
Weterynaryjne	33	120	158	299	6	42	62	*Veterinary*
Medyczne	1576	2842	3369	3449	623	1233	1476	*Health*
Opieki społecznej	1498	579	844	981	662	182	341	*Social services*
Usług dla ludności	5142	3869	3217	2745	1733	921	694	*Personal services*
Usług transportowych	128	43	52	164	29	16	14	*Transport services*
Ochrony środowiska	81	63	15	-	36	10	18	*Environmental protection*
Ochrony i bezpieczeństwa	2667	3284	4881	4938	732	700	1214	*Security services*

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25(153). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły *Schools*	Nauczyciele akademiccy [a] *Academic teachers* [a]	Studenci *Students*	Absolwenci [b] *Graduates* [b]	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M 2005/06	34	8641	166376	32324	***T O T A L***
2010/11	38	8878	165961	42244	
2012/13	37	8606	151756	39221	
2013/14	**34**	**8323**	**138550**	**.**	
Uniwersytety	1	1827	26239	7531	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	1	1990	34428	7435	*Technical universities*
Wyższe szkoły rolnicze	1	708	10664	2354	*Agricultural academies*
Wyższe szkoły ekonomiczne	3	772	17155	6041	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	1	184	4615	2174	*Teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	1	1086	5349	1271	*Medical universities*
Akademie wychowania fizycznego	1	298	3976	1156	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne	2	358	1694	504	*Fine arts academies*
Wyższe szkoły teologiczne	2	64	708	79	*Theological academies*
Pozostałe szkoły wyższe	21	1036	33722	10676	*Others higher schools*

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str. 190. b W podziale według typów szkół — z roku akademickiego 2012/13.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 190. b According to type of school — from 2012/13 academic year.

TABL. 26(154). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which female*	Z liczby ogółem na studiach *Of total number at study forms*				*SPECIFICATION*
			stacjonarnych [a] *full-time programmes* [a]		niestacjonarnych [b] *part-time programmes* [b]		
			razem *total*	w tym kobiety *of which female*	razem *total*	w tym kobiety *of which female*	
O G Ó Ł E M 2005/06	166376	91986	88817	46536	77559	45450	***T O T A L***
2010/11	165961	94548	88222	46985	77739	47563	
2012/13	151756	86317	88235	47702	63521	38615	
2013/14	**138550**	**78270**	**84799**	**46371**	**53751**	**31899**	
Uniwersytety	26239	17964	18373	12321	7866	5643	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	34428	11170	29550	10277	4878	893	*Technical universities*
Wyższe szkoły rolnicze	10664	7056	8642	6039	2022	1017	*Agricultural academies*
Wyższe szkoły ekonomiczne	17155	10537	8888	5491	8267	5046	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	4615	3434	398	255	4217	3179	*Teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	5349	3793	4141	3070	1208	723	*Medical universities*
Akademie wychowania fizycznego	3976	2084	3125	1690	851	394	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne	1694	1164	1258	855	436	309	*Fine arts academies*
Wyższe szkoły teologiczne	708	270	483	155	225	115	*Theological academies*
Wyższe szkoły pozostałe	33722	20798	9941	6218	23781	14580	*Others higher schools*

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

a, b Data for 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27(155). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which female*	Z liczby ogółem na studiach *Of total number at study forms*				*SPECIFICATION*
			stacjonarnych [a] *full-time programmes* [a]		niestacjonarnych [b] *part-time programmes* [b]		
			razem *total*	w tym kobiety *of which female*	razem *total*	w tym kobiety *of which female*	
O G Ó Ł E M 2005/06	32324	20955	15983	9700	16341	11255	***T O T A L***
2010/11	42244	27168	21958	12656	20286	14512	
2011/12	40660	25760	21786	12696	18874	13064	
2012/13	**39221**	**25155**	**21230**	**12473**	**17991**	**12682**	
Uniwersytety	7531	5512	4670	3267	2861	2245	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	7435	2630	6515	2415	920	215	*Technical universities*
Wyższe szkoły rolnicze	2354	1648	2104	1504	250	144	*Agricultural academies*
Wyższe szkoły ekonomiczne	6041	4052	2573	1680	3468	2372	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	2174	1680	173	102	2001	1578	*Teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	1271	991	1001	774	270	217	*Medical universities*
Akademie wychowania fizycznego	1156	648	916	519	240	129	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne	504	338	346	235	158	103	*Fine arts academies*
Wyższe szkoły teologiczne	79	15	56	8	23	7	*Theological academies*
Wyższe szkoły pozostałe	10676	7641	2876	1969	7800	5672	*Others higher schools*

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a, b Data for 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28(156). **NAUCZYCIELE AKADEMICCY [a] W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS [a] IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*			w tym kobiety *of which females*			
O G Ó Ł E M	**8878**	**8606**	**8323**	**3708**	**3657**	**3546**	***T O T A L***
Profesorowie	1945	1925	1862	489	491	497	*Professors*
w tym z tytułem naukowym profesora	999*	970*	958	201*	204*	203	*of which titled only*
Docenci	157	128	116	42	32	29	*Assistant professors*
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	3	2	3	1	-	2	*of which with scientific degree of habilitated doctor [b] (HD)*
Adiunkci	4039	3930	3848	1649	1678	1666	*Tutors*
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	303	345	395	107	116	142	*of which with scientific degree of habilitated doctor [b] (HD)*
Asystenci	892	844	816	470	457	434	*Assistant lecturers*
Pozostali	1845	1779	1681	1058	999	920	*Others*

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 16 na str.190.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 16 on page 190. b The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (sec-ond doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 29(157). **CUDZOZIEMCY[a] – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS[a] – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Studenci *Students*		Absolwenci[b] *Graduates[b]*		*SPECIFICATION*
		ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	
O G Ó Ł E M	2005/06	735	352	96	57	***T O T A L***
	2010/11	2091	964	445	224	
	2012/13	2844	1359	485	247	
	2013/14	**3041**	**1478**	**.**	**.**	
studia: stacjonarne		2193	1080	274	142	*full-time programmes*
niestacjonarne		848	398	211	105	*part-time programmes*
Uniwersytety		780	493	116	78	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne		525	132	72	16	*Technical universities*
Wyższe szkoły rolnicze		154	96	10	8	*Agricultural academies*
Wyższe szkoły ekonomiczne		484	253	181	93	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne		16	12	5	3	*Teacher education schools*
Uniwersytety medyczne		593	269	62	29	*Medical universities*
Akademie wychowania fizycznego		42	19	7	2	*Physical academies*
Wyższe szkoły artystyczne		36	23	9	4	*Fine arts academies*
Wyższe szkoły teologiczne		8	2	-	-	*Theological academies*
Pozostałe szkoły wyższe		403	179	23	14	*Others higher schools*

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study forms and type of school – for 2012/13 academic year.

TABL. 30(158). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	słuchacze studiów podyplomowych[a] *students of postgraduate studies[a]*			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*		uczestnicy studiów doktoranckich *students of doctoral studies*			*SPECIFICATION*
	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	2010/11	2012/13	2013/14	
O G Ó Ł E M	**14504**	**12623**	**11459**	**11124**	**10385**	**3924**	**4374**	**4386**	***T O T A L***
w tym kobiety	10356	8982	8265	7836	7438	2009	2286	2326	*of which females*
Uniwersytety	2805	2103	1547	2128	1625	1482	1530	1554	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	1089	683	782	776	546	997	1114	1091	*Technical universities*
Wyższe szkoły rolnicze	1675	1389	1124	745	610	247	245	227	*Agricultural academies*
Wyższe szkoły ekonomiczne	2684	2262	2179	2522	2137	551	630	599	*Academies of economics*
Wyższe szkoły pedagogiczne	881	666	664	399	332	23	87	104	*Teacher education schools*
Uniwersytety medyczne	214	203	320	61	108	175	283	285	*Medical universities*
Akademie wychowania fizycznego	178	150	102	133	126	163	177	184	*Physical academies*

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 30(158). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE (dok.)**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
	słuchacze studiów podyplomowych [a] *students of postgraduate studies* [a]			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*		uczestnicy studiów doktoranckich *students of doctoral studies*			
Wyższe szkoły artystyczne	127	86	98	48	47	8	15	28	*Fine arts academies*
Wyższe szkoły teologiczne	211	206	218	89	85	230	226	220	*Theological academies*
Pozostałe szkoły wyższe	4640	4875	4425	4223	4769	-	-	-	*Others higher schools*
Instytuty naukowo-badawcze; placówki naukowe PAN	-	-	-	-	-	48	67	94	*Research institutes; scientific units of the Polish Academy of Sciences*

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.
a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 31(159). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA [a]	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	*FIELDS OF EDUCATION* [a]
	słuchacze studiów podyplomowych [b] *studies of postgraduate studies* [b]			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*		
O G Ó Ł E M	**14504**	**12623**	**11459**	**11124**	**10385**	***T O T A L***
w tym kobiety	10356	8982	8265	7836	7438	*of which females*
Pedagogiczne	3831	2639	2570	2127	1821	*Education science and teacher training*
Artystyczne	124	95	98	52	58	*Arts*
Humanistyczne [c]	721	475	403	359	314	*Humanities* [c]
Społeczne	351	239	177	314	237	*Social and behavioural science*
Dziennikarstwa i informacji	54	134	115	125	82	*Journalism and information*
Ekonomiczne i administracyjne	5725	5664	4977	5495	5680	*Business and administration*
Prawne	401	418	334	550	377	*Law*
Biologiczne [d]	38	-	-	-	-	*Life science* [d]
Fizyczne [e]	122	129	116	84	63	*Physical science* [e]
Matematyczne i statystyczne	20	-	-	18	-	*Mathematics and statistics*
Informatyczne	325	159	205	215	118	*Computing*
Inżynieryjno-techniczne	507	94	103	67	62	*Engineering and engineering trades*

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. c Łącznie z teologią. d, e Między innymi: d – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, e – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. c Including theology. d, e Among others: d – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, e – astronomy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 31(159). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a]	słuchacze studiów podyplomowych[b] *studies of postgraduate studies*[b]			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*		*FIELDS OF EDUCATION*[a]
	2010/11	2012/13	2013/14	2010/11	2012/13	
Produkcji i przetwórstwa	107	126	131	46	94	*Manufacturing and processing*
Architektury i budownictwa	290	467	221	317	276	*Architecture and building*
Rolnicze, leśne i rybactwa	90	56	33	20	28	*Agriculture, forestry and fishery*
Weterynaryjne	563	567	613	105	48	*Veterinary*
Medyczne	296	243	362	80	148	*Health*
Opieki społecznej	-	313	332	238	290	*Social services*
Usług dla ludności	73	28	33	74	26	*Personal services*
Usług transportowych	-	94	35	32	66	*Transport services*
Ochrony środowiska	118	128	101	129	101	*Environmental protection*
Ochrony i bezpieczeństwa	748	555	500	677	496	*Security services*

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 32(160). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Szkoły *Schools*	Oddziały *Sections*	Uczniowie *Students*		Absolwenci *Graduates*	
				ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*
Gimnazja	2005/06	11	42	1161	296	257	79
Lower secondary schools	2010/11	14	53	1253	328	274	91
	2012/13	15	61	1319	388	368	145
	2013/14	**14**	**61**	**1236**	**365**	**.**	**.**
Zasadnicze szkoły zawodowe	2005/06	15	43	861	174	242	74
Basic vocational schools	2010/11	9	36	697	88	146	20
	2012/13	18	45	598	272	285	151
	2013/14	**13**	**16**	**198**	**83**	**.**	**.**
Licea ogólnokształcące[a]	2005/06	175	542	13243	5903	4180	2081
General secondary schools[a]	2010/11	217	648	17470	8360	4203	2276
	2012/13	230	643	17861	8557	3975	2188
	2013/14	**154**	**569**	**16288**	**7526**	**.**	**.**
Licea profilowane	2005/06	20	61	1685	730	148	73
Specialized secondary schools	2010/11	13	43	914	436	231	120
	2012/13	9	15	348	190	176	104
	2013/14	**2**	**4**	**98**	**63**	**.**	**.**
Technika[b]	2005/06	132	313	7059	2629	2619	916
Technical secondary schools[b]	2010/11	44	119	2140	535	387	111
	2012/13	35	106	1838	480	378	117
	2013/14	**28**	**63**	**888**	**239**	**.**	**.**

a, b Łącznie ze szkołami: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 33(161). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE** [a]
PRE-PRIMARY EDUCATION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Placówki	**1007**	**1198**	**1332**	**1436**	***Establishments***
miasta	546	669	776	836	*urban areas*
wieś	461	529	556	600	*rural areas*
Przedszkola	491	543	616	653	*Nursery schools*
w tym specjalne	5	4	8	8	*of which special*
miasta	385	417	475	496	*urban areas*
wieś	106	126	141	157	*rural areas*
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	516	517	521	523	*Pre-primary sections of primary schools*
Punkty przedszkolne	x	127	185	250	*Pre-primary points*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	11	10	10	*Pre-primary education groups*
Miejsca:					***Places:***
Przedszkola	50581	59890	67924	72480	*Nursery schools*
w tym specjalne	238	115	172	165	*of which special*
miasta	44315	52052	58124	61024	*urban areas*
wieś	6266	7838	9800	11456	*rural areas*
Punkty przedszkolne	x	2867	4274	5542	*Pre-primary points*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	217	205	199	*Pre-primary education groups*
Dzieci	**58645**	**76137**	**88432**	**94347**	***Children***
miasta	47052	59981	68158	71985	*urban areas*
wieś	11593	16156	20274	22362	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	25322	21707	20999	22384	*of which: aged 6*
5 lat	13143	20465	26172	28820	*aged 5*
Przedszkola	46805	59010	65934	69129	*Nursery schools*
w tym specjalne	163	110	132	143	*of which special*
miasta	41342	51424	56532	58521	*urban areas*
wieś	5463	7586	9402	10608	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	14797	12114	11245	12183	*of which: aged 6*
5 lat	12329	15913	17874	18990	*aged 5*
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	11840	14618	18938	20535	*Pre-primary sections of primary schools*
w tym w wieku 6 lat	10525	9593	9680	10106	*of which aged 6*
Punkty przedszkolne	x	2301	3385	4508	*Pre-primary points*
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	208	175	175	*Pre-primary education groups*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					***Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:***
3–6 lat	564	685	717	754	*3–6*
3–5	423	630	702	750	*3–5*
6 lat	972	871	767	767	*6*
5 lat	514	784	895	918	*5*
Dzieci w przedszkolach na:					***Children attending nursery schools per:***
1000 dzieci w wieku:					*1000 children aged:*
3–6 lat	450	530	533	551	*3–6*
3–5	409	543	570	593	*3–5*
1 przedszkole	95	109	107	106	*Nursery school*
100 miejsc	93	99	97	95	*100 places*

a W roku szkolnym 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

U w a g a. W latach szkolnych 2010/11 i 2012/13 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2013/14 school year including the children attending for all school year in the units performing health care activities.

N o t e. In the 2010/11 and 2012/13 school years excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112 poz. 654), z późniejszymi zmianami, która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

   Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

   a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),

   b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, sanatoria).

   Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentystów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami);

2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039, z późniejszymi zmianami);

3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857, z późniejszymi zmianami);

4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 164, poz. 1027, z późniejszymi zmianami), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. *The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.*

2. *Information concerning incidences of infectious diseases includes all cases registered in the country.*

3. *The base of data presented in this chapter are:*

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112 item. 654) with later amendments, replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

   Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas:

   a) out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),

   b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, detoxification centres addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry and sanatoria).

   Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws);

2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039, with later amendments);

3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 136, item 857, with later amendments);

4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027, with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 651 i 742);
6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 757), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);
7) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271, z późniejszymi zmianami).

4. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną — również położnego.

5. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentystów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779) z późniejszymi zmianami.

6. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o **łóżkach** w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 651 and 742);
6) the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013 item 757), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; dated for 2005 – law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);
7) the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271, with later amendments).

4. *Data regarding* ***medical personnel*** *concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.*

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife — also as a male midwife.

5. *Data on* ***doctor specialists and dental specialists*** *concern doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 X 2005 on Doctor and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779) with later amendments.*

6. Consultations provided by doctors and dentists *are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.*

7. *Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.*

8. *Data regarding* ***beds in in-patient health care units*** *concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.*

Data regarding ***beds in general hospitals*** *do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.*

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012, poz. 594). Do oddziałów chirurgicznych zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, szczękową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię i urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do oddziałów zakaźnych — oddziały obserwacyjno-zakaźne; do oddziałów gruźlicy i chorób płuc — oddziały pulmonologiczne, do oddziałów chorób wewnętrznych — oddziały kardiologiczne oraz do oddziałów psychiatrycznych — oddziały leczenia uzależnień.

9. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i **zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

12. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonuja na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane o **zachorowaniach na choroby zakaźne** podano zgodnie z ‚Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych'' (X Rewizja), obowiązującą od 1997 r.

15. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. 2011 Nr 45 poz. 235) z późniejszymi zmianami, opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

16. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej**, prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 135).

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594). Surgical wards included: general surgery, paediatric surgery, maxillo-facial, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, cardiosurgery and urology well as other surgical wards; in communicable diseases wards — observation communicable diseases wards; in tubercular and pulmonary wards — pulmonology wards, in internal diseases wards — cardiology wards as well as in psychiatric wards — addiction recovery wards.

9. *Data regarding* ***psychiatric hospitals*** *do not include psychiatric wards in general hospitals.*

10. Chronic medical care homes *and* ***nursing homes*** *provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.*

11. Health resort treatment *includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.*

12. *Data concerning e****mergency medical services and first-aid*** *includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).*

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

13. Generally available pharmacies *do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.*

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

14. *Data concerning* ***incidence of infectious diseases*** *is given in accordance with the ''International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems'' obligatory since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).*

15. *According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45 item 235) with later amendments, care can be organized in nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries were established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.*

16. *Data concerning* ***family support*** *and* ***foster care*** *are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135).*

17. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
2) specjalistycznej – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
3) pracy podwórkowej – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
4) w połączonych formach, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

18. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodziny zastępcze**:
   a) spokrewnione,
   b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
   c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
      – zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami,
      – zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
      – zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.).

17. Day-support centre *– supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:*

1) general care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
2) specialist centre – organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programmme, a psychocorrective or psychopreventive programmme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
3) street work – carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,
4) in a combination of the forms i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

18. Family foster care *shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.*

The forms of family foster care are the following:

1) ***foster famillies****:*
   a) related,
   b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings)
   c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
      – professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493) with later amendments,
      – professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children.
      – professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014);

2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie, może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

19. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) placówki opiekuńczo-wychowawczej, która jest prowadzona jako placówka typu:
   a) interwencyjnego – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
   b) rodzinnego – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
   c) socjalizacyjnego – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
   d) specjalistyczno-terapeutycznego – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

*2) **foster homes** — placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).*

***19. Insitutional foster care** shall be exercised in the form of:*

1) care and education centre, which shall be exercised in the form of:
   a) an intervention – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
   b) a family – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.
   c) a socialization – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
   d) a specialist therapy – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, socio-therapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,
2) regional care and therapy centre – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time.
3) pre-adoptive intervention centre – a centre where sall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

20. Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182, z późniejszymi zmianami).

21. Dane o **świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

20. *Data concerning* ***social welfare homes and facilities*** *are related to the institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments).*

21. *Data on* ***social welfare benefits*** *are presented according to the Low on Social Assistance of 12 III 2004.*

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to ***permanent benefit****.*

A person or a family is entitled to a ***temporary benefit*** *because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.*

Appropriated benefit *is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.*

TABL. 1(162). **PRACOWNICY MEDYCZNI** [a]
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Lekarze	6175	6243	*Doctors*
w tym kobiety	3475	3533	*of which women*
Lekarze dentyści	911	789	*Dentists*
w tym kobiety	677	599	*of which women*
Farmaceuci	2127	2187	*Pharmacists*
w tym kobiety	1740	1754	*of which women*
Pielęgniarki	17016	15728[b]	*Nurses*
Położne	1618	1539[c]	*Midwives*
Fizjoterapeuci	1881	1973[d]	*Physiotherapists and rehabilitants*
Diagności laboratoryjni[e]	703	996	*Laboratory diagnosticians*[e]

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 216; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. b–d W tym magistrzy: b – pielęgniarstwa – 1371, c – położnictwa – 174, d – fizjoterapii i rehabilitacji – 953. e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

a See general notes, item 4 on page 216; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund. b–d Of which masters: b – of nursing – 1371 c – of midwifery – 174, d – of physioterapy and rehabilitation – 953. e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2(163). **LEKARZE SPECJALIŚCI** [a]
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALIST [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Lekarze ogółem	**4256**	**4174**	***Doctors of total***
w tym specjaliści w zakresie:			*of which specialists in the field of:*
Anestezjologii i intensywnej terapii	256	262	*Anesthesiology and intensive therapy*
Chirurgii [b]	622	583	*Surgery* [b]
Chorób płuc	101	97	*Respiratory diseases*
Chorób wewnętrznych	610	563	*Internal diseases*
Dermatologii [c] i wenerologii	72	74	*Dermatology* [c] *and venereology*
Kardiologii [c]	146	134	*Cardiology* [c]
Medycyny rodzinnej	479	479	*General practitioners*
Neurologii [cd]	143	147	*Neurology* [cd]
Okulistyki	168	168	*Ophthalmology*
Onkologii [e]	40	35	*Oncology* [e]

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 216 oraz notka a do tabl. 1. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d, e Także: d – neuropatologii, e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej.

a See general notes, item 5 on page 216 and footnote a to the table 1. b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. c Including children's specialists. d, e Also: d – neuropathology, e – oncological pathology, children's oncology and haematology.

TABL. 2(163). **LEKARZE SPECJALIŚCI** [a] **(dok.)**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALIST [a] *(cont.)*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Otolaryngologii [cf]	107	100	*Otolaryngology* [cf]
Pediatrii	253	271	*Paediatrics*
Położnictwa i ginekologii	268	251	*Obstetrics and gynaecology*
Psychiatrii [c]	130	151	*Psychiatry* [c]
Radiologii i diagnostyki obrazowej [g]	189	190	*Radiology and diagnostic imaging* [g]
Lekarze specjaliści w % ogółu lekarzy	**68,9**	**66,9**	***Specialists in % of total doctors***
Lekarze dentyści ogółem	**212**	**213**	***Dentists of total***
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			*of which dentists with specialization:*
Chirurgii stomatologicznej	23	30	*Oral surgery*
Chirurgii szczękowo-twarzowa	7	11	*Maxillo-facial surgery*
Ortodoncji	53	47	*Orthodontics*
Periodontologii (paradontologii)	7	8	*Periodiontology (paradontics)*
Protetyki stomatologicznej	62	56	*Dental prosthetics*
Stomatologii dziecięcej	8	9	*Children's dentistry*
Stomatologii zachowawczej	49	47	*Restorative dentistry*
Lekarze dentyści ze specjalizacją w % ogółu lekarzy dentystów	**23,3**	**27,0**	***Dental specialists (in % of total dentist)***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 216 oraz notka a do tabl. 1. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. f, g Także: f – otorynolaryngologii, g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 5 on page 216 and footnote a to the table 1. c Including children's specialists. f, g Also: f – otorynolaryngology, g – oncological radiotherapy and children's radiology.
S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3(164). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA** [a]
OUT-PATIENT HEALTH CARE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	1369	1346	*Out-patients departments (as of 31 XII)*
miasta	1110	1093	*urban areas*
wieś	259	253	*rural areas*
Praktyki lekarskie [b] (stan w dniu 31 XII)	610	568	*Medical practices* [b] *(as of 31 XII)*
miasta	526	489	*urban areas*
wieś	84	79	*rural areas*
Porady udzielone [c] w tys.	23183,5	23132,2	*Consultations provided* [c] *in thous.*
miasta	20821,2	20786,7	*urban areas*
wieś	2362,3	2345,5	*rural areas*
lekarskie	20717,9	20591,0	*doctors*
w tym specjalistyczne	7740,1*	7933,6	*of which specialized*
stomatologiczne	2465,6	2541,2	*stomatological*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 215. b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a See general notes, item 1 on page 215. b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departaments. c Including consultations paid by patients (non-public funds).
S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and the Central Statistical Office.

TABL. 4(165). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA** [a]
IN-PATIENT HEALTH CARE [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII			
FACILITIES — as of 31 XII			
Szpitale ogólne[b]	80	80	*General hospitals*[b]
Szpitale psychiatryczne	6	6	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia odwykowego	4	5	*Detoxification cenres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	2	2	*Addiction recovery centres*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze[c]	39	43	*Chronic medical care homes* [c]
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze[c]	22	20	*Nursing homes*[c]
Hospicja	7	7	*Hospice*
Lecznictwo uzdrowiskowe	54*	54	*Health resort treatment:*
sanatoria	31	33	*sanatoria*
szpitale	23	21	*hospitals*
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII			
BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII			
Szpitale ogólne[d]	14816	15073	*General hospitals*[d]
Szpitale psychiatryczne	1310	1278	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia odwykowego	164	187	*Detoxification cenres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	96	93	*Addiction recovery centres*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze[c]	2623	2422	*Chronic medical care homes* [c]
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze[c]	903	721	*Nursing homes*[c]
Hospicja	135	123	*Hospice*
Lecznictwo uzdrowiskowe	6363	6318	*Health resort treatment:*
sanatoria	2912	3522	*sanatoria*
szpitale	3451	2796	*hospitals*
LECZENI			
IN-PATIENTS			
Szpitale ogólne[e]	591777	590581	*General hospitals*[e]
Szpitale psychiatryczne	14053	13275	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia odwykowego	1518	1631	*Detoxification cenres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	303	281	*Addiction recovery centres*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze[c]	4489	4651	*Chronic medical care homes* [c]
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze[c]	2168	1860	*Nursing homes*[c]
Hospicja	1623	1716	*Hospice*
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze[f]	103187	98193	*Health resort treatment patient* [f]
w sanatoriach	53250	60237	*in sanatoria*
w szpitalach	49937	37956	*in hospitals*

a Patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 215. b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 216. c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. d Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. f Ponadto 1445 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych oraz zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 1 on page 215. b See general notes, item 7 on page 216. c Including psychiatric types facilities. d Including beds and incubator for newborns. e Excluding inter-ward patient transfer. f Moreover 1445 health resort patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals and in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology and the Ministry of Interior.

TABL. 5(166). **SZPITALE OGÓLNE** [a] **.**
GENERAL HOSPITALS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Szpitale ogólne (stan w dniu 31 XII)	80	80	*Hospitals (as of 31 XII)*
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	14816	15073	*Beds (as of 31 XII)*
na 10 tys. ludności	50,8	51,8	*per 10 thous. population*
w tym na oddziałach:			*of which in specified wards:*
chorób wewnętrznych	2723	2700	*internal diseases*
w tym kardiologicznych [b]	572	586	*of which cardiological* [b]
chirurgicznych	3205	3158	*surgical*
pediatrycznych	700	708	*paediatrical*
ginekologiczno-położniczych	1403	1385	*gynaecological-obstetric*
onkologicznych	487	449	*oncological*
intensywnej terapii	244	249	*intensive therapy*
zakaźnych	150	150	*communicable*
gruźlicy i chorób płuc	837	886	*tubercular and pulmonary*
dermatologicznych	133	123	*dermatological*
neurologicznych	499	507	*neurological*
psychiatrycznych	243	451	*psychiatric*
Leczeni w tys.	653,2	649,6	*In-patients in thous.*
w tym na oddziałach:			*of which in specified wards:*
chorób wewnętrznych	137,8	135,2	*internal diseases*
w tym kardiologicznych [b]	39,7	37,4	*of which cardiological* [b]
chirurgicznych	165,2	161,1	*surgical*
pediatrycznych	29,0	31,2	*paediatrical*
ginekologiczno-położniczych	75,1	73,5	*gynaecological-obstetric*
onkologicznych	32,0	30,9	*oncological*
intensywnej terapii	7,6	7,4	*intensive therapy*
zakaźnych	5,4	5,7	*communicable*
gruźlicy i chorób płuc	26,2	24,6	*tubercular and pulmonary*
dermatologicznych	6,1	6,7	*dermathological*
neurologicznych	22,0	24,2	*neurological*
psychiatrycznych	2,9	4,6	*psychiatric*
Wypisani w tys.	571,0	570,3	*Discharges in thous.*
Zmarli w tys.	14,3	14,2	*Deaths in thous.*
Leczeni na: 10 tys. ludności	2240,5	2231,7	*In-patients per: 10 thous. population*
1 łóżko [c]	47,3*	45,7	*bed* [c]
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,3	5,5	*Average patient stay in days*
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	238	238	*Average bed use in days*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 i 8 na str. 216. b Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 7 and 8 on page 216. b Including intensive cardiological care wards. c Excluding beds and incubators for newborns on neonathology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6(167). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŹNA** [a]
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Zespoły ratownictwa medycznego	75	111	113	114	*Ambulance emergency rescue teams*
podstawowe	x	63	65	66	*basic*
specjalistyczne	x	48	48	48	*specialist*
Szpitalne oddziały ratunkowe	2	13	13	14	*Hospital emergency wards*
Izby przyjęć [b]	2	1	1	2	*Admission rooms* [b]
Lotnicze pogotowie ratunkowe [c]	1	1	1	1	*Medical air rescue* [c]
Wyjazdy na miejsce zdarzenia [d]:					*Calls to the occurrence places* [d]*:*
w tysiącach	262,1	274,1	273,1	297,8	*in thousands*
na 1000 ludności	90,7	94,0	93,7	102,3	*per 1000 population*
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia [d]:					*Persons who received health care benefits in the place of occurrence* [d]*:*
w tysiącach	255,3	274,7	273,8	298,4	*in thousands*
w tym:					*of which:*
dzieci i młodzież w wieku 0 – 18 lat	19,2	14,1	14,9	16,9	*children and youth at the age 0 – 18*
w wieku 65 lat i więcej	.	109,1	112,6	121,4	*aged 65 and more*
na 1000 ludności	88,3	94,2	93,9	102,5	*per 1000 population*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 217. b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. d W ciągu roku.

a See general notes, item 12 on page 217. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7(168). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE** [a]
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Apteki	842	943	970	993	*Pharmacies*
w tym prywatne	842	940	964	987	*of which private*
w tym na wsi	83	82	87	89	*of which in rural areas*
Punkty apteczne	45	66	72	75	*Pharmaceutical outlets*
w tym na wsi	44	65	72	75	*of which in rural areas*
Liczba ludności na:					*Number of population per:*
1 aptekę i punkt apteczny	3256	2891	2797	2725	*pharmacy and pharmaceutical outlet*
w tym na wsi	6584	5965	5573	5427	*of which in rural areas*
1 aptekę	3430	3094	3004	2931	*pharmacy*
w tym na wsi	10074	10693	10185	10000	*of which in rural areas*
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	1616	1930	2003	2051	*Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 217.
a See general notes, item 13 on page 217.

TABL. 8(169). **KRWIODAWSTWO** [a]
BLOOD DONATION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	2	2	2	*Regional centres (as of 31 XII)*
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	13	9	6	3	*Local branches (as of 31 XII)*
Krwiodawcy	45697	51930	50608	51594	*Blood donors*
w tym honorowi	45614	51872	50557	51560	*of which honorary blood donors*
Liczba donacji [b] krwi pełnej	78928[c]	93969	93139	96807	*Number of collected donations [b] of whole blood*
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) [d]	88853[e]	96381	92231	101013	*Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) [d]*

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej. d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c Blood taken in units of whole blood. d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e: data of the National Blood Centre.

TABL. 9(170). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	*DISEASES*
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*				na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*				
Gruźlica	597	582	594	659	20,7	20,0	20,4	22,6	*Tuberculosis*
Tężec	1	1	1	1	0,0	0,0	0,0	0,0	*Tetanus*
Krztusiec	29	46	221	98	1,0	1,6	7,6	3,4	*Whooping cough*
Odra	-	-	18	1	-	-	0,6	0,0	*Measles*
Wirusowe zapalenie wątroby:									*Viral hepatitis:*
typ A	2	9	7	6	0,1	0,3	0,2	0,2	*type A*
typ B	218	114	100	84	7,5	3,9	3,4	2,9	*type B*
typ C	363	307	255	268	12,6	10,5	8,7	9,2	*type C*
Różyczka	1003	615	138	527	34,7	21,1	4,7	18,1	*Rubella*
AIDS [a]	53	32	23	40	1,8	1,1	0,8	1,4	*AIDS [a]*
Salmonellozy	857	360	317	304	29,6	12,3	10,9	10,4	*Other salmonella infections*
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 [b]	999	1454	1623	1932	207	236	289	360	*Acute diarrhoea in children under 2 years [b]*
Szkarlatyna (płonica)	905	692	1745	1133	31,3	23,7	59,9	38,9	*Scarlet fever*
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	42	42	44	62	1,5	1,4	1,5	2,1	*Bacterial meningitis and/or encephalitis*
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	40	57	64	71	1,4	2,0	2,2	2,4	*Viral meningitis*
Wirusowe zapalenie mózgu	16	17	18	19	0,6	0,6	0,6	0,7	*Viral encephalitis*
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	1151	158	157	129	39,8	5,4	5,4	4,4	*Mumps*
Włośnica	-	-	-	4	-	-	-	0,1	*Trichinellosis*
Grypa [c]	50537	57424	65863	171949	1748	1969	2259	5907	*Influenza [c]*
Choroby weneryczne	86	56	64	80	3,0	1,9	2,2	2,7	*Veneral diseases*
Szczepienie przeciw wściekliźnie	316	250	227	219	10,9	8,6	7,8	7,5	*Rabies vaccinations*

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10(171). **ŻŁOBKI** [a] **I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES [a] *AND CHILDREN'S CLUBS*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Żłobki	31	38	78	127	*Nurseries*
w tym publiczne	29	35	38	48	*of which public*
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	30	26	29	31	*Nursery wards of nursery schools*
Kluby dziecięce	-	-	11	19	*Children's clubs*
w tym publiczne	-	-	-	-	*of which public*
Miejsca	2602	4072	5844	7119	*Places*
w żłobkach	2602	4072	5639	6761	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	-	-	205	358	*in children's clubs*
Dzieci przebywające (w ciągu roku)	4520	6573	8670	10347	*Children staying (during the year)*
w żłobkach	4520	6573	8424	9989	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	-	-	246	358	*in children's clubs*
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	.	.	102,1	129,7	*Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas*
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych :					*Children staying in nurseries and children's clubs:*
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	.	.	66,5	81,0	*per 1000 children up to the age of 3*
na 100 miejsc	.	.	96,4	92,2	*per 100 places*

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.
U w a g a. Obok żłobków i klubów dziecięcych w 2013 r. (stan w dniu 31 XII) działało także 4 placówek prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3, nie wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, w których było 48 miejsc i przebywało w ciągu roku 73 dzieci.

a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.
N o t e. Besides nurseries and children's clubs in 2013 (as of 31 XII) there were 4 institutions which provide private childcare services for children younger than 3 years, do not register of nurseries and children's clubs, where there were 48 places and 73 children were staying during the year.

TABL. 11(172). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	placówki – stan w dniu 31 XII *centres – as of 31 XII*				wychowankowie *residents*				
O G Ó Ł E M	**91**	**174**	**139**	**170**	**7347**	**9513**	**7456**	**7915**	***T O T A L***
Opiekuńcze	77	151	116	144	6305	7732	5989	6416	*General care*
Specjalistyczne	14	23	9	12	1042	1781	644	865	*Specialized*
Praca podwórkowa	-	-	1	-	-	-	30	-	*Street work*
W połączonych formach	-	-	13	14	-	-	793	634	*In a combination of the forms*

TABL. 12(173). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
Rodziny zastępcze	3560	3686	3967	3978	*Foster families*
spokrewnione	3139	3182	2758	2732	*related foster families*
niezawodowe	380	359	1059	1075	*non-professional foster families*
zawodowe [b]	41	145	150	171	*professional foster families* [b]

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 professional, not related to the child foster families.

TABL. 12(173). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
Dzieci w rodzinach zastępczych[c]	4627	5096	5480	5469	*Children in foster families*[c]
spokrewnionych	3889	4061	3605	3497	*related foster families*
niezawodowych	541	492	1379	1396	*non-professional foster families*
zawodowych[b]	197	543	496	576	*professional foster families*[b]
Rodzinne domy dziecka	.	.	27	35	*Foster homes*
Dzieci w rodzinnych domach dziecka[d]	.	.	164	233	*Children in foster homes*[d]

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. c Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, w latach 2012 i 2013 – w wieku do 25 lat. d W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 professional, not related to the child foster families. c Until 2011 up to the age of 18, in 2012 and 2013 up to the age of 25. d Up to the age of 25.

TABL. 13(174). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA**[a]
INSTITUTIONAL FOSTER CARE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	placówki *centres*				wychowankowie *residents*				wolontariusze *volunteers*			
	stan w dniu 31 XII *as of 31 XII*											
Placówki opiekuńczo-wychowawcze *Care and education centres*	92	85	86	96	2209	2052	2098	2058[b]	200	139	185	123
interwencyjne *intervention*	4	1	-	2	206	29	-	28	6	-	-	-
rodzinne *family*	48	38	34	31	276	245	223	188	30	29	11	8
socjalizacyjne *socialization*	31	27	37	46	1206	873	1088	1125	136	85	135	99
specjalistyczno-terapeutyczne *specialist therapy*	-	-	-	4	-	-	-	50	-	-	-	-
łączące zadania placówek[c] *combining tasks of the centres*[c]	9	19	15	13	521	905	787	667	28	25	39	16

a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 219. b W tym 206 wychowanków w wieku 0–3 lata i 142 w wieku 4–6 lat oraz 48 sierot i 157 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 19 on page 219. b Of which 206 residents at age 0–3 and 142 at age 4–6, 48 orphans and 157 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14(175). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA**[a]
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Domy i zakłady (bez filii)	73	92	99	102	*Homes and facilities (excluding branches)*
Miejsca[b]	6943	7309	8101	7961	*Places*[b]
na 10 tys. ludności	24,0	25,1	27,8	27,4	*per 10 thous. population*
Mieszkańcy[b]	6655	7156	7889	7648	*Residents*[b]
w tym kobiety	3144	3213	3267	3321	*of which women*
w tym do 18 lat	291	325	358	317	*of which up to age 18*
w tym umieszczeni w ciągu roku	2434	1834	2786	1990	*of which placed within during the year*
na 10 tys. ludności	23,0	24,5	27,1	26,3	*per 10 thous. population*
Osoby oczekujące na umieszczenie	710	1076	1078	956	*Persons awaiting a place*

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 15(176). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ** [a] **WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES [a] *BY GROUPS OF RESIDENTS*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Domy i zakłady (bez filii) [b] w których mogą przebywać:					*Homes and facilities (excluding branches)* [b] *in which may be:*
osoby w podeszłym wieku	11	18	23	21	*aged persons*
przewlekle somatycznie chorzy	20	25	24	25	*chronically ill with somatic disorders*
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	11	17	15	15	*adults mentally retarded*
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	8	7	7	7	*children and young mentally retarded*
przewlekle psychicznie chorzy	6	6	6	5	*chronically mentally ill*
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	6	6	5	6	*mothers with dependent children and pregnant women*
bezdomni	11	14	18	21	*homeless*
inne osoby	-	2	5	6	*other persons*
Mieszkańcy w domach i zakładach dla [c]:					*Residents in homes and facilities for* [c]*:*
osób w podeszłym wieku	743	1008	1058	960	*aged persons*
przewlekle somatycznie chorych	2189	2086	2154	2179	*chronically ill with somatic disorders*
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1535	1648	1526	1590	*adults mentally retarded*
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	640	537	564	563	*children and young mentally retarded*
przewlekle psychicznie chorych	664	717	760	687	*chronically mentally ill*
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	170	216	225	145	*mothers with dependent children and pregnant women*
bezdomnych	714*	907	1475	1372	*homeless*
innych osób	-	37	127	152	*other persons*

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. c Including branches.

TABL. 16(177). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ** [a]
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający [b] *Beneficiaries* [b]	Udzielone świadczenia w mln zł *Benefits granted in mln zl*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M 2005	180822	243494,0	***T O T A L***
2010	136011	283422,3	
2012	118366	231066,2	
2013	**121534**	**274270,5**	
Pomoc pieniężna	**120218**	**201529,7**	***Monetary assistance***
w tym:			*of which:*
Zasiłki stałe	15729	64431,2	*Permanent benefits*
Zasiłki okresowe	40067	79111,3	*Temporary benefits*
Zasiłki celowe	63902	56390,4	*Appropriated benefit*
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	172	597,5	*Assistance to reach self-dependence and to continue education*
Pomoc niepieniężna	**56740**	**72740,8**	***Non-monetary assistance***
w tym:			*of which:*
Schronienie	997	3223,2	*Shelter*
Posiłek	46206	28935,4	*Meals*
Ubranie	743	102,8	*Clothing*
Sprawienie pogrzebu	526	1258,7	*Burial*
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	8193	39148,7	*Attendance services and specialized attendance services*
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	22	71,8	*Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 220. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.
Ź r ó d ł o: dane Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

a See general notes, item 21 on page 220. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.
S o u r c e: data of the Dolnośląskie Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. Książka jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

– działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
– działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
– działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów,**
– działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**; dane dotyczą ludowych zespołów pieśni i tańca „Mazowsze" i „Śląsk" oraz Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego,
– działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

***1. A book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while **a pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered non-periodic publications.*

***2.** Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.*

***3.** Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.*

*A **borrower** is a person who in the course of a reporting year, was registered at a library and checked out at least one item.*

***4.** Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.*

***5.** Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.*

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

– *the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,*
– *the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),*
– *the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**,*
– *the performing activity of **song and dance ensembles**; data include the "Mazowsze" and "Śląsk" song and dance folk ensembles as well as the Representative Artistic Ensemble of the Polish Army,*
– ***entertainment** activities.*

***6.** Information concerning the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** is based on annual reporting data.*

7. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **minipleksy** *(*posiadające od 3 do 7 sal) oraz **multipleksy** *(*posiadające 8 sal i więcej).

8. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka" są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

– turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
– odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

7. *Information regarding* ***cinemas*** *concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape and digital). Among indoor cinemas one can distinguish* ***miniplexes*** *(equipped with 3 to 7 screens) and* ***multiplexes*** *(equipped with 8 screens and more).*

8. *Data regarding* ***radio and television subscribers*** *concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. Tourism, *in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.*

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

– *tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,*
– *one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.*

2. Tourist accommodation establishments *include hotels and similar facilities and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).*

Hotels and similar establishments covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road houses, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. *Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding* ***facilities and the number of bed places for tourists****.*

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub **pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start", Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe", uczniowskie kluby sportowe UKS i wyznaniowe kluby sportowe) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start" – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczących, trenerów, instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

4. W stosunku do poprzednich edycji Rocznika prezentowane dane zmieniono, gdyż:

– informacje o uczniowskich i wyznaniowych klubach sportowych zostały ujęte w grupie „Kluby sportowe",
– w tabl. 17 osoby ćwiczące, trenerzy i instruktorzy sportowi w klubach sportowych wykazywani są jeden raz, zamiast jak dotychczas wielokrotnie, nawet jeśli uprawiali bądź prowadzili zajęcia, w kilku rodzajach sportu.

***4. Occupancy rate of bed places** or **rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.*

***5. Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

***6. Catering establishments** in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours and snack-bars.*

Sport

***1.** Since 2002 information regarding stu-dent sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been com-piled on the basis of periodic surveys conducted every two years.*

***2.** Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs", student sports clubs UKS and religious sports clubs) and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

***3.** In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practiced or taught.*

***4.** In comparison to the previous editions of the Yearbook presented data was changed because:*

– *information about student and religious sports clubs are included in the "Sports clubs" group,*
– *in table 17 persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs are recognized once instead of multiple times, as it was presented before, even if practised or run classes in several kinds of sports.*

Kultura
Culture

TABL. 1(178). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE** [a]
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Wydawnictwa naukowe *Scientific publications*	Podręczniki dla szkół wyższych *University textbooks*	Wydawnictwa zawodowe *Professional-publicatios*	Podręczniki szkolne *School-textbooks*	Wydawnictwa popularne *Popular science*	Literatura piękna *Belles-lettres*	
								razem *total*	w tym dla dzieci i młodzieży *of which for children and youth*
Tytuły	2005	1081	448	108	23	13	254	235	28
Titles	2010	1328	660	103	48	2	269	246	38
	2012	1582	785	64	72	5	353	303	46
	2013	**1456**	**615**	**68**	**56**	**12**	**339**	**366**	**136**
Nakład w tys. egz	2005	2335,8	449,0	109,3	27,0	78,4	831,6	840,5	117,8
Number of copies	2010	1219,2	362,1	72,5	75,7	1,5	384,2	323,2	129,2
in thous.	2012	1191,3	300,5	39,9	96,0	5,5	426,7	322,7	104,9

a Według miejsca wydania.
Ź r ó d ł o: dane Biblioteki Narodowej.

a According to published place.
S o u r c e: data of the National Library.

TABL. 2(179). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE** [a]
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Ukazujące się *Published as specified*								
			w tygodniu *weekly*		w miesiącu *monthly*		1 raz *once*				nieregularnie *irregularly*
			6–2 razy *times*	1 raz *once*	3–2 razy *times*	1 raz *once*	na 2 miesiące *bimonthly*	w kwartale *quarterly*	w półroczu *half-yearly*	w roku *yearly*	
Tytuły	2005	408	2	22	15	97	29	100	25	36	82
Titles	2010	490	1	28	19	108	62	119	21	49	83
	2012	520	1	34	32	104	56	134	32	65	62
	2013	**491**	**1**	**26**	**26**	**92**	**59**	**145**	**32**	**59**	**51**
Nakład w tys. egz.	2005	93810,9	19970,0	8968,2	30342,3	31380,8	1050,5	600,7	221,2	169,2	1108,0
Number of copies in thous.	2010	113917,5	12383,0	11621,1	19035,5	56260,8	4528,5	1286,1	186,6	532,6	8083,3
	2012	94989,3	10427,2	10139,6	19397,2	41343,1	5325,4	2353,6	36,5	453,1	5513,6
	2013	**85314,1**	**9332,4**	**9528,1**	**16210,4**	**35294,6**	**5005,5**	**2304,8**	**49,5**	**553,6**	**7035,2**

a Według miejsca wydania.
Ź r ó d ł o: dane Biblioteki Narodowej.

a According to published place.
S o u r c e: data of the National Library.

TABL. 3(180). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	668	639	616	611	*Libraries (as of 31 XII)*
w tym na wsi	419	412	394	391	*of which in rural areas*
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	131	104	85	87	*Library service points (as of 31 XII)*
w tym na wsi	92	81	69	.	*of which in rural areas*
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	10631,6	9952,1	9529,7	9356,7	*Collection (as of 31 XII) in thous. vol.*
w tym na wsi	4099,9	4065,8	3794,4	3728,6	*of which in rural areas*
Czytelnicy[a] w tys.	624,6	502,2	505,2	491,9	*Borrowers[a] in thous.*
w tym na wsi	121,5	104,5	101,5	99,3	*of which in rural areas*
Wypożyczenia[ab]:					*Loans[ab]:*
w tysiącach woluminów	12551,4	9898,5	9854,2	9401,7	*in thousands volumes*
w tym na wsi	2571,5	2089,4	1965,3	1875,9	*of which in rural areas*
na 1 czytelnika w wol.	20,1	19,7	19,5	19,1	*per borrower in vol.*
w tym na wsi	21,2	20,0	19,4	18,9	*of which in rural areas*

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2013 assignated with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4(181). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Muzea i oddziały muzealne[a]	45	58	58	62	*Museums and branches[a]*
Muzealia[a] w tys.	1224,0	1524,7	1612,3	1896,0	*Museum[a] exhibits in thous.*
Wystawy czasowe:					*Temporary exhibitions:*
własne[b]	154	270	299	341	*own[b]*
obce[c]	190	227	258	189	*exterior[c]*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	1086,3	1689,7	1730,3	2134,5	*Museum and exhibition visitors in thous.*
w tym młodzież szkolna[d]	337,5	375,8	459,2	550,0	*of which primary and secondary school students[d]*

a Stan w dniu 31 XII. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5(182). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
MUSEUM-RELATED INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	**6**	**13**	**14**	**9**	***Institutions (as of 31 XII)***
Ogród Zoologiczny	1	1	1	1	*Zoological Garden*
Ogród Botaniczny[a]	2	2	2	3	*Botanical Garden[a]*
Rezerwaty	1	2	2	1	*Reserves*
Inne	2	8	9	4	*Others*
Zwiedzający w tys.	**820,7**	**1636,3**	**1247,4**	**878,1**	***Visitors in thous.***
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	124,9	458,6	241,5	245,5	*of which primary and secondary school students visiting in groups*
w tym:					*of which:*
Ogród Zoologiczny	434,9	428,7	498,8	438,5	*Zoological Garden*
Ogród Botaniczny[a]	161,0	157,0	173,8	352,9	*Botanical Garden[a]*

a Łącznie z oddziałem.

a Including branch.

TABL. 6(183). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 sektor publiczny *public sector*	2013 sektor prywatny *private sector*	*SPECIFICATION*
Galerie (stan w dniu 31 XII)	28	25	22	22	13	9	*Galleries (as of 31 XII)*
Wystawy[a]	274	252	235	345	264	81	*Exhibitions*[a]
w tym z zagranicy	15	21	15	42	37	5	*of which foreign*
Ekspozycje[a]	287	265	253	354	273	81	*Expositions*[a]
Zwiedzający w tys.	340,9	244,5	219,5	571,7	297,2	274,5	*Visitors in thous.*

a W kraju.
a In Poland.

TABL. 7(184). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje[a] *Institutions*[a]	Miejsca na widowni w stałej sali[a] *Seats in fixed halls*[a]	Przedstawienia i koncerty[b] *Performances and concerts*[b]	Widzowie i słuchacze[b] w tys. *Audience*[b] *in thous.*	*SPECIFICATION*
Teatry i instytucje muzyczne 2005	17	5466	4434	787,2	***Theatres and music institutions***
2010	17	5903	5500	965,8	
2012	18	5796	5243	771,4	
2013	**18**	**6572**	**5392**	**886,1**	
Teatry	12	3896	2288	329,3	*Theatres*
dramatyczne	8	3128	1395	208,7	*dramatic*
lalkowe	4	768	893	120,6	*puppet*
Teatry muzyczne	2	1515	388	186,3	*Musical theatres*
Filharmonie	3	1161	2504	327,9	*Philharmonic halls*
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry	1	-	198	37,1	*Symphonic and chamber orchestras, choirs*
Zespoły pieśni i tańca	-	-	14	5,5	*Song and dance ensembles*
Przedsiębiorstwa estradowe 2005	3	x	413	389,9	***Entertainment enterprises***
2010	5	x	233	86,4	
2012	2	x	274	56,2	
2013	**3**	**x**	**443**	**94,8**	

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.
a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 8(185). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2013 ogółem *total*	2013 miasta *urban areas*	2013 wieś *rural areas*	*SPECIFICATION*
Instytucje	242	262	279	283	124	159	*Institutions*
domy kultury	35	42	30	29	14	15	*cultural establishments*
ośrodki kultury	119	126	133	135	86	49	*cultural centres*
kluby	17	10	9	8	5	3	*clubs*
świetlice	71	84	107	111	19	92	*community centres*
Pracownie specjalistyczne	324	395	480	491	347	144	*Specialised workshops*
Imprezy (w ciągu roku)	14258	17731	14458	15415	10396	5019	*Events (during the year)*
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	2608,2	3449,6	2684,6	3120,9	2634,1	486,9	*Event participants (during the year) in thous.*
Kursy (w ciągu roku)	328	403	406	374	248	126	*Courses (during the year)*

TABL. 8(185). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY CENTRES (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Absolwenci kursów (w ciągu roku) w tys.	5,0	7,2	9,3	6,2	4,6	1,6	*Course graduates (during the year) in thous.*
w tym dzieci i młodzież [a]	3,0	3,5	6,0	3,4	2,6	0,8	*of which children and youth [a]*
Zespoły artystyczne	1052	1212	1018	968	646	322	*Artistic ensembles*
Członkowie zespołów artystycznych w tys.	14,7	18,1	14,8	15,9	11,7	4,2	*Members of artistic ensembles in thous.*
w tym dzieci i młodzież [a]	8,0	9,6	7,0	8,6	6,9	1,6	*of which children and youth [a]*
Koła (kluby)	781	830	1296	1375	889	486	*Groups (clubs)*
Członkowie kół (klubów) w tys.	21,9	20,9	27,7	32,5	23,2	9,3	*Members of groups (clubs) in thous.*
w tym dzieci i młodzież [a]	9,7	8,1	13,0	14,4	10,3	4,0	*of which children and youth [a]*

a W wieku poniżej 15 lat.
U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Bellow the age of 15.
N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9(186). **KINA STAŁE**
INDOOR CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	47	43	36	39 [a]	*Cinemas (as of 31 XII)*
w tym miasta	45	42	35	38	*of which urban areas*
w tym multipleksy	2	4	4	5	*of which multiplexes*
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	65	99	97	107	*Screens (as of 31 XII)*
w tym miasta	63	98	96	106	*of which urban areas*
w tym multipleksy	18	39	39	48	*of which multiplexes*
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.	19,4	25,9	24,5	27,2	*Seats (as of 31 XII) in thous.*
w tym miasta	19,1	25,7	24,3	27,1	*of which urban areas*
w tym multipleksy	4,4	10,1	9,9	12,2	*of which multiplexes*
Seanse:					*Screenings:*
w tysiącach	53,2	121,5	138,3	149,6	*in thousands*
w tym miasta	53,2	121,5	138,3	149,5	*of which urban areas*
w tym multipleksy	35,4	71,9	69,6	79,8	*of which multiplexes*
na 1 kino	1133	2825	3841	3835	*per cinema*
Widzowie:					*Audience:*
w tysiącach	1708,3	3296,9	3460,8	3444,2	*in thousands*
w tym miasta	1708,0	3296,8	3460,7	3444,2	*of which urban areas*
w tym multipleksy	1298,7	2015,7	1666,2	1929,6	*of which multiplexes*
na 1 kino	36347	76672	96134	88312	*per cinema*
na 1 seans	32	27	25	23	*per screening*

a W tym 7 minipleksów.
a Of which 7 miniplexes.

TABL. 10(187). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	**280,8**	**315,5**	**335,4**	**329,2**	***T O T A L in thous.***
Na 1000 ludności	97	108	115	113	*Per 1000 population*

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11(188). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. *in thous.*				na 1000 ludności *per 1000 population*				
Abonenci radiowi	736,0	583,6	582,8	586,1	255	200	200	201	*Radio subscribers*
miasta	570,7	463,2	462,5	464,7	278	227	228	230	*urban areas*
wieś	165,3	120,4	120,3	121,4	198	137	136	136	*rural areas*
Abonenci telewizyjni	709,6	562,1	559,3	562,0	246	193	192	193	*Television subscribers*
miasta	548,5	444,8	442,3	444,0	267	218	218	220	*urban areas*
wieś	161,1	117,3	117,0	118,0	193	134	132	133	*rural areas*

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka
Tourism

TABL. 12(189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	**712**[b]	**726**[b]	**946**	**909**	***Facilities (as of 31 VII)***
w tym całoroczne	658	678	890	857	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	245	363	377	363	*Hotels and similar facilities*
hotele	146	200	218	212	*hotels*
motele	7	6	6	6	*motels*
pensjonaty	47	58	59	56	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	45	99	94	89	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	467[b]	363[b]	569	546	*Other facilities*
domy wycieczkowe	8	5	6	6	*excursion hostels*
schroniska	11	17	14	14	*shelters*
schroniska młodzieżowe	33	27	27	27	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	28	23	21	19	*of which school youth hostels*
kempingi	14	10	13	11	*camping sites*
pola biwakowe	7	4	6	6	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	133	104	92	87	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	52	43	35	33	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	6	4	4	3	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych	19	22	13	14	*complexes of tourist cottages*
hostele	.	13	15	16	*hostels*
pokoje gościnne	.	.	157	139	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	62	70	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	184	114	125	120	*miscellaneous facilities*
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	**45631**[b]	**49067**[b]	**59072**	**58441**	***Bed places (as of 31 VII)***
w tym całoroczne	41178	45268	54684	54483	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	17915	26209	30116	30344	*Hotels and similar facilities*
hotele	13594	18419	22330	22763	*hotels*
motele	419	244	242	242	*motels*
pensjonaty	1885	2481	2390	2382	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	2017	5065	5154	4957	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	27716[b]	22858[b]	28956	28097	*Other facilities*
domy wycieczkowe	651	582	622	622	*excursion hostels*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 12(189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	SPECIFICATION
Miejsca noclegowe (dok.)					***Bed places (cont.)***
schroniska	655	844	813	777	*shelters*
schroniska młodzieżowe	1718	1448	1493	1507	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1452	1192	1184	1083	*of which school youth hostels*
kempingi	1608	1153	1699	1485	*camping sites*
pola biwakowe	1024	804	457	874	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	8728	6792	6719	6185	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3452	3138	2661	2593	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	175	115	112	82	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	1033	917	611	580	*complexes of tourist cottages[c]*
hostele	.	494	717	771	*hostels*
pokoje gościnne	.	.	3316	3199	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	1036	1167	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	8672	6571	8700	8255	*miscellaneous facilities*
Korzystający z noclegów w tys.	**1740,1[b]**	**1895,5[b]**	**2186,2**	**2195,3**	***Tourists accommodated in thous.***
w tym turyści zagraniczni	471,0	414,8	483,9	465,9	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	1065,8	1336,8	1567,4	1597,6	*Hotels and similar facilities*
hotele	891,2	1056,8	1301,1	1365,5	*hotels*
motele	39,8	20,7	19,3	12,8	*motels*
pensjonaty	41,8	54,7	51,5	47,0	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	93,0	204,7	195,6	172,3	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	674,3[b]	558,7[b]	618,8	597,6	*Other facilities*
domy wycieczkowe	27,1	35,8	44,2	30,3	*excursion hostels*
schroniska	16,8	23,0	22,9	24,0	*shelters*
schroniska młodzieżowe	63,3	43,6	37,0	40,3	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	52,7	33,4	26,0	26,8	*of which school youth hostels*
kempingi	16,2	12,2	20,3	14,8	*camping sites*
pola biwakowe	1,6	0,4	1,8	1,7	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	195,5	142,6	145,0	138,4	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	117,2	102,9	94,6	76,8	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	4,2	2,4	1,7	1,4	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	10,6	7,8	6,3	4,9	*complexes of tourist cottages[c]*
hostele	.	28,1	43,9	52,0	*hostels*
pokoje gościnne	.	.	55,8	55,4	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	9,5	10,8	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	221,7	159,9	135,9	146,8	*miscellaneous facilities*
Udzielone noclegi w tys.	**4705,6[b]**	**4814,3[b]**	**5718,1**	**5921,1**	***Nights spent (overnight stay) in thous.***
w tym turystom zagranicznym	1249,4	1016,6	1128,8	1107,2	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	2229,1	2794,1	3249,3	3369,3	*Hotels and similar facilities*
hotele	1826,7	2050,6	2525,5	2735,9	*hotels*
motele	58,4	23,6	22,3	15,8	*motels*
pensjonaty	151,5	183,1	176,5	161,5	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	192,7	536,8	524,9	456,2	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	2476,5[b]	2020,2[b]	2468,8	2551,8	*Other facilities*
domy wycieczkowe	78,1	67,0	78,7	64,2	*excursion hostels*
schroniska	28,5	50,2	41,1	40,0	*shelters*
schroniska młodzieżowe	151,2	104,8	87,3	92,5	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	118,1	76,4	53,8	57,1	*of which school youth hostels*
kempingi	38,8	26,1	40,1	31,4	*camping sites*
pola biwakowe	4,3	1,0	5,6	6,4	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	799,6	636,6	654,1	629,5	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	391,9	341,5	300,1	252,3	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	12,6	8,4	5,4	5,2	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	48,3	25,5	21,4	17,4	*complexes of tourist cottages[c]*
hostele	.	55,4	86,0	101,5	*hostels*
pokoje gościnne	.	.	163,5	175,1	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	33,2	36,0	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	923,3	703,8	952,3	1100,3	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13(190). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
Korzystający z noclegów	**471005**[b]	**414800**[b]	**483946**	**465911**	***Tourists accommodated***
Obiekty hotelowe	412925	366813	424956	421111	*Hotels and similar facilities*
hotele	372323	339709	393584	389669	*hotels*
motele	14206	5617	5368	3168	*motels*
pensjonaty	10132	5430	2313	2524	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	16264	16057	23691	25750	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	58080[b]	47987[b]	58990	44800	*Other facilities*
domy wycieczkowe	4095	6028	6626	2578	*excursion hostels*
schroniska	723	636	541	678	*shelters*
schroniska młodzieżowe	6604	3910	4303	3849	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	2192	900	921	872	*of which school youth hostels*
kempingi	9100	5504	9285	7526	*camping sites*
pola biwakowe	782	159	372	252	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	5109	8574	8614	5366	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	9678	7254	11593	4702	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	67	5	6	5	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	339	352	544	410	*complexes of tourist cottages*[c]
hostele	.	3838	8220	11807	*hostels*
pokoje gościnne	.	.	1795	2065	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	405	249	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	21583	11727	6686	5313	*miscellaneous facilities*
Udzielone noclegi	**1249360**[b]	**1016644**[b]	**1128799**	**1107198**	***Nights spent (overnight stay)***
Obiekty hotelowe	968266	821742	916530	920609	*Hotels and similar facilities*
hotele	871496	746177	825216	825277	*hotels*
motele	17107	6181	5727	3509	*motels*
pensjonaty	44666	16359	10255	9559	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	34997	53025	75332	82264	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	281094[b]	194902[b]	212269	186589	*Other facilities*
domy wycieczkowe	12373	11795	13181	5883	*excursion hostels*
schroniska	1180	928	837	838	*shelters*
schroniska młodzieżowe	20445	16333	18394	16719	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	4324	3988	3999	4131	*of which school youth hostels*
kempingi	21816	10719	17157	14078	*camping sites*
pola biwakowe	914	519	713	330	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	34032	71482	75668	64914	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	26844	13464	16972	8526	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej	235	15	9	5	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych[c]	1327	492	1543	1491	*complexes of tourist cottages*[c]
hostele	.	9729	18459	24705	*hostels*
pokoje gościnne	.	.	5624	6653	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	2493	1907	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	161928	59426	41219	40540	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14(191). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI** [a]
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych *occupancy rate of bed places*				stopień wykorzystania pokoi *occupancy rate of rooms*				
Obiekty hotelowe	34,8	30,1	30,4	30,7	43,8	37,0	38,0	38,1	*Hotels and similar facilities*
hotele	37,1	31,5	31,8	33,1	46,7	39,5	40,1	41,0	*hotels*
motele	38,2	27,4	25,2	18,0	47,9	33,0	32,7	22,1	*motels*
pensjonaty	24,2	21,1	20,9	19,1	28,7	23,2	24,9	21,6	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	27,5	29,6	28,6	25,7	32,3	33,0	33,6	31,3	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	28,8	27,8	26,8	28,0	x	x	x	x	*Other facilities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 232.
a See general notes, item 4 on page 232.

TABL. 15(192). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Restauracje *Restaurants*	Bary *Bars*	Stołówki *Canteens*	Punkty gastronomiczne *Food stands*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	2005 [a]	194	191	260	59	***T O T A L***
	2010 [a]	278	200	201	38	
	2012	309	239	230	49	
	2013	**279**	**215**	**192**	**41**	
Obiekty hotelowe		249	165	56	18	*Hotels and similar facilities*
hotele		189	115	15	10	*hotels*
motele		4	5	-	-	*motels*
pensjonaty		17	15	27	6	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe		39	30	14	2	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty		30	50	136	23	*Other facilities*
domy wycieczkowe		2	1	1	-	*excursion hostels*
schroniska		2	9	3	2	*shelters*
schroniska młodzieżowe		-	-	4	2	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe		-	-	4	-	*of which school youth hostels*
kempingi		-	3	-	1	*camping sites*
pola biwakowe		-	-	-	3	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe		8	11	51	3	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe		5	10	17	-	*training-recreational centres*
domy pracy twórczej		-	-	1	-	*creative arts centres*
zespoły domków turystycznych		1	-	1	1	*complexes of tourist cottages*
hostele		2	3	3	1	*hostels*
pokoje gościnne		7	6	18	4	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne		-	-	-	-	*agrotourism lodgings*
inne obiekty		3	7	37	6	*miscellaneous facilities*

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.
a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 16(193). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Kategorie *Categories* *****	****	***	**	*	w trakcie kategoryzacji *in the process of the categorisation*
O G Ó Ł E M [a]	2005	146	-	11	58	40	27	10
T O T A L [a]	2010	200	4	18	95	46	30	7
	2012	218	5	29	108	42	28	6
	2013	**212**	**5**	**30**	**106**	**40**	**26**	**5**
Pokoje[a]	2005	6987	-	1524	3096	1530	590	247
Rooms[a]	2010	9274	535	1841	4357	1599	737	205
	2012	10883	581	3234	4717	1465	760	126
	2013	**11120**	**581**	**3413**	**4771**	**1563**	**678**	**114**
Miejsca noclegowe[a]	2005	13594	-	2848	5774	3207	1227	538
Bed places[a]	2010	18419	940	3415	8690	3388	1537	449
	2012	22330	1155	6553	9451	3229	1640	302
	2013	**22763**	**1155**	**6788**	**9795**	**3299**	**1463**	**263**
Korzystający z noclegów w tys.	2005	891,2	1,7	211,6	407,9	180,8	66,1	23,2
Tourists accommodated in thous.	2010	1056,8	79,6	231,7	496,1	157,9	66,9	24,7
	2012	1301,1	86,3	345,3	585,8	163,1	81,4	39,2
	2013	**1365,5**	**88,1**	**393,0**	**599,9**	**190,5**	**81,1**	**13,0**
w tym turyści zagraniczni	2005	372,3	0,9	118,8	178,0	57,3	10,8	6,5
of which foreign tourists	2010	339,7	47,6	103,2	145,1	29,3	9,2	5,4
	2012	393,6	52,9	137,3	154,9	32,0	11,2	5,3
	2013	**389,7**	**53,6**	**134,8**	**147,3**	**42,5**	**10,3**	**1,1**
Stopień wykorzystania w %:								
Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	37,1	31,8	40,7	38,7	36,0	31,8	20,6
bed places	2010	31,5	42,7	36,8	29,9	29,5	26,4	28,7
	2012	31,8	44,5	34,7	31,7	26,5	29,0	25,2
	2013	**33,1**	**44,8**	**33,6**	**33,4**	**29,2**	**29,1**	**31,5**
pokoi	2005	46,7	50,9	54,5	47,7	43,4	38,7	25,8
rooms	2010	39,5	56,3	44,5	37,8	37,0	30,8	33,6
	2012	40,1	60,3	43,3	39,1	34,4	37,1	29,4
	2013	**41,0**	**61,4**	**41,4**	**40,4**	**35,9**	**37,8**	**42,4**

a Stan w dniu 31 VII.
a As of 31 VII.

Sport
Sport

TABL. 17(194). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE** [a]
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	*SPECIFICATION*
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ *PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS*				
Jednostki organizacyjne	547	508	490	*Organizational entities*
Członkowie	36949	33077	32276	*Members*
Ćwiczący [b]	42946	43911	41767	*Persons practising sports* [b]
KLUBY SPORTOWE SPORTS CLUBS				
Jednostki organizacyjne	921	986	1208	*Organizational entities*
Członkowie	69738	58512	70335	*Members*
Ćwiczący	61242	61859	70581	*Persons practising sports*
mężczyźni	47178	48982	56952	*males*
kobiety	14064	12877	13629	*females*
w wieku do 18 lat	40761	39563	45486	*aged up to 18*
Sekcje sportowe	1552	1549	1781	*Sports sections*
Trenerzy	821	1022	1279	*Coaches*
klasy M (mistrzowskiej)	48	53	82	*M class (champion)*
klasy I	106	206	244	*I class*
klasy II	667	763	953	*II class*
Instruktorzy sportowi	1442	1553	1833	*Sports instructors*
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	961	747	771	*Other persons conducting sports activities*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 232. b Dane szacunkowe.
U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 232. b Estimated data.
N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18(195). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH** [a] **W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS [a] *IN 2012*
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*	*SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS*
		ogółem *total*	z liczby ogółem *of total*				
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*			
Akrobatyka [b]	10	446	260	415	12	8	*Acrobatics* [b]
Badminton	17	497	230	315	4	17	*Badminton*
Biathlon [b]	18	528	229	502	31	6	*Biathlon* [b]
Boks	20	597	71	400	9	28	*Boxing*
Brydż sportowy	18	457	83	109	4	11	*Bridge*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 232. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 232. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18(195). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH [a] W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS [a] IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*	*SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS*
		ogółem *total*	z liczby ogółem *of total*				
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*			
Gimnastyka sportowa	2	56	46	56	3	3	*Artistic gymnastics*
Hokej na lodzie	2	68	0	4	2	5	*Ice hockey*
Hokej na trawie	4	107	107	89	4	3	*Field hockey*
Jeździedztwo [b]	41	382	275	175	9	46	*Equestrian sport [b]*
Judo	19	1026	303	943	27	22	*Judo*
Kajakarstwo górskie	5	74	16	49	1	3	*Mountain canoeing*
Kajakarstwo klasyczne	3	78	26	72	3	2	*Classic canoeing*
Karate [b]	39	3190	1042	2414	18	103	*Karate [b]*
Kolarstwo szosowe	16	242	44	119	5	17	*Road cycling*
Kolarstwo torowe	2	14	-	-	-	3	*Track cycling*
Koszykówka	79	2960	904	2414	80	70	*Basketball*
Lekkoatletyka	82	2661	1172	2090	95	54	*Athletics*
Łucznictwo	14	359	163	282	5	15	*Archery*
Łyżwiarstwo szybkie	1	160	80	154	6	4	*Speed skating*
Narciarstwo alpejskie	18	533	223	447	7	34	*Alpine skiing*
Narciarstwo klasyczne	22	425	179	350	15	14	*Classic skiing*
Pięciobój nowoczesny	1	24	8	24	1	-	*Modern pentathlon*
Piłka nożna	628	32329	880	18982	547	630	*Football*
Piłka ręczna	36	2333	663	1867	61	51	*Handball*
Piłka siatkowa	135	4587	2086	3690	88	128	*Volleyball*
Pływanie	39	2705	1200	2385	55	64	*Swimming*
Podnoszenie ciężarów	10	307	119	198	5	8	*Weight lifting*
Rugby	5	100	10	31	2	3	*Rugby*
Sport motorowy [b]	15	281	17	46	23	7	*Motorsport [b]*
Sport lotniczy [b]	19	604	53	210	1	79	*Air sport [b]*
Strzelectwo sportowe [b]	17	1078	178	332	16	43	*Sport shooting [b]*
Szachy	41	1930	428	1536	8	44	*Chess*
Szermierka	6	299	119	275	18	4	*Fencing*
Taekwon-do ITF	7	794	233	564	4	19	*Taekwon-do ITF*
Tenis	26	792	237	345	18	21	*Tennis*
Tenis stołowy	94	2316	530	1351	30	70	*Table tennis*
Wioślarstwo	5	145	44	93	5	8	*Rowing*
Zapasy w stylu klasycznym	11	423	17	398	7	19	*Greco-Roman wrestling*
Zapasy w stylu wolnym	17	511	155	471	13	20	*Free style wrestling*
Żeglarstwo [b]	9	270	70	57	2	26	*Sailing [b]*

a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 232. b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 4 on page 232. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

2. Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

a) **badania podstawowe,** tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;

b) **badania stosowane** oraz włączone w 2011 r. **badania przemysłowe,** tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;

c) **prace rozwojowe,** tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

3. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe,** tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
   a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
   b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 o instytutach badawczych (DZ. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development *(scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge of man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.*

2. *Research and development (R&D) includes:*

a) ***basic research,*** *i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;*

b) ***applied research*** *and* ***industrial research*** *included in 2011, i.e. also original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective;*

c) ***experimental development,*** *i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.*

3. *Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:*

1) ***scientific and research-development units,*** *i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:*
   a) scientific instituties of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes according to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 619),
   b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units

podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388 z późniejszymi zmianami),

c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe";

2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe; określane do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki

3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe") obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;

4) **szkoły wyższe**;

5) **pozostałe jednostki** — instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

4. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:

1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych:**

a) pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynieryjnych i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,

b) pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,

c) pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych,

d) uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe;

2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** — pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;

3) w kategorii **pozostały personel** — pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

5. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Liczbę zatrudnionych podano w jednostkach przeliczeniowych, tj. w tzw. **ekwiwalentach pełnego czasu pracy** (osobolatach).

Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units dated 25 VII 1985 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),

c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 'Scientific research and development';

2) ***auxiliary scientific units*** *i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development; until 2009 defined as science support units;*

3) ***economic entities*** *(not classified into NACE Rev. 2 division 72 „Scientific research and development") including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity; until 2009 defined as development units;*

4) ***higher education institutions****;*

5) ***other units*** *— institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.*

4. Employment *in R&D includes:*

1) ***researchers (RSE):***

a) researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific and research-development units, auxiliary scientific units and other units,

b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,

c) researchers and academics employed in higher education institutions,

d) students and doctoral studies conducting R&D;

2) ***technicians and equivalent staff*** *are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;*

3) ***other supporting staff*** *include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.*

5. *Data regarding* ***employment*** *in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their normal working time on R&D.*

The number of persons engaged in R&D is expressed in ***full-time equivalents (FTE)****.*

One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

6. Nakłady wewnętrzne — ujmują wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;

7. Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych; do 2002 r. koszty te ujmowane były w nakładach bieżących na działalność badawczą i rozwojową.

8. W działalności badawczej i rozwojowej zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk: nauki przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i o zdrowiu, rolnicze, społeczne oraz humanistyczne.

9. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące sektory finansujące, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

1) **sektor rządowy** — krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe, (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwom, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618),
2) **sektor przedsiębiorstw** — krajowe podmioty gospodarcze,
3) **sektor szkolnictwa wyższego** — krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** — krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
5) **zagranica** — organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

10. Działalność innowacyjna obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyrobów, usług) — **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie — **innowacja procesowa,** przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

6. Intramural expenditures *— including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;*

7. Capital expenditures on fixed assets connected with R&D *comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project; until 2002, expenditures on such equipment were included in the current expenditures on R&D.*

8. *In research and development, according to Field of Science and Technology Classification OECD there are six main fields of science: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.*

9. *Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following sectors of funding, from which the funding for research and development comes:*

1) ***government sector*** *— national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries,*
2) ***business enterprise sector*** *— national economic entities,*
3) ***higher education sector*** *— national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,*
4) ***private non-profit sector*** *— national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,*
5) ***abroad*** *— international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.*

10. Innovation activity *comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications —* ***product innovation*** *and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises —* ***process innovation*** *in which this products and processes are novel at least for the enterprise.*

11. Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

12. Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

13. Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

14. Wynalazek podlegający opatentowaniu — bez względu na dziedzinę techniki — jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o przedsiębiorstwach dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa – w zakresie naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego.

11. Expenditures on product and process innovations *include expenditures on R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.*

12. *A* ***new product*** *is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.*

13. *A* ***significantly improved product*** *is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.*

14. *A* ***patentable invention*** *— regardless of the field of technology — is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.*

An ***utility model eligible for protection*** *— a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.*

Information society

1. *The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.*

2. *Data on enterprises concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply, sewerage and waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); administrative and support service activities; other service activities (repair of computers and communication equipment).*

3. Pojęcie administracja publiczna odnosi się do organów świadczących usługi publiczne , jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

3. Public authorities *refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.*

4. *An* ***e-commerce transaction*** *is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.*

Nauka i technika
Science and technology

TABL. 1(196). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**82**	**146**	**237**	**268**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	**11**	**28**	**39**	**44**	***Scientific and research--development units***
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	3	#	#	#	*Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*
Instytuty badawcze	8	#	#	#	*Research institutes*
Inne	-	22	34	39	*Others*
Podmioty gospodarcze	**55**	**91**	**165**	**185**	***Economic entities***
Szkoły wyższe	**14**	**22**	**20**	**19**	***Higher education institutions***

B. ZATRUDNIENI [a]
PERSONNEL [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				pracownicy naukowo-badawczy *researchers*	technicy i pracownicy równorzędni *technicians and equivalent staff*	pozostały personel *other supporting staff*	
O G Ó Ł E M	**5180,2**	**5498,0**	**7604,8**	**8149,4**	**6371,7**	**1191,6**	**586,1**	***T O T A L***
w tym:								*of which:*
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	**542,8**	**#**	**908,8**	**1074,5**	**643,4**	**315,6**	**115,5**	***Scientific and research--development units***
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	259,5	281,6	299,1	388,4	343,8	#	#	*Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*
Instytuty badawcze	283,3	#	353,4	438,5	103,8	#	#	*Research institutes*
Inne	-	184,3	256,3	247,6	195,8	#	#	*Others*
Podmioty gospodarcze	**674,7**	**843,8**	**1829,3**	**2167,8**	**1336,9**	**537,5**	**293,4**	***Economic entities***
Szkoły wyższe	**3959,0**	**4009,7**	**4809,1**	**4814,7**	**4320,5**	**332,8**	**161,4**	***Higher education institutions***

a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.
a In full-time equivalents.

TABL. 2(197). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z wykształceniem *Education*				
			wyższym *higher*				pozostałym *others*
			z tytułem naukowym profesora *with title of professor*	ze stopniem naukowym *with scientific degree of*		z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata *with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)*	
				doktora habilitowanego *habilitated doctor*[a] *(HD)*	doktora *doctor (PhD)*		
O G Ó Ł E M	2005	9141	776	841	3658	2828	1038
T O T A L	2010	8651	832	997	3993	2047	782
	2012	10183	842	1093	3868	3334	1046
	2013	**11174**	**852**	**1153**	**4029**	**4039**	**1101**
w tym: *of which:*							
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	2005	733	43	37	141	324	188
Scientific and research-development units	2010	#	#	#	#	#	#
	2012	1073	52	52	182	567	220
	2013	**1201**	**49**	**51**	**187**	**650**	**264**
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk ..... *Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*		384	42	45	90	130	77
Instytuty badawcze ..... *Research institutes*		502	5	6	58	290	143
Inne ..... *Others*		315	2	-	39	230	44
Podmioty gospodarcze	2005	921	-	-	16	572	333
Economic entities	2010	1105	5	3	50	817	230
	2012	2121	8	6	97	1634	376
	2013	**2663**	**#**	**#**	**135**	**2054**	**456**
Szkoły wyższe	2005	7482	733	804	3500	1928	517
Higher education institutions	2010	6727	769	943	3749	861	405
	2012	6903	780	1031	3576	1067	449
	2013	**7183**	**789**	**1090**	**3681**	**1253**	**370**

a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3(198). **NAKŁADY [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013				
	ogółem *grand total*				nakłady *expenditures*			
					bieżące *current*		inwestycyjne na środki trwałe *capital*	
					razem *total*	w tym osobowe *of which labour costs*	razem *total*	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu *of which machinery, technnical equipment and tools as well as transport equipment*
	w mln zł *in mln zl*							
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**346,4**	**630,0**	**971,4**	**908,8**	**686,6**	**411,3**	**222,2**	**160,7**
w tym: *of which:*								
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe ..... ***Scientific and research-development units***	**56,2**	#	**171,1**	**153,7**	**140,4**	**82,5**	**13,3**	#
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk..... *Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*	26,6	46,8	68,3	54,7	48,0	30,3	6,7	3,5
Instytuty badawcze ..... *Research institutes*	29,6	#	42,0	46,1	41,8	26,9	4,3	#
Inne ..... *Others*	4,9	51,8	60,8	53,0	50,6	25,3	2,4	#
Podmioty gospodarcze ***Economic entities***	**118,1**	**166,1**	**441,1**	**435,1**	**274,5**	**193,5**	**160,6**	**105,0**
Szkoły wyższe ..... ***Higher education institutions***	**171,9**	**315,1**	**342,0**	**302,7**	**256,2**	**125,5**	**46,5**	**44,8**

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4(199). **NAKŁADY [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w mln zł	**630,0**	**971,4**	**908,8**	***T O T A L in mln zl***
Przyrodniczych	120,2	242,3	183,8	*Natural sciences*
Inżynieryjnych i technicznych	321,9	499,1	546,0	*Engineering and technology*
Medycznych i nauk o zdrowiu	#	149,4	#	*Medical and health sciences*
Rolniczych	#	18,4	#	*Agricultural sciences*
Społecznych	35,4	42,9	48,6	*Social sciences*
Humanistycznych	15,3	19,4	15,5	*Humanities*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5(200). **NAKŁADY [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M	**630,0**	**971,4**	**908,8**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
sektor:						*sector:*
Rządowy	298,1	368,0	323,1	47,3	35,5	*Government*
Przedsiębiorstw	212,6	376,1	455,1	33,7	50,1	*Business enterprise*
Szkolnictwa wyższego	28,7	53,8	#	4,6	#	*Higher education*
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	1,1	1,1	#	0,2	#	*Private non-profit*
Zagranica	89,5	172,4	89,1	14,2	9,8	*Abroad*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6(201). **NAKŁADY BIEŻĄCE [a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES [a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Badania *Research*		Prace rozwojowe *Experimental development*	*SPECIFICATION*
		podstawowe *basic*	stosowane [b] *applied [b]*		
	w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M 2005	234,3	92,0	58,3	84,0	***T O T A L***
2010	469,1	#	#	211,5	
2012	706,8	282,1	104,2	320,4	
2013	**686,6**	**230,2**	**124,8**	**331,7**	
w tym:					*of which:*
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	**140,4**	**52,1**	**38,6**	**49,8**	***Scientific and research-development units***
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	48,0	42,0	#	#	*Scientific institutes of the Polish Academy of Sciences*
Instytuty badawcze	41,8	#	#	28,0	*Research institutes*
Inne	50,6	#	21,4	#	*Others*
Podmioty gospodarcze	274,5	24,1	28,6	221,8	***Economic entities***
Szkoły wyższe	256,2	151,2	48,8	56,2	***Higher education institutions***

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets. b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7(202). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % *degree of consumption in %*				
O G Ó Ł E M	**84,1**	**75,6**	**78,3**	**77,2**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	**81,6**	**82,6**	**82,0**	**83,5**	***Scientific and research-development units***
Instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk	81,2	96,1	83,7	86,6	*Scientific instituties of the Polish Academy of Sciences*
Instytuty badawcze	82,8	#	88,4	89,0	*Research institutes*
Inne	-	#	43,5	25,3	*Others*
Podmioty gospodarcze	**57,6**	**#**	**76,5**	**51,9**	***Economic entities***
Szkoły wyższe	**86,6**	**76,3**	**79,2**	**81,2**	***Higher education institutions***

TABL. 8(203). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE [a] W 2013 R.**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY [a] IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 *Products – in % – introduced into the market during 2011–2013*				SPECIFICATION
	ogółem *total*	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone *of which new or significantly improved product*		w tym eksport ogółem *of which export total*	
		dla rynku *to the market*	tylko dla przedsiębiorstwa *only to the enterprise*		
O G Ó Ł E M	**10,8**	**4,1**	**6,7**	**6,1**	***T O T A L***
sektor publiczny	4,2	2,1	2,2	0,0	*public sector*
sektor prywatny	11,0	4,1	6,9	6,3	*private sector*
W tym przetwórstwo przemysłowe	**14,5**	**5,4**	**9,1**	**8,3**	***Of which manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	3,1	1,6	1,5	0,0	*Manufacture of food products*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	14,7	1,1	13,5	0,9	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów farmaceutycznych [Δ]	8,2	-	8,2	0,2	*Manufacture of pharmaceutical products [Δ]*
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	7,3	0,5	6,8	3,3	*Manufacture of rubber and plastic products*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011—2013.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2011—2013.

TABL. 8(203). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE [a] W 2013 R. (dok.)**
SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY [a] IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 *Products – in % – introduced into the market during 2011—2013*				*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone *of which new or significantly improved product*		w tym eksport ogółem *of which export total*	
		dla rynku *to the market*	tylko dla przedsiębiorstwa *only to the enterprise*		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					***Manufacturing (cont.)***
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	6,0	5,3	0,7	0,8	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja wyrobów z metali [Δ]	2,0	1,2	0,8	1,6	*Manufacture of metal products [Δ]*
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	55,9	10,3	45,6	40,7	*Manufacture of computer, electronic and optical products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	16,6	10,5	6,1	9,8	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	24,5	12,8	11,6	12,3	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	11,4	5,1	6,4	5,9	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń.....	10,1	1,6	8,5	0,4	*Repair and installation of machinery and equipment*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011—2013.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2011—2013.

TABL. 9(204). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE [a] WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY [a] BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 *Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013*				*SPECIFICATION*
	ogółem *grand total*	nowe lub istotnie ulepszone produkty *new or significantly improved products*		nowe lub istotnie ulepszone procesy *new or significantly improved processes*	
		razem *total*	w tym nowe dla rynku *of which new to the market*		
O G Ó Ł E M	**38,2**	**25,7**	**13,4**	**29,3**	***T O T A L***

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and proces innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 9(204). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE [a] WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013 (dok.)**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY [a] BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 *Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013*				*SPECIFICATION*
	ogółem *grand total*	nowe lub istotnie ulepszone produkty *new or significantly improved products*		nowe lub istotnie ulepszone procesy *new or significantly improved processes*	
		razem *total*	w tym nowe dla rynku *of which new to the market*		
sektor publiczny	32,9	10,0	5,7	30,0	*public sector*
sektor prywatny	38,8	27,4	14,3	29,2	*private sector*
W tym przetwórstwo przemysłowe	**39,9**	**27,9**	**14,7**	**29,7**	***Of which manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	31,4	21,6	15,7	21,6	*Manufacture of food products*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	50,0	38,9	22,2	44,4	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów farmaceutycznych [Δ]	100,0	57,1	-	100,0	*Manufacture of pharmaceutical products [Δ]*
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	38,1	27,0	7,9	28,6	*Manufacture of rubber and plastic products*
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	51,4	34,3	20,0	40,0	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja wyrobów z metali [Δ]	37,8	18,4	10,2	30,6	*Manufacture of metal products [Δ]*
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	52,6	42,1	21,1	47,4	*Manufacture of computer, electronic and optical products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	50,0	40,9	20,5	31,8	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	54,3	45,7	37,0	30,4	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	46,5	37,2	16,3	39,5	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	20,0	16,0	8,0	12,0	*Repair and installation of machinery and equipment*

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and process innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10(205). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE** [a] **(ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY [a] *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym nakłady *Of which expenditures*					
		na działalność badawczą i rozwojową [b] *on research and development activity* [b]	na zakup *on the acquisition*		inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu [c] *capital – on the acquisition of machinery and technical equipmen and tools as well as transport equipment* [c]	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną *on staff training connected with innovation activity*	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów *on the marketing for new or significantly improved products*
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) *of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)*	oprogramowania *of the software*			
	w tys. zł *in thous. zl*						
O G Ó Ł E M 2005	1138595	96852	26540	25280	763978	2731	7834
T O T A L 2010	1673296	189170	49017	42223	947899	3791	39503
2012	1604076	315676	#	30368	869520	#	37701
2013	**3002557**	**447942**	**18553**	**13645**	**1739084**	**4141**	**30755**
sektor publiczny ..... *public sector*	#	2717	-	344	#	#	217
sektor prywatny..... *private sector*	#	445225	18553	13301	#	#	30539
W tym przetwórstwo przemysłowe ..... ***Of which manufacturing***	**1743052**	**409940**	**#**	**#**	**949362**	**#**	**#**
w tym: *of which:*							
Produkcja artykułów spożywczych..... *Manufacture of food products*	34678	#	-	306	27028	#	641
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych..... *Manufacture of chemicals and chemical products*	21015	16230	-	#	2648	29	#
Produkcja wyrobów farmaceutycznych [Δ]..... *Manufacture of pharmaceutical products* [Δ]	45158	16799	#	#	9691	#	#
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ..... *Manufacture of rubber and plastic products*	73898	32063	#	654	38163	670	314
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non-metallic mineral products*	10462	666	#	#	8811	34	130

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10(205). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE** [a] **(dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym nakłady *Of which expenditures*					
		na działalność badawczą i rozwojową [b] *on research and development activity* [b]	na zakup *on the acquisition*		inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu [c] *capital – on the acquisition of machinery and technical equipmen and tools as well as transport equipment* [c]	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną *on staff training connected with innovation activity*	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów *on the marketing for new or significantly improved products*
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) *of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)*	oprogramowania *of the software*			
	w tys. zł *in thous. zl*						
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) ***Manufacturing (cont.)***							
Produkcja wyrobów z metali [Δ] ..... *Manufacture of metal products* [Δ]	106216	18408	#	629	62413	877	#
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych..... *Manufacture of computer, electronic and optical products*	50520	10625	#	174	#	#	#
Produkcja urządzeń elektrycznych ..... *Manufacture of electrical equipment*	86057	61382	#	140	19285	97	#
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ] ..... *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	157565	35965	#	610	#	112	415
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]..... *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	934222	148527	#	818	#	#	#
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego *Manufacture of other transport equipment*	94693	50913	-	#	#	#	-
Produkcja mebli ..... *Manufacture of furniture*	47409	#	-	111	14753	-	#
Pozostała produkcja wyrobów..... *Other manufacturing*	3936	1009	-	-	#	#	#

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11(206). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ [a] W PRZEMYŚLE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITES IN INDUSTRY [a] BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Z tego środki *Of which funds*			
			własne *own*	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) *received from abroad (not re-payable)*	kredyty bankowe *bank credits*	pozostałe [b] *others* [b]
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	1138595	1016157	536	119505	2397
	2010	1673296	1228151	160125	120005	165016
	2012	1604076	1382441	88747	99905	32982
	2013	**3002557**	**2174054**	**142021**	#	#
W tym przetwórstwo przemysłowe ***Of which manufacturing***		**1743052**	**921267**	**140543**	**63776**	**617466**
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*		34678	17523	7569	#	#
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*		21015	#	-	-	#
Produkcja wyrobów farmaceutycznych [Δ] *Manufacture of pharmaceutical products* [Δ]		45158	#	#	-	-
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*		73898	59300	3556	#	#
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*		10462	8766	#	#	#
Produkcja wyrobów z metali [Δ] *Manufacture of metal products* [Δ]		106216	81882	6642	#	#
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych *Manufacture of computer, electronic and optical products*		50520	47837	#	#	#
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*		86057	84146	#	#	-
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ] *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*		157565	109357	#	#	2462
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ] *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*		934222	290299	#	#	575590
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego *Manufacture of other transport equipment*		94693	#	#	-	-
Produkcja mebli *Manufacture of furniture*		47409	#	-	#	633
Pozostała produkcja wyrobów *Other manufacturing*		3936	3936	-	-	-

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12(207). **WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE** [a]
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Wynalazki:					*Inventions:*
zgłoszone	222	320	458	391	*patent applications*
udzielone patenty	90	146	285	354	*patents granted*
Wzory użytkowe:					*Utility models:*
zgłoszone	36	65	66	64	*utility model application*
udzielone prawa ochronne	65	23	45	44	*rights of protection granted*

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
Ź r ó d ł o: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne
Information socjety

TABL. 13(208). **PRZEDSIĘBIORSTWA** [a] **WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
Stan w styczniu
ENTERPRISES [a] *USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES*
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in percent of total enterprises*				
Komputery [b]	91,5	97,0	96,9	95,5	*Computers* [b]
Dostęp do Internetu	85,6	96,1	95,0	93,9	*Internet access*
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe [c]	42,1	73,1	86,1	85,5	*Internet access via broadband connection* [c]
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	-	19,5	36,3	44,9	*of which mobile broadband*
Własna strona internetowa	47,1	67,5	67,6	64,1	*Own Website*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2012 i 2013 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed. b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2012 and 2013 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). c Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14(209). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH** [a]
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in percent of total enterprises*				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	57,3	93,1	90,4	87,3	*Enterprises using the Internet in their contacts with public administration*
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	8,2	11,6	11,5	11,0	*Enterprises which received orders via computer networks*
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	23,8	19,1	21,6	24,4	*Enterprises which sent orders via computer networks*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (CICOP/HICP).

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane **o cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji **o cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. *The basis for compiling* ***the price indices of consumer goods and services*** *is price observation of representatives of goods and services.*

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. *The source of information on* ***retail prices*** *of presented goods and services were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month (until 2010 – three times a month).*

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of potatoes, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. *Data on* ***procurement prices*** *concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.*

4. *The information* ***on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces*** *comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.*

TABL. 1(210). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 *previous year = 100*				
O G Ó Ł E M	**102,2**	**102,9**	**103,7**	**100,9**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	102,9	104,7	102,1	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	105,2	104,0	103,2	*Alcoholic beverages, tobacco*
Odzież i obuwie	95,8	96,9	94,0	92,2	*Clothing and footwear*
Mieszkanie	103,4	103,7	105,5	102,2	*Dwelling*
Zdrowie	103,0	103,1	103,0	102,3	*Health*
Transport	105,3	105,4	107,0	98,2	*Transport*
Rekreacja i kultura	100,8	100,7	99,6	102,3	*Recreation and culture*
Edukacja	102,9	99,6	105,0	98,9	*Education*

TABL. 2(211). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł *in zl*				
Ryż – za 1 kg	2,54	3,86	4,00	3,97	*Rice – per kg*
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,41	2,16	2,50	2,45	*Wheat-rye bread – per 0,5 kg*
Makaron jajeczny – za 400 g	4,05	3,71	3,85	3,96	*Egg pasta – per 400 g*
Mąka pszenna – za 1 kg	1,53	1,96	2,30	2,46	*Wheat flour – per kg*
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,55	20,14	25,33	25,72	*Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg*
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,09	13,50	15,76	15,56	*Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg*
Kurczę patroszone – za 1 kg	5,53	6,33	7,40	7,34	*Disembowelled chicken – per kg*
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	20,46	23,39	24,75	25,60	*Pork ham, boiled – per kg*
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	11,71	14,90	16,23	16,89	*Smoked sausage – per kg*
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,41	18,27	23,10	23,61	*Fillets of hake, frozen – per kg*
Karp świeży – za 1 kg	11,43	14,46	15,73	14,62	*Fresh carp – per kg*
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,75	9,43	12,97	13,18	*Salted herring, headless – per kg*
Mleko krowie o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,44	2,72	2,86	2,93	*Cows' milk, fat content 3-3,5%, sterilized – per l*
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	8,98	12,00	12,49	12,87	*Semi-fat cottage cheese – per kg*
Ser dojrzewający – za 1 kg	15,50	18,29	20,20	22,02	*Ripening cheese – per kg*
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,33	0,47	0,62	0,57	*Hen eggs, fresh – per piece*
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	3,16	4,10	4,46	4,58	*Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g*
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,86	6,29	7,50	7,45	*Rape-oil, domestic production – per l*
Pomarańcze – za 1 kg	4,82	5,60	5,44	5,52	*Oranges – per kg*
Jabłka [a] – za 1 kg	2,06	2,71	3,05	3,02	*Apples [a] – per kg*
Buraki [a] – za 1 kg	1,23	1,80	1,68	2,05	*Beetroots [a] – per kg*
Marchew [a] – za 1 kg	1,58	2,09	2,26	2,38	*Carrots [a] – per kg*
Ziemniaki [a] – za 1 kg	0,73	1,33	0,78	1,44	*Potatoes [a] – per kg*

a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2(211). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł		*in zl*		
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,22	2,76	4,01	3,70	*White sugar, crystallized – per kg*
Kawa naturalna, mielona – za 250 g	4,55	5,99	7,72	7,06	*Natural coffee, ground – per 250 g*
Herbata czarna, liściasta – za 100 g	2,24	3,13	3,73	3,56	*Black tea, leaf – per 100 g*
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	19,31	20,01	20,83	20,34	*Pure vodka 40% – per 0,5 l*
Papierosy – za 20 szt	5,30	9,32	11,18	12,05	*Cigarettes – per 20 pcs*
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl	470,51	471,42	487,89	449,68	*Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set*
Półbuty męskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	145,30	168,43	175,48	173,03	*Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair*
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	136,11	167,64	179,00	184,93	*Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair*
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,57	37,20	44,14	45,21	*Resoling men's shoes – per pair*
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m^3	2,35	3,30	3,85	4,08	*Cold water by municipal water-system – per 1 m^3*
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) [b] – za 1 kWh	0,40	0,59	0,66	0,65	*Electricity for households (all-day tariff) [b] – per kWh*
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych [c] – za 1 m^3	1,49	2,44	2,82	2,59	*Natural net-gas, high-methanated for households [c] – per m^3*
Węgiel kamienny – za 1 t	464,16	722,06	834,49	824,00	*Hard coal – per t*
Ciepła woda – za 1 m^3	12,64	15,17	16,52	16,80	*Hot water – per 1 m^3*
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m^2 powierzchni użytkowej	3,00	3,35	3,88	4,04	*Heating of dwellings – per 1 m^2 of usable floor space*
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1446,60 [d]	1257,13	1072,87	1064,18	*Fridge-freezer, capacity about 300 l*
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1339,92	1205,02	1102,25	1091,20	*Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg*
Odkurzacz typu domowego	318,65	348,85	333,01	320,41	*Vacuum cleaner*
Żelazko z nawilżaczem	166,68	205,92	245,72	231,71	*Iron with duschsystem*
Proszek do prania – za 400	.	4,55	4,75	4,83	*Washing powder – per 400 g*
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,01	4,58	5,72	5,48	*Unleaded 95 octane motor petrol – per l*
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,93	2,24	2,55	2,52	*Regular ticket for travelling by intra-urban bus*
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	12,28	15,04	16,26	16,87	*Taxi daily fare – for 5 km distance*
Bilet normalny do kina	12,51	14,82	15,87	16,61	*Regular cinema ticket*
Ondulacja na zimno włosów damskich	48,29	60,09	69,09	71,62	*Women's cold wave*
Ciągnik rolniczy	63074,00	.	.	.	*Farm tractor*
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9942,33	11681,50	13155,13	13549,63	*Mounted tractor potato digger*
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,97	34,12	45,22	45,22	*Urea, nutririve content 46% N – per 25 kg*
Przemiał pszenicy – za 1 dt	16,09	17,31	20,90	21,57	*Grinding of wheat – per dt*

b, c Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: b – 100 kWh energii elektrycznej, c – 18,25 m^3 gazu. d Pojemność ok. 320 l.

b, c Including standing and variable charges with the monthly use: b – of 100 kWh of electricity, c – of 18,25 m^3 of gas. d Capacity about 320 l.

TABL. 3(212). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		*in zl*		
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					*Cereal grain consumer and for feeds – per dt:*
pszenicy	36,13	60,15	88,94	78,01	*wheat*
żyta	25,63	38,13	75,32	54,86	*rye*
jęczmienia	39,33	53,48	86,40	72,02	*barley*
owsa i mieszanek zbożowych	25,53	31,99	64,06	54,49	*oats and mixed cereal*
pszenżyta	30,45	48,11	80,83	63,72	*triticale*
Ziemniaki – za 1 dt	29,87	42,21	37,73	52,72	*Potatoes – per dt*
w tym jadalne (bez wczesnych)	35,51	47,89	44,06	58,40	*of which edible (excluding early kinds)*
Buraki cukrowe – za 1 dt	16,20	11,66	11,68	14,01	*Sugar beets – per dt*
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	76,04	126,34	202,10	146,32	*Industrial rape and turnip rape – per dt*
Liście tytoniu – za 1 dt	231,09	579,79	516,41	667,73	*Raw tobacco – per dt*
Chmiel surowy – za 1 dt	875,21	.	1182,41	819,66	*Raw hop – per dt*
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					*Animals for slaughter – per kg:*
bydło (bez cieląt)	3,80	4,42	5,84	5,65	*cattle (excluding calves)*
cielęta	5,83	7,19	8,01	7,43	*calves*
trzoda chlewna	3,99	3,97	5,21	5,42	*pigs*
Mleko krowie – za 1 l	0,97	1,06	1,22	1,35	*Cows' milk – per l*
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,16	0,25	0,37	0,28	*Consumer hen eggs – per piece*

TABL. 4(213). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		*in zl*		
Ziarno zbóż – za 1 dt:					*Cereal grain – per dt:*
pszenicy	49,00	71,65	95,67	97,04	*wheat*
żyta	41,67	69,50	.	.	*rye*
jęczmienia	40,73	64,00	84,82	67,50	*barley*
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	54,03	107,00	62,61	117,54	*Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt*
Jaja kurze – za 1 szt.	0,36	0,52	0,71	0,72	*Hen eggs – per piece*

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

3. Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do działalności rolniczej zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

4. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów (bez warzyw gruntowych, owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych), pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. *The presented information has been compiled using the **kind of activity method** and concern agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the sections of the NACE rev. 2 in which they are included.*

2. *An **agricultural holding** is understood as a single unit both technically and economically which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.*

3 ***Private farm*** *is understood as an agricultural holding used by a natural person.*

Private farms include:

1) holding with an area of 1 ha and more of agricultural land;
2) holding with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity *includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).*

4. *According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); there-fore the data on land use, sown area, yields (excluding ground vegetables, tree fruit, berry fruit), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.*

5. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje sie w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

6. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

1) **produkcję roślinną,** tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
2) **produkcję zwierzęcą,** tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

5. The agricultural land area *including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.*

Agriculture land in a good agricultural condition – *maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.*

Other agricultural land *is agricultural land which is not used and maintained in good condition.*

Sown area *is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.*

Fallow land *is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).*

Permanent crops *stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.*

Orchards *are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not less than 0,1 ha.*

Kitchen gardens *stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.*

Meadows and pastures *are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.*

6. Gross agricultural output *includes:*

1) ***crop output,*** *i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);*
2) ***animal output,*** *i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.*

Final agricultural output *is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.*

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

7. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej — ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji — średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. — z lat 2011 i 2012.

8. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna zbóż. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). **Uprawy pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

9. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

10. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

12. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

13. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto — jeśli nie zaznaczono inaczej — użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

14. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

15. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników, maszyn i urządzeń rolniczych i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych op-

Agricultural market output *is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.*

Agricultural output (gross, final and market) the presented data are not include supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

7. *The average national current prices for the year preceding the surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales — prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production — average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 — the prices from 2011 and 2012, are assumed.*

8. *Data regarding the* ***production, yields and procurement*** *of cereals, pulses and oilseeds plants concern grain. Data concerning* ***cereals*** *include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding* ***basic cereals,*** *i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, do not include cereal mixed, unless otherwise stated.*

Pulses for grain *include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).*

Industrial crops *include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).* ***Feed plants*** *include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.*

9. *Data regarding* ***agricultural tractors*** *concern 4-wheeled and tracked tractors.*

10. Procurement of agricultural products *includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.*

11 Farming years *cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2012/13 farming year covers to the period since 1 VII 2012 until 30 VI 2013).*

12. *Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.*

13. *Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.*

14. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

15. *Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical*

racowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

16. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
   a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
      – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe") nadzorowane przez Ministra Środowiska,
      – jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
      – jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
   b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);
2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
   a) osób fizycznych,
   b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
   c) spółdzielni produkcji rolniczej,
   d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:
– pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
– przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1-20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 — as of 30 VI.

16. *Data on* ***certified organic farms*** *have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).*

Forestry

1. *Information within the scope of forestry concerns:*

1) ***public forests*** *owned by:*
   a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
      – the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,
      – nature protection units (national parks),
      – organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
   b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);
2) ***private forests*** *owned by:*
   a) natural persons,
   b) land held in common by all or part of the residents of a village,
   c) agricultural production cooperatives,
   d) other legal persons.

2. Forest land *includes areas of forest as well as land connected with silviculture.*

Forest areas *include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:*
– *covered by forest vegetation (wooded area),*
– *temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).*

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture *includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.*

Felling sites *are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.*

Blanks *are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in the age I category (1-20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.*

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszłorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszłorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzednio odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik **lesistości** (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. — zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) — do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Irregularly stocked open stands *are areas planted with trees in the age category II (21–40 years) with planting of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal class and to be renewed classes.*

Tree stands in class *are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested felling of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex felling in view of poor production results.*

Tree stands to be renewed *include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex felling and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these felling.*

Tree stands with a selection structure *are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.*

Renewals *are understood as new tree stands formed in place of removed stands:*

1) *artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;*
2) *natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.*

Afforestation *consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).*

Plantings *are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.*

3. *The* ***forest cover*** *indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.*

Share of forest land in land area of the voivodship *is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) — since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.*

4. *Data in the rows according to wood assortments were compiled on the basis of the quality-size classification defined by Polish Norms.*

ROLNICTWO
AGRICULTURE

TABL. 1(214). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**[a]
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Gospodarstwa rolne[b] w tys.	128,7	61,8	61,1	59,5	*Agricultural holdings[b] in thous.*
w tym gospodarstwa indywidualne	128,1	61,3	60,6	59,1	*of which private farms*
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) [b] w tys. ha	976,5	919,5	953,3	922,9	*Agricultural land area (as of June) [b] in thous. ha*
w tym gospodarstwa indywidualne	752,1	732,2	762,7	764,9	*of which private farms*
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) [b] w %:					*Share in total sown area (as of June) [b] in %:*
zbóż podstawowych	60,8	57,5	55,8	56,0	*basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	63,7	59,9	57,8	57,8	*of which private farms*
ziemniaków	3,9	3,1	3,6	2,6	*potatoes*
w tym gospodarstwa indywidualne	4,6	3,7	4,3	2,9	*of which private farms*
roślin przemysłowych	14,4	21,0	18,5	21,2	*industrial plants*
w tym gospodarstwa indywidualne	11,8	19,2	16,8	19,9	*of which private farms*
Plony z 1 ha w dt:					*Yields per 1 ha in dt:*
zbóż podstawowych	42,1	45,6	41,7	44,3	*of basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	39,4	43,1	39,7	42,1	*of which private farms*
ziemniaków	216	215	278	246	*of potatoes*
w tym gospodarstwa indywidualne	209	201	268	232	*of which private farms*
rzepaku i rzepiku	29,1	20,7	23,0	27,6	*of rape and turnip rape*
w tym gospodarstwa indywidualne	26,8	18,3	20,5	25,8	*of which private farms*
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) [bc] na 100 ha użytków rolnych	18,2	15,7	13,4	13,4	*Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) [bc] per 100 ha of agricultural land*
w tym gospodarstwa indywidualne	18,6	15,4	12,9	12,4	*of which private farms*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 279; trzoda chlewna w latach 2005, 2012 i 2013 — stan w końcu lipca.

a See general notes, item 4 on page 264. b In 2010 data of the Agricultural Census. c See note to the table 11 on page 279; pigs in 2005, 2012 and 2013 — as of the end of July.

TABL. 1(214). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**[a] **(dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Udział krów w pogłowiu bydła (stan w czerwcu) [b] w %	44,1	42,8	42,7	41,1	*Share of cows in cattle stocks (as of June) [b] in %*
w tym gospodarstwa indywidualne	43,2	42,4	41,7	39,7	*of which private farms*
Udział loch w pogłowiu trzody chlewnej (stan w końcu lipca) [b] w %	11,3	12,9	13,6	13,1	*Share of sows in pig stocks (as of the end of July) [b] in %*
w tym gospodarstwa indywidualne	10,0	9,6	10,0	8,7	*of which private farms*
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) [d] na 1 ha użytków rolnych w kg	117,0	107,3	89,2	97,8	*Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) [d] per 1 ha of agricultural land in kg*
Produkcja mleka krowiego w l:					*Production of cows' milk in l:*
na 1 ha użytków rolnych	245	187	201	205	*per 1 ha of agricultural land*
w tym gospodarstwa indywidualne	205	143	158	153	*of which private farms*
na 1 krowę	4486	4069	4465	4515	*per cow*
w tym gospodarstwa indywidualne	3782	3332	3735	3733	*of which private farms*
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) [b] na 100 ha użytków rolnych w szt.	6,1	6,1	.	6,2	*Agricultural tractors (as of June) [b] per 100 ha of agricultural land in units*
w tym gospodarstwa indywidualne	7,6	7,3	.	7,2	*of which private farms*
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik [be] na 1 ha użytków rolnych w kg	98,8	147,1	151,5	160,3	*Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient [be] per 1 ha of agricultural land in kg*
w tym gospodarstwa indywidualne	71,8	136,8	142,2	158,4	*of which private farms*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. e Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13.

a See general notes, item 4 on page 264. b In 2010 data of the Agricultural Census. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. e Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13 farming years.

TABL. 2(215). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*		
O G Ó Ł E M 2010[a]	919478	732243	***T O T A L***
2012	953314	762729	
2013	**922942**	**764880**	
W dobrej kulturze rolnej	**909222**	**755308**	***In good agricultural condition***
Pod zasiewami	729701	590017	*Sown area*
Grunty ugorowane	26534	25123	*Fallow land*
Uprawy trwałe	8426	7387	*Permanent crops*
w tym sady	6166	5626	*of which orchards*
Ogrody przydomowe	1270	1240	*Kitchen gardens*
Łąki trwałe	117610	108758	*Permanent maedows*
Pastwiska trwałe	25681	22783	*Permanent pastures*
Pozostałe	**13721**	**9572**	***Others***

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3(216). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH** [a]
Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS [a]
As of June

LATA *YEARS*	Gospodarstwa *Farms*									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha *Average total farm area in ha*	
	w tys. *in thous.*	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach *with agricultural land area of – in percent*									
		do 1,00 ha *up to*	1,01–1,99	2,00–4,99	5,00–9,99	10,00–14,99	15,00–19,99	20,00–49,99	50,00 ha i więcej *and more*	ogółem *total*	w tym użytki rolne *of which agricultural land*
O G Ó Ł E M *T O T A L*											
2010[b]	61,8	2,2	20,6	28,7	21,4	9,9	4,7	7,9	4,5	17,4	14,9
2012	61,1	1,0	18,8	28,6	21,9	11,8	5,8	7,6	4,6	17,8	15,6
2013	**59,5**	**1,9**	**21,0**	**28,1**	**21,0**	**9,1**	**5,1**	**8,5**	**5,3**	**16,4**	**15,5**
W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE *of which PRIVATE FARMS*											
2010[b]	61,3	2,3	20,8	28,9	21,6	9,9	4,8	7,9	3,9	13,9	11,9
2012	60,6	1,0	18,9	28,8	22,0	11,8	5,8	7,6	4,1	14,4	12,6
2013	**59,1**	**1,9**	**21,1**	**28,3**	**21,1**	**9,2**	**5,1**	**8,4**	**4,9**	**13,7**	**12,9**

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 264. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a See general notes, item 2 on page 264. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4(217). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe [a])**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices [a])

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*				
	rok poprzedni = 100 *previous year = 100*								
Produkcja globalna	100,9	100,6	100,4	96,5	102,4	98,2	102,7	97,4	*Gross output*
roślinna.....	101,1	101,0	103,3	98,2	103,2	99,5	105,6	98,5	*crop*
zwierzęca	100,5	99,7	91,9	90,3	100,5	95,3	93,9	93,1	*animal*
Produkcja końcowa.....	98,1	101,2	101,9	94,2	98,1	99,6	106,1	95,1	*Final output*
roślinna.....	96,8	101,8	106,7	95,8	96,7	102,0	112,1	95,9	*crop*
zwierzęca	100,5	100,2	91,4	89,9	100,5	95,7	93,4	92,7	*animal*
Produkcja towarowa	105,1	97,2	99,0	101,8	104,9	96,0	103,1	105,2	*Market output*
roślinna.....	110,6	95,9	101,1	106,0	111,5	95,7	106,2	110,1	*crop*
zwierzęca	96,4	99,7	94,3	90,8	95,0	96,7	96,3	92,7	*animal*

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 28.
a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 28.

TABL. 5(218). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe [a])**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices [a])

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w odsetkach *in percent*				
	PRODUKCJA GLOBALNA *GROSS OUTPUT*				
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**70,3**	**70,5**	**76,5**	**79,4**	***Crop output***
Zboża	33,2	31,2	34,3	41,9	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	25,6	24,4	25,7	29,8	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	16,9	18,2	19,1	19,9	*of which: wheat*
żyto	1,5	1,2	1,3	1,8	*rye*
jęczmień	5,1	3,0	3,3	5,4	*barley*
Ziemniaki	5,2	5,6	6,3	6,0	*Potatoes*
Przemysłowe	13,6	12,0	14,4	14,7	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	7,6	3,4	3,4	3,9	*of which sugar beets*
Warzywa	6,1	7,1	6,2	4,4	*Vegetables*
Owoce	2,3	2,7	4,0	3,3	*Fruit*
Siano łąkowe	1,6	2,3	2,3	1,8	*Meadow hay*
Pozostałe	8,3	9,6	9,0	7,3	*Others*

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 11, pkt. 1) na str. 28.
a See general notes to the Yearbook, item 11, point 1) on page 28.

TABL. 5(218). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w odsetkach *in percent*				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) *GROSS OUTPUT (cont.)*					
Produkcja zwierzęca	**29,7**	**29,5**	**23,5**	**20,6**	***Animal output***
Żywiec rzeźny [b]	16,9	15,7	12,1	11,3	*Animals for slaughter [b]*
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	1,4	2,3	2,1	2,3	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,1	0,1	0,0	0,0	*calves*
trzoda chlewna	7,7	6,1	3,7	2,0	*pigs*
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	*sheep*
drób	7,6	6,9	6,2	6,8	*poultry*
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,3	-0,1	-0,6	-0,6	*Increase in herd (basic and working)*
Mleko krowie	6,5	4,7	5,3	5,3	*Cows' milk*
Jaja kurze	4,9	8,2	5,8	3,9	*Hen eggs*
Obornik	0,7	0,5	0,6	0,5	*Manure*
Pozostałe	0,4	0,5	0,3	0,2	*Others*
PRODUKCJA TOWAROWA *MARKET OUTPUT*					
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**64,2**	**65,3**	**70,8**	**75,8**	***Crop output***
Zboża	32,1	33,6	38,5	45,6	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	26,1	27,1	29,0	34,2	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	19,6	21,3	23,1	25,5	*of which: wheat*
żyto	1,6	1,2	1,2	1,7	*rye*
jęczmień	3,9	3,6	3,7	5,6	*barley*
Ziemniaki	2,2	2,9	3,5	2,7	*Potatoes*
Przemysłowe	18,6	16,0	15,5	18,4	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	11,0	4,6	4,0	5,0	*of which sugar beets*
Warzywa	6,6	7,5	6,7	4,4	*Vegetables*
Owoce	2,4	2,5	3,8	2,6	*Fruit*
Pozostałe	2,3	2,8	2,8	2,1	*Other*
Produkcja zwierzęca	**35,8**	**34,7**	**29,2**	**24,2**	***Animal output***
Żywiec rzeźny [b]	22,2	19,9	15,8	14,0	*Animals for slaughter [b]*
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	1,8	3,0	2,7	2,8	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,1	0,1	0,1	0,0	*calves*
trzoda chlewna	9,7	7,3	4,6	2,4	*pigs*
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	*sheep*
drób	10,5	9,1	8,4	8,6	*poultry*
Mleko krowie	8,0	6,0	6,6	6,0	*Cows' milk*
Jaja kurze	5,1	8,2	6,2	3,9	*Hen eggs*
Pozostałe	0,5	0,6	0,6	0,3	*Others*

b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.
b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6(219). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW** [a]
Stan w czerwcu
SOWN AREA [a]
As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013		*CROPS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
	w ha *in ha*					
O G Ó Ł E M	**734765**	**715820**	**718250**	**729701**	**590017**	***T O T A L***
Zboża	562008	507920	520958	522695	431813	*Cereals*
zboża podstawowe	447083	411246	400725	408815	340801	*basic cereals*
pszenica	260859	256821	238600	262535	215187	*wheat*
żyto	43337	37743	33866	44649	38877	*rye*
jęczmień	92050	60871	77658	51894	41858	*barley*
owies	24801	22890	23804	16223	14703	*oats*
pszenżyto	26036	32920	26797	33514	30176	*triticale*
mieszanki zbożowe	28328	13333	14168	11028	10589	*cereal mixed*
gryka, proso i inne zbożowe	11778	21702	11159	14796	13831	*buckwheat, millet and other cereals*
kukurydza na ziarno	74818	61639	94907	88056	66592	*maize for grain*
Strączkowe	3816	6173	5926	4199	3260	*Pulses*
konsumpcyjne	1150	2552	2225	1231	817	*edible*
pastewne [b]	2666	3621	3701	2968	2443	*feed* [b]
Ziemniaki	28779	22403	26031	19217	17623	*Potatoes*
Przemysłowe	106159	150423	132868	154444	117472	*Industrial*
w tym:						*of which:*
buraki cukrowe	27120	19046	19581	17208	11555	*sugar beets*
oleiste	77460	130524	112433	136792	105571	*oilseeds*
w tym rzepak i rzepik	74846	127089	110320	135469	104645	*of which rape and turnip rape*
Pastewne	16750	17095	22812	18762	12524	*Feed*
w tym:						*of which:*
okopowe	1081	461	1102	314	286	*root plants*
kukurydza na pasze	8838	9126	9859	8423	5104	*maize for feeds*
Pozostałe uprawy [c]	17253	11806	9655*	10384	7325	*Other crops* [c]

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain. c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7(220). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010[a]	2010	2012	2013		*CROPS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
			ZBIORY w t *PRODUCTION in t*			
Zboża	2174249	2370745	2437502	2450041	1919693	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	1725559	1873992	1669126	1811572	1433136	*basic cereals*
pszenica	1161257	1325460	1069913	1275620	981284	*wheat*
żyto	125966	120373	111312	149616	128683	*rye*
jęczmień	279572	238658	314522	207486	161588	*barley*
owies	63242	68574	74558	49705	46462	*oats*
pszenżyto	95523	120927	98821	129146	115120	*triticale*
mieszanki zbożowe	62654	40596	47332	37758	36312	*cereal mixed*
Ziemniaki	547929	480871	723655	472920	408677	*Potatoes*
Buraki cukrowe	1096905	1028267	1190167	948109	623970	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	280982	263220	253598	373926	269743	*Rape and turnip rape*
Siano łąkowe	432981	485783	508502	526885	505331	*Meadow hay*
			PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*			
Zboża	40,5	46,7	46,8	46,9	44,5	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	39,3	45,6	41,7	44,3	42,1	*basic cereals*
pszenica	44,2	51,6	44,8	48,6	45,6	*wheat*
żyto	29,2	31,9	32,9	33,5	33,1	*rye*
jęczmień	33,8	39,2	40,5	40,0	38,6	*barley*
owies	27,4	30,0	31,3	30,6	31,6	*oats*
pszenżyto	34,5	36,7	36,9	38,5	38,1	*triticale*
mieszanki zbożowe	27,1	30,4	33,4	34,2	34,3	*cereal mixed*
Ziemniaki	206	215	278	246	232	*Potatoes*
Buraki cukrowe	497	540	608	551	540	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	26,0	20,7	23,0	27,6	25,8	*Rape and turnip rape*
Siano łąkowe	39,4	41,6	45,4	44,8	46,5	*Meadow hay*

a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

TABL. 8(221). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH** [a]
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES [a]

WARZYWA	2006–2010[b]	2010	2012	2013		*VEGETABLES*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA [c] w ha — stan w czerwcu *AREA* [c] *in ha — as of June*						
O G Ó Ł E M	**8947**	**7340**	**7989**	**5394**	**3800**	***T O T A L***
Kapusta	1085	852	814	496	495	*Cabbages*
Kalafiory	162	92	117	69	69	*Cauliflowers*
Cebula	1586	1107	1300	891	514	*Onions*
Marchew jadalna	894	669	992	638	484	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	513	306	369	246	244	*Beetroots*
Ogórki	968	821	649	419	415	*Cucumbers*
Pomidory	341	261	276	183	183	*Tomatoes*
Pozostałe [d]	3398	3232	3472	2452	1396	*Others* [d]
ZBIORY w t *PRODUCTION in t*						
O G Ó Ł E M	**172735**	**174326**	**175071**	**111491**	**83265**	***T O T A L***
Kapusta	38509	31023	30899	19685	19676	*Cabbages*
Kalafiory	2676	1959	2904	1737	1737	*Cauliflowers*
Cebula	36704	32563	46421	24347	11494	*Onions*
Marchew jadalna	23420	23105	37356	23385	15378	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	12090	9756	11060	7544	7507	*Beetroots*
Ogórki	14716	13805	9139	6579	6517	*Cucumbers*
Pomidory	4525	4391	4078	2876	2870	*Tomatoes*
Pozostałe [d]	40094	57723	33215	25339	18086	*Others* [d]
PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*						
Kapusta	355	364	379	397	398	*Cabbages*
Kalafiory	165	214	249	251	251	*Cauliflowers*
Cebula	231	294	357	273	224	*Onions*
Marchew jadalna	262	345	377	367	318	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	236	319	300	307	308	*Beetroots*
Ogórki	152	168	141	157	157	*Cucumbers*
Pomidory	133	168	148	157	157	*Tomatoes*
Pozostałe [d]	118	179	96	103	130	*Others* [d]

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9(222). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW** [a]
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010[b]	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA [c] w ha — stan w czerwcu *AREA* [c] *in ha — as of June*						
O G Ó Ł E M	**6114**	**7903**	**7397**	**5210**	**4723**	***T O T A L***
Jabłonie	2672	3954	2921	2653	2289	*Apples*
Grusze	276	200	346	255	249	*Pears*
Śliwy	617	501	780	598	571	*Plums*
Wiśnie	992	701	922	776	700	*Cherries*
Czereśnie	522	443	685	553	544	*Sweet cherries*
Pozostałe [d]	1036	2104	1742	374	370	*Others* [d]
ZBIORY w t *PRODUCTION in t*						
O G Ó Ł E M	**45554**	**44467**	**51426**	**34919**	**32401**	***T O T A L***
Jabłka	29779	32843	30680	22635	20888	*Apples*
Gruszki	1541	986	1707	975	851	*Pears*
Śliwki	3188	2381	4013	2774	2479	*Plums*
Wiśnie	5597	2519	5588	4066	3767	*Cherries*
Czereśnie	2786	2476	4116	2614	2605	*Sweet cherries*
Pozostałe [d]	2663	3263	5322	1855	1810	*Others* [d]
PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*						
Jabłka	111	83	105	85	91	*Apples*
Gruszki	56	49	49	38	34	*Pears*
Śliwki	52	48	51	46	43	*Plums*
Wiśnie	56	36	61	52	54	*Cherries*
Czereśnie	53	56	60	47	48	*Sweet cherries*
Pozostałe [d]	26	16	31	50	49	*Others* [d]

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10(223). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH** [a]

AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT [a]

OWOCE	2006–2010 [b]	2010	2012	2013		*FRUIT*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
POWIERZCHNIA [c] w ha — stan w czerwcu *AREA* [c] *in ha — as of June*						
O G Ó Ł E M	**3313**	**3253**	**3864**	**3537**	**3442**	***T O T A L***
Truskawki [d]	1711	1285	1438	2050	2009	*Strawberries* [d]
Maliny [e]	309	527	540	304	296	*Raspberries* [e]
Porzeczki	834	823	1214	684	669	*Currants*
Agrest	168	180	198	144	137	*Gooseberries*
Pozostałe [f]	291	439	473	354	333	*Others* [f]
ZBIORY w t *PRODUCTION in t*						
O G Ó Ł E M	**13333**	**11642**	**16073**	**12617**	**11923**	***T O T A L***
Truskawki [d]	6114	4005	3916	4467	4386	*Strawberries* [d]
Maliny [e]	925	1456	1429	913	896	*Raspberries* [e]
Porzeczki	4586	4280	8120	5229	4846	*Currants*
Agrest	868	839	1288	937	876	*Gooseberries*
Pozostałe [f]	840	1062	1320	1071	920	*Others* [f]
PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*						
Truskawki [d]	36	31	27	22	22	*Strawberries* [d]
Maliny [e]	30	28	26	30	30	*Raspberries* [e]
Porzeczki	55	52	67	76	72	*Currants*
Agrest	52	47	65	65	64	*Gooseberries*
Pozostałe [f]	29	24	28	30	28	*Others* [f]

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe". e Łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others". e Including thornless blackberry. f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11(224). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010[a]	2012	2013	2005	2010[a]	2012	2013	SPECIFICATION
	ogółem *total*				w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*				
	W SZTUKACH *IN HEADS*								
Bydło	123337	109112	102626	102745	94904	83539	78796	79438	*Cattle*
w tym krowy	54338	46767	43793	42201	41043	35428	32858	31563	*of which cows*
Trzoda chlewna[b]	441540	300718	234809	208480	350101	231216	169903	145697	*Pigs[b]*
w tym lochy	50038	38718	31912	27290	35118	22109	16965	12612	*of which sows*
Owce	12320	13006	12387	11408	10776	11871	10679	9682	*Sheep*
w tym maciorki	7002	7934	6199	5514	5891	7678	5086	4241	*of which ewes*
Konie[c]	11393	10775	9470	9290	10945	10200	9160	8859	*Horses[c]*
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	177279	144213	127783	123671	140245	112663	98537	95039	*In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*
	NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[d] w szt. *PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND[d] in heads*								
Bydło	.	11,9	10,8	11,1	.	11,4	10,3	10,4	*Cattle*
w tym krowy	.	5,1	4,6	4,6	.	4,8	4,3	4,1	*of which cows*
Trzoda chlewna[b]	.	32,7	24,6	22,6	.	31,6	22,3	19,0	*Pigs[b]*
w tym lochy	.	4,2	3,3	3,0	.	3,0	2,2	1,6	*of which sows*
Owce	.	1,4	1,3	1,2	.	1,6	1,4	1,3	*Sheep*
w tym maciorki	.	0,9	0,7	0,6	.	1,0	0,7	0,6	*of which ewes*
Konie[c]	.	1,2	1,0	1,0	.	1,4	1,2	1,2	*Horses[c]*
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	.	15,7	13,4	13,4	.	15,4	12,9	12,4	*In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b, c W latach 2005, 2012 i 2013: b – stan w końcu lipca, c – dane szacunkowe. d Patrz uwagi ogólne, ust 4 na str. 264.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a Data of the Agricultural Census. b, c In years 2005, 2012 and 2013: b – as of the end of July, c – estimated data. d See general notes, item 4 on page 264.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12(225). **DRÓB**[a]
Stan w końcu roku
POULTRY[a]
As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Kury w tys. szt.	6156,3	6203,8	4354,7	4507,2	3791,3	*Hens in thous. heads*
w tym nioski	3914,4	2987,2	3515,7	3364,8	2649,0	*of which laying hens*
Gęsi w tys. szt.	20,3	75,4	22,8	24,2	21,8	*Geese in thous. heads*
Indyki w tys. szt.	57,3	521,0	460,4	375,8	375,8	*Turkeys in thous. heads*
Kaczki[b] w tys. szt.	200,8	189,0	81,3	90,5	90,5	*Ducks[b] in thous. heads*
Kury na 100 ha użytków rolnych[c] w szt.	.	674,7	456,8	488,4	495,7	*Hens per 100 ha of agricultural land[c] in heads*
w tym nioski	.	324,9	368,8	364,6	346,3	*of which laying hens*

a W wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264.

a More than 2 weeks old. b Including other poultry. c See general notes, item 4 on page 264.

TABL. 13(226). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO** [a]

PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
			W SZTUKACH *IN HEADS*			
Bydło (bez cieląt)	28221	32599	33264	22027	17255	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	4919	3303	2058	3668	2874	*Calves*
Trzoda chlewna	581548	394297	168020	196181	137954	*Pigs*
Owce	7226	3392	2851	4733	4201	*Sheep*
Konie	610	3150	345	341	294	*Horses*
			W TONACH WAGI ŻYWEJ *IN TONNES OF LIVE WEIGHT*			
Bydło (bez cieląt)	13715	17397	18625	12485	9911	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	398	277	162	328	268	*Calves*
Trzoda chlewna	62633	46333	20310	26931	20515	*Pigs*
Owce	293	154	117	167	153	*Sheep*
Konie	323	1711	179	185	155	*Horses*
Drób	72066	65256	75121	78853	78286	*Poultry*
Kozy i króliki	301	260	284	116	116	*Goats and rabbits*

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14(227). **PRODUKCJA MIĘSA** [a]**, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**

PRODUCTION OF MEAT [a]*, FATS AND PLUCK*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
			W TONACH *IN TONNES*		
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	114257	98670	85059	90287	*Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)*
mięso i tłuszcze	108528	93400	80031	85353	*meat and fats*
wołowe	7187	9094	9563	6464	*beef*
cielęce	238	166	97	197	*veal*
wieprzowe	48854	36140	15841	21013	*pork*
baranie	130	68	50	73	*mutton*
końskie	181	912	95	102	*horseflesh*
drobiowe	50447	45680	52586	55198	*poultry*
kozie i królicze [b]	1491	1340	1799	2306	*goat and rabbit* [b]
podroby	5729	5270	5028	4934	*pluck*

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. b Łącznie z dziczyzną.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game.

TABL. 14(227). **PRODUKCJA MIĘSA**[a]**, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW (dok.)**
PRODUCTION OF MEAT[a]*, FATS AND PLUCK (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
		NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[c] w kg *PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND*[c] *in kg*			
O G Ó Ł E M	**.**	**107,3**	**89,2**	**97,8**	***T O T A L***

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. c See general notes, item 4 on page 264.

TABL. 15(228). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Produkcja mleka:						*Milk production:*
w milionach litrów	239,4	172,2	191,7	189,3	116,9	*in million litres*
na 100 ha użytków rolnych[a] w tys. l	.	18,7	20,1	20,5	15,3	*per 100 ha agricultural land*[a] *in thous. l*
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4486	4069	4465	4515	3733	*Average annual quantity of milk per cow in l*
Produkcja jaj w mln szt.	588,7	749,4	531,5	611,9	440,0	*Eggs production in mln units*
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	182	228	170	196	176	*Average annual number of eggs per laying hen in units*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264.

a See general notes, item 4 on page 264.

TABL. 16(229). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010[a]	2013	*SPECIFICATION*
		W SZTUKACH *IN UNITS*		
O G Ó Ł E M	**59669**	**55738**	**57241**	***T O T A L***
W tym gospodarstwa indywidualne	57357	53118	55202	*Of which private farms*
		POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH[b] NA 1 CIĄGNIK w ha *AGRICULTURAL LAND AREA*[b] *PER TRACTOR in ha*		
O G Ó Ł E M	**.**	**16,5**	**16,1**	***T O T A L***
W tym gospodarstwa indywidualne	.	13,8	13,9	*Of which private farms*

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264.
U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a Data of the Agricultural Census. b See general notes, item 4 on page 264.
N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17(230). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10[a]	2011/12	2012/13 ogółem *total*	2012/13 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*SPECIFICATION*
			W TONACH *IN TONNES*			
Nawozy mineralne lub chemiczne[b]	96514	135236	144441	147903	121150	*Mineral or chemical fertilizers*[b]
azotowe	49100	78117	84251	87637	71292	*nitrogenous*
fosforowe	21208	26679	28474	29532	25581	*phosphatic*
potasowe	26206	30440	31716	30733	24277	*potassic*
Nawozy wapniowe[c]	154589	68122	59698	63870	48019	*Lime fertilizers*[c]
			NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[d] w kg *PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND*[d] *in kg*			
Nawozy mineralne lub chemiczne[b]	.	147,1	151,5	160,3	158,4	*Mineral or chemical fertilizers*[b]
azotowe	.	85,0	88,4	95,0	93,2	*nitrogenous*
fosforowe	.	29,0	29,9	32,0	33,4	*phosphatic*
potasowe	.	33,1	33,3	33,3	31,7	*potassic*
Nawozy wapniowe[c]	.	74,1	62,6	69,2	62,8	*Lime fertilizers*[c]

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264.

a Data of the Agricultural Census. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. b See general notes, item 4 on page 264.

TABL. 18(231). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące[a])**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices[a])

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*AGRICULTURAL PRODUCTS*
			W TYSIĄCACH ZŁOTYCH *IN THOUSAND ZLOTYS*			
O G Ó Ł E M	**1513144,9**	**2119152,3**	**3084879,0**	**2815353,3**	**2154239,8**	***T O T A L***
Produkty roślinne	**941712,9**	**1536311,2**	**2348583,1**	**2065880,9**	**1529284,2**	***Crop products***
w tym:						*of which:*
Zboża	483055,5	914211,8	1504712,7	1145248,4	890502,0	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	398918,3	763426,0	1162985,4	915784,4	714311,0	*of which basic cereals*
pszenica	328534,9	628365,7	912789,7	707769,7	567500,2	*wheat*
żyto	14589,0	25342,6	33990,2	39428,1	29630,3	*rye*
jęczmień	49257,9	91175,7	184515,5	142677,9	99394,7	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	839,2	2847,5	3548,6	2346,9	1733,2	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	5697,3	15694,5	28141,4	23561,7	16052,6	*triticale*

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABL. 18(231). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (dok.)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (cont.)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*AGRICULTURAL PRODUCTS*
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH (dok.) *IN THOUSAND ZLOTYS (cont.)*						
Produkty roślinne (dok.)						***Crop products (cont.)***
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	474289,1	901876,3	1476886,9	1128730,9	875127,4	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe	397077,3	757124,2	1147827,1	907025,6	706325,6	*of which basic cereals*
pszenica	327805,6	624561,0	906024,3	703824,0	563948,3	*wheat*
żyto	14548,5	25104,5	31089,9	38470,1	28895,9	*rye*
jęczmień	48267,0	89545,8	180890,5	140017,4	96819,9	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	804,2	2581,7	3125,5	2178,6	1614,6	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	5651,9	15331,3	26696,8	22535,4	15046,9	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne [b]	8,7	0,9	3,2	-	-	*Edible pulses [b]*
Ziemniaki	41783,6	67324,9	78869,4	90197,7	60530,1	*Potatoes*
Buraki cukrowe	223427,6	117740,2	142394,7	146869,0	109632,5	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik [b]	150896,3	327048,2	505019,8	538522,4	375420,4	*Rape and turnip rape [b]*
Warzywa	20277,5	64130,1	69319,3	80095,8	42572,2	*Vegetables*
Owoce	8870,5	13895,7	25918,9	29169,6	25301,0	*Fruit*
Produkty zwierzęce	**571432,0**	**582841,1**	**736295,9**	**749472,3**	**624955,5**	***Animal products***
w tym:						*of which:*
Żywiec rzeźny [c]	382703,2	383166,8	476720,3	494223,7	467270,5	*Animals for slaughter [c]*
bydło (bez cieląt)	40600,4	66250,8	81957,2	68590,0	55228,1	*cattle (excluding calves)*
cielęta	87,5	237,4	160,1	111,4	108,0	*calves*
trzoda chlewna	184167,2	107746,1	77091,6	100071,8	88664,1	*pigs*
owce	141,6	229,6	384,1	364,9	364,9	*sheep*
konie	926,7	4949,0	572,7	827,6	679,6	*horses*
drób	156697,0	203753,9	316554,4	324258,0	322225,8	*poultry*
Mleko krowie	175802,2	163125,0	190605,7	208317,3	128395,2	*Cow milk*
Jaja kurze konsumpcyjne	3454,6	8930,4	37640,0	20393,4	3463,5	*Consumer hen's eggs*
NA 1 HA UŻYTKÓW ROLNYCH [d] w zł *PER 1 HA OF AGRICULTURAL LAND [d] in zl*						
O G Ó Ł E M	**.**	**2305**	**3236**	**3050**	**2816**	***T O T A L***
Produkty: roślinne	.	1671	2464	2238	1999	*Products: crop*
zwierzęce	.	634	772	812	817	*animal*

b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 264.
b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 4 on page 264.

TABL. 19(232). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		*AGRICULTURAL PRODUCTS*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Zboża w t	1362504	1577008	1790812	1570835	1186194	*Cereals in t*
w tym zboża podstawowe	1113114	1321309	1323329	1219342	935485	*of which basic cereals*
pszenica	909153	1043450	1025369	907554	710436	*wheat*
żyto	56929	66360	43849	71841	54056	*rye*
jęczmień	125070	170258	213812	198424	142289	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	3272	8754	5560	4322	3211	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	18690	32487	34739	37201	25493	*triticale*
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	1347081	1560882	1765003	1550079	1166227	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe	1108533	1311493	1307192	1206086	922883	*of which basic cereals*
pszenica	907339	1038274	1018643	902171	705436	*wheat*
żyto	56770	65844	41277	70125	52477	*rye*
jęczmień	122715	167438	209366	194425	138332	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	3150	8071	4879	3998	2970	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	18550	31866	33027	35367	23668	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne [a] w t	3	-	1	-	-	*Edible pulses [a] in t*
Ziemniaki w t	139903	159489	209037	171093	117609	*Potatoes in t*
Buraki cukrowe w t	1379235	1010142	1219331	1048070	800986	*Sugar beets in t*
Rzepak i rzepik [a] w t	198447	258870	249882	368046	264013	*Rape and turnip rape [a] in t*
Warzywa w t	29151	51668	68845	71639	39229	*Vegetables in t*
Owoce w t	5458	8317	14898	17270	14606	*Fruit in t*
Żywiec rzeźny [b] w t	108589	102511	101438	105474	100449	*Animals for slaughter [b] in t*
bydło (bez cieląt)	10678	14976	14032	12145	9578	*cattle (excluding calves)*
cielęta	15	33	20	15	13	*calves*
trzoda chlewna	46157	27118	14806	18458	16364	*pigs*
owce	31	48	71	68	68	*sheep*
konie	194	810	91	154	124	*horses*
drób	51514	59526	72418	74634	74302	*poultry*
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) [c] w t	77813	71163	69520	73054	69823	*Animals for slaughter in terms of meat (including fats) [c] in t*
Mleko krowie w tys. l	182130	153207	156412	154721	97890	*Cows' milk in thous. l*
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	21910	36304	100865	73980	18236	*Consumer hen's eggs in thous. units*

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.
a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (233). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA *YEARS*	Z certyfikatem *Certified*		W okresie przestawiania *Under conversion*	
	gospodarstwa *farms*	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha *organic agricultural land in ha*	gospodarstwa *farms*	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha *organic agricultural land in ha*
2005	104	3787	289	10183
2010	778	25476	449	14228
2012	1041	34423	271	9881
2013	**1009**	**30972**	**180**	**6483**

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
S o u r c e: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

ŁOWIECTWO
HUNTING

TABL. 21(234). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE** [a]
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES [a]
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005[b]	2010[b]	2012	2013	*GAME SPECIES*
		W SZTUKACH *IN HEADS*			
Daniele	814	1056	1234	1499	*Fallow deer*
Muflony	679	1158	1947	1942	*Mouflons*
		W TYSIĄCACH SZTUK *IN THOUSAND HEADS*			
Jelenie	7,5	11,9	15,5	16,9	*Deer*
Sarny	71,7	82,0	79,2	83,5	*Roe deer*
Dziki	15,8	22,3	24,0	26,8	*Wild boars*
Lisy	12,6	11,6	12,4	13,1	*Foxes*
Zające	14,0	19,1	19,4	20,8	*Hares*
Bażanty	17,2	25,3	23,9	23,7	*Pheasants*
Kuropatwy	13,1	18,5	14,2	13,9	*Partridges*

a Dane szacunkowe. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.
Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Estimated data. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.
S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22(235). **ODSTRZAŁ** [a] **WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT [a] *OF MAIN GAME SPECIES*

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06[b]	2010/11[b]	2012/13	2013/14	*GAME SPECIES*
Jelenie	2937	3924	5492	6212	*Deer*
Daniele	49	133	228	326	*Fallow deer*
Sarny	14690	16311	17110	18306	*Roe deer*
Dziki	14996	21049	24987	26212	*Wild boars*
Lisy	11417	8030	9233	8856	*Foxes*
Zające	-	17	7	63	*Hares*
Bażanty	1812	2191	2569	2125	*Pheasants*
Kuropatwy	51	1	-	1	*Partridges*

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.
Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.
S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23(236). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Koła łowieckie:					*Hunting clubs:*
liczba [a]	193	194	198	199	*number* [a]
członkowie [b]	7932	6288	9132	9456	*members* [b]
Obwody łowieckie:					*Hunting districts:*
liczba	357	358	359	358	*number*
powierzchnia w tys. ha	1590,9	1594,5	1601,2	1595,4	*area in thous. ha*
w tym na gruntach leśnych	486,5	486,4	486,9	487,8	*of which in forest land*

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. b Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.
Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. b Data grouped according to the seat of member of hunting club.
S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

LEŚNICTWO
FORESTRY

TABL. 24(237). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w ha	**598005**	**605090**	**607474**	**608001**	***T O T A L in ha***
Lasy	**583405**	**588992**	**591324**	**591848**	***Forests***
Publiczne	569401	572579	573124	572921	*Public*
zalesione	557341	558980	560429	560586	*wooded*
niezalesione	12060	13599	12695	12335	*non-wooded*
własność Skarbu Państwa	562260	565421	565960	565782	*owned by the State Treasury*
zalesione	550436	552044	553488	553668	*wooded*
niezalesione	11824	13377	12473	12113	*non-wooded*
w tym:					*of which:*
w zarządzie Lasów Państwowych	547003	550012	550377	550639	*managed by the State Forests*
zalesione	535512	536805	538053	538670	*wooded*
niezalesione	11491	13207	12324	11969	*non-wooded*
parki narodowe	9611	9661	9676	9675	*national parks*
zalesione	9610	9653	9668	9667	*wooded*
niezalesione	1	8	8	8	*non-wooded*
własność gmin [a]	7141	7158	7164	7139	*gmina* [a] *owned*
zalesione	6904	6936	6941	6917	*wooded*
niezalesione	237	222	222	222	*non-wooded*
Prywatne	14004	16412	18200	18928	*Private*
zalesione	13492	15940	17726	18449	*wooded*
niezalesione	512	472	474	479	*non-wooded*
Grunty związane z gospodarką leśną	**14600**	**16098**	**16150**	**16153**	***Land connected with silviculture***
LESISTOŚĆ w %	**29,2**	**29,5**	**29,6**	**29,7**	***FOREST COVER in %***
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	**30,2**	**30,6**	**30,7**	**30,8**	***SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %***

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions of the Yearbook.

TABL. 25(238). **POWIERZCHNIA LASÓW**
FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem w ha *Grand total in ha*	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona *Of which wooded area in % of grand total area*							
		razem *total*	drzewostany *tree stands*						
			w klasie wieku *in age group*						w klasie odnowienia [a] i o budowie przerębowej *in renewal class [a] with a troughfell construction*
			I (1–20 lat *years)*	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe *and higher* (101 lat i więcej *years and older)*	
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**591324**	**95,0**	**12,3**	**16,3**	**22,3**	**14,4**	**13,7**	**10,9**	**5,1**
w tym: *of which:*									
W zarządzie Lasów Państwowych ..... *Managed by the State Forests*	550377	95,4	12,5	16,4	21,9	14,6	13,6	11,2	5,2
Lasy prywatne ..... *Private forests*	18200	91,3	20,4	19,7	22,8	13,5	13,6	1,3	-

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem *Total*	W tym *Of which*		*SPECIES OF TREES*
		w zarządzie Lasów Państwowych *managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
	w ha *in ha*	w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M	**591324**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste	378132	63,9	64,6	38,5	*Coniferous trees*
w tym:					*of which:*
sosna	231826	39,2	40,5	24,7	*pine*
świerk	130182	22,0	21,2	13,8	*spruce*
jodła	2401	0,4	0,4	-	*fir*

a Łącznie z klasą do odnowienia.
a Including regeneration class.

TABL. 25(238). **POWIERZCHNIA LASÓW (dok.)**
FOREST AREAS (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE (dok.)
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS (cont.)

GATUNKI DRZEW	Ogółem *Total*		W tym *Of which*		*SPECIES OF TREES*
			w zarządzie Lasów Państwowych *managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
	w ha *in ha*	w odsetkach *in percent*			
Drzewa liściaste	213192	36,1	35,4	61,5	*Broadleaved trees*
w tym:					*of which:*
buk	33751	5,7	5,8	-	*beech*
dąb	64309	10,9	10,8	16,5	*oak*
grab	1926	0,3	0,3	-	*hornbeam*
brzoza	42204	7,1	7,3	8,7	*birch*
olsza	29892	5,1	5,0	11,1	*alder*
osika	1797	0,3	0,3	0,0	*aspen*

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.
S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26(239). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem grubizna brutto [a] w tys. m^3 *Gross [a] grand total timber in thous. m^3*	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej *Of which wooded area in % of grand total area*								
		razem *total*	drzewostany *tree stands*							przestoje [b] *hold-over trees [b]*
			w klasie wieku *in age group*						w klasie odnowienia [c] i o budowie przerębowej *in renewal class [c] with a troughfell construction*	
			I (1–20 lat *years)*	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe *and higher* (101 lat i więcej *years and older)*		
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**163919**	**99,6**	**0,8**	**9,5**	**25,5**	**17,7**	**20,6**	**18,1**	**6,1**	**1,3**
w tym: *of which:*										
W zarządzie Lasów Państwowych ..... *Managed by the State Forests*	152541	99,7	0,8	9,7	25,1	18,0	20,1	18,6	6,1	1,3
Lasy prywatne..... *Private forests*	4361	97,2	3,4	14,0	37,5	15,7	23,3	2,4	-	0,9

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym koleją rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.
a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

TABL. 26(239). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU (dok.)**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto [a] *Gross [a] total timber*		W tym *Of which*		*SPECIES OF TREES*
			w zarządzie Lasów Państwowych *managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
	w tys. m^3 *in thous. m^3*	w odsetkach *in percent*			
O G Ó Ł E M	**163919**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste	108876	66,4	66,9	41,4	*Coniferous trees*
w tym:					*of which:*
sosna	57869	35,3	36,8	18,0	*pine*
świerk	46357	28,3	27,2	23,4	*spruce*
jodła	338	0,2	0,1	-	*fir*
Drzewa liściaste	55044	33,6	33,1	58,6	*Broadleaved trees*
w tym:					*of which:*
buk	9632	5,9	5,9	-	*beech*
dąb	19028	11,6	11,8	14,0	*oak*
grab	425	0,3	0,3	-	*hornbeam*
brzoza	6717	4,1	4,1	5,4	*birch*
olsza	7882	4,8	4,7	12,8	*alder*
osika	342	0,2	0,2	0,0	*aspen*

a W korze.
Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark.
S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27(240). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				*SPECIFICATION*
				ogółem *grand total*	lasy publiczne *public forests*		lasy prywatne [a] *private forests [a]*	
					razem *total*	w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*		
	w ha *in ha*							
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	220	195	178	163	163	163	-	*Production area of forest nurseries (as of 31 XII)*

a Dane szacunkowe.
a Estimated data.

TABL. 27(240). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE (dok.)**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem *grand total*	lasy publiczne *public forests*		lasy prywatne [a] *private forests* [a]	
					razem *total*	w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*		
	w ha *in ha*							
Odnowienia i zalesienia	4601	4952	4937	4578	4463	4447	115	*Renewals and afforestations*
odnowienia	3182	4511	4696	4470	4449	4435	21	*renewals*
sztuczne	2728	3846	3953	3543	3525	3511	18	*artificial*
zrębów [b]	2504	3734	3880	3492	3477	3467	15	*felling sites* [b]
halizn i płazowin	224	112	73	51	48	44	3	*blanks and irregularly stocked open stands*
naturalne	454	666	743	927	924	924	3	*natural*
zalesienia [c]	1419	441	242	108	14	12	94	*afforestations* [c]
Poprawki i uzupełnienia [d]	782	435	519	423	413	386	10	*Corrections and supplements* [d]
Pielęgnowanie [e]	23615	22077	25047	25817	25584	25495	233	*Tending* [e]
w tym:								*of which:*
upraw	16699	15413	17864	18235	18051	17969	184	*crops*
młodników	6630	6642	7131	7526	7526	7526	-	*greenwoods*
wprowadzanie podszytów [f]	115	6	-	-	-	-	-	*introduction of undergrowth* [f]
Melioracje	2547	4308	4663	4390	4390	4390	-	*Drainage*

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28(241). **POZYSKANIE DREWNA** [a]
REMOVALS [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem *grand total*	lasy publiczne *public forests*		lasy prywatne *private forests*	
					razem *total*	w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*		
O G Ó Ł E M w dam^3	**2571,2**	**3100,5**	**2994,5**	**3047,6**	**3035,2**	**3027,1**	**12,4**	***T O T A L in dam^3***
Grubizna	**2385,5**	**2948,8**	**2846,8**	**2905,7**	**2893,3**	**2885,2**	**12,4**	***Timber***

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień.
a Excluding logging (large timber) from plantings.

TABL. 28(241). **POZYSKANIE DREWNA** [a] **(dok.)**
REMOVALS [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *grand total*	2013 lasy publiczne *public forests* razem *total*	2013 lasy publiczne *public forests* w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*	2013 lasy prywatne *private forests*	*SPECIFICATION*
Grubizna (dok.)								***Timber (cont.)***
Grubizna iglasta	1745,0	2313,7	2172,8	2198,2	2192,6	2187,0	5,7	*Coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	762,8	1010,7	1044,7	1015,4	1012,3	1008,7	3,1	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	772,9	1099,8	933,6	1008,3	1006,7	1005,5	1,5	*medium-size wood for industrial uses*
Grubizna liściasta	640,5	635,1	673,9	707,5	700,8	698,3	6,7	*Non-coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	240,2	196,9	196,5	201,4	198,9	197,5	2,5	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	276,3	305,1	306,7	337,2	335,4	334,8	1,9	*medium-size wood for industrial uses*
Drewno małowymiarowe [b]	**185,6**	**151,7**	**147,7**	**141,9**	**141,9**	**141,9**	**-**	***Slash*** [b]
Do przerobu przemysłowego	92,8	45,3	38,2	35,5	35,5	35,5	-	*Slash for industrial uses*
Opałowe	92,8	106,5	109,5	106,4	106,4	106,4	-	*Slash for fuel*
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m^3	**408,9**	**500,6**	**481,4**	**491,0**	**505,0**	**510,0**	**65,5**	***TIMBER PER 100 ha of FOREST AREAS in m^3***

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.
a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

TABL. 29(242). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEŃ**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym na gruntach prywatnych *of which on private land*	*SPECIFICATION*
Powierzchnia produkcyjna szkółek zadrzewieniowych [a] w ha	39	45	45	45	-	*Production area of nurseries* [a] *in ha*
Sadzenie w szt.: drzew	583270	35237	44514	129336	7775	*Plantings in units of: trees*
krzewów	219629	48260	23211	20294	5831	*bushes*
Pozyskanie drewna (grubizny) [b] w m^3	40275	53272	50763	52789	30903	*Removals (timber)* [b] *in m^3*
grubizna iglasta	1990	8415	5785	5511	3688	*coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	1073	4609	2923	2675	2029	*of which large-size general purpose wood*

a Stan w dniu 31 XII. b Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).
a As of 31 XII. b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 29(242). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEŃ (dok.)**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem *total*	w tym na gruntach prywatnych *of which on private land*	
grubizna liściasta	38285	44857	44978	47278	27215	*non-coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	11082	16302	19026	16079	9525	*of which large-size general purpose wood*

TABL. 30(243). **POŻARY W LASACH** [a]
FOREST FIRES [a]

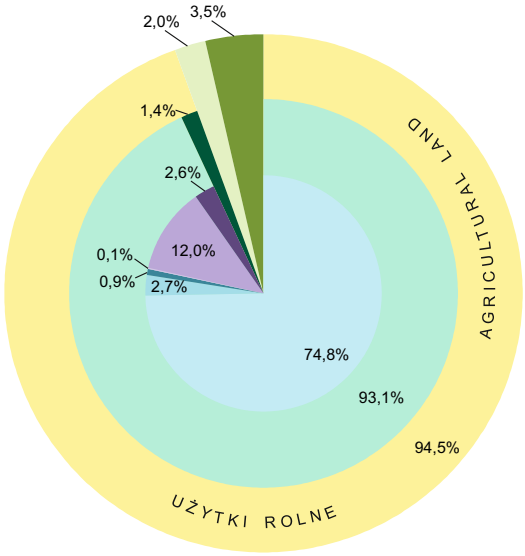
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pożary.....	469	285	463	218	*Number of fires*
w tym: podpalenia	201	114	161	81	*of which: arsons*
nieostrożność dorosłych	190	94	184	72	*negligence of adults*
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	260,9	171,9	268,0	30,9	*Area of forest burned in ha*
w tym: podpalenia	105,1	41,2	71,5	6,4	*of which: arsons*
nieostrożność dorosłych	90,9	102,7	128,0	6,5	*negligence of adults*
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha.....	0,56	0,60	0,58	0,14	*Average forest areas burned by fire in ha*

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.

a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.
S o u r c e: data of the Forest Research Institute.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R.
Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2013
As of June

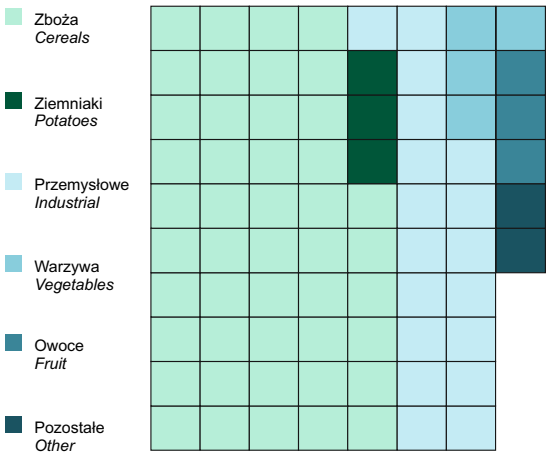

- Użytki rolne *Agricultural land*
  - w dobrej kulturze rolnej *in good agricultural condition*
    - pod zasiewami *sown area*
    - grunty ugorowane *fallow land*
    - uprawy trwałe *permanent crops*
    - ogrody przydomowe *kitchen gardens*
    - łąki trwałe *permanent maedows*
    - pastwiska trwałe *permanent pastures*
  - pozostałe *others*
- Lasy *Forests*
- Pozostałe grunty *Other land*

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R. (ceny stałe)

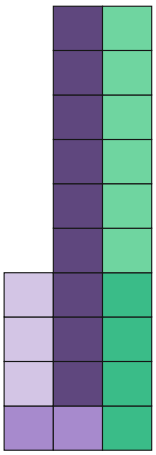
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012 (constant prices)

PRODUKCJA ROŚLINNA - 75,8%
CROP OUTPUT

- Zboża *Cereals*
- Ziemniaki *Potatoes*
- Przemysłowe *Industrial*
- Warzywa *Vegetables*
- Owoce *Fruit*
- Pozostałe *Other*

PRODUKCJA ZWIERZĘCA - 24,2%
ANIMAL OUTPUT

Żywiec rzeźny:
Animals for slaughter:

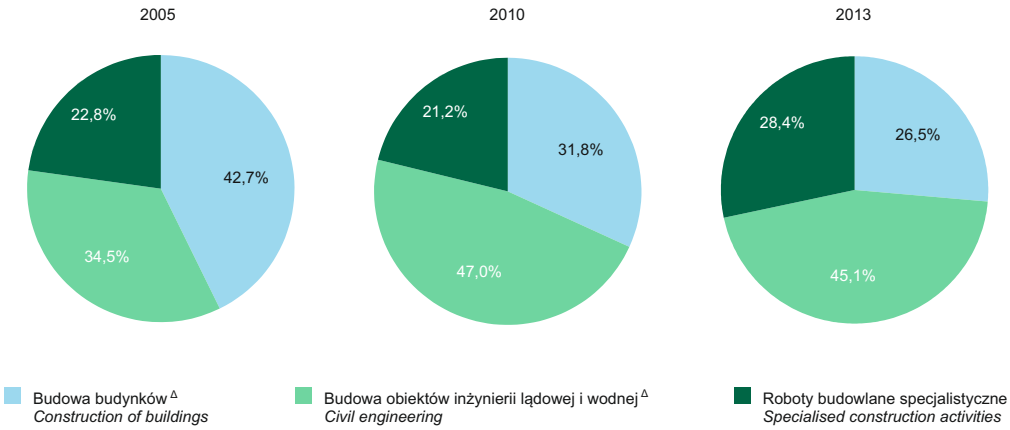
- bydło (bez cieląt) *cattle (excluding calves)*
- trzoda chlewna *pigs*
- drób *poultry*

- Mleko krowie *Cows' milk*
- Jaja kurze *Hen eggs*

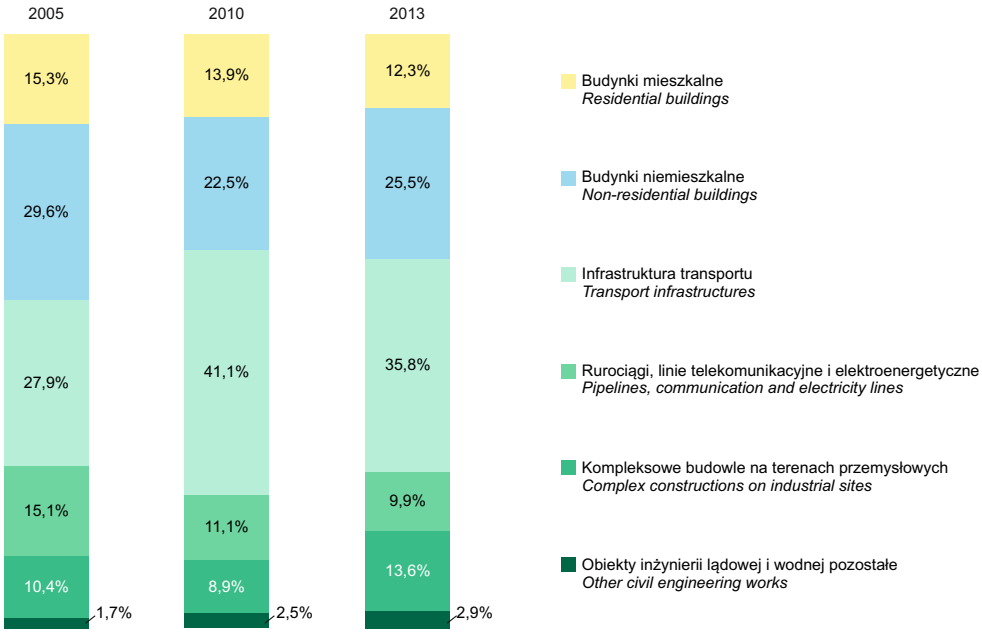
STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ[a] (ceny bieżące)

STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION[a] (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW
BY DIVISIONS

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XVI
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw,** z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług — PKWiU 2008 i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań, stanowiących:

— sumę niektórych pozycji PKWiU, PRODCOM-u lub ich części,

— pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o kryteria inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

4. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;

CHAPTER XVI
INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1*. Information within the scope of* ***industry*** *concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".*

Moreover, data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind-of-activity as classified according to NACE Rev. 2.

2. *Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using* ***the enterprise method****, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.*

3. *Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services — PKWiU 2008 and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.*

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising:

— the sum of some PKWiU, PRODCOM positions or the sum of their parts,

— collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. Sold production *concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.*

Sold production of industry includes:

1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
3) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;
4) the value of products in the form of settlements in kind;

5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 28.

Jako **ceny stałe** w 2013 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w zakresie budownictwa dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji „Budownictwo".

Przez **podmioty budowlane** rozumie się podmioty gospodarcze zaliczone do sekcji „Budownictwo".

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw.** Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 26.

3. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceniowym (tj. na rzecz obcych zleceniodawców) przez podmioty budowlane.

4. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego, wprowadzenie cen bazowych w miejsce cen producenta nie miałoby wpływu na mierniki produkcji. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 28.

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 28.*

***As constant prices** in 2013 were adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).*

***5.** In data concerning production, the value of outwork is included.*

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

***6.** Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees, in terms of full-time employees.*

Construction

***1.** Information within the scope of construction concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction".*

*The term **construction entities** is understood as economic entities included in the section "Construction".*

***2.** Data according to NACE Rev. 2 divisions were compiled using **the enterprise method.** The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 26.*

***3. Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration — conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).*

***4.** Data concerning construction-assembly production are presented in **producer's prices**, due to the lack of subsidies for products as well as the excise tax, the use of basic prices, in place of producer's prices, has no influence on the measure of this production. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 28.*

***5.** The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Construction (PKOB).*

6. Informacje o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów):

— w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,

— w zakresie kubatury budynków — jeśli nie zaznaczono inaczej — obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

7. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

6. *Information* ***regarding buildings completed*** *(by all investors):*

— within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,

— within the scope of the cubic volume of buildings, unless otherwise indicated, includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

7. *Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement and include full-time and part-time paid employees, within the country, in terms of full-time employees.*

Przemysł
Industry

TABL. 1(244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU** [a]
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
	ceny bieżące *current prices*					ceny stałe *constant prices* 2012 = 100
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**51293,3**	**84913,7**	**102415,8**	**101572,7**	**100,0**	**100,5**
sektor publiczny *public sector*	6036,5	4040,3	2594,0	2483,6	2,4	.
sektor prywatny *private sector*	45256,8	80873,4	99821,9	99089,1	97,6	.
w tym: *of which:*						
Przetwórstwo przemysłowe ***Manufacturing***	**36441,0**	**62219,6**	**76103,6**	**77866,7**	**76,7**	**100,5**
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	2569,0	3729,6	5371,7	5282,3	5,2	99,3
Produkcja napojów *Manufacture of beverages*	255,0	182,4	207,2	258,4	0,3	129,8
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	1301,3	1082,3	1576,2	1779,6	1,8	112,9
Produkcja odzieży *Manufacture of wearing apparel*	429,5	279,3	278,0	287,4	0,3	95,7
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ] *Manufacture of leather and related products*	212,4	505,6	858,2	910,7	0,9	93,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]	410,9	496,7	532,0	490,5	0,5	92,7
Produkcja papieru i wyrobów z papieru *Manufacture of paper and paper products*	404,7	1962,1	2488,3	2702,3	2,7	104,1
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji *Printing and reproduction of recorded media*	190,3	269,5	195,4	258,4	0,3	130,7
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*	2072,9	2789,4	3845,9	4086,9	4,0	106,2
Produkcja wyrobów farmaceutycznych [Δ] *Manufacture of pharmaceutical products* [Δ]	892,0	1109,5	841,8	781,9	0,8	80,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1(244). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU** [a] **(dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
	ceny bieżące *current prices*					ceny stałe *constant prices* 2012 = 100
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) ***Manufacturing (cont.)***						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ..... *Manufacture of rubber and plastic products*	2150,7	4506,7	6666,9	7252,5	7,1	104,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non--metallic mineral products*	2205,1	2757,6	2489,8	2507,7	2,5	97,6
Produkcja metali ..... *Manufacture of basic metals*	398,1	940,2	591,4	608,7	0,6	101,3
Produkcja wyrobów z metali [Δ] ..... *Manufacture of metal products* [Δ]	2384,5	4496,5	6317,0	6195,3	6,1	94,2
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych ..... *Manufacture of compuer, electronic and optical products*	414,9	4408,2	10203,0	9663,7	9,5	93,0
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*	2920,3	9729,4	5054,1	5037,6	5,0	101,3
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ] ..... *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	2625,6	4983,1	5439,5	3767,0	3,7	65,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ] ..... *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	9669,8	13617,1	17725,5	20286,3	20,0	114,7
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ..... *Manufacture of other transport equipment*	714,4	652,3	779,7	728,7	0,7	93,2
Produkcja mebli ..... *Manufacture of furniture*	2457,9	1466,0	1672,4	1760,2	1,7	102,6
Pozostała produkcja wyrobów ..... *Other manufacturing*	399,3	562,1	795,5	882,1	0,9	111,9
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń ..... *Repair and installation of machinery and equipment*	940,9	1072,4	1553,9	1893,1	1,9	112,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ] ..... ***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***	**4092,3**	**3516,9**	**2237,2**	**1732,0**	**1,7**	**71,1**

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2(245). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYŚLE [a] (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł		*in mln zl*		
O G Ó Ł E M	**51293,3**	**84913,7**	**102415,8**	**101572,7**	***T O T A L***
podmioty o liczbie zatrudnionych:					*entities with following number of paid employees:*
49 osób i mniej	4490,2	6500,6	8431,8	8234,0	*49 persons and less*
50–249	10353,9	15434,6	16916,8	17095,2	*50–249*
250–499	6934,3	12308,8	13135,5	14582,4	*250–499*
500–999	6285,5	12026,0	17953,3	18151,2	*500–999*
1000 osób i więcej	23229,4	38643,7	45978,5	43509,8	*1000 persons and more*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3(246). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW [a]**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS [a]

WYROBY	2005	2010	2012	2013		*PRODUCTS*
				ogółem *total*	udział w kraju w % *share in country in %*	
Produkty uboju [b] wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:						*Slaughter products [b] included in slaughter capacity in thous. t:*
bydła i cieląt	3,1	0,0	-	-	-	*cattle and calves*
trzody chlewnej	14,8	3,8	2,8	1,7	0,1	*pigs*
Mięso drobiowe w tys. t	23,3	33,7	36,1	39,2	1,9	*Poultry meat in thous. t*
Wędliny [c] w tys. t	x	x	47,9	46,4	6,0	*Cured meat products [c] in thous. t*
Soki z owoców i warzyw w tys. hl	94,6	23,8	26,4	36,5	0,5	*Fruit and vegetable juice in thous. hl*
Mleko płynne przetworzone [d] w tys. hl	273,4	168,9	147,9	119,8	0,4	*Processed liquid milk [d] in thous. hl*
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania [e] w t	607	359	470	503	0,3	*Butter and dairy spreads [e] in t*
Sery i twarogi w tys. t	6,4	3,8	3,5	3,5	0,4	*Cheese and curd in thous. t*
Mąka pszenna w tys. t	337,8	216,1	216,6	204,9	9,2	*Wheat flour in thous. t*
Mąka żytnia w tys. t	18,5	11,4	7,6	8,6	3,9	*Rye flour in thous. t*
Makaron w tys. t	1,5	0,7	3,5	6,8	3,9	*Pasta in thous. t*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. e Otrzymywane z mleka

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumptuion; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. d Including milk for further processing. e From milk.

TABL. 3(246). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW** [a] **(dok.)**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS [a] *(cont.)*

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem *total*	udział w kraju w % *share in country in %*	
Wódka czysta [f] (w przeliczeniu na 100%) w tys. hl	19,1	22,2	34,4	30,5	2,6	*Vodka* [f] *(in terms of 100%) in thous. hl*
Piwo otrzymywane ze słodu [g] w tys. hl	48,3	6,9	2,1	2,2	0,0	*Beer from malt* [g] *in thous. hl*
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt:						*Clothes and garments in thous. units:*
kostiumy i komplety damskie lub dziewczęce	35	5,7	3,3	3,1	0,4	*women's or girls' suits and ensembles*
żakiety damskie lub dziewczęce	305	49,8	20,7	13,6	0,9	*women's or girls' jackets*
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt.	567	61	61	85	1,7	*Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, knitted or crocheted in thous. units*
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry [h] w tys. par	966	1498	1581	2015	12,2	*Footwear with leather uppers* [h] *in thous. pairs*
Tarcica w dam^3	150,6	107,8	106,5*	108,1	2,5	*Sawnwood in dam*^{3}
w tym iglasta	126,5	89,5	89,9	96,3	2,5	*of which coniferous sawnwood*
Cegła w mln ceg	49,6	41,5	42,1	39,5	10,0	*Bricks in mln bricks*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. f, g O objętościowej mocy alkoholu: f – 45,4% i mniej, g – powyżej 0,5%. h Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwiem ze spodem z drewna.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. f, g Of an alcoholic strength of: f – 45,4% and less, g – more than 0,5%. h Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4(247). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE** [a]
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		*in mln zł*		
O G Ó Ł E M	**198686**	**206860**	**207279**	**204493**	***T O T A L***
sektor publiczny	28873	17402	11166	11285	*public sector*
sektor prywatny	169813	189458	196113	193208	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przetwórstwo przemysłowe	**150117**	**163877**	**170293**	**168326**	***Manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	12252	12978	12499	11754	*Manufacture of food products*
Produkcja napojów	875	578	491	531	*Manufacture of beverages*
Produkcja wyrobów tekstylnych	10105	6278	6206	6183	*Manufacture of textiles*
Produkcja odzieży	9441	4257	3933	3700	*Manufacture of wearing apparel*
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ]	2137	2468	2653	2156	*Manufacture of leather and related products*
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ]	3721	3400	3046	2848	*Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4(247). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE** [a] **(dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		*in mln zl*		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)					***Manufacturing (cont.)***
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2237	2963	3249	3390	*Manufacture of paper and paper products*
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1271	1157	966	1114	*Printing and reproduction of recorded media*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	4430	5577	6211	6157	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów farmaceutycznych [Δ]	2689	2991	2557	2496	*Manufacture of pharmaceutical products* [Δ]
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	7762	12273	15313	14825	*Manufacture of rubber and plastic products*
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	12244	10426	9524	9256	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja metali	1818	1890	1604	1599	*Manufacture of basic metals*
Produkcja wyrobów z metali [Δ]	12318	16464	19422	20409	*Manufacture of metal products* [Δ]
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2800	10277	12102	10197	*Manufacture of computer, electronic and optical products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	10775	14081	12358	12600	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	11586	12964	12881	10967	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	16257	19722	22089	24936	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3204	3103	2357	2356	*Manufacture of other transport equipment*
Produkcja mebli	12418	10092	9987	9441	*Manufacture of furniture*
Pozostała produkcja wyrobów	2993	2959	3233	3294	*Other manufacturing*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	6203	6392	7128	7653	*Repair and installation of machinery and equipment*
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	**14065**	**11015**	**4703**	**3903**	***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5(248). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE** [a]
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		*in zl*		
O G Ó Ł E M	**2706,96**	**3738,62**	**4078,21**	**4239,64**	***T O T A L***
sektor publiczny	3070,38	4035,97	3874,15	3979,69	*public sector*
sektor prywatny	2645,17	3711,30	4089,83	4254,83	*private sector*
w tym:					*of which:*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5(248). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE** [a] **(dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY [a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Przetwórstwo przemysłowe	**2148,83**	**3125,53**	**3498,69**	**3678,22**	***Manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych	1611,78	2452,83	2685,74	2853,02	*Manufacture of food products*
Produkcja napojów	2140,56	2882,04	3253,78	3518,03	*Manufacture of beverages*
Produkcja wyrobów tekstylnych	1636,19	2632,22	2936,00	2996,86	*Manufacture of textiles*
Produkcja odzieży	1272,31	1772,91	1964,08	2047,80	*Manufacture of wearing apparel*
Produkcja skór i wyrobów skórzanych [Δ]	1528,21	2127,83	2381,77	2776,41	*Manufacture of leather and related products*
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny [Δ]	1309,92	2096,14	2186,52	2165,22	*Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1909,37	3384,15	3730,28	3677,30	*Manufacture of paper and paper products*
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2173,31	2916,22	2874,53	2980,55	*Printing and reproduction of recorded media*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	3153,61	3876,59	4294,28	4506,66	*Manufacture of chemicals and chemical products*
Produkcja wyrobów farmaceutycznych [Δ]	4354,53	5327,05	4878,52	4863,67	*Manufacture of pharmaceutical products* [Δ]
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2119,54	3127,68	3442,08	3570,24	*Manufacture of rubber and plastic products*
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2207,16	3079,89	3239,83	3342,99	*Manufacture of other non-metallic mineral products*
Produkcja metali	2201,60	3235,59	3379,87	3544,11	*Manufacture of basic metals*
Produkcja wyrobów z metali [Δ]	2043,67	2876,58	3324,33	3447,44	*Manufacture of metal products* [Δ]
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2191,78	2644,46	3024,59	3336,07	*Manufacture of computer, electronic and optical products*
Produkcja urządzeń elektrycznych	2401,65	3128,78	3519,00	3510,45	*Manufacture of electrical equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń [Δ]	2662,45	3669,69	4104,75	4173,85	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep [Δ]	2613,06	4063,02	4546,91	4757,15	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2626,08	3548,72	4815,69	4925,21	*Manufacture of other transport equipment*
Produkcja mebli	1677,22	2234,71	2544,00	2734,53	*Manufacture of furniture*
Pozostała produkcja wyrobów	1845,85	2788,78	3205,80	3404,64	*Other manufacturing*
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	2688,81	3731,05	4278,72	4652,18	*Repair and installation of machinery and equipment*
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę [Δ]	**3546,77**	**4882,13**	**5245,47**	**5598,86**	***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo
Construction

TABL. 6(249). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA [a] (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**6207,6**	**11068,9**	**12795,3**	**14183,1**	**100,0**	***T O T A L***
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	2975,5	6332,1	6707,6	6562,9	46,3	*Of which entities employing more than 9 persons*
budowa budynków [Δ]	1271,4	2014,6	1764,4	1736,3	12,2	*construction of buildings*
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej [Δ]	1025,6	2976,0	3301,2	2959,5	20,9	*civil engineering*
roboty budowlane specjalistyczne	678,4	1341,5	1641,9	1867,1	13,2	*specialised construction activities*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7(250). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA [a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Roboty o charakterze inwestycyjnym *Works with an investment character*	Remonty i pozostałe roboty *Works with a renovation (restoration) character*	SPECIFICATION
		w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	2005	2975,5	1976,1	999,4	***T O T A L***
	2010	6332,1	3766,4	2565,7	
	2012	6707,6	4573,8	2133,8	
	2013	**6562,9**	**4196,2**	**2366,6**	
Budynki		**2482,5**	**1443,0**	**1039,5**	***Buildings***
Budynki mieszkalne		808,9	522,0	286,9	*Residential buildings*
budynki mieszkalne jednorodzinne		76,1	25,0	51,2	*one-dwelling buildings*
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		608,2	451,7	156,5	*two- and more dwelling buildings*
budynki zbiorowego zamieszkania		124,5	45,3	79,2	*residences for communities*
Budynki niemieszkalne		1673,6	921,0	752,6	*Non-residential buildings*
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		63,5	46,7	16,8	*hotels and similar buildings*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7(250). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA [a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Roboty o charakterze inwestycyjnym *Works with an investment character*	Remonty i pozostałe roboty *Works with a renovation (restoration) character*	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
Budynki (dok.)				***Buildings (cont.)***
budynki biurowe	158,3	97,9	60,4	*office buildings*
budynki handlowo-usługowe	323,2	125,2	198,0	*wholesale and retail trade buildings*
budynki transportu i łączności	100,3	29,2	71,1	*traffic and communication buildings*
budynki przemysłowe i magazynowe	475,9	269,9	206,1	*industrial buildings and ware-houses*
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	433,5	288,8	144,7	*public entertainment, education, hospital or institutional care buildings*
pozostałe budynki niemieszkalne	118,9	63,3	55,6	*other non-residential buildings*
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	**4080,4**	**2753,2**	**1327,1**	***Civil engineering works***
Infrastruktura transportu	2348,8	1658,7	690,1	*Transport infrastructures*
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1411,7	976,2	435,5	*highways, streets and roads*
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	583,6	449,4	134,2	*railways, suspension and elevated railways*
drogi lotniskowe	11,5	9,2	2,3	*airfield runways*
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	200,9	161,4	39,5	*bridges, elevated highways, tunnels and subways*
budowle wodne	141,1	62,5	78,6	*harbours, waterways, dams and other water works*
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	651,0	398,1	252,9	*Pipelines, communication and electricity lines*
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	221,8	131,3	90,5	*long-distance pipelines, communication and electricity power lines*
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	429,2	266,8	162,4	*local pipelines and cables*
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	892,6	596,9	295,7	*Complex constructions on industrial sites*
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	188,0	99,5	88,5	*Other civil engineering works*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa dolnośląskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the dolnośląskie voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8(251). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA** [a]
BUILDINGS COMPLETED [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Budynki [b]	**4379**	**6593**	**7233**	**7325**	***Buildings*** [b]
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	3178	5066	5814	5921	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings* [c]
miasta	2108	2437	2665	2333	*urban areas*
wieś	2271	4156	4568	4992	*rural areas*
W tym budynki indywidualne [d]	3875	5536	5749	6239	*Of which private buildings* [d]
miasta	1791	1718	1877	1734	*urban areas*
wieś	2084	3818	3872	4505	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	2943	4643	4803	5208	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings* [c]
niemieszkalne	915	875	918	1009	*non-residential*
w tym gospodarstw rolnych	155	116	142	204	*of which farm buildings*
Kubatura [e] **w dam³**	**7360,6**	**9748,9**	**14616,1**	**13291,1**	***Cubic volume*** [e] ***in dam³***
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	2952,6	5514,5	6334,8	6586,7	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings* [c]
miasta	4833,3	5970,7	9548,3*	7623,0	*urban areas*
wieś	2527,3	3778,1	5067,9*	5668,1	*rural areas*
W tym budynki indywidualne [d]	2808,6	4100,2	4555,5	4521,8	*Of which private buildings* [d]
miasta	1326,9	1426,7	1830,9	1405,0	*urban areas*
wieś	1481,7	2673,5	2724,6	3116,8	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	2169,0	3362,3	3569,7	3703,0	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings* [c]
niemieszkalne	633,4	725,7	976,8	805,1	*non-residential*
w tym gospodarstw rolnych	134,1	120,4	174,5	274,9	*of which farm buildings*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 295. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 6 on page 295. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, fundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9(252). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA [a] WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDING COMPLETED [a] BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
			BUDYNKI [b]		
			BUILDINGS [b]		
Budynki mieszkalne	**3196**	**5085**	**5846***	**5946**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	3178	5066	5814	5921	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings [c]*
w tym jednorodzinne	3031	4760	5301	5450	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	1	4	3	2	*Residences for communities*
Budynki niemieszkalne	**1183**	**1508**	**1387**	**1379**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	22	47	33	45	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	24	37	60	32	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	181	152	221	164	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	-	5	9	12	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	536	800	576	615	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	78	72	79	92	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	109	118	150	122	*Reservoirs, silos and warehouses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	6	42	23	25	*Public entertainment buildings, museums and libraries*
Budynki szkół i instytucji badawczych	8	17	20	15	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	28	20	8	11	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	14	38	26	12	*Sport halls*
Budynki gospodarstw rolnych	165	125	156	208	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	5	10	9	6	*Buildings used as places of worship and for religious activities*
			KUBATURA [d] w dam^3		
			CUBIC VOLUME [d] in dam^3		
Budynki mieszkalne	**2962,3**	**5528,6**	**6349,6***	**6607,2**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe [c]	2952,6	5514,5	6334,8	6586,7	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings [c]*
w tym jednorodzinne	2125,7	3322,2	3572,2	3656,5	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	3,5	10,0	7,2	10,9	*Residences for communities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 295. b Nowo wybudowane. c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a See general notes, item 6 on page 295. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9(252). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA [a] WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDING COMPLETED [a] BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	KUBATURA [d] w dam^3 (dok.) *CUBIC VOLUME [d] in dam^3 (cont.)*				
Budynki niemieszkalne	**4398,3**	**4220,3**	**8266,5**	**6683,9**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	42,7	183,2	221,4	194,5	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	106,0	278,7	446,8	605,0	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	633,4	1321,7	1737,3	1123,9	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	-	11,7	275,6	10,5	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	96,2	80,2	190,3	135,3	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	1957,7	1029,2	2233,5	2306,0	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	946,3	497,6	2215,6	1287,1	*Reservoirs, silos and warehouses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	15,3	93,9	51,2	232,4	*Public entertainment buildings, museums and libraries*
Budynki szkół i instytucji badawczych	75,1	95,0	328,9	264,1	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	188,0	106,2	88,7	78,0	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	176,2	253,1	152,9	139,3	*Sport halls*
Budynki gospodarstw rolnych	151,3	212,7	247,6	289,8	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7,6	38,3	39,3	13,3	*Buildings used as places of worship and for religious activities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 295. d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).
a See general notes, item 6 on page 295. d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10(253). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE [a]**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Przeciętne zatrudnienie	**22161**	**33697**	**33313**	**28310**	***Average paid employment***
sektor publiczny	1173	987	730	716	*public sector*
sektor prywatny	20988	32710	32583	27595	*private sector*
Budowa budynków[Δ]	8883	12984	10743	8583	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	7533	11324	12124	10698	*Civil engineering*
Roboty budowlane specjalistyczne	5745	9389	10446	9029	*Specialised construction activities*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	**2188,94**	**3278,28**	**3497,40**	**3669,77**	***Average monthly gross wages and salaries in zl***
sektor publiczny	2231,58	3496,06	3829,79	3928,35	*public sector*
sektor prywatny	2186,56	3271,71	3489,95	3663,06	*private sector*
Budowa budynków[Δ]	1980,33	3029,88	3185,74	3300,72	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	2175,37	3549,46	3788,45	3797,62	*Civil engineering*
Roboty budowlane specjalistyczne	2529,28	3294,74	3480,12	3869,12	*Specialised construction activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 260) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:
- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wcześniej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

CHAPTER XVII

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. *Data concerning the total length of* ***railway lines operated*** *on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).*

2. Public roads *are divided according to the function they have in the road network, in accordance with the provisions of the Act of 21 March 1985 concerning public roads (uniform text in Journal of Laws of 2013 item 260), into the following categories: national, regional, district and communal roads.*

National roads *include:*
- *motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,*
- *international roads,*
- *roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,*
- *approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,*
- *roads which are an alternative to toll motorways,*
- *roads which are bypasses around large urban agglomerations,*
- *roads with a military significance.*

Regional roads *include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.*

District roads *include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.*

Communal roads *include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.*

Urban roads *include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.*

Non-urban roads *include roads located outside the administrative boundaries of cities.*

3. Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są w latach 2002-2008 – według ewidencji prowadzonej przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (do 17 XI 2011 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od liczby kursów autobusów odbywających się na tej linii.

Długość linii regularnej komunikacji autobusowej to suma długości linii autobusowych.

5. Transport samochodowy zarobkowy, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy. Dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej oraz dokonywanych przez podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.

6. Dane dotyczące **transportu lotniczego** obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów). Informacje o przewozach ładunków transportem lotniczym obejmują przewozy przesyłek towarowych, pocztowych oraz bagażu płatnego.

7. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

3. Data on road motor vehicles and tractors registered *as of 31 December have been presented between 2002 and 2008 – according to the register maintained by starosts, presidents of cities and mayors, since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior (until 17 XI 2011 – Ministry of Interior and Administration). Data does not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.*

Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

4. *A* ***bus line*** *is a permanent road connection between two extreme localities as well as between selected intermediate localities which involves using one or several buses travelling between these localities according to a defined schedule.*

The ***length of a bus line*** *is the length of the route, given in kilometres, between two extreme localities, regardless of the number of journeys carried out by buses on that line.*

Length of bus regular traffic lines *is the total length of bus lines.*

5. Road transport for hire or reward *with respect to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport. Data regarding transport of passengers do not include carriage by urban transport fleet and entities employing up to 9 persons.*

6. *Data concerning* ***air transport*** *include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules). Information regarding transports of freight by air transport includes transports of cargo, mail and paid baggage.*

7. *Data regarding* ***road traffic accidents*** *cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.*

A ***road traffic accident fatality*** *is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.*

A ***road traffic accident injury*** *is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.*

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego – do 2012 r. określanego jako operator publiczny oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

Operator pocztowy to przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności pocztowej, na podstawie wpisu do rejestru operatorów pocztowych.

Operator wyznaczony to operator pocztowy obowiązany do świadczenia usług powszechnych (obecnie jest to Poczta Polska S.A.).

Do końca roku 2012 obowiązywał termin „operator publiczny" zgodnie z ustawą z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1159), uchyloną ustawą z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529).

2. Placówkę pocztową stanowi jednostka organizacyjna operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: przesyłki (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe telefoniczne łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostępach ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Communications

1. *Information regarding communications, in tangible terms, concerns the appointed postal operator – until 2012 defined as the public operator as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

Postal operator *is entrepreneur entitled to provide postal services on the basis of entry in the register of postal operators.*

Appointed operator *is postal operator is obliged to provide universal service (currently Poczta Polska S.A.)*

Until the end of the year 2012 term "public operator" was in force in accordance with the Act of 12 June 2003 Postal Law (Journal of Laws of 2008 No. 189, item 1159), that was repealed by the Act of 23 November 2012 Postal Law (Journal of Laws item 1529).

2. Postal office *represents an organizational unit of the appointed operator (up to 2012 – public operator) or agent, in which the sender can conclude a contact for the provision of postal services or who delivers to the addresses of the consignment or amount of money specified in the postal transfers.*

3. *Communication services include services paid for free of charge and official.*

Data on letter mail include mail (e.g. letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

4. Telephone main line *includes standard telephone main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.*

Transport
Transport

TABL. 1(254). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE** [a]
Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w km *in km*				
O G Ó Ł E M [b]	**1766**	**1769**	**1779**	**1763**	***T O T A L*** [b]
Normalnotorowe	1766	1769	1779	1763	*Standard gauge*
w tym zelektryfikowane	1047	1053	1065	1053	*of which electrified*
jednotorowe	993	997	1007	988	*single track*
dwu – i więcej torowe	773	772	772	775	*double and more track*
Na 100 km^2 powierzchni ogółem	**8,9**	**8,9**	**8,9**	**8,8**	***Per 100 km^2 of total area***

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe i wąskotorowe.

a Data concern PKP network and other entities managing railway network. b Broad and narrow gauge lines have not existed.

TABL. 2(255). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym o nawierzchni ulepszonej *of which improved*	
	w km *in km*					
O G Ó Ł E M	**18098,7**	**18426,2**	**18862,0**	**18856,5**	**17687,8**	***T O T A L***
miejskie	4722,7	4954,6	4993,7	5064,9	4842,9	*urban*
zamiejskie	13376,0	13471,6	13868,3	13791,6	12844,9	*non-urban*
Krajowe	1320,7	1394,7	1441,0	1407,4	1407,4	*National*
miejskie	324,2	351,2	360,6	358,9	358,9	*urban*
zamiejskie	996,5	1043,5	1080,4	1048,5	1048,5	*non-urban*
Wojewódzkie	2410,5	2360,2	2373,0	2418,9	2405,9	*Regional*
miejskie	484,4	486,7	487,6	508,1	507,1	*urban*
zamiejskie	1926,1	1873,5	1885,4	1910,8	1898,8	*non-urban*
Powiatowe	8453,5	8326,5	8284,1	8057,5	7893,2	*District*
miejskie	1063,6	1007,2	982,0	734,0	728,9	*urban*
zamiejskie	7389,9	7319,3	7302,1	7323,5	7164,3	*non-urban*
Gminne	5914,0	6344,8	6763,9	6972,7	5981,3	*Communal*
miejskie	2850,5	3109,5	3163,5	3463,9	3248,0	*urban*
zamiejskie	3063,5	3235,3	3600,4	3508,8	2733,3	*non-urban*

Ź r ó d ł o : dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
S o u r c e : data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3(256). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE** [a]
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M [b]	**1185903**	**1655831**	**1813086**	**1879298**	***T O T A L*** [b]
w tym:					*of which:*
Samochody osobowe	920412	1309416	1443555	1499960	*Passenger cars*
Autobusy	6211	7725	8080	8339	*Buses*
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe [c]	163744	209936	225543	229994	*Lorries and road tractors* [c]
Ciągniki balastowe i rolnicze	47376	61107	60710	62112	*Ballast and agricultural tractors*
Motocykle	40027	56259	62651	65665	*Motorcycles*

a Patrz uwagi ogólne, ust 3 na str. 308. b Bez trolejbusów. c Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 3 on page.308. b Excluding trolleybuses. c Including vans.
S o u r c e: data of the Ministry of Interior.

TABL. 4(257). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ** [a]
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Krajowe: liczba	2084	1473	1450	1312	*National: number*
długość w km	106939	71005	75451	68697	*length in km*
dalekobieżne: liczba	86	53	69	56	*long distance: number*
długość w km	31833	19624	26897	24291	*length in km*
regionalne: liczba	299	208	183	174	*regional: number*
długość w km	23448	15767	13010	13588	*length in km*
podmiejskie: liczba	1665	1182	1161	1054	*suburban: number*
długość w km	51107	35164	35121	30441	*length in km*
miejskie: liczba	34	30	37	28	*urban: number*
długość w km	551	450	423	377	*length in km*
Międzynarodowe: liczba	19	8	9	7	*International: number*
długość w km	19916	10230	11846	11698	*length in km*

a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5(258). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY** [a]
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Komunikacja krajowa					***National communication***
Przewozy ładunków w tys. t	3814,2	4508,3	5913,8	5625,8	*Transport of goods in thous. t*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 5(258). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY[a] (dok.)**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa (dok.)					***National communication (cont.)***
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	111	156	169	125	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów[b] w tys. osób	70487,2	48093,2	45762,9	41449,3	*Transport of passengers[b] in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	37	30	32	30	*Average transport distance per passenger in km*
Komunikacja międzynarodowa					***International communication***
Przewozy ładunków w tys. t	2870,9	4868,2	6637,0	7645,1	*Transport of goods in thous. t*
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	781	864	674	717	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów[b] w tys. osób	328,4	254,6	207,6	132,1	*Transport of passengers[b] in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	556	680	590	1121	*Average transport distance per passenger in km*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).
a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6(259). **RUCH PASAŻERÓW[a] W PORCIE LOTNICZYM**
PASSENGER TRAFFIC[a] AT AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli[b] z portów w tys.:					*Passenger arrivals[b] from airports in thous.:*
krajowych	90,1	103,7	199,6	131,4	*domestic*
zagranicznych	140,1	693,1	770,8	799,0	*foreign*
Pasażerowie odprawieni[c] do portów w tys.:					*Passenger departures[c] to airports in thous.:*
krajowych	92,6	107,9	201,8	131,6	*domestic*
zagranicznych	142,8	698,1	775,8	814,7	*foreign*

a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. b, c Pasażerowie, dla których port we Wrocławiu jest: b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

a Data not include children below the age of 2. b, c Passengers for whom the indicated domestic airport in Wrocław is: b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7(260). **PRZEŁADUNEK[a] ŁADUNKÓW W PORCIE LOTNICZYM**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED[a] AT AIRPORT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tonach *in tonnes*				
Ładunki przybyłe z portów	452	498	490	532	*Freight arrivals from airports*
krajowych	400	481	478	410	*domestic*
w tym poczta	265	414	414	345	*of which by post*
zagranicznych	52	17	12	122	*foreign*
Ładunki odprawione do portów	973	448	439	384	*Freight deapartures to airports*
krajowych	303	434	427	350	*domestic*
w tym poczta	258	424	411	341	*of which by post*
zagranicznych	670	14	12	34	*foreign*

a W lotach komunikacyjnych.
a In transport flights.

TABL. 8(261). **WYPADKI DROGOWE [a] I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS [a] AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Wypadki	**3149**	**2294**	**3221**	**2586**	***Accidents***
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych [b]	26,6	13,9	17,8	13,8	*Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors [b]*
Ofiary wypadków	**4453**	**3339**	**4510**	**3608**	***Road traffic casualties***
Śmiertelne	364	241	239	223	*Fatalities*
na 100 tys. ludności	12,6	8,3	8,2	7,7	*per 100 thous. population*
Ranni	4089	3098	4271	3385	*Injured*
na 100 tys. ludności	142	106	147	116	*per 100 thous. population*

a Zarejestrowane przez Policję. b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9(262). **WYPADKI DROGOWE [a] WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS [a] BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Wypadki	**3221**	**2586**	***Accidents***
Z winy kierujących pojazdami	2660	2103	*Guilt of drivers*
w tym:			*of which:*
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	737	688	*inappropriate speed for road conditions*
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	742	478	*non-compliance with vehicle right of way*
nieprawidłowe wyprzedzanie	126	113	*incorrectly overtaking*
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	402	293	*incorrectly behaviour towards the pedestrian*
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	260	203	*not keeping a safe distance between vehicles*
Z winy pieszych	264	180	*Guilt of pedestrians*
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	139	106	*of which carelessly entering to the roadway*
Pozostałe [b]	297	303	*Others [b]*
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	**2660**	**2103**	***Vehicles of drivers being accident culprits***
Samochody osobowe	2127	1658	*Passenger cars*
Motocykle	82	64	*Motorcycles*
Rowery	138	97	*Bicycles*
Motorowery	54	52	*Motor-bicycles*
Samochody ciężarowe	178	164	*Lorries*
Inne pojazdy [c]	81	68	*Other vehicles [c]*
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	**316**	**227**	***Accidents involving intoxicated road users***
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			*of which caused by intoxicated:*
Kierujących	188	126	*Drivers*
samochodami osobowymi	146	105	*of passenger cars*
motocyklami	12	7	*of motorcycles*
rowerami	12	6	*of bicycles*
motorowerami	8	4	*of motor-bicycles*
samochodami ciężarowymi	6	4	*of lorries*
innymi pojazdami	4	-	*of other vehicles*
Pieszych	56	34	*Pedestrians*

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. c Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

Łączność
Communications

TABL. 10(263). **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE** [a]
BASIC POSTAL SERVICES [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)	733	648	632	611	*Postal offices (as of 31 XII)*
miasta	429	369	384	381	*urban areas*
wieś	304	279	248	230	*rural areas*
Nadane (w ciągu roku):					*Mailed (during the year):*
przesyłki listowe polecone[bc] w tys.	24462,6	33013,7	33984,8	33893,4	*registered letters[bc] in thous.*
paczki [b] w tys.	2024,7	1531,1	1462,3	1398,8	*packages [b] in thous.*
Przekazy pocztowe zrealizowane [b] w tys.	7059,1	4845,5	1801,9*	1478,1	*Postal transfers paid [b] in thous.*
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	18412,4	13701,2	11019,7	10239,9	*Payments to bank accounts in thous.*

a Dane dotyczą operatora pocztowego wyznaczonego; do 2012 r. określanego jako operator publiczny. b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; do 2012 r. przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. c W latach 2010-2013 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

a Data concern the appointed postal operator, until 2012 defined as the public operator. b In overturn within Poland and from Poland abroad; until 2012, registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. c In 2010-2013 including insured letters.

TABL. 11(264). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE** [a]
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Telefoniczne łącza główne	1004859	678000	522661	486888	*Telephone main line*
w tym abonenci prywatni [b]	766463	458055	333953	314551	*of which private subscribers [b]*
miasta	872159	597185	473358	441050	*urban areas*
w tym abonenci prywatni [b]	652649	394777	295467	280146	*of which private subscribers [b]*
wieś	132700	80815	49303	45838	*rural areas*
w tym abonenci prywatni [b]	113814	63278	38486	34405	*of which private subscribers [b]*
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	863429	560672	421900	395555	*of which standard main line (fixed line telephone subscribers)*
miasta	742248	487567	377295	354963	*urban areas*
wieś	121181	73105	44605	40592	*rural areas*
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	7894	3247	1745	1204	*Public pay telephones*
miasta	5908	2410	1318	982	*urban areas*
wieś	1286	837	427	222	*rural areas*

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII
HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle".

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
   - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
   - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP). W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe".

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

CHAPTER XVIII
TRADE AND CATERING

General notes

1. *Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.*

Trade enterprises *are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 2 in the section „Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".*

2. *Data regarding the* ***retail sale*** *include:*

1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
   - *retail sales outlets, i.e. in: shops (including public pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets),*
   - *wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;*
2) *the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.*

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). As opposed to groupings in the COICOP classification "non-foodstuff goods" are presented separately.

3. *The division of commodities into* ***consumer and non-consumer*** *goods has been done on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.*

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m^2 i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m^2.

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m^2 do 2499 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m^2.

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m^2.

Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

6. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. *Data regarding the* ***wholesale of commodities*** *include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.*

5. *The division of* ***stores by organizational form*** *was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.*

Department stores and trade stores *are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m^2 and more for department stores and from 600 to 1999 m^2 for trade stores.*

Supermarkets *are stores with a sales area from 400 to 2499 m^2, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.*

Hypermarkets *are stores with a sales area 2500 m^2 and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.*

Universal stores *are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption and also often purchased non-foodstuff goods, with a sales area from 120 to 399 m^2.*

Specialized stores *are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).*

Other stores include stores with a sales area up to 119 m^2.

Shops include public pharmacies.

6. Catering establishments *include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and takeout consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.*

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

7. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

8. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

9. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

7. Trade warehouses *(wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registrating the amount and the changes in stocks.*

8. *Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.*

9. Marketplaces *are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).*

Seasonal marketplaces *are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons*

TABL. 1(265). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w mln zł	**25674,9**	**37065,0**	**45629,3**	**44499,7**	***T O T A L in mln zl***
W tym w przedsiębiorstwach handlowych [a]:					*Of which in trade enterprises [a]:*
w milionach złotych	6928,3	15531,4	18643,4	20315,8	*in million zlotys*
w %	27,0	41,9	40,9	45,7	*in %*
Na 1 mieszkańca w zł	**8883**	**12709**	**15652**	**15287**	***Per capita in zl***

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2(266). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP [a] (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
		W MILIONACH ZŁOTYCH *IN MILLION ZLOTYS*			
O G Ó Ł E M	**12097,8**	**22726,3**	**27502,9**	**29058,6**	***T O T A L***
		W ODSETKACH *IN PERCENT*			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Towary konsumpcyjne	81,2	85,0	87,8	86,8	*Consumer goods*
żywność i napoje bezalkoholowe	29,1	29,2	29,9	30,2	*food and non-alcoholic beverages*
napoje alkoholowe	5,6	5,3	4,5	4,3	*alcoholic beverages*
towary nieżywnościowe	46,5	50,5	53,4	52,3	*non-foodstuffs*
Towary niekonsumpcyjne	18,8	15,0	12,2	13,2	*Non-consumer goods*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3(267). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH [a] (ceny bieżące)**
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
		W MILIONACH ZŁOTYCH *IN MILLION ZLOTYS*			
O G Ó Ł E M	**20902,1**	**33584,0**	**41138,6**	**43876,6**	***T O T A L***
		W ODSETKACH *IN PERCENT*			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Żywność i napoje bezalkoholowe	9,7	8,2	6,0	7,5	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe	5,0	3,5	2,2	2,1	*Alcoholic beverages*
Towary nieżywnościowe [b]	85,3	88,3	91,8	90,4	*Non-foodstuffs goods [b]*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4(268). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW [a]**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS AND PETROL STATIONS [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Sklepy	**27438**	**27572**	**27687**	**26595**	***T O T A L***
Domy towarowe	8	5	5	5	*Department stores*
Domy handlowe	35	19	15	14	*Trade stores*
Supermarkety	209	377	490	564	*Supermarkets*
Hipermarkety	38	57	56	54	*Hypermarkets*
Sklepy powszechne	468	477	408	392	*Universal stores*
Sklepy wyspecjalizowane	1349	2465	2542	2592	*Specialized stores*
Pozostałe sklepy [b]	25331	24172	24171	22974	*Other shops [b]*
Stacje paliw	**708**	**590**	**588**	**485**	***Petrol stations***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 317. Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.
a See general notes, item 8 on page 317. According to location of shop/petrol station. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5(269). **GASTRONOMIA** [a]
CATERING [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	779	1219	1304	1341	*Number of catering establishments (as of 31 XII)*
w tym restauracje	357	414	420	450	*of which restaurants*
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	824934	1726105	2108963	2338135	*Sales from catering activity (current prices) in thous. zl*
w tym:					*of which:*
z produkcji gastronomicznej	705571	1536657	1931888	2126115	*from catering production*
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	70198	110735	104222	127094	*from the sale of alcoholic beverages and tobacco*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6(270). **MAGAZYNY HANDLOWE** [a]
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	*SPECIFICATION*
Magazyny zamknięte:				*Secured warehouses:*
liczba	2132	1744	1648	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	1206,6	1433,9	1661,8	*storage area in thous. m^2*
Magazyny zadaszone:				*Roofed warehouses:*
liczba	165	221	293	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	63,3	116,2	247,7	*storage area in thous. m^2*
Place składowe:				*Storage sites:*
liczba	453	336	402	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	1321,2	883,7	1170,5	*storage area in thous. m^2*
Silosy i zbiorniki:				*Siloes and reservoirs:*
liczba	939	550	519	*number*
pojemność w dam^3	188,7	245,0	977,6	*capacity in dam^3*

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.
a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.
N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7(271). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Targowiska stałe:					*Permanent marketplaces:*
liczba	160	149	145	142	*number*
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	152	143	143	140	*of which with predominance of small-retail sales*
powierzchnia w tys. m^2	874,9	855,8	854,8	825,5	*area in thous. m^2*
w tym sprzedażowa	459,6	474,7	433,3	387,8	*of which sales area*
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	10790	6669	7390	6245	*permanent small-retail sales outlets*
w tym na targowiskach czynnych codziennie	7420	4759	4782	4349	*of which at marketplaces opened daily*
Targowiska sezonowe [a] (w ciągu roku)	2106	696	658	850	*Seasonal marketplaces [a] (during the year)*
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	17124,4	15582,1	14508,2	13940,3	*Annual receipts from marketplace fees in thous. zl*

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.
a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

CHAPTER XIX

FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises *are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).*

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, nationnal investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) *include:*

1) *net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;*
2) *net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;*
3) *other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;*
4) *financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.*

3. Costs of obtaining revenues from total activity *include:*

1) *the cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;*

2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w latach 2005 i 2013 również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:
– część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,

2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
3) other operating costs to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;
4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale *of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).*

5. The financial result on economic activity *is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.*

6. Extraordinary profits and losses *are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.*

7. The gross financial result *(profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.*

8. Obligatory encumbrances of gross financial result *include income tax on legal and natural persons as well as in 2005 and 2013 also other payments resulting from separate regulations.*

9. Income tax *is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:*
– *the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period*

– część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
   – **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
   – **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
3) **wskaźnik płynności finansowej:**
   – **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
   – **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
   – **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

– w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,

– the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result *(profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.*

11. *The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:*

1) ***cost level indicator*** *as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*
2) ***turnover profitability rate:***
   – ***gross*** *as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,*
   – ***net*** *as the relation of the net financial result to revenues from total activity;*
3) ***financial liquidity ratio of:***
   – ***first degree*** *as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,*
   – ***second degree*** *as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,*
   – ***third degree*** *as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.*

12. Current assets *include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.*

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) *is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:*

– initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,

– w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
– w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
– w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

– founders' capital – in state owned enterprises,
– participation fund – in cooperatives,
– owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) *include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.*

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL. 1(272). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł		*in mln zl*		
Przychody z całokształtu działalności	**105282,1**	**179138,6**	**205343,7**	**208745,6**	***Revenues from total activity***
sektor publiczny	10677,1	7560,6	5430,0	5258,7	*public sector*
sektor prywatny	94605,0	171578,0	199913,7	203486,9	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	64437,9	109677,8	130810,5	131425,6	*Net sales revenues of products (goods and services)*
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	37122,2	62813,1	65548,2	69532,0	*Net sales revenues of goods and materials*
Przychody finansowe	1657,6	3346,3	5248,8	3235,3	*Financial revenues*
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	**99223,9**	**166517,7**	**192564,1**	**196440,7**	***Costs of obtaining revenues from total activity***
sektor publiczny	10316,0	6884,9	5252,2	5242,2	*public sector*
sektor prywatny	88907,8	159632,8	187311,9	191198,5	*private sector*
w tym:					*of which:*
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	62332,6	104857,7	126334,0	128266,0	*Cost of products sold (goods and services)*
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	32444,4	53681,5	56441,3	60696,3	*Value of goods and materials sold*
Koszty finansowe	2161,1	4823,2	6422,2	4251,6	*Financial costs*
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	**6058,3**	**12620,9**	**12779,6**	**12304,9**	***Financial result on economic activity***
Sektor publiczny	361,1	675,7	177,8	16,5	*Public sector*
Sektor prywatny	5697,2	11945,2	12601,8	12288,4	*Private sector*
Zyski nadzwyczajne	**32,2**	**74,0**	**71,0**	**30,2**	***Extraordinary profits***
Sektor publiczny	2,5	4,8	3,5	1,3	*Public sector*
Sektor prywatny	29,7	69,2	67,5	28,9	*Private sector*
Straty nadzwyczajne	**9,4**	**51,0**	**70,5**	**17,2**	***Extraordinary losses***
Sektor publiczny	0,3	4,6	1,9	2,0	*Public sector*
Sektor prywatny	9,1	46,4	68,6	15,2	*Private sector*
Wynik finansowy brutto	**6081,1**	**12643,9**	**12780,0**	**12317,8**	***Gross financial result***
sektor publiczny	363,2	675,9	179,3	15,7	*public sector*
sektor prywatny	5717,9	11968,0	12600,7	12302,0	*private sector*
Zysk brutto	7435,5	14200,0	15520,8	14713,4	*Gross profit*
Strata brutto	1354,3	1556,1	2740,8	2395,6	*Gross loss*
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	**1050,7**	**2161,8**	**2791,3**	**2069,8**	***Obligatory encumbrances on gross financial result***
Sektor publiczny	49,2	109,3	56,1	42,2	*Public sector*
Sektor prywatny	1001,5	2052,5	2735,2	2027,6	*Private sector*
Wynik finansowy netto	**5030,5**	**10482,1**	**9988,7**	**10247,9**	***Net financial result***
sektor publiczny	314,0	566,6	123,3	-26,5	*public sector*
sektor prywatny	4716,4	9915,5	9865,4	10274,4	*private sector*
Zysk netto	6381,7	12082,9	12674,3	12570,1	*Net profit*
Strata netto	1351,2	1600,8	2685,6	2322,2	*Net loss*

TABL. 2(273). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przychody z całokształtu działalności *Revenues from total activity*	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności *Costs of obtaining revenues from total activity*	Wynik finansowy brutto *Gross financial result*	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto *Obligatory encumbrances on gross financial result*	Wynik finansowy netto *Net financial result*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	105282,1	99223,9	6081,1	1050,7	5030,5
	2010	179138,6	166517,7	12643,9	2161,8	10482,1
	2012	205343,7	192564,1	12780,0	2791,3	9988,7
	2013	**208745,6**	**196440,7**	**12317,8**	**2069,8**	**10247,9**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... *Agriculture, forestry and fishing*		1179,5	1076,8	103,6	3,8	99,9
Przemysł ..... *Industry*		110471,8	100885,2	9599,9	1583,8	8016,1
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		84197,9	79036,9	5175,4	401,9	4773,5
Budownictwo ..... *Construction*		8917,5	8784,4	131,6	60,2	71,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		60770,4	59717,2	1053,1	168,9	884,2
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		4817,5	4742,3	74,6	19,5	55,1
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		2084,8	1999,4	85,4	-1,0	86,4
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		2957,6	2761,3	196,3	46,7	149,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .... *Financial and insurance activities*		4966,9	4529,0	438,0	68,8	369,2
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		2175,4	2071,9	103,5	25,3	78,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		2266,9	2085,7	181,2	24,0	157,3
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		5612,3	5377,7	234,6	51,2	183,5
Edukacja ..... *Education*		139,4	131,9	7,5	0,9	6,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		1847,6	1706,3	141,4	14,0	127,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		388,9	418,3	-28,8	3,8	-32,6
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		149,2	153,4	-4,2	0,0	-4,2

TABL. 3(274). **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Liczba przedsiębiorstw ogółem *Number of enterprises*	Z wynikiem finansowym brutto *With gross financial result*			Z wynikiem finansowym netto *With net financial result*		
			dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*	dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*
			w % ogółu przedsiębiorstw			*in % of total of enterprises*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	3660	76,4	21,5	2,1	75,5	22,1	2,4
	2010	4266	78,9	20,7	0,3	78,2	21,2	0,6
	2012	4267	76,8	23,0	0,3	76,0	23,5	0,5
	2013	**4348**	**78,7**	**21,1**	**0,2**	**78,0**	**21,6**	**0,3**
sektor publiczny *public sector*		244	63,9	36,1	-	64,3	35,7	-
sektor prywatny *private sector*		4104	79,5	20,2	0,2	78,8	20,8	0,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		129	86,0	14,0	-	85,3	14,7	-
Przemysł *Industry*		1397	77,8	22,0	0,1	77,4	22,5	0,1
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		1178	79,6	20,2	0,2	79,1	20,7	0,2
Budownictwo *Construction*		439	80,0	19,6	0,5	79,7	19,8	0,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		1060	81,7	18,2	0,1	81,3	18,6	0,1
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		191	79,6	20,4	-	78,5	21,5	-
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]		99	60,6	39,4	-	59,6	40,4	-
Informacja i komunikacja *Information and communication*		144	77,1	22,9	-	75,7	24,3	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		62	80,6	19,4	-	79,0	21,0	-
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*		196	86,2	11,7	2,0	81,6	13,3	5,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*		205	73,2	26,8	-	73,7	26,3	-
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		187	78,6	21,4	-	77,5	22,5	-
Edukacja *Education*		37	86,5	13,5	-	86,5	13,5	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*		150	76,0	24,0	-	76,7	23,3	-
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		34	29,4	70,6	-	29,4	70,6	-
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*		18	55,6	44,4	-	55,6	44,4	-

TABL. 4(275). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Wskaźnik poziomu kosztów *Cost level indicator*	Wskaźnik rentowności obrotu *Turnover profitability rate*		Wskaźnik płynności finansowej *Financial liquidity ratio of the*		
			brutto *gross*	netto *net*	I stopnia *first degree*	II stopnia *second degree*	III stopnia *third degree*
			w %		*in %*		
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	94,2	5,8	4,8	32,6	96,0	135,4
	2010	93,0	7,1	5,9	40,9	109,5	151,7
	2012	93,8	6,2	4,9	33,2	96,0	138,9
	2013	**94,1**	**5,9**	**4,9**	**36,0**	**103,2**	**147,0**
sektor publiczny ..... *public sector*		99,7	0,3	-0,5	88,7	154,2	189,1
sektor prywatny ..... *private sector*		94,0	6,0	5,0	34,6	101,8	145,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... *Agriculture, forestry and fishing*		91,3	8,8	8,5	80,7	172,9	319,5
Przemysł ..... *Industry*		91,3	8,7	7,3	32,4	105,9	153,2
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		93,9	6,1	5,7	34,0	107,3	150,7
Budownictwo ..... *Construction*		98,5	1,5	0,8	37,6	103,1	153,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		98,3	1,7	1,5	16,9	69,3	128,9
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		98,4	1,5	1,1	27,2	107,6	122,4
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		95,9	4,1	4,1	56,5	97,4	108,4
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		93,4	6,6	5,1	98,2	198,7	216,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.... *Financial and insurance activities*		91,2	8,8	7,4	108,6	146,9	156,9
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		95,2	4,8	3,6	141,4	171,3	195,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		92,0	8,0	6,9	79,9	167,4	197,0
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		95,8	4,2	3,3	17,4	102,5	109,6
Edukacja ..... *Education*		94,6	5,4	4,7	231,8	400,9	440,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		92,4	7,7	6,9	84,3	160,2	169,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		107,6	-7,4	-8,4	64,9	88,8	97,0
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		102,8	-2,8	-2,8	20,7	97,9	131,9

TABL. 5(276). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

Lp. *No.*	WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Zapasy		
			razem *total*	w tym	
				materiały *materials*	półprodukty i produkty w toku *semi-finished products and work in progress*
		w mln zł			
1	**O G Ó Ł E M** 2005	34413,7	9327,5	2644,2	1845,7
2	***T O T A L*** 2010	63561,3	16558,1	4353,2	3502,8
3	2012	70152,2	19943,0	5039,0	4326,2
4	**2013**	**69985,1**	**19325,2**	**5170,1**	**3675,8**
5	sektor publiczny ..... *public sector*	2449,6	375,6	113,6	102,6
6	sektor prywatny ..... *private sector*	67535,5	18949,6	5056,6	3573,2
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	782,9	352,0	60,4	60,4
8	Przemysł ..... *Industry*	37419,5	11015,3	4690,7	3003,5
9	w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*	29771,7	8083,4	3976,4	1358,2
10	Budownictwo ..... *Construction*	4728,0	1185,5	140,5	434,3
11	Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] .... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	13429,4	6062,5	181,0	38,7
12	Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	1073,2	86,1	27,4	3,5
13	Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering* [Δ]	308,1	22,0	15,7	0,2
14	Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	1117,8	50,4	3,9	13,8
15	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	3609,3	111,3	0,2	-
16	Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	1653,4	118,1	7,8	13,4
17	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	1315,0	126,1	9,5	98,8
18	Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	3740,0	152,7	12,3	8,4
19	Edukacja ..... *Education*	40,2	2,2	0,1	0,1
20	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	614,4	23,1	15,6	0,4
21	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	96,3	4,5	2,7	-
22	Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	57,7	13,2	2,7	0,4

Stocks		Należności krótkoterminowe *Short-term dues*		Inwestycje krótkoterminowe *Short-term investments*	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe *Short-term inter-period settlements*	Lp. *No.*
of which						
produkty gotowe *finished products*	towary *goods*	razem *total*	w tym z tytułu dostaw i usług *of which from deliveries and services*			
in mln zl						
1704,4	3049,3	16116,7	2844,6	8290,8	678,8	1
2402,9	6115,1	28757,1	22650,6	17128,5	1117,7	2
3413,2	6953,7	31705,3	23882,7	16772,1	1731,8	3
3027,2	**7262,2**	**31975,7**	**24120,3**	**17157,1**	**1527,1**	4
72,6	86,0	849,4	612,4	1148,8	75,8	5
2954,7	7176,2	31126,3	23508,0	16008,3	1451,3	6
216,1	13,8	226,1	112,7	197,7	7,1	7
2510,6	729,3	17954,4	14105,5	7914,3	535,6	8
2055,6	616,5	14470,7	11603,2	6723,2	494,3	9
200,0	395,4	2022,9	1749,5	1161,0	358,5	10
66,4	5704,8	5460,1	4659,7	1756,1	150,7	11
4,6	47,3	704,7	557,0	238,6	43,8	12
0,1	5,7	116,4	68,8	160,6	9,2	13
18,5	12,7	518,8	462,6	506,5	42,0	14
-	110,8	881,3	580,8	2497,5	119,2	15
5,2	88,1	253,0	191,6	1197,4	84,9	16
0,5	9,3	584,1	469,5	533,2	71,6	17
2,9	128,1	2905,7	886,6	593,8	87,8	18
0,6	1,5	15,4	10,5	21,2	1,3	19
1,4	4,4	275,3	231,3	305,8	10,2	20
-	1,0	23,7	8,2	64,5	3,7	21
0,1	10,1	33,8	26,0	9,0	1,7	22

TABL. 6(277). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*			
			kapitał (fundusz) podstawowy *share capital (fund)*	kapitał (fundusz) zapasowy *supplementary capital (fund)*	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych *undistributed (unsettled) financial result from previous years*	wynik finansowy netto roku obrotowego *net financial result of the turnover year*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	46920,3	28792,7	15483,3	-5551,4	5099,1
	2010	79734,0	35533,9	31556,3	-3945,6	10571,2
	2012	90566,5	38938,8	38824,7	-4767,5	10035,7
	2013	**96363,4**	**38881,8**	**43065,1**	**-5145,3**	**9848,2**
sektor publiczny ..... *public sector*		8333,3	6888,9	1022,3	-264,3	-26,3
sektor prywatny ..... *private sector*		88030,1	31992,9	42042,9	-4880,9	9874,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... *Agriculture, forestry and fishing*		1357,8	441,0	646,1	7,8	99,9
Przemysł ..... *Industry*		61344,2	19355,1	30324,8	-2376,4	7624,4
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		30657,2	12546,1	10983,6	-2271,3	4381,8
Budownictwo ..... *Construction*		3632,1	1248,5	1910,8	-269,8	70,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		9506,8	5140,1	4012,0	-1451,5	882,9
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		1273,1	967,2	224,2	-135,4	49,3
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		1355,3	1031,3	317,8	-118,0	86,4
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		1608,8	798,7	725,7	-174,9	152,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.... *Financial and insurance activities*		3729,3	1428,4	1743,6	-72,8	369,2
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		6125,4	4285,1	1490,8	-42,3	78,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		1951,7	1075,8	551,7	12,3	157,2
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		2599,0	1459,8	671,9	-75,0	179,9
Edukacja ..... *Education*		35,2	3,5	25,9	0,8	6,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... *Human health and social work activities*		1355,3	868,0	374,4	-112,0	127,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		448,8	750,5	17,0	-310,7	-32,6
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		40,4	28,9	28,2	-27,4	-4,2

TABL. 7(278). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK** [a]
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES [a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym mienie *Of which estate*			
			Skarbu Państwa *of the State Treasury*	państwowych osób prawnych *of state legal persons*	krajowych osób fizycznych *of domestic natural persons*	osób zagranicznych *of foreign persons*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	22535,9	2324,3	1258,9	2262,2	8836,0
	2010	30549,4	1376,3	1788,9	3157,3	13396,4
	2012	34211,2	1340,6	1192,1	3567,1	14375,2
	2013	**34232,5**	**1212,8**	**965,4**	**2800,7**	**14837,4**
sektor publiczny ..... *public sector*		6847,9	548,4	942,1	30,9	47,5
sektor prywatny ..... *private sector*		27384,6	664,4	23,4	2769,8	14789,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo... *Agriculture, forestry and fishing*		418,0	55,9	157,2	90,9	50,1
Przemysł ..... *Industry*		18774,9	769,1	628,5	1413,8	9235,3
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		11984,1	72,6	46,9	1270,0	8734,1
Budownictwo ..... *Construction*		1088,8	4,5	25,1	163,6	116,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		4626,8	0,1	0,1	591,2	3632,0
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		883,1	78,5	42,7	47,7	50,5
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ..... *Accommodation and catering* [Δ]		1014,1	-	-	36,1	50,2
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		795,3	1,3	0,2	45,1	161,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.... *Financial and insurance activities*		1424,2	-	-	132,6	579,3
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] ..... *Real estate activities*		1191,3	173,7	78,5	141,4	1,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		956,1	64,7	7,5	43,2	99,9
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*		1440,3	27,3	-	36,5	800,8
Edukacja ..... *Education*		3,6	-	-	3,1	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna..... *Human health and social work activities*		841,8	37,7	7,7	34,6	45,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		750,5	-	17,9	17,4	5,8
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		23,8	-	-	3,4	7,8

a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8(279). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Długoterminowe *Long-term*		Krótkoterminowe *Short-term*		
			razem *total*	w tym kredyty i pożyczki *of which credits and loans*	razem *total*	w tym *of which* kredyty i pożyczki *credits and loans*	z tytułu dostaw i usług *from deliveries and services*
		w mln zł *in mln zl*					
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	39005,2	13055,6	8110,2	25949,6	5174,5	9324,9
	2010	64117,7	21658,9	9975,0	42458,8	8410,2	21185,5
	2012	77006,4	25880,3	20640,4	51126,1	15967,7	22859,5
	2013	**76394,3**	**28154,7**	**21570,9**	**48239,6**	**12804,9**	**22077,2**
sektor publiczny ..... *public sector*		4210,3	2850,9	2000,9	1359,4	287,4	495,8
sektor prywatny ..... *private sector*		72184,1	25303,9	19570,0	46880,2	12517,6	21581,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... *Agriculture, forestry and fishing*		564,7	309,4	272,5	255,4	78,7	108,9
Przemysł ..... *Industry*		33264,6	8497,1	7216,4	24767,5	6066,9	12301,1
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		26402,4	6554,9	5636,5	19847,5	4488,1	10564,1
Budownictwo ..... *Construction*		4816,7	1713,2	1360,3	3103,5	561,3	1583,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		13412,1	2976,2	2615,5	10435,9	2644,8	5923,7
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		1564,9	675,9	357,6	888,9	179,1	453,2
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		2142,9	1857,5	1854,7	285,5	70,9	139,3
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		796,3	275,5	211,0	520,8	71,5	320,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .... *Financial and insurance activities*		7862,9	5562,4	3044,1	2300,5	600,2	128,4
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		2708,9	1674,9	1208,9	1034,0	129,3	298,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		922,8	233,7	107,3	689,1	158,8	244,7
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		7112,8	3676,6	2692,8	3436,2	2103,4	408,9
Edukacja ..... *Education*		18,8	9,4	9,3	9,4	0,6	5,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		551,8	182,9	144,5	368,9	102,8	114,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		559,0	458,9	437,2	100,1	30,1	28,4
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		95,2	51,3	38,5	43,9	6,5	17,7

DZIAŁ XX
FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła w 2005 r. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148 z późniejszymi zmianami), a od 2010 r. ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241 z późniejszymi zmianami).

W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 595, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 596, z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526, z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 II 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 38, poz. 207, z późniejszymi zmianami).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji ogólnej z budżetu państwa oraz przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

CHAPTER XX
PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances *include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public dept, as well as settlements with the European Union budget.*

The legal basis defining the above mentioned processes in 2005 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments), and since 2010 the Law of 27 VIII 2009 on Public Finances (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

In case of the financial management of local governments, the legal basis is additionally provided by:

- *the Law of 8 III 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2013 item 594, with later amendments),*
- *the Law of 5 VI 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2013 item 595, with later amendments),*
- *the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2013 item 596, with later amendments),*
- *the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526, with later amendments),*
- *the Minister of Finances Regulation of 3 II 2010 on Budgetary Reporting (Journal of Laws No. 20, item 103),*
- *the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207, with later amendments).*

2. *The presented data include information on revenue and expenditure of local government units, taking into account the targeted grants from the state budget and general subvention from the state budget as well as revenue and costs of local government budgetary establishments.*

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego zgrupowano zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych oraz rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Prezentowane w tabl. 2 i 4 dane w zakresie dochodów i wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

3. Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również samorządowych zakładów budżetowych.

4. Na **dochody jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:
   a) udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (tj. podatek dochodowy od osób prawnych i osób fizycznych),
   b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbowa,
   c) dochody z majątku np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
   d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;
2) dotacje:
   a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
   b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych),

Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.

Revenue and expenditure of the budgets of local governments units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances and in the regulation of the Minister of Finance on detailed classification of budget revenue, expenditure, income, outgoing and funds from foreign sources established.

The presented in tables 2 and 4 data on revenue and expenditure by divisions cover all the paragraphs of revenue/expenditure generated in a particular division.

3. *City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables revenue and expenditure of gminas are given without data for cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status are given jointly with gmina and powiat part of revenue and expenditure. Above note concerns also local government budgetary establishment.*

4. Budget revenue of local government units *comprise:*

1) own revenue, i.e.:
   a) share in taxes which make the revenue of state budget (i.e.: corporate and personal income taxes),
   b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
   c) revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
   d) funds for additional financing of own tasks from other sources;
2) grants:
   a) targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task realized on the basis of agreements with government administration bodies,
   b) provided under programmes financed with the European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources),

c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

5. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

6. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują samorządowe zakłady budżetowe, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

c) received from appropriated funds (since 2011 state appropriated funds),
d) other grants, of which realised on the basis of agreements between local government units,

3) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.

***5. Expenditures of local government units budgets** are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:*

- *expenditures on wages and salaries (including derivatives),*
- *expenditures on the purchase of materials and services,*
- *grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,*
- *expenditures on debt servicing,*
- *expenditures related to granting endorsements and guarantees.*

***6.** Since 2010 in the sector of public finance are functioning local government budgetary establishments which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible product grants, as well as from targeted grants for current tasks and targeted grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.*

***7.** Information concerning budgets of local government units is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.*

TABL. 1(280). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ... ***T O T A L***	2005	8341173,8	3881049,7	2637488,7	1201222,8	621412,6
	2010	12782620,2	6034815,1	3829407,5	1905104,8	1013292,8
	2012	14620741,9	6634836,6	4367184,2	1944519,5	1674201,6
	2013	**14853936,0**	**6477720,2**	**4868100,2**	**1881676,2**	**1626439,4**
Dochody własne ... ***Own revenue***		**8505809,7**	**3799469,8**	**3340248,9**	**601481,1**	**764610,0**
w tym: *of which:*						
Udziały w podatku dochodowym ... *Share in income tax*		3358799,3	1265428,2	1167306,3	337412,6	588652,2
od osób prawnych ... *corporate income tax*		782921,3	150180,7	96475,6	31262,2	505002,8
od osób fizycznych ... *personal income tax*		2575878,0	1115247,6	1070830,7	306150,4	83649,4
Podatek od nieruchomości ... *Tax on real estate*		1696884,2	1175584,1	521300,2	x	x
Podatek rolny ... *Agricultural tax*		151947,6	149840,3	2107,3	x	x
Podatek od środków transportowych ... *Tax on means of transport*		56979,3	37572,2	19407,1	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych ... *Tax on civil law transactions*		126141,4	58498,7	67642,7	x	x
Opłata skarbowa ... *Stamp duty*		36616,5	17937,9	18678,6	x	x
Dochody z majątku ... *Revenue from property*		884372,0	325760,4	523101,2	27394,9	8115,5
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze ... *of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character*		358267,9	137539,6	211744,9	7203,8	1779,7
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł ... *Funds for additional financing of own tasks from other sources*		83935,7	48449,9	15712,8	5230,5	14542,5

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1(280). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Dotacje ogółem ... ***Total grants***	**3067383,2**	**1208458,0**	**688133,1**	**494738,0**	**676054,0**
Dotacje celowe ... *Targeted grants*	1975073,6	981803,0	357978,8	439546,6	195745,1
z budżetu państwa ... *from the state budget*	1747915,0	886854,9	319955,4	360924,7	180180,0
na zadania: *for tasks:*					
z zakresu administracji rządowej ... *for government administration tasks*	1203389,2	556302,1	228252,7	246840,9	171993,5
własne ... *for own tasks*	541329,3	329217,7	90839,1	113146,0	8126,5
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej ... *realized on the basis of agreements with government administration bodies*	3196,5	1335,1	863,7	937,8	59,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego ... *for tasks realized on the basis of agreements between local government units*	121458,6	40884,8	29763,9	47417,7	3392,3
otrzymane z państwowych funduszy celowych .. *received from state appropriated funds*	47884,6	25366,5	3305,7	11647,4	7565,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań ... *for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks*	57815,3	28696,8	4953,8	19556,9	4607,8
Dotacje z paragrafów 200 i 620 [b] ... *Grants from paragraphs 200 and 620* [b]	1092309,7	226655,0	330154,3	55191,4	480309,0
Subwencja ogólna z budżetu państwa ... ***General subvention from the state budget***	**3280743,1**	**1469792,4**	**839718,3**	**785457,0**	**185775,4**
W tym część oświatowa ... *Of which educational part*	2632552,3	1138214,1	786351,5	637668,2	70318,4

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2(281). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ... ***T O T A L***	**14853936,0**	**6477720,2**	**4868100,2**	**1881676,2**	**1626439,4**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo ... *Agriculture and hunting*	373802,1	107351,2	297,3	17344,1	248809,5
Przetwórstwo przemysłowe ... *Manufacturing*	9324,9	216,3	-	-	9108,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę ... *Electricity, gas and water supply*	21231,5	20990,3	-	-	241,2
Transport i łączność ... *Transport and communication*	1060956,8	165343,2	420642,4	97203,4	377767,8
Gospodarka mieszkaniowa ... *Dwelling economy*	1096608,9	387609,1	665193,0	37375,7	6431,1
Działalność usługowa ... *Service activity*	73773,1	7424,9	31589,3	33048,0	1710,9
Administracja publiczna ... *Public administration*	194008,8	60467,7	69960,1	21943,4	41637,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ... *Public safety and fire care*	192492,6	11101,2	80469,6	100909,3	12,5
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem ... *Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake*	5884649,1	2966137,6	1943584,2	384873,4	590053,9
Różne rozliczenia ... *Miscellaneous settlements*	3672067,0	1554135,3	1074688,1	790747,6	252496,1
Oświata i wychowanie ... *Education*	299157,8	112378,3	89573,8	49516,4	47689,2
Ochrona zdrowia ... *Health care*	136379,8	12634,3	14426,5	106522,7	2796,2
Pomoc społeczna ... *Social assistance*	1133883,3	686375,5	251343,1	189355,1	6809,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	70573,3	12448,3	18473,1	28566,9	11085,0
Edukacyjna opieka wychowawcza ... *Educational care*	48813,7	27003,3	8665,7	11217,6	1927,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ... *Municipal economy and environmental protection*	322348,2	224613,4	90027,9	7111,5	595,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego ... *Culture and national heritage*	136032,8	49655,6	80305,0	391,4	5680,8
Kultura fizyczna ... *Physical education*	69249,0	54180,7	12773,7	2262,1	32,5

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3(282). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ... *T O T A L*	2005	8121049,3	3921926,3	2412925,3	1216795,5	569402,2
	2010	14027112,8	6716508,9	3999167,5	2008061,1	1303375,3
	2012	14695196,9	6595255,3	4492160,2	1920551,2	1687230,3
	2013	**14645089,6**	**6419477,8**	**4767156,6**	**1870169,7**	**1588285,4**
Wydatki bieżące ... ***Current expenditure***		**11809319,9**	**5247282,4**	**3921321,1**	**1670338,4**	**970378,0**
w tym: *of which:*						
Dotacje ... *Grants*		1339233,5	444157,4	406587,7	127417,1	361071,2
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych ... *of which for local government budgetary establishments*		57252,2	38596,0	18656,2	-	-
Świadczenia na rzecz osób fizycznych ... *Benefits for natural persons*		1132179,8	780014,0	269920,2	71350,1	10895,5
Wydatki bieżące jednostek budżetowych ... *Current expenditure of budgetary units*		8838443,3	3831547,2	3094120,3	1415707,4	497068,5
w tym: *of which:*						
wynagrodzenia ... *wages and salaries*		4164106,5	1895100,5	1255181,2	825370,1	188454,7
w tym osobowe ... *of which personal*		3742431,8	1709228,8	1136453,5	736134,0	160615,5
pochodne od wynagrodzeń [b] ... *derivatives from wages and salaries* [b]		750168,0	358147,5	222567,4	137569,9	31883,2
zakup materiałów i usług ... *purchase of materials and services*		3128445,1	1307461,1	1269813,1	307407,1	243763,7
wydatki na obsługę długu ... *expenditures on debt servicing*		252281,2	106331,0	92578,3	30134,5	23237,5
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń ... *payments related to guarantees and endorsements*		7111,8	2384,7	-	1572,0	3155,1
Wydatki majątkowe ... ***Property expenditure***		**2835769,7**	**1172195,4**	**845835,5**	**199831,3**	**617907,4**
W tym inwestycyjne [c] ... *Of which investment expenditure* [c]		2627515,7	1116089,9	720696,1	197826,3	592903,4

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4(283). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**14645089,6**	**6419477,8**	**4767156,6**	**1870169,7**	**1588285,4**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo *Agriculture and hunting*	417948,1	133545,4	588,7	18873,4	264940,6
Przetwórstwo przemysłowe *Manufacturing*	54413,9	1097,2	-	5,0	53311,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę *Electricity, gas and water supply*	44162,2	43397,3	33,9	-	730,9
Transport i łączność *Transport and communication*	2099684,8	518926,8	731294,3	205579,0	643884,7
Gospodarka mieszkaniowa *Dwelling economy*	689664,2	302004,5	362672,9	22354,0	2632,8
Działalność usługowa *Service activity*	148348,0	29231,3	73681,7	38856,5	6578,5
Administracja publiczna *Public administration*	1342584,0	710759,1	313763,1	195610,5	122451,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa *Public safety and fire care*	287070,6	78612,4	103456,0	102398,5	2603,8
Obsługa długu publicznego *Public debt servicing*	259762,7	109082,4	92578,3	31709,5	26392,6
Różne rozliczenia *Miscellaneous settlements*	541277,9	64509,7	379453,2	23350,6	73964,4
Oświata i wychowanie *Education*	4057943,6	2091739,0	1270018,1	568076,1	128110,3
Ochrona zdrowia *Health care*	272997,0	67206,7	42186,5	105141,2	58462,5
Pomoc społeczna *Social assistance*	1744374,2	929894,8	480478,4	320118,3	13882,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	208605,6	28709,6	76221,3	73958,7	29716,1
Edukacyjna opieka wychowawcza *Educational care*	361893,0	79822,1	115619,1	146790,2	19661,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska *Municipal economy and environmental protection*	953176,7	655588,4	294878,5	1527,7	1182,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego *Culture and national heritage*	758142,2	337855,3	318449,4	2997,6	98839,8
Kultura fizyczna *Physical education*	288836,3	203339,1	63279,6	8232,7	13984,9

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5(284). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Gminy [a] *Gminas* [a]	Miasta na prawach powiatu *Cities with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
		w tys. zł *in thous. zl*				
Przychody	2012	457677,6	356925,3	98823,4	1928,9	-
Revenue	**2013**	**408567,2**	**312318,8**	**94270,6**	**1977,8**	**-**
w tym: *of which:*						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług ..... *Revenue from sale of products, asset components and services*		237471,7	201836,5	35073,8	561,4	-
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego [b] ..... *Grants from local government units budgets* [b]		56267,9	37471,8	18656,2	140,0	-
Koszty	2012	458081,8	358171,6	97850,8	2059,3	-
Costs	**2013**	**400126,2**	**310181,8**	**87956,8**	**1987,5**	**-**
w tym: *of which:*						
Materiały i usługi ..... *Materials and services*		160610,7	125074,0	35022,6	514,2	-
Podatek dochodowy od osób prawnych ..... *Corporate income tax*		2293,4	1628,8	664,7	-	-
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego ..... *Surplus payments to local government units budgets*		3483,9	1570,4	1913,5	-	-

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa".

CHAPTER XXI

INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

***1. Investment outlays** are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction, modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.*

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

***Outlays on fixed assets** include outlays on:*

- *buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,*
- *machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),*
- *transport equipment,*
- *others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (included exclusively in data expressed at current prices), except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005.*

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

***Other outlays** are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.*

***2.** Investment outlays – unless otherwise indicated – are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).*

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytku. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytku w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych **w bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII. należy rozumieć:
- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
  - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
  - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. również wycenę według wartości godziwej.

3. *The value of investment outlays incurred by:*
- *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets *include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.*

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

2. *The* ***gross value of fixed assets*** *is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).*

The ***gross value*** *of fixed assets* ***at current bookkeeping prices*** *as of 31 XII is understood:*
- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
  - *before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,*
  - *after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 also revaluation according to fair value.*

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz.U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

4. Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa".

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

1) budynki i budowle:
   a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
   b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
   a) kotły i maszyny energetyczne,
   b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
   c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
   d) urządzenia techniczne,
   e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
3) środki transportu;
4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

*The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

***3.** The gross value of fixed assets:*

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnership employing more than 9 persons, was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnership employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures was estimated.*

***4.** The value of public roads, streets and squares was included in the section "Transportation and storage".*

***5.** The **value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets.** The grouping includes:*

1) buildings and structures:
   a) buildings and places; since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
   b) civil engineering works (excluding detailed meliorations);
2) machinery, technical equipment and tools:
   a) boilers and power industry machinery,
   b) general usage machinery, equipment and apparatus,
   c) special use machinery, equipment and apparatus,
   d) technical equipment,
   e) tools, instruments, moveables and endowments;
3) transport equipment;
4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje
Investments

TABL. 1(285). **NAKŁADY INWESTYCYJNE** [a] **(ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS [a] *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**17950,2**	**19615,8**	**20644,0**	***T O T A L***
sektor publiczny	8459,1	6669,5	5726,5	*public sector*
sektor prywatny	9491,1	12946,3	14917,5	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	220,0	354,3	388,1	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	6832,2	8290,6	9549,9	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	2743,9	3786,4	4656,6	*of which manufacturing*
Budownictwo	874,4	467,4	1385,3	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	1285,8	1400,3	1399,1	*Trade; repair of motor vehicles* [Δ]
Transport i gospodarka magazynowa [b]	3487,7	2299,3	2002,2	*Transportation and storage* [b]
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	309,0	213,0	190,2	*Accommodation and catering* [Δ]
Informacja i komunikacja	209,9	339,9	288,1	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	207,1	321,3	458,9	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	1414,1	2048,8	2005,6	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	249,3	465,3	355,7	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	314,6	270,4	277,3	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	560,5	615,5	607,8	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	819,1	900,7	611,7	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	564,8	876,4	386,7	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	523,5	606,6	682,4	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	78,2	145,9	54,8	*Other service activities*

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2(286). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**[a] **(ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES[a] *(current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**9884,6**	**12761,6***	**13713,2**	***T O T A L***
sektor publiczny	3297,7	2766,6	2414,4	*public sector*
sektor prywatny	6586,8	9995,0*	11298,8	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	88,2	210,2*	235,1	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	6184,0*	7785,0	8888,1	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	2603,6	3645,1	4495,2	*of which manufacturing*
Budownictwo	420,4	393,4*	459,5	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	960,4	1210,2	1220,5	*Trade; repair of motor vehicles*[Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	693,8*	747,5	781,8	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	184,1	162,4*	125,3	*Accommodation and catering*[Δ]
Informacja i komunikacja	128,7	317,7*	227,2	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	137,8*	246,9	218,2	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	196,9	448,4	370,7	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	127,7	404,0	292,9	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	294,4	231,0	246,5	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0,1	5,1	0,5	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	22,8	19,0	34,7	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	349,0*	377,0	276,9	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	82,0*	178,9	318,9	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	14,3*	24,9	16,4	*Other service activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3(287). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH [a] WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES [a] BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*		
			budynki i budowle *buildings and structures*	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia *machinery, technical equipment and tools*	środki transportu *transport equipment*
		w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2010	8873,6	3719,5	4363,0	720,6
	2012	9892,0	4089,9	4931,5	790,0
	2013	**10982,5**	**4360,4**	**5804,4**	**758,2**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		246,4	152,1	58,0	31,5
Przemysł ..... *Industry*		7254,8	2497,6	4559,2	181,0
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		4139,6	1140,6	2872,5	113,6
Budownictwo ..... *Construction*		375,6	145,8	195,4	22,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*		906,6	484,3	288,1	134,0
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		241,4	33,5	12,8	195,1
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ..... *Accommodation and catering [Δ]*		146,7	80,2	63,9	2,5
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		112,0	30,9	74,2	6,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		210,0	35,7	137,6	36,7
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] ..... *Real estate activities*		318,5	278,5	37,5	1,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		229,0	125,8	97,1	5,8
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		253,5	21,8	88,0	126,4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*		0,6	0,1	0,4	-
Edukacja ..... *Education*		34,8	29,1	4,3	1,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		327,4	189,8	124,2	11,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		315,0	246,9	62,7	0,7
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		10,0	8,2	1,0	0,6

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe
Fixed assets

TABL. 4(288). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH** [a] **(bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS [a] *(current book-keeping prices)*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**200344,5**	**228054,2**	**244399,0**	***T O T A L***
sektor publiczny	76702,3	76564,9	81686,6	*public sector*
sektor prywatny	123642,2	151489,3	162712,5	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7658,2	8064,3	8326,8	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	79448,4	88515,4	96267,7	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	43440,6	47621,6	52018,2	*of which manufacturing*
Budownictwo	4603,2	3973,9	4983,4	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	12968,1	15959,0	16138,4	*Trade; repair of motor vehicles* [Δ]
Transport i gospodarka magazynowa [b]	23878,8	29190,1	30911,7	*Transportation and storage* [b]
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	2530,8	3337,4	3273,9	*Accommodation and catering* [Δ]
Informacja i komunikacja	5291,5	6240,6	6699,1	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3360,7	3553,4	4399,8	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	30311,8	34672,8	36266,1	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2214,4	2496,5	2760,4	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	3018,5	1727,0	1995,8	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8629,5	9492,0	9901,6	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	7596,8	9454,7	10107,9	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5077,1	5818,4	6257,5	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3080,6	4743,5	5226,2	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	676,0	815,3	882,8	*Other service activities*

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5(289). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH** [a] **(bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES [a] *(current book-keeping prices)*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**118199,3**	**132235,4**	**142443,7**	***T O T A L***
sektor publiczny	28751,2	19755,9	21615,7	*public sector*
sektor prywatny	89448,1	112479,5	120828,0	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2417,4	2600,4	2768,6	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	74863,4	82694,9	89968,1	*Industry*
w tym przetwórstwo przemysłowe	41912,3	45868,4	50125,5	*of which manufacturing*
Budownictwo	3537,5	2573,4	3337,0	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]	9926,0	12438,9	12383,1	*Trade; repair of motor vehicles* [Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	2626,9	4041,0	4110,4	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]	1917,8	2483,8	2348,2	*Accommodation and catering* [Δ]
Informacja i komunikacja	4876,4	5742,8	6165,6	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2932,6	3076,8	3871,6	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości [Δ]	5964,1	7781,2	7686,8	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1035,6	1208,9	1417,3	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ]	2529,3	1302,4	1412,2	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1,6	5,1	1,4	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	214,5	230,9	270,6	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3735,6	4156,6	4479,9	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1527,1	1790,6	2106,3	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	93,5	107,7	116,6	*Other service activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII
RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)" wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 VI 2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)".

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

CHAPTER XXII
REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts *were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 VI 2013) which replaced the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995), applied up to 31 VIII 2014.*

2. *The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.*

3. Gross domestic product (GDP) *presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.*

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

4. Gross value added (GVA) *measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.*

5. Output *includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Output is valued at basic prices or according to the production costs.*

6. Intermediate consumption *includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.*

7. *In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including* ***internal turnover*** *is accepted.*

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności,** tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami;
3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora;
4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

8. Gross primary income in the households sector *is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.*

9. Gross disposable income in the households sector *is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) as well as other current transfers.*

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. *Data grouping according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the* ***local kind-of-activity unit method****, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

11. *Criteria of rating a given unit of the national economy among* ***institutional sectors*** *are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);
2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;
3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector;
4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;
5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek **„szarej gospodarki"** oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010 i 2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach instytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych,
2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych,
3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych,
4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych,
5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:

1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych,
2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutenerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne" z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/.

15. Dane na 1 mieszkańca za lata 2010-2012 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

16. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto − Rachunki regionalne w 2012 r.".

12. *The estimation of the* ***"hidden economy"*** *and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).*

Within illegal activities there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

13. *Data from the regional accounts for the years 2010 and 2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission's recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.*

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

1) *registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sectors and weapon systems expenditure in the general government sector,*
2) *inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus,*
3) *allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e., commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors,*
4) *clarification of classification criteria of public units to the general government sector,*
5) *inclusion of estimate of the ancillary units' output.*

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:

1) *clarification of methods of calculating output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector,*
2) *including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.*

14. *Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne" of 29 IX 2014, available at http://stat.gov.pl/ /obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/.*

15. *Data per capita for the years 2010-2012 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the National Population and Housing Census 2011.*

16. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication "Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012".*

TABL. 1(290). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł *in mln zl*			w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**122539**	**134040**	**138298**	**x**	**x**	**x**
W tym wartość dodana brutto ***Of which gross value added***	**107922**	**117823**	**122548**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym sektor: *of which sector:*						
przedsiębiorstw niefinansowych *non-financial corporations*	59536	66790	69559	55,2	56,7	56,8
instytucji rządowych i samorządowych *general government*	14761	15194	15514	13,7	12,9	12,7
gospodarstw domowych *households*	29106	30836	32889	27,0	26,2	26,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	1621	1977	2020	1,5	1,7	1,6
Przemysł *Industry*	38434	43461	44665	35,6	36,9	36,4
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	30043	34532	34851	27,8	29,3	28,4
Budownictwo *Construction*	8315	8669	8907	7,7	7,4	7,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ], transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia [Δ], informacja i komunikacja *Trade; repair of motor vehicles [Δ], transportation and storage, accommodation and catering [Δ], information and communication*	25455	27098	29269	23,6	23,0	23,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Financial and insurance activities, real estate activities*	9299	10142	9527	8,6	8,6	7,8
Pozostałe usługi *Other services*	24799	26477	28160	23,0	22,5	23,0
NA 1 MIESZKAŃCA [a] ***PER CAPITA*** [a]	**42015**	**45970**	**47440**	**x**	**x**	**x**

a W złotych.
a In zlotys.

TABL. 2(291). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

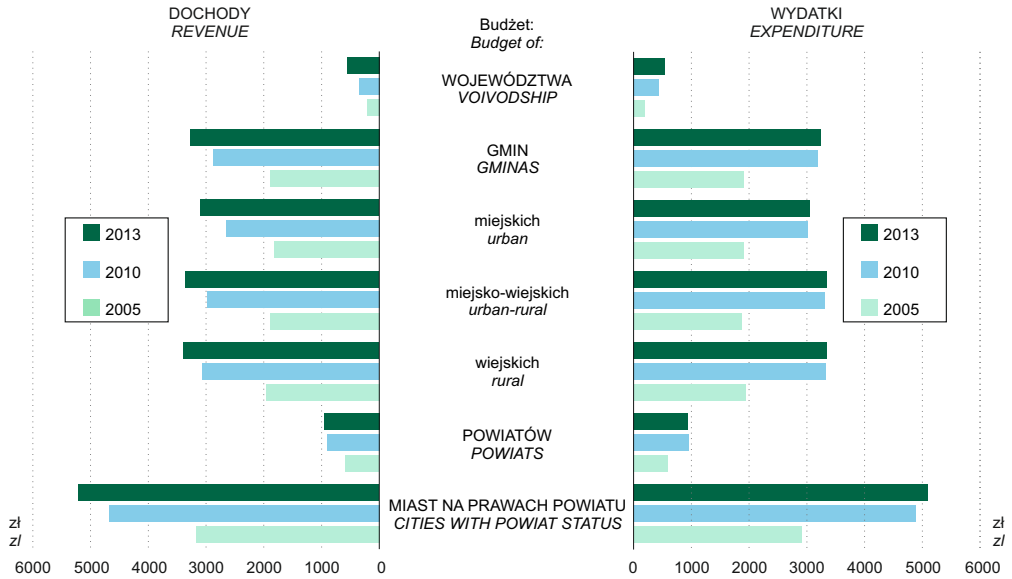
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
Produkcja globalna	259427	287495	302992	*Output*
Zużycie pośrednie	151505	169671	180444	*Intermediate consumption*
Wartość dodana brutto	107922	117823	122548	*Gross value added*
w tym koszty związane z zatrudnieniem	44451	47174	49735	*of which compensation of employees*
Nadwyżka operacyjna brutto	62916	69876	72033	*Gross operating surplus*

TABL. 3(292). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
Dochody pierwotne brutto:				*Gross primary income:*
w milionach złotych	72799	76847	82341	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	24961	26355	28245	*per capita in zl*
Dochody do dyspozycji brutto:				*Gross disposable income:*
w milionach złotych	69711	72444	76529	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	23902	24845	26251	*per capita in zl*

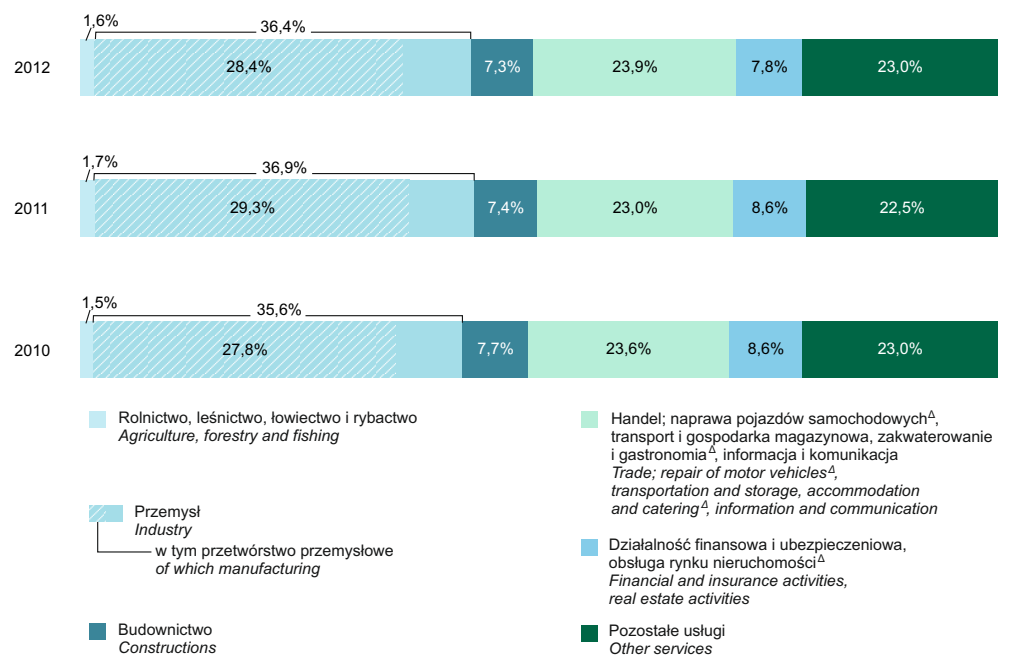
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

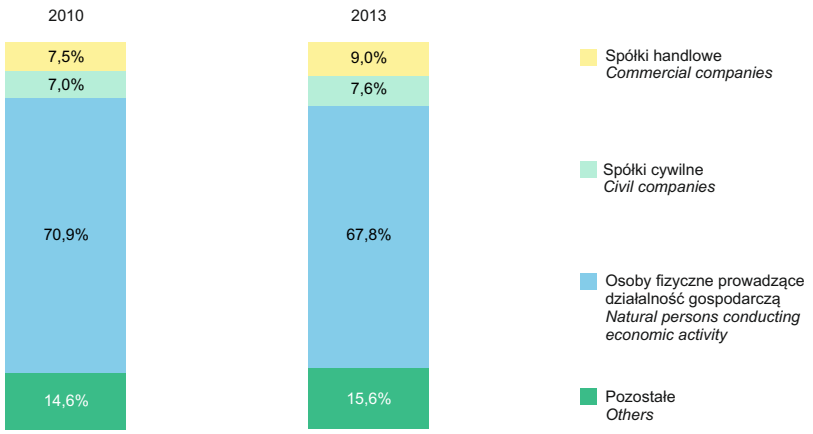
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITIES (current prices)

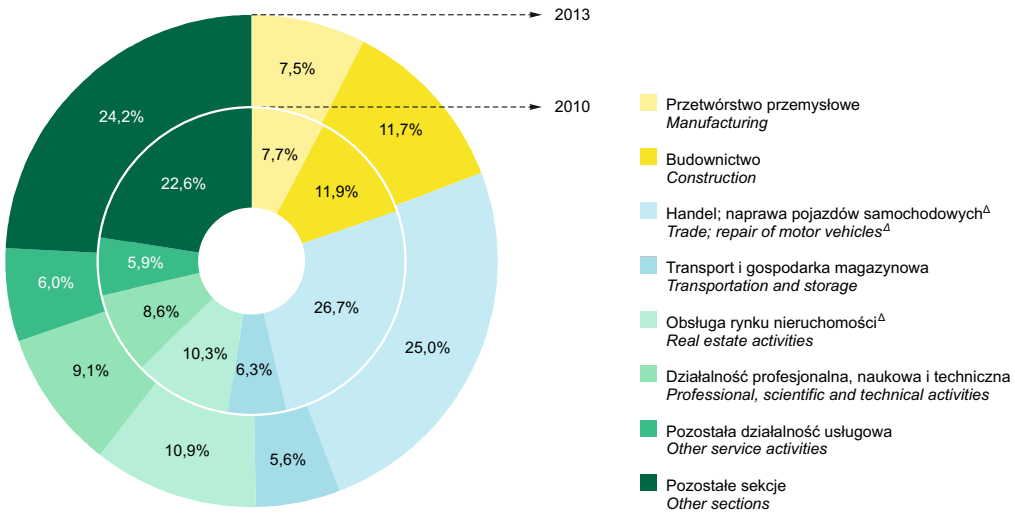
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ[a]
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a]
As of 31 XII

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763) z późniejszymi zmianami w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru REGON wykorzystywane są informacje dotyczące zgonów osób fizycznych pochodzące z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL).

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

*The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763) with later amendments on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 REGON register was updated with information on the deaths of natural persons, as registered in the Common Electronic System of Population Register (PESEL).

TABL. 1(293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ**[a] **W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] *IN THE REGON REGISTER*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**302615**	**331247**	**336928**	**347561**	***T O T A L***
sektor publiczny	16947	14978	15338	15548	*public sector*
sektor prywatny	285668	316269	321590	332013	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przedsiębiorstwa państwowe	40	14	12	12	*State owned enterprises*
Spółki	42502	47995	52309	57597	*Companies*
w tym:					*of which:*
handlowe	18966	24782	28485	31123	*commercial*
cywilne	23476	23157	23763	26413	*civil*
Spółdzielnie	1476	1371	1373	1380	*Cooperatives*
Fundacje	568	1002	1312	1542	*Foundations*
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	5471	7249	8044	8413	*Associations and social organizations*
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	222458	235003	232065	235474	*Natural persons conducting economic activity*

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2(294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ**[a] **W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] *IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*						
				przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *cooperatives*	
					razem *total*	w tym *of which*				
						jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	302615	80157	40	18966	60	5375	23476	1476	222458
	2010	331247	96244	14	24782	43	6521	23157	1371	235003
	2012	336928	104863	12	28485	27	6918	23763	1373	232065
	2013	**347561**	**112087**	**12**	**31123**	**20**	**7179**	**26413**	**1380**	**235474**
w tym: *of which*										

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2(294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*						
			przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *cooperatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	6132	1436	1	677	1	186	236	221	4696
Przemysł ..... *Industry*	27878	8630	5	5565	11	1659	2837	127	19248
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*	25909	7439	4	4556	9	1456	2717	123	18470
Budownictwo ..... *Construction*	40662	6644	4	4066	-	775	2311	202	34018
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*	87027	21129	2	8266	-	2294	12635	175	65898
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	19364	1872	-	975	3	258	853	10	17492
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering[Δ]*	10249	2649	-	1042	-	320	1515	12	7600
Informacja i komunikacja .... *Information and communication*	9573	2461	-	1858	1	266	572	8	7112
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	11451	1699	-	1152	-	90	428	33	9752
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	37856	34870	-	1570	2	380	417	505	2986

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2(294). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*						
			przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *cooperatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	31728	5860	-	3359	1	503	2348	37	25868
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	8962	1872	-	1249	-	267	572	27	7090
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	1516	1514	-	6	-	-	-	-	2
Edukacja ..... *Education*	11140	5328	-	264	-	41	331	8	5812
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	16929	1713	-	577	1	46	536	7	15216
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	6098	3466	-	310	-	53	322	2	2632
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	20989	10937	-	187	-	41	499	6	10052

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3(295). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Spółki kapitałowe *Companies*			Spółki osobowe [a] *Partnerships* [a]		
			razem *total*	akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*	razem *total*	w tym *of which*	
							jawne *unlimited*	komandytowe *limited*
O G Ó Ł E M	2005	18966	17037	652	16385	1929	1733	123
T O T A L	2010	24782	21714	693	21021	3068	2303	509
	2012	28485	24830	801	24029	3655	2393	828
	2013	**31123**	**27015**	**826**	**26189**	**4108**	**2431**	**1025**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		677	650	6	644	27	14	9
Przemysł ..... *Industry*		5565	5056	216	4840	509	343	123
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		4556	4109	169	3940	447	316	99
Budownictwo ..... *Construction*		4066	3498	75	3423	568	207	216
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]		8266	7013	127	6886	1253	1054	161
Transport i gospodarka magazynowa ... *Transportation and storage*		975	836	15	821	139	108	25
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] ..... *Accommodation and catering* [Δ]		1042	904	10	894	138	99	32
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		1858	1717	82	1635	141	85	46
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... *Financial and insurance activities*		1152	978	106	872	174	82	35
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] ..... *Real estate activities*		1570	1299	41	1258	271	87	100
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		3359	2808	81	2727	551	176	193
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*		1249	1121	20	1101	128	58	47
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*		6	5	1	4	1	-	1
Edukacja ..... *Education*		264	234	4	230	30	23	7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.... *Human health and social work activities*		577	448	17	431	129	61	16
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją..... *Arts, entertainment and recreation*		310	292	22	270	18	11	7
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		187	156	3	153	31	23	7

a W tym w 2013 r. – 151 spółek partnerskich i 501 spółek komandytowo-akcyjnych.
a Of which in 2013 – 151 professional partnership and 501 limited joint-stock partnership.

TABL. 4(296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		spółki *companies*					spół-dzielnie *coope-ratives*	osoby fizyczne prowa-dzące działal-ność gospo-darczą *natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*					
			handlowe *commercial*			cywilne *civil law partner-ships*		
			razem *total*	w tym *of which*				
				akcyjne *joint stock*	z ogranic-zoną odpowie-dzialnością *with limited liability*			
O G Ó Ł E M 2005	23389	1998	1067	14	945	931	4	17941
T O T A L 2010	33382	2701	1857	23	1517	841	12	27864
2012	30300	3071	2370	39	1974	700	25	24043
2013	**32891**	**6188**	**2958**	**33**	**2413**	**3229**	**29**	**24376**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	279	48	44		41	4	4	225
Przemysł *Industry*	1977	490	433	9	376	57	5	1480
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	1713	312	264	6	221	48	5	1396
Budownictwo *Construction*	4636	389	346	2	272	42	6	4241
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles [Δ]*	10079	3363	548	3	474	2815	-	6715
Transport i gospodarka maga-zynowa *Transportation and storage*	1429	99	77	-	62	22	-	1328
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ] *Accommodation and catering [Δ]*	950	119	69	-	62	50	2	826
Informacja i komunikacja *Information and communication*	1268	284	272	5	244	12	1	981
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	1281	224	200	2	146	24	-	1053
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	1559	209	190	3	112	19	1	227
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	2958	507	442	6	333	65	-	2443
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] *Administrative and support service activities*	1359	222	180	1	155	42	4	1132
Administracja publiczna i obro-na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	13	1	1	-	1	-	-	-

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4(296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
ENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		spółki *companies*					spół-dzielnie *coope-ratives*	osoby fizyczne prowa-dzące działal-ność gospo-darczą *natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*			cywilne *civil law partner-ships*		
			handlowe *commercial*					
			razem *total*	w tym *of which*				
				akcyjne *joint stock*	z ogranic-zoną odpowie-dzialnością *with limited liability*			
Edukacja ..... *Education*	1192	56	38	-	35	18	4	723
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	1522	82	54	-	48	28	1	1408
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	511	58	41	2	35	17	-	347
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	1878	37	23	-	17	14	1	1247

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5(297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			spółki *companies*					spół-dzielnie *coope-ratives*	osoby fizyczne prowa-dzące działal-ność gospo-darczą *natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*			cywilne *civil law partner-ships*		
				handlowe *commercial*					
				razem *total*	w tym *of which*				
					akcyjne *joint stock*	z ogranic-zoną odpowie-dzialnością *with limited liability*			
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	23932	1134	180	8	153	954	22	22442
	2010	19160	840	298	20	204	540	19	17997
	2012	21004	834	335	13	213	498	11	19922
	2013	**22189**	**856**	**317**	**10**	**197**	**538**	**18**	**20947**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		224	8	6	-	6	2	5	210
Przemysł ..... *Industry*		1698	106	62	7	49	43	2	1582
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		1628	93	54	5	44	39	2	1531

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5(297). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE [a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
ENTITES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED [a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*					
			handlowe *commercial*			cywilne *civil law partnerships*		
			razem *total*	w tym *of which*				
				akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
Budownictwo ..... *Construction*	3723	77	38	-	26	39	1	3644
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	7130	272	76	-	47	196	5	6852
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	1486	27	8	-	3	19	-	1457
Zakwaterowanie i gastronomia [Δ]. *Accommodation and catering* [Δ]	908	54	7	-	3	47	-	853
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	560	48	27	3	16	21	-	512
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	938	29	13	-	4	16	-	907
Obsługa rynku nieruchomości [Δ] *Real estate activities*	236	31	18	-	15	13	3	180
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	1534	94	35	-	15	59	-	1437
Administrowanie i działalność wspierająca [Δ] ..... *Administrative and support service activities*	807	22	8	-	4	14	2	781
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	12	-	-	-	-	-	-	-
Edukacja ..... *Education*	763	25	5	-	3	20	-	528
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	727	26	7	-	3	19	-	687
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	297	9	4	-	3	5	-	266
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	1146	28	3	-	-	25	-	1051

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.